www.modaresanesharif.ac.ir

بخش اول: اقتصاد خرد

فصل اول

«عرضه و تقاضا»

تست‌های تألیفی فصل اول

مثال۱: تفاوت منابع اقتصادی از منابع غیراقتصادی در این است که:

۱) منابع اقتصادی دارای قیمت هستند.
۲) منابع اقتصادی فراوان می‌باشند.
۳) منابع غیر اقتصادی کمیاب هستند.
۴) منابع غیر اقتصادی دارای قیمت می‌باشند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» منابع اقتصادی محدود هستند، در نتیجه دارای قیمت می‌باشند.

مثال۲: معکوس تابع تقاضای $Q_x^d = ۱۰ - ۲P_x$ را به‌دست آورید.

۱) $Q_x^d = -۲P_x$
۲) $۲P_x = ۱۰ + Q_x^d$
۳) $P_x = ۵ - \frac{۱}{۲}Q_x^d$
۴) $Q_x^d = \frac{۱}{۱۰} - \frac{۱}{۲P_x}$

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» معکوس تابع تقاضا همان تابع قیمت است:

$$Q_x^d = ۱۰ - ۲P_x \Rightarrow ۲P_x = ۱۰ - Q_x^d \Rightarrow P_x = \frac{۱۰}{۲} - \frac{۱}{۲}Q_x^d \Rightarrow P_x = ۵ - \frac{۱}{۲}Q_x^d$$

مثال۳: در بررسی تابع تقاضا کدام مورد متغیر فرض می‌شود؟

۱) قیمت کالا
۲) مقدار تقاضا
۳) درآمد
۴) قیمت کالا و مقدار تقاضا

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» در جدول، منحنی و معادله‌ی تقاضا فقط قیمت کالا و مقدار تقاضای آن امکان تغییر داشته و بقیه‌ی عوامل ثابت فرض می‌شوند.

مثال۴: کدام‌یک از عوامل زیر باعث تغییر مکان منحنی تقاضا می‌شود؟

۱) تغییر در قیمت کالا
۲) تغییر در هزینه‌های متغیر تولید
۳) تغییر در درآمد مصرف‌کنندگان
۴) تغییر در هزینه‌های ثابت تولید

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» گزینه‌های ۲ و ۴ مربوط به منحنی عرضه می‌باشند و گزینه (۱) باعث حرکت روی منحنی خواهد شد.

مثال۵: اگر قیمت کالای X تغییر کند اما تقاضای کالای Y تغییر نکند، دو کالا:

۱) پست هستند.
۲) مستقل از یکدیگر می‌باشند.
۳) جانشین یکدیگر می‌باشند.
۴) مکمل یکدیگر می‌باشند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» اگر با افزایش قیمت کالای X تقاضای Y افزایش یابد، دو کالا جانشین هم هستند و اگر با افزایش قیمت X تقاضای Y کاهش یابد، دو کالا مکمل هم هستند و اگر تغییر قیمت X تأثیری در تقاضای Y نداشته باشد دو کالا بی‌ارتباط یا مستقل از هم هستند.

مثال۶: منحنی تقاضا برای یک کالای عادی به سمت راست تغییر مکان پیدا خواهد کرد، اگر:

۱) درآمد مصرف‌کننده افزایش یابد.
۲) عرضه‌ی کالا افزایش یابد.
۳) قیمت کالا کاهش یابد.
۴) قیمت کالای جایگزین کاهش یابد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» با افزایش درآمد مصرف‌کننده در هر سطحی از قیمت، مصرف‌کننده تقاضای بیشتری از کالای عادی خواهد داشت و منحنی تقاضا به سمت راست و بالا منتقل می‌شود. افزایش عرضه‌ی کالا باعث کاهش قیمت کالا گردیده و مانند اثر گزینه ۳، باعث حرکت روی منحنی تقاضا می‌شود و کاهش قیمت کالای جانشین، باعث کاهش تقاضای کالا شده و منحنی تقاضا به سمت چپ و پایین منتقل می‌شود.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۷: فرض کنید قیمت اتومبیل‌های با حجم موتور کوچک و قیمت بنزین همزمان افزایش می‌یابد، تقاضا برای اتومبیل‌های با حجم موتور بزرگ چه تغییری می‌کند؟

۱) ثابت می‌ماند. ۲) نمی‌توان اظهارنظر کرد. ۳) افزایش می‌یابد. ۴) کاهش می‌یابد.

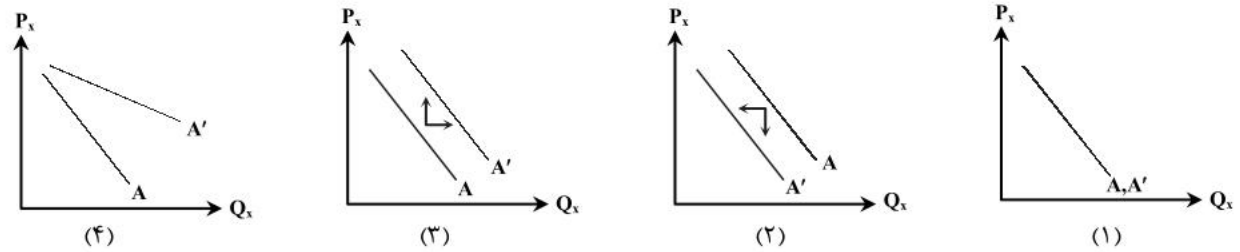
☑ **پاسخ:** گزینه «۲» اتومبیل با حجم موتور بزرگ، مکمل بنزین و جانشین اتومبیل با حجم موتور کوچک است. با افزایش قیمت اتومبیل با حجم موتور کوچک تقاضای اتومبیل با حجم موتور بزرگ زیادتر خواهد شد، ولی افزایش قیمت بنزین باعث کاهش تقاضای اتومبیل با حجم موتور بزرگ می‌شود. در نتیجه به علت مشخص نبودن افزایش و کاهش در تقاضای اتومبیل با حجم موتور بزرگ ، اثر نهایی مشخص نیست.

مثال۸: تبلیغات برای یک کالا باعث می‌شود که:

۱) مصرف‌کنندگان روی منحنی تقاضا به سمت بالا حرکت کنند. ۲) مصرف‌کنندگان روی منحنی تقاضا به سمت پایین حرکت کنند.
۳) منحنی تقاضای مصرف‌کنندگان به سمت راست تغییر مکان یابد. ۴) منحنی تقاضا به سمت چپ تغییر مکان یابد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» تبلیغات مثبت باعث افزایش تمایل مصرف‌کنندگان به مصرف یک کالا و به دنبال آن انتقال منحنی تقاضای آن کالا به سمت راست و بیرون خواهد شد.

مثال۹: با افزایش قیمت ماهی انتظار می‌رود منحنی تقاضای گوشت مرغ از حالت A به کدام‌یک از چهار مورد زیر تغییر یابد؟

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» با افزایش قیمت ماهی، تقاضای جانشین‌های ماهی از جمله گوشت مرغ افزایش می‌یابد و منحنی تقاضای گوشت مرغ به‌صورت موازی به سمت راست و بالا انتقال یافته و از حالت A به A' انتقال می‌یابد (گوشت مرغ و ماهی جانشین یکدیگر هستند).

مثال۱۰: کدام عامل در افزایش تقاضای روغن موتور داخلی مؤثر نیست؟

۱) افزایش قیمت روغن موتور خارجی ۲) افزایش تبلیغ مصرف کالای داخلی
۳) کاهش قیمت روغن موتور داخلی ۴) بهبود کیفیت این محصول

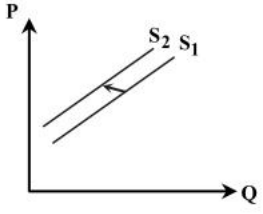
☑ **پاسخ:** گزینه «۳» کاهش قیمت روغن موتور داخلی باعث افزایش مقدار تقاضا و حرکت روی منحنی تقاضا خواهد شد، در حالی که در اینجا افزایش تقاضا و انتقال منحنی تقاضا مورد نظر است.

مثال۱۱: افزایش هزینه‌های متغیر تولید بنگاه باعث می‌شود که:

۱) منحنی عرضه‌ی بنگاه به سمت چپ تغییر مکان یابد. ۲) منحنی عرضه‌ی بنگاه به سمت راست تغییر مکان یابد.
۳) منحنی تقاضای بنگاه به سمت چپ تغییر مکان یابد. ۴) منحنی تقاضای بنگاه به سمت راست تغییر مکان یابد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» با افزایش هزینه‌های متغیر تولید، منحنی عرضه به سمت چپ و بالا منتقل می‌شود و تغییر هزینه‌های تولید، ارتباطی به تقاضا و انتقال تابع تقاضا نخواهد داشت.

مثال۱۲: کدام عامل باعث انتقال منحنی عرضه به شکل زیر نمی‌شود؟

۱) افزایش دستمزد کارگران ۲) کاهش قیمت محصول
۳) افزایش مالیات ۴) استهلاک بیش از حد ماشین‌آلات

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» کاهش قیمت محصول باعث کاهش مقدار عرضه و حرکت بر روی منحنی عرضه می‌گردد.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال ۱۳: با توجه به تابع عرضه و تقاضای مقابل، قیمت و مقدار تعادلی به ترتیب کدام می‌باشد؟ $Q_x = ۵۰ - ۲P_x$ $Q_x = ۱۰ + ۲P_x$

۱) ۱۰ و ۳۰ ۲) ۳۰ و ۱۰ ۳) ۱۰ و ۵۰ ۴) ۵۰ و ۱۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» با حل معادله‌ی تعادل خواهیم داشت:

$$۵۰ - ۲P_x = ۱۰ + ۲P_x \Rightarrow ۴۰ = ۴P_x \Rightarrow P_x = ۱۰ \quad , \quad ۱۰ + ۲P_x = Q \Rightarrow ۱۰ + ۲(۱۰) = Q \Rightarrow Q = ۳۰$$

مثال ۱۴: توابع عرضه و تقاضا در یک بازار عبارتند از: $D = ۲۰۰ - ۵P$ $S = ۵P$

قیمت تعادلی بازار برابر است با:

۱) $P = ۲۵$ ۲) $P = ۲۰$ ۳) $P = ۳۰$ ۴) $P = ۴۰$

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» برای به‌دست آوردن قیمت تعادلی، باید عرضه و تقاضا را مساوی یکدیگر قرار دهیم و رابطه را حل کنیم.

$$D = S \Rightarrow ۲۰۰ - ۵P = ۵P \Rightarrow ۲۰۰ = ۱۰P \Rightarrow P = ۲۰$$

مثال ۱۵: اگر قدرمطلق شیب تابع عرضه‌ی عادی، کمتر از قدر مطلق شیب تابع تقاضا باشد، تعادل:

۱) پایدار است. ۲) ناپایدار است. ۳) کم پایدار است. ۴) هیچ‌کدام

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» طبق الگوی تار عنکبوتی اگر قدر مطلق شیب تابع عرضه از قدر مطلق شیب تابع تقاضا بیشتر باشد، تعادل پایدار می‌باشد ولی اگر قدر مطلق شیب تابع عرضه از قدر مطلق شیب تابع تقاضا کمتر باشد تعادل ناپایدار است.

مثال ۱۶: در کدام‌یک از مجموعه توابع عرضه و تقاضای زیر، با خروج از تعادل، وضعیت بازگشت به تعادل، ناپایدار می‌باشد؟

۱) $\begin{cases} X_d = ۲۰ - ۲P_x \\ X_s = ۴ + ۲P_x \end{cases}$ ۲) $\begin{cases} X_d = ۲۰ - ۲P_x \\ X_s = ۲۰ + P_x \end{cases}$ ۳) $\begin{cases} X_d = ۲۰ - ۲P_x \\ X_s = ۲ + ۸P_x \end{cases}$ ۴) $\begin{cases} X_d = ۲۰ - ۲P_x \\ X_s = ۴ + P_x \end{cases}$

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» گزینه ۱ حالت کم پایدار، گزینه ۳ ناپایدار و درگزینه‌های ۲ و ۴ تعادل پایدار است.

شیب عرضه و تقاضای گزینه ۳: شیب تقاضا $= |-\frac{۱}{۲}| > \frac{۱}{۸} =$ شیب عرضه

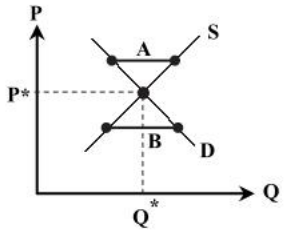
مثال ۱۷: کدام‌یک از تعادل‌های زیر کم پایدار می‌باشد؟

۱) در قیمت‌های بالاتر از قیمت تعادلی، مازاد عرضه وجود داشته باشد.

۲) بعد از یک دوره نوسان قیمت به یک میزان، اندازه مازاد عرضه در قیمت بالاتر دقیقاً به میزان کمبود عرضه در قیمت پایین‌تر بوده و این دو قرینه‌ی یکدیگرند.

۳) شیب تقاضا بیشتر از عرضه باشد.

۴) شیب عرضه بیشتر از تقاضا باشد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» گزینه‌های (۳) و (۴) مربوط به تعادل ناپایدار و پایدار است و حالت ۱ معمولاً در هر عرضه و تقاضای عادی رخ می‌دهد، اما مطابق نمودار مقابل، مازاد عرضه (A) با مازاد تقاضا (B) برابر می‌باشد و تعادل کم‌پایدار است.

مثال ۱۸: در کدام‌یک از حالات زیر، تعادل در بازار با ثبات است؟

۱) شیب عرضه کمتر از شیب تقاضا ۲) شیب عرضه برابر شیب تقاضا

۳) شیب تقاضا کمتر از شیب عرضه ۴) ثبات، ارتباطی با شیب دو منحنی ندارد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» طبق مدل تارعنکبوتی در تعادل با ثبات، بازار وقتی از تعادل خارج می‌شود، جریان و گرایش نوسانات در دوره‌های آتی به نحوی است که بازار به سمت تعادل اولیه حرکت می‌کند. گزینه (۱) حالت تعادل ناپایدار و گزینه (۲) حالت تعادل کم‌پایدار می‌باشد.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۱۹: اگر قیمت از ۲۸۰ واحد به ۳۰۰ واحد افزایش پیدا کند، با توجه به تابع تقاضای زیر، سطح اضافه رفاه مصرف کننده چه میزان کاهش می‌یابد؟

$Q_x^d = ۴۰۰ - P_x$

۱) ۲۲ واحد ۲) ۷۲۰۰ واحد ۳) ۲۲۰۰ واحد ۴) ۵۰۰۰ واحد

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» با توجه به رابطه اضافه رفاه، گزینه (۳) صحیح می‌باشد.

$$CS_۱ = \frac{\frac{۴۰۰}{۱} - ۲۸۰}{۲} \times ۱۲۰ = ۷۲۰۰ \qquad CS_۲ = \frac{\frac{۴۰۰}{۱} - ۳۰۰}{۲} \times ۱۰۰ = ۵۰۰۰$$

$\Delta CS = CS_۲ - CS_۱ = ۵۰۰۰ - ۷۲۰۰ = -۲۲۰۰$ کاهش در اضافه رفاه

مثال۲۰: سطح زیر منحنی تقاضا، .....

۱) اضافه رفاه مصرف‌کنندگان را اندازه‌گیری می‌کند.

۲) اضافه رفاه تولیدکنندگان را اندازه‌گیری می‌کند.

۳) تمایل به پرداخت مصرف‌کنندگان را اندازه‌گیری می‌کند.

۴) تمایل به پرداخت تولیدکنندگان را اندازه‌گیری می‌کند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» سطح زیر منحنی تقاضا و بالای قیمت، بیان‌گر اضافه رفاه مصرف‌کنندگان می‌باشد و سطح زیر منحنی تقاضا، ارتباطی با اضافه رفاه تولیدکنندگان نخواهد داشت، اما تنها عامل محدودکننده این اضافه رفاه، قیمت می‌باشد. هرچه قیمت یک کالا بیشتر باشد اضافه رفاه مصرف‌کننده، کمتر خواهد شد و برعکس. وقتی بحثی از قیمت در بازار نباشد این سطح، بیان‌گر تمایل به پرداخت مصرف‌کنندگان است.

مثال۲۲: اضافه رفاه عرضه کننده را برای تابع مقابل در قیمت ۱۲۰ واحد به‌دست آورید؟ $X = -۱۰۰ + P_x$

۱) ۱۱۰۰ واحد ۲) ۲۲۰۰ واحد

۳) ۲۲۰۰۰ واحد ۴) ۲۰۰ واحد

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» با توجه به رابطه‌ی اضافه رفاه عرضه‌کننده خواهیم داشت:

$X = -۱۰۰ + P_x \Rightarrow P_x = ۱۰۰ + Q \;,\; P = ۱۲۰ \Rightarrow Q = -۱۰۰ + ۱۲۰ = ۲۰$

$$PS = \frac{|\frac{a}{b} - P_x|}{۲} \times Q = \frac{|\frac{۱۰۰}{۱} - ۱۲۰|}{۲} \times ۲۰ = ۲۰۰$$

مثال۲۳: با توجه به تابع عرضه و تقاضای روبرو اضافه رفاه بازار را به‌دست آورید. $X_s = -۲ + ۴P_x$ $X_d = ۲۲ - ۲P_x$

۱) ۵۲ واحد ۲) ۷۳/۵ واحد ۳) ۱۱۹ واحد ۴) ۲۵۲ واحد

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» ابتدا نقطه تعادل را به‌دست می‌آوریم و جمع PS و CS را محاسبه می‌کنیم. مجموع اضافه رفاه مصرف‌کننده و تولیدکننده، اضافه رفاه بازار می‌باشد. $Q^* = ۱۴$ $P^* = ۴$ $۲۲ - ۲P_x = -۲ + ۴P_x \Rightarrow ۲۴ = ۶P_x$ $S = D$

$$\text{اضافه رفاه بازار} = \frac{\text{Q} \times (\text{قیمت پایه - حداکثر قیمت})}{۲} = \frac{(۱۱ - ۰/۵) \times ۱۴}{۲} = ۷۳/۵$$

توجه نمایید که منظور از حداکثر قیمت، نقطه C در نمودار بالا و منظور از حداقل قیمت (قیمت پایه)، نقطه d در نمودار بالا است. حداکثر قیمت همان قیمتی است که در آن میزان تقاضا صفر است و حداقل قیمت همان قیمتی است که در آن میزان عرضه صفر است.

$x_d = ۲۲ - ۲P_x \Rightarrow P_x = ۱۱ - ۰/۵x_d \Rightarrow$ حداکثر قیمت $= ۱۱$

$x_s = -۲ + ۴P_x \Rightarrow P_x = ۰/۵ + ۰/۲۵x_s \Rightarrow$ قیمت پایه $= ۰/۵$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۲۴: با وضع ۲ واحد مالیات قیمت پرداختی توسط مصرف‌کننده با توجه به عرضه و تقاضای مقابل کدام است؟

$P_s = ۱۰ + Q \quad ; \quad P_d = ۲۰ - Q$

۱) ۵ ۲) ۱۶ ۳) ۱۵ ۴) ۱۷

☑ **پاسخ:** گزینه «۲»

تعادل اولیه: $۱۰ + Q = ۲۰ - Q \Rightarrow Q^* = ۵$

پس از اخذ مالیات: $P^+ = P + ۲ = ۱۰ + Q + ۲ \Rightarrow$ تعادل جدید: $۱۲ + Q = ۲۰ - Q$

$$۲Q = ۸ \Rightarrow Q^* = ۴$$

درآمد مالیات دولت از هر واحد کالا برابر ۲ واحد
- $P_d = ۲۰ - ۴ = ۱۶$ قیمت پرداختی توسط مصرف‌کننده
- $P_s = ۱۰ + ۴ = ۱۴$ قیمت دریافتی توسط تولیدکننده

مثال۲۵: با فرض وجود منحنی‌های عرضه و تقاضا با شیب عادی، مالیات بر هر واحد تولید شده از کالا:

۱) باعث حرکت منحنی عرضه به سمت راست می‌شود.
۲) باعث حرکت منحنی عرضه به سمت چپ می‌شود.
۳) باعث حرکت منحنی تقاضا به سمت چپ می‌شود.
۴) باعث حرکت منحنی تقاضا به سمت راست می‌شود.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» دریافت مالیات باعث افزایش هزینه‌ی بنگاه‌ها می‌شود و افزایش هزینه‌ی بنگاه‌ها، منحنی عرضه را به سمت چپ و بالا انتقال می‌دهد. اندازه‌ی انتقال منحنی عرضه به سمت چپ یا بالا بستگی به نرخ مالیات خواهد داشت، اگر دولت برای هر یک واحد محصول تولیدی ۱۰ریال مالیات اخذ نماید تابع عرضه‌ی این محصول ۱۰ریال به بالا منتقل خواهد شد.

مثال۲۶: سیاست سقف قیمت باعث:

۱) کمبود تقاضا می‌شود. ۲) مازاد عرضه می‌شود. ۳) کمبود عرضه می‌شود. ۴) کمبود تقاضا و کمبود عرضه می‌شود.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» با اجرای سیاست سقف قیمت جهت حمایت از مصرف‌کنندگان، قیمت، کمتر از قیمت تعادلی بازار تعیین می‌شود و در این حالت اضافه‌ی تقاضا (کمبود عرضه) در بازار به‌وجود خواهد آمد.

مثال۲۷: اضافه رفاه مصرف‌کننده عبارت است از:

۱) تفاوت بین مقدار مورد تقاضا و مقدار عرضه‌کننده
۲) تفاوت بین کل مقداری که مصرف‌کنندگان حاضرند پرداخت کنند با مبلغی که عملاً می‌پردازند.
۳) تقاضای ارضا نشده‌ی مصرف‌کننده
۴) درآمد قابل خرج مصرف نشده

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» تفاوت بین قیمت یک کالا در بازار با حداکثر قیمتی که مصرف‌کننده حاضر است برای یک کالا پرداخت نماید، اضافه رفاه وی را نشان می‌دهد. هر چقدر قیمت یک کالا از میزان رضایت فرد کمتر باشد اضافه رفاه وی نیز بیشتر خواهد شد.

مثال۲۸: تابع عرضه‌ی کالایی، دارای شیب مثبت است و تابع تقاضا به شکل $Q = ۲۰$ می‌باشد. در صورت وضع مالیات بر هر واحد کالا:

۱) کل مالیات را تولیدکننده می‌پردازد.
۲) کل مالیات را مصرف‌کننده می‌پردازد.
۳) مالیات به شکل برابر بین تولیدکننده و مصرف‌کننده توزیع می‌شود.
۴) مقدار بیشتری از مالیات را تولیدکننده می‌پردازد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» هرچه منحنی تقاضا به حالت عمودی (پرشیب) نزدیک‌تر شود، سهم مصرف‌کننده از مالیات بیشتر خواهد بود و هرچه منحنی تقاضا به حالت افقی (کم‌شیب) نزدیک‌تر باشد، سهم تولیدکننده از مالیات بیشتر خواهد بود. در دو حالت حدی کلیه مالیات بر دوش مصرف‌کننده (تقاضای عمودی) و تولیدکننده (تقاضای افقی) خواهد بود.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۲۹: اگر تابع تقاضا و عرضه به‌صورت $p=۱۰-۲Q$ و $p=۲+۲Q$ باشد و از هر واحد کالا ۴ تومان مالیات دریافت کنیم، درصد انتقال مالیات کدام است؟

۱) ٪۵۰ ۲) ٪۴۰ ۳) ٪۱۰۰ ۴) ٪۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» تابع تقاضا در حالت معمول دارای شیب منفی است، پس تابع $P=۱۰-۲Q$ تابع تقاضا است. همچنین تابع عرضه در حالت معمول دارای شیب مثبت است. پس تابع $P=۲+۲Q$ نشان‌دهنده تابع عرضه است. بعد از وضع مالیات تابع عرضه به‌صورت $p=۲+۲Q+۴$ تبدیل می‌شود. تابع عرضه را با تابع تقاضا مساوی قرار می‌دهیم: $۱۰-۲Q=۶+۲Q \Rightarrow Q=۱\ ,\ p=۸$

همچنین قبل از مالیات: $۱۰-۲Q=۲+۲Q \Rightarrow Q=۲\ ,\ p=۶$

بنابراین اگر از هر واحد کالا ۴ تومان مالیات دریافت شود قیمت در بازار ۲ تومان افزایش می‌یابد. یعنی ٪۵۰ مالیات به مصرف‌کننده انتقال می‌یابد.

همچنین می‌توان گفت:

$$\text{سهم مصرف‌کننده از بار مالیاتی} = \frac{|\text{شیب تقاضا}|}{|\text{شیب تقاضا}| + \text{شیب عرضه}} = \frac{۲}{۲+۲} = \frac{۱}{۲} = ۰/۵$$

$$\text{سهم تولیدکننده از بار مالیاتی} = \frac{\text{شیب عرضه}}{|\text{شیب تقاضا}| + \text{شیب عرضه}} = \frac{۲}{۲+۲} = \frac{۱}{۲} = ۰/۵$$

آزمون فصل اول

۱ـ توابع عرضه و تقاضای کالای x به‌صورت ذیل مفروض است، قیمت و مقدار تعادلی عبارتند از:

$$\begin{cases} x_d = ۱۰۰-p \\ x_s = p \end{cases}$$

۱) $x=۵۰$ و $p=۵۰$

۲) $x=۹۸$ و $p=۲$

۳) $x=۱۰۰$ و $p=۰$

۴) نقطه‌ی تعادل وجود ندارد.

۲ـ توابع عرضه دو تولیدکننده به شرح زیر است. تابع عرضه کل بازار عبارت است از:

$$\begin{cases} Q_۱ = -۱۰+\frac{۱}{۲}P_۱ \\ Q_۲ = -۵+P_۲ \end{cases}$$

۱) $Q=-۱۵+\frac{۳}{۲}p$ ۲) $P=۳Q+۲۵$

۳) $Q=\frac{۲}{۳}p-\frac{۲۵}{۳}$ ۴) $P=\frac{۳}{۲}Q+۲۵$

۳ـ با توجه به عرضه و تقاضای زیر، به ترتیب مقدار و قیمت تعادلی، نوع تعادل و اضافه رفاه مصرف‌کننده عبارتند از:

$$\begin{cases} p=۶۰+۲Q \\ p=۳۰۰-Q \end{cases}$$

۱) ۸۰ و ۱۱۰ و ناپایدار ۳۲۰۰

۲) ۸۰ و ۱۱۰ و پایدار ۶۴۰۰

۳) ۸۰ و ۲۲۰ و پایدار ۳۲۰۰

۴) ۸۰ و ۲۲۰ و ناپایدار ۶۴۰۰

۴ـ تابع عرضه و تقاضای کالایی به صورت زیر است. اگر کف قیمتی معادل ۱۸۰ برقرار شود، به ترتیب میزان مبادله در بازار و میزان کاهش در کارایی بازار عبارت است از:

$$\begin{cases} p=۲۵۰-x \\ p=x+۵۰ \end{cases}$$

۱) ۱۰۰ و ۱۵۰ ۲) ۷۰ و ۹۰۰

۳) ۱۳۰ و ۴۵۰ ۴) ۷۰ و ۴۵۰

۵ـ دقیق‌ترین تعریف تابع تقاضا کدام‌یک از گزینه‌های زیر می‌باشد؟

۱) رابطه‌ی بین قیمت و مقدار کالایی که مصرف‌کننده مایل و قادر به خرید است.

۲) رابطه‌ی بین قیمت و حداکثر مقداری از کالا که مصرف‌کننده مایل به خرید است.

۳) رابطه‌ی یک به یک بین مقدار کالا و حداکثر قیمتی که مصرف‌کننده مایل است برای آن بپردازد.

۴) رابطه‌ی یک به یک بین مقدار کالا و حداقل قیمتی که مصرف‌کننده مایل است بپردازد.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۶ـ اگر بر کالایی مالیات بر فروش بسته شود سهم مصرف‌کننده و تولیدکننده:

۱) با افزایش شیب منحنی تقاضا، سهم مصرف‌کننده بیشتر می‌شود.

۲) با افزایش شیب منحنی تقاضا، سهم مصرف‌کننده کمتر می‌شود.

۳) با افزایش شیب منحنی عرضه، سهم مصرف‌کننده بیشتر می‌شود.

۴) با کاهش شیب منحنی عرضه، سهم مصرف‌کننده کمتر می‌شود.

۷ـ اگر تابع تقاضا برای کالای x به‌صورت $x = ۱۰ - p_x$ باشد، در این صورت اگر قیمت x از ۴ ریال به ۶ ریال تغییر کند، در این صورت تغییر در مازاد رفاه مصرف کننده چه خواهد بود؟

۱) ۱۰+ ریال ۲) ۱۰− ریال ۳) ۱۸+ ریال ۴) ۸ + ریال

۸ـ هنگامی که شخصی از شغل خود برکنار می‌شود و نمی‌تواند شغل دیگری پیدا کند:

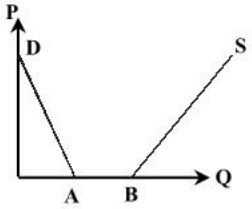
۱) منحنی تقاضای وی برای کالای نرمال به سمت راست منتقل می‌شود.

۲) منحنی تقاضای وی برای کالای نرمال به سمت چپ منتقل می‌شود.

۳) شخص در طول منحنی تقاضا به سمت بالا حرکت می‌کند.

۴) شخص در طول منحنی تقاضا به سمت پایین حرکت می‌کند.

۹ـ اگر تابع تقاضا و عرضه همانند شکل روبرو باشد:

۱) کالا در بازار مجانی می‌باشد.

۲) مقدار تقاضا در بازار تا مقدار A می‌باشد.

۳) در قیمت صفر، به اندازه B کالا در بازار وجود دارد.

۴) هر سه مورد

۱۰ـ اگر هزینه‌ی تولید کالایی کاهش پیدا کند، منحنی عرضه به چه صورت تغییر پیدا می‌کند؟

(۴) (۳) (۲) (۱)

۱۱ـ با فرض ثبات سایر شرایط در بازار، بهبود تکنولوژی مورد استفاده در تولید کالا منجر به:

۱) قیمت بالاتر و مقدار تعادلی بیشتری برای کالا می‌شود. ۲) منحنی عرضه ثابت می‌ماند.

۳) منحنی عرضه به سمت چپ منتقل می‌گردد. ۴) منحنی عرضه به سمت راست منتقل می‌گردد.

۱۲ـ توابع عرضه و تقاضای x به صورت $P + X^d = ۱۰۰$ و $X^s = P$ مفروض هستند. قیمت و مقدار تعادلی عبارتند از:

۱) $P = ۵۰ , x = ۵۰$ ۲) $P = ۲ , x = ۹۸$ ۳) $P = ۰ , x = ۱۰۰$ ۴) $P = ۱۰۰ , X = ۰$

۱۳ـ تخصیص کارای تولید منجر به کدام مورد زیر می‌شود؟

۱) بیشترین سطح تولید ۲) بیشترین مقدار فروش

۳) بالاترین قیمت فروش ۴) نقاط بر روی منحنی امکانات تولید

۱۴ـ جدول زیر برای تقاضای انار آورده شده است. اگر قیمت در بازار ۴ تومان باشد، مازاد مصرف‌کننده چقدر است؟

ترکیبات	A	B	C	D	E
مقدار تقاضای انار	۱	۲	۳	۴	۵
قیمت هر کیلو انار	۱۰	۸	۶	۴	۲

۱) ۲۸

۲) ۳۰

۳) ۴۰

۴) ۱۲

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۱۵ـ معمولاً خانوارهای با درآمد بالا، مخارج تحصیل فرزندانشان نیز بیشتر است، بنابراین می‌توان نتیجه‌گیری کرد که تحصیلات، یک کالای:

۱) پست است. ۲) عادی است. ۳) مکمل است. ۴) جانشین است.

۱۶ـ حرکت روی منحنی عرضه‌ی کالای X به علت تغییر کدام عامل است؟

۱) تغییر تکنولوژی تولید ۲) قیمت کالای X

۳) قیمت کالای مکمل X ۴) انتظارات عرضه‌کنندگان

۱۷ـ فرض کنید که درآمد مصرف‌کننده کاهش یابد و تقاضا برای کالای خاصی افزایش یابد. می‌توان نتیجه گرفت که کالا:

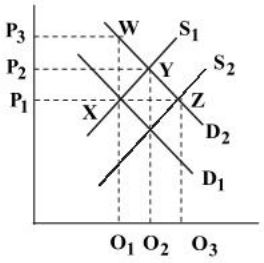
۱) نرمال می‌باشد. ۲) جانشین می‌باشد. ۳) پست می‌باشد. ۴) مکمل می‌باشد.

۱۸ـ اگر دو کالا قابلیت جانشینی داشته باشند افزایش قیمت یکی از آن‌ها لزوماً باعث:

۱) کاهش تقاضا برای کالای دیگر می‌گردد. ۲) کاهش مقدار تقاضا شده کالای دیگر می‌گردد.

۳) افزایش مقدار تقاضا شده کالای دیگر می‌گردد. ۴) افزایش تقاضا برای کالای دیگر می‌گردد.

۱۹ـ با توجه به شکل داده شده اگر تعادل بازار در نقطه‌ی تلاقی D_1, S_1 باشد، با افزایش تعداد خریداران نقطه‌ی تعادل جدید برابر است با:

۱) Y

۲) Z

۳) W

۴) X

۲۰ـ کدام جمله صحیح است؟

۱) با افزایش درآمد مصرف‌کنندگان و پست بودن کالا، قیمت تعادلی افزایش می‌یابد.

۲) با پیشرفت تکنولوژی، منحنی عرضه به سمت چپ منتقل می‌گردد.

۳) اگر عرضه و تقاضا در جهت مخالف منتقل گردند، قیمت تعادلی هم جهت تقاضا تغییر می‌یابد.

۴) اگر عرضه و تقاضا در جهت موافق هم جابجا گردند، مقدار تعادلی در جهت مخالف آن دو تغییر می‌کند.

۲۱ـ اگر درآمد مصرف‌کننده کاهش یابد و تقاضای او برای کالای A افزایش یابد کالای A:

۱) نرمال است. ۲) جانشین است. ۳) پست است. ۴) مکمل است.

۲۲ـ کدام‌یک از موارد زیر جزء سوال‌های اصلی علم اقتصاد نیست؟

۱) از چه نظامی می‌خواهیم در اقتصاد استفاده کنیم. ۲) چه کالاها و خدماتی باید تولید شوند.

۳) چگونه باید کالاها و خدمات را تولید کرد. ۴) چگونه باید کالاها و خدمات را توزیع کرد.

۲۳ـ در رسم تابع عرضه و تقاضا کدام عامل متغیر فرض می‌شود؟

۱) درآمد خانوار ۲) قیمت کالای جانشین ۳) سلیقه ۴) قیمت کالا

۲۴ـ اگر عرضه و تقاضا هردو شیب مثبت داشته باشند و عرضه پرشیب‌تر از تقاضا باشد:

۱) ناپایداری والراسی و مارشالی وجود دارد. ۲) پایداری والراسی و مارشالی وجود دارد.

۳) پایداری والراسی و ناپایداری مارشالی وجود دارد. ۴) پایداری مارشالی و ناپایداری والراسی وجود دارد.

۲۵ـ کدام عامل در تنظیم فعالیت‌های یک اقتصاد باز مؤثرتر است؟

۱) بازار و قیمت ۲) عرضه و دولت ۳) دولت مرکزی ۴) برنامه‌های رسمی

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

فصل دوم

«کشش»

تست‌های تألیفی فصل دوم

مثال۱: اگر با افزایش دمای هوای تهران به مقدار ۵%، برق مصرفی این شهر نیز ۵% تغییر کند، کدام گزینه صحیح است؟

۱) مصرف برق نسبت به دمای هوا کشش‌پذیر است.
۲) مصرف برق نسبت به دمای هوا کشش ندارد.
۳) دمای هوا نسبت به مصرف برق کشش دارد.
۴) مصرف برق نسبت به دمای هوا کشش صفر دارد.

☑ **پاسخ :** گزینه «۱» با توجه به افزایش مصرف برق به دلیل افزایش دمای هوا، می‌توان گفت مصرف برق نسبت به تغییرات دمای هوا کشش‌پذیر است.

مثال۲: اگر درصد تغییرات دما برابر ۱۰٪ و افزایش مصرف بستنی در جامعه ۲۰٪+ باشد، کشش تقاضای بستنی نسبت به تغییر دمای هوا را به‌دست آورید.

۱) ۲۰٪ ۲) ۱۰٪ ۳) $-\frac{۱}{۲}$ ۴) ۲

☑ **پاسخ :** گزینه «۴»

مثال۳: اگر درصد افزایش در مقدار تقاضا شده از کالایی کمتر از درصد کاهش در قیمت باشد، ضریب کشش قیمتی تقاضا:

۱) بزرگ‌تر از یک است. ۲) برابر یک است. ۳) برابر صفر است. ۴) کوچک‌تر از یک است.

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» کشش قیمتی تقاضا، درصد تغییر در مقدار تقاضا تقسیم بر درصد تغییر در قیمت کالا است و اگر درصد تغییر تقاضا کمتر از درصد تغییر قیمت باشد، کشش کوچک‌تر از یک خواهد بود.

مثال۴: اگر قیمت یک کالا از ۱/۵$ به ۲$ افزایش یابد و مقدار تقاضای این کالا از ۱۰۰۰ واحد به ۹۰۰ واحد کاهش یابد ضریب کشش قیمتی تقاضا برابر است با:

۱) ۲/۷۱ ۲) ۰/۳۳ ۳) ۰/۳ ۴) ۰/۳۷

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» با استفاده از روش خطی، کشش را به‌صورت زیر محاسبه می‌کنیم:

$$e_d = \frac{Q_۲ - Q_۱}{P_۲ - P_۱} \times \frac{P_۱}{Q_۱} = \frac{۹۰۰ - ۱۰۰۰}{۲ - ۱/۵} \times \frac{۱/۵}{۱۰۰۰} = \frac{-۱۰۰}{۰/۵} \times \frac{۱/۵}{۱۰۰۰} = -۰/۳$$

مثال۵: با توجه به جدول زیر کشش قیمتی تقاضا به روش کمانی و خطی در کاهش قیمت از ۴ به ۳ برابر است با؟

P	۵	۴	۳	۲	۱
Q	۰	۵	۱۰	۱۵	۲۰

۱) خطی: ۴- کمانی: $\frac{-۷}{۳}$ ۲) خطی: ۵ کمانی: $\frac{-۲}{۳}$
۳) خطی: $\frac{-۲}{۳}$ کمانی: ۴- ۴) خطی: $\frac{-۲}{۳}$ کمانی: ۵

☑ **پاسخ :** گزینه «۱» با توجه به روابط زیر می‌توان کشش خطی و کمانی را محاسبه نمود:

$$\text{نقطه‌ای (خطی)} = e = \frac{\Delta Q_X}{\Delta P_X} . \frac{P_X}{Q_X} \Rightarrow \frac{۱۰ - ۵}{۳ - ۴} \times \frac{۴}{۵} = \frac{۵}{-۱} \times \frac{۴}{۵} = -۴$$

$$\text{کمانی} = e = \frac{\Delta Q_X}{\Delta P_X} \times \frac{P_۲ + P_۱}{Q_۲ + Q_۱} = \frac{۵}{-۱} \times \frac{۳ + ۴}{۱۰ + ۵} = \frac{۵}{-۱} \times \frac{۷}{۱۵} = -\frac{۷}{۳}$$

مثال۶: اگر تابع تقاضای کالایی به‌صورت $Q(P) = ۲۰ - ۱۰P$ باشد و قیمت برابر ۱ باشد، آنگاه کشش قیمتی تقاضا کدام است؟

۱) ۲ ۲) $\frac{۱}{۲}$ ۳) ۱ ۴) صفر

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» با توجه به رابطه‌ی مقابل کشش محاسبه می‌گردد:

$$e_d = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \times \frac{P}{Q} = -۱۰ \times \frac{۱}{۱۰} = -۱$$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

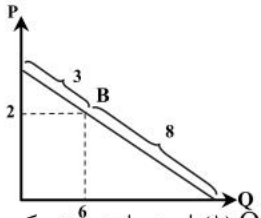
مثال۷: در قیمت ۴ کشش قیمتی تابع تقاضای مقابل را محاسبه کنید؟ $P = ۱۰ - \frac{۱}{۲}Q$

۱) $\frac{۲}{۳}$ ۲) $\frac{۳}{۲}$ ۳) $-\frac{۲}{۳}$ ۴) $-\frac{۱}{۸}$

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» ابتدا باید تابع را برحسب P مرتب نمود. $+\frac{۱}{۲}Q = ۱۰ - P \Rightarrow Q = ۲۰ - ۲P$

با توجه به رابطه کشش قیمتی تقاضا می‌توان کشش را محاسبه کرد: $\frac{\partial Q}{\partial P} = -۲ \Rightarrow e_d = \frac{\partial Q}{\partial P} \cdot \frac{P}{Q} = -۲(\frac{۴}{۱۲}) = -\frac{۲}{۳}$

مثال۸: با توجه به تابع تقاضای زیر کشش را در نقطه‌ی B محاسبه کنید؟

۱) $e_d = \frac{۸}{۳}$ ۲) $e_d = \frac{۳}{۸}$

۳) $e_d = \frac{۱}{۳}$ ۴) $e_d = \frac{۸}{۱۱}$

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» با توجه به شکل داده شده و به دلیل اطلاعات روی تابع تقاضا کافی است مقدار بازه‌ی نزدیک به Q (۸)را به بازه‌ی نزدیک به P (۳) تقسیم کرد.

مثال۱۰: در نقطه‌ی تلاقی شعاع ۴۵ درجه از مرکز مختصات و منحنی تقاضای خطی، کشش قیمتی تقاضا، .....

۱) برابر واحد است. ۲) بزرگ‌تر از واحد است.

۳) کوچک‌تر از واحد است. ۴) برابر عکس شیب منحنی تقاضاست.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» خصوصیت خط ۴۵ درجه، برابر بودن دو طرف این خط (Q,P) در تمامی نقاط روی آن است. در این صورت برای هر منحنی تقاضایی که خط ۴۵ درجه را قطع نماید، نسبت $\frac{P}{Q}$ در نقطه تقاطع برابر یک خواهد بود. پس برای محاسبه‌ی کشش، کافی است $\frac{dQ_x}{dP_x}$ را به‌دست آوریم که همان عکس شیب منحنی تقاضا می‌باشد.

مثال۱۱: اگر درآمد کل نزولی باشد:

۱) فروش کمتر به نفع فروشنده است. ۲) درآمد نهایی مثبت است.

۳) کالا با کشش است. ۴) افزایش فروش، درآمد را افزایش می‌دهد.

☑ **پاسخ :** گزینه «۱» اگر درآمد کل نزولی باشد، با افزایش فروش درآمد کاهش می‌یابد، در نتیجه کاهش فروش و افزایش قیمت به نفع فروشنده می‌باشد.

مثال۱۲: اگر $MR = ۶۰$ و کشش قیمتی ۲- باشد قیمت محصول کدام خواهد بود؟

۱) اطلاعات ناقص است. ۲) $P = ۶۰$ ۳) $P = ۳۰$ ۴) $P = ۱۲۰$

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» طبق رابطه زیر می‌توان قیمت کالا را محاسبه نمود:

$$MR = P(۱ - \frac{۱}{|e_d|}) \Rightarrow ۶۰ = P(۱ - \frac{۱}{|-۲|}) \Rightarrow ۶۰ = \frac{۱}{۲}P \Rightarrow P = ۱۲۰$$

مثال۱۳: کدام یک از عوامل زیر جزء عوامل مؤثر بر کشش قیمتی تقاضا نیست؟

۱) ثروت تولیدکنندگان ۲) سهم کالا در بودجه خانوار ۳) تعداد جانشین‌های کالا ۴) زمان در دسترس متقاضیان

☑ **پاسخ :** گزینه «۱» ثروت تولیدکنندگان، تأثیری در کشش قیمتی تقاضا ندارد و بقیه گزینه‌ها مؤثر هستند.

مثال۱۴: اگر با افزایش درآمد از ۸۰ به ۱۲۰ مصرف کالای x، ۳۰% کاهش یابد کشش درآمد کالای x کدام گزینه است؟

۱) $-\frac{۵}{۳}$ ۲) $+\frac{۵}{۳}$ ۳) $-\frac{۳}{۵}$ ۴) $-\frac{۴}{۳}$

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» با محاسبه $\%\Delta Q$ و $\%\Delta I$ کشش درآمدی از رابطه مقابل محاسبه می‌شود:

$$e_I = \frac{\%\Delta Q}{\%\Delta I} = \frac{-\%۳۰}{\frac{۱۲۰-۸۰}{۸۰}\times ۱۰۰} = \frac{-\%۳۰}{\%۵۰} = -\frac{۳}{۵}$$

✍ **مثال۱۵: در تابع تقاضای $Q_x = ۲۰P_x^{-۱}P_y P_z^{-۲}$، دو کالای z, x:**

۱) مکمل هم هستند. ۲) جانشین هستند. ۳) مستقل هستند. ۴) پست هستند.

☑ **پاسخ :** گزینه «۱» با توجه به توان منفی P_Z در تابع تقاضای X، تغییرات قیمت Z تأثیر معکوس در مقدار تقاضای X می‌گذارد در نتیجه دو کالا مکمل یکدیگر خواهند بود.

✍ **مثال۱۶: با توجه به کشش جانشینی و نوع کالاهای زیر، کدام‌یک جانشین روغن نباتی خواهد بود؟**

۱) ۴، روغن زیتون ۲) ۳-، روغن کنجد ۳) ۵-، روغن حیوانی ۴) ۸، میوه

☑ **پاسخ :** گزینه «۱» کشش در گزینه‌های ۲ و ۳ بیان‌گر کالای مکمل است، در گزینه ۱ روغن زیتون می‌تواند جانشین روغن نباتی گردد اما گزینه ۴ با اینکه از کشش جانشینی بالاتری برخوردار است اما جانشینی روغن نباتی با میوه منطقی نیست.

✍ **مثال۱۷: کشش قیمتی عرضه برای تابع عرضه‌ای که به شکل خط مستقیم و دارای شیب مثبت است و محور قیمت را قطع می‌کند:**

۱) کوچک‌تر از یک است. ۲) بزرگ‌تر از یک است. ۳) برابر یک است. ۴) ثابت است.

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» تمامی توابع عرضه‌ای که محور قیمت را قطع می‌کنند دارای کشش بزرگ‌تر از یک خواهند بود.

✍ **مثال۱۹: اگر منحنی عرضه محور قیمت‌ها را قطع کند، کشش قیمتی عرضه:**

۱) حتماً برابر یک است. ۲) حتماً کوچک‌تر از یک است.

۳) حتماً بزرگ‌تر از یک است. ۴) با این اطلاعات نمی‌توان تعیین کرد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» کشش قیمتی عرضه را می‌توان از محل تقاطع منحنی عرضه با محورهای مختصات محاسبه کرد. اگر عرضه از مبدأ مختصات بگذرد، دارای کشش برابر یک، اگر از محور قیمت‌ها رد شود، دارای کشش بزرگ‌تر از یک و اگر از محور مقدار رد شود، دارای کشش کمتر از یک خواهد بود.

✍ **مثال۲۰: اگر $MR = ۴$ باشد در چه قیمتی کشش تقاضا برابر ۲- خواهد شد؟**

۱) $P = ۴$ ۲) $P = ۸$ ۳) $P = ۱۲$ ۴) $P = \frac{۱}{۲}$

☑ **پاسخ :** گزینه «۲»

$$MR = P(۱-\frac{۱}{|e|}) \Rightarrow ۴ = P(۱-\frac{۱}{|-۲|}) \Rightarrow ۴ = P(\frac{۱}{۲}) \Rightarrow P = ۸$$

آزمون فصل دوم

✍ **۱ـ در یک منحنی تقاضای خطی با شیب منفی، هنگامی‌که قیمت کاهش می‌یابد، کشش (حساسیت) تقاضا:**

۱) افزایش می‌یابد. ۲) بدون تغییر باقی می‌ماند. ۳) صفر است. ۴) کاهش می‌یابد.

✍ **۲ـ مصرف کننده‌ای تنها دو کالای x و y را مصرف می‌کند. هرگاه کشش تقاضا برای کالای x نسبت به قیمت y بزرگ‌تر از صفر باشد، می‌توان نتیجه گرفت:**

۱) کشش قیمتی تقاضا برای کالای y بیشتر از یک است. ۲) کشش قیمتی تقاضا برای کالای y مساوی یک است.

۳) کشش قیمتی تقاضا برای کالای y کمتر از یک است. ۴) دو کالای x و y مساوی یکدیگرند.

✍ **۳ـ تابع تقاضای x به‌صورت $x_d = ۱۵ - ۰/۲p$ مفروض است. کشش تقاضا در قیمت $p = ۱۵$ برابر کدام است؟**

۱) $-۰/۲۵$ ۲) $-۰/۵$ ۳) $-۱/۲۵$ ۴) $-۱/۵$

✍ **۴ـ کشش تقاضای بازار همیشه .....**

۱) بیشتر از کشش‌های توابع تقاضای افراد در بازار است.

۲) کمتر از کشش‌های توابع تقاضای افراد در بازار است.

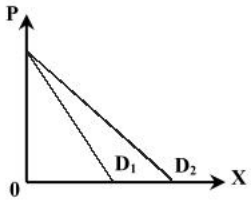
۳) مساوی جمع ساده افقی کشش‌های توابع تقاضای فردی است.

۴) مساوی متوسط وزنی کشش‌های توابع تقاضای فردی می‌باشد که وزن‌ها عبارتند از نسبت خرید هر فرد به کل تقاضای بازار

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۵ـ کشش قیمتی تقاضا برای دو منحنی D_1 و D_2 در قیمت یکسان چگونه است؟

۱) D_1 نصف D_2 است.
۲) D_1 و D_2 مساوی است.
۳) D_1 بزرگ‌تر از D_2 است.
۴) D_1 دو برابر D_2 است.

۶ـ کدام گزینه از جنبه‌ی نظری غیرممکن است؟ کشش درآمدی تقاضا .....

۱) منفی و کشش قیمتی تقاضا مثبت است.
۲) مثبت و کشش قیمتی تقاضا منفی است.
۳) و کشش قیمتی تقاضا هر دو منفی باشند.
۴) و کشش قیمتی تقاضا هر دو مثبت باشند.

۷ـ با فرض نزولی بودن منحنی تقاضا در فضای دوکالایی x و y و با افزایش قیمت کالای x، مقدار تقاضا برای کالای y کاهش می‌یابد. کشش قیمتی کالای x چقدر است؟

۱) کوچک‌تر از واحد ۲) برابر واحد ۳) بزرگ‌تر از واحد ۴) بستگی به سطح مصرف دارد.

۸ـ با توجه به تابع تقاضای زیر، دوکالای x و y نسبت به هم چه نوع رابطه‌ای دارند؟

$$\begin{cases} x = ۸۰۰ - ۲p_x + ۰/۰۵p_y + ۱/۲m \\ p_x = ۱۰۰ \qquad P_y = ۵۰ \end{cases}$$

۱) جانشین
۲) مکمل
۳) بی‌تفاوت
۴) بدون داشتن قیمت کالاها نمی‌توان اظهار نظر کرد.

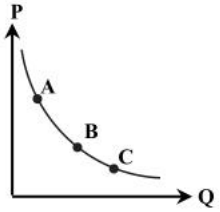
۹ـ در کشش برابر ۲ و قیمت ۶، MR چقدر خواهد بود؟

۱) ۳ ۲) ۴ ۳) ۲ ۴) ۱

۱۰ـ به ازای چه قیمتی، کالای x با توجه به تابع روبرو، کشش واحد دارد؟ $p_X = ۱۰ - ۲Q$

۱) $\frac{۲}{۳}$ ۲) $\frac{۳}{۲}$ ۳) ۵ ۴) ۴

۱۱ـ با توجه به منحنی تقاضای شکل زیر، کدام‌یک از نقاط زیر تعادل مصرف‌کننده را نشان می‌دهد؟

۱) فقط دو نقطه‌ی B,A
۲) فقط نقطه‌ی B
۳) نقاط C,B,A
۴) هیچ‌کدام

۱۲ـ تقاضا برای یک کالا، نسبت به کالای دیگری با کشش‌تر خواهد بود در صورتی که .....

۱) تعداد جانشین‌ها برای آن کالا کمتر باشد.
۲) مشخصات کالا را بیشتر محدود کرده باشیم مثلاً یک مارک خاصی از یک کالا
۳) این کالا برای کالاهای زیادی جنبه مکمل داشته باشد.
۴) این کالا فاسدشدنی نباشد.

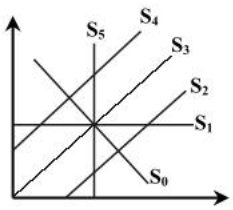
۱۳ـ تابع تقاضا برای کالای x به‌صورت $x = p_x^{\alpha_1} p_y^{\alpha_2} m^{\alpha_3}$ می‌باشد که در آن x، مقدار تقاضا برای کالای x، p_x قیمت کالای x، p_y قیمت کالای y و m درآمد مصرف‌کننده است. در این صورت، کشش قیمتی کالای x نسبت به تغییر قیمت کالای y کدام‌یک از مقادیر زیر است؟

۱) α_3 ۲) α_1 ۳) α_2 ۴) $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$

۱۴ـ هر چقدر شیب تابع تقاضا برای کالایی بیشتر از کالای دوم باشد (شیب صفر و بی‌نهایت در نظر نیست) درآن صورت کشش قیمتی کالای اول:

۱) بیشتر است.
۲) کمتر است.
۳) نمی‌توان اظهارنظر کرد.
۴) کشش قیمتی دوکالا قابل مقایسه نیست.

۱۵ـ کشش قیمتی کدام منحنی عرضه صفر است و کدام کشش قیمتی برابر ۱ است؟

۱) S_5, S_0
۲) S_4, S_2
۳) S_0, S_1
۴) S_3, S_5

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۱۶ـ اگر کشش متقاطع دو کالای x و y برابر ۳− باشد و کشش متقاطع دو کالای z , x برابر۲+ باشد:

۱) y کالای بی‌کشش است.
۲) y , x جانشین و z , x مکمل هستند.
۳) z کالای باکشش است.
۴) y , x مکمل و z , x جانشین هستند.

۱۷ـ در چه شرایطی کشش منحنی عرضه‌ی خطی برابر با یک است؟

۱) وقتی که منحنی عرضه نزولی باشد.
۲) وقتی که منحنی عرضه یکی از محورها را قطع کند.
۳) کشش منحنی عرضه همواره به شیب آن بستگی دارد.
۴) وقتی که منحنی عرضه از مبدأ مختصات بگذرد.

۱۸ـ اگر دو کالای x و y جانشین یکدیگر برای مصرف باشند، در این صورت:

۱) کشش متقاطع قیمتی بین x و y کوچک‌تر از صفر است.
۲) کشش متقاطع قیمتی بین x و y برابر صفر است.
۳) کشش متقاطع قیمتی بین x و y برابر یک است.
۴) کشش متقاطع قیمتی بین x و y بزرگ‌تر از صفر است.

۱۹ـ تابع عرضه‌ای به‌صورت $X^s = P$ داریم. کشش قیمتی عرضه در قیمت ۱۰ برابر کدام است؟

۱) صفر ۲) ۱ ۳) ۱۰ ۴) بی‌نهایت

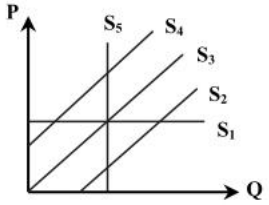
۲۰ـ هرچه امکان تهیه‌ی مواد اولیه برای تولید، آسان‌تر باشد، کشش قیمتی عرضه:

۱) بیشتر است. ۲) کمتر است. ۳) ربطی ندارد. ۴) هیچ‌کدام

۲۱ـ کدام‌یک از عوامل زیر جزء عوامل مؤثر بر کشش قیمتی تقاضای یک کالا نیست؟

۱) هزینه‌ی تولید کالا
۲) عدم وجود جانشین برای کالا
۳) وجود جانشین برای کالا
۴) مدت زمانی که تابع تقاضا بدان عطف دارد

۲۲ـ باتوجه به منحنی‌های عرضه‌ی روبرو، در کدام منحنی عرضه، با تغییر قیمت و مقدار عرضه، کشش ثابت است؟

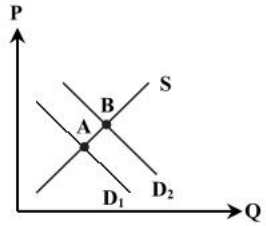

۱) $S_۵$ و $S_۴$
۲) $S_۱$ و $S_۲$
۳) $S_۲$
۴) $S_۳$

۲۳ـ تابع تقاضا برای کالای x به‌صورت $x = ۲۰ - ۲P$ می‌باشد. اگر $e = \frac{۲}{۳}$ باشد ، مازاد مصرف‌کننده چیست؟

۱) ۳۷ ۲) ۳۵ ۳) ۱۶ ۴) ۳۶

۲۴ـ اگر اطلاعات مربوط به دو نقطه‌ی B و A را در شکل زیر داشته باشیم، کدام‌یک از کشش‌های زیر را می‌توانیم محاسبه کنیم؟

۱) کشش درآمدی تقاضا
۲) کشش متقاطع
۳) کشش قیمتی تقاضا
۴) کشش قیمتی عرضه

۲۵ـ در یک سطح از قیمت و مقدار هر چقدر کشش تقاضا در تابع تقاضای خطی کوچک‌تر باشد، مازاد مصرف‌کننده:

۱) بیشتر است. ۲) کمتر است. ۳) تأثیری ندارد. ۴) نامعلوم است.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

فصل سوم

«مباحثی از تئوری‌های رفتار مصرف‌کننده»

تست‌های تألیفی فصل سوم

مثال۱: اگر مطلوبیت نهایی یک کالا منفی باشد:

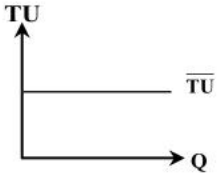
۱) مصرف‌کننده از آن بیشتر استفاده می‌کند. ۲) مطلوبیت کل صعودی است.

۳) مطلوبیت کل نزولی است. ۴) در نقطه‌ی اشباع قرار داریم.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» اگر مطلوبیت نهایی منفی باشد، به این مفهوم است که با افزایش مصرف کالا، مطلوبیت کل کاهش خواهد یافت، در نتیجه مطلوبیت کل نزولی است.

مثال۲: اگر مطلوبیت نهایی همواره برابر صفر باشد:

۱) مطلوبیت کل نزولی است. ۲) مطلوبیت کل افقی است. ۳) مطلوبیت کل ثابت است. ۴) ۲ و ۳

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» مطلوبیت نهایی بیانگر تغییر در مطلوبیت کل به ازای یک واحد تغییر در مصرف کالا است و اگر برابر با صفر باشد، یعنی مطلوبیت کل همواره ثابت است و یا منحنی آن، افقی است.

مثال۳: اگر تابع مطلوبیت کل مصرف‌کننده‌ای به‌صورت $TU = ۵x^۲ - ۲۰x + ۲$ باشد، چه مقدار مصرف از کالای x مصرف‌کننده را به نقطه اشباع می‌رساند؟

۱) ۵ ۲) ۱۰ ۳) ۲ ۴) ۴

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» مصرف‌کننده زمانی به نقطه اشباع می‌رسد که مطلوبیت کل حاصل از مصرف کالا حداکثر شود. در این حالت شیب منحنی مطلوبیت کل (TU) برابر صفر می‌شود و می‌دانیم شیب منحنی مطلوبیت کل همان مطلوبیت نهایی (MU) است. بنابراین داریم:

$$\max: TU = ۵x^۲ - ۲۰x + ۲ \Rightarrow MU = ۰$$

$$MU = \frac{dTU}{dx} = ۱۰x - ۲۰ = ۰ \Rightarrow x = \frac{۲۰}{۱۰} \Rightarrow \boxed{x = ۲}$$

مثال۴: نرخ نهایی جانشینی کالا برای یک مصرف‌کننده عبارت است از:

۱) نسبت مطلوبیت کل دو کالا ۲) نسبت مطلوبیت متوسط دو کالا ۳) نسبت مطلوبیت نهایی دو کالا ۴) هیچ‌کدام

☑ پاسخ: گزینه «۳» نرخ نهایی جانشینی بین دو کالا از نسبت مطلوبیت نهایی دو کالا محاسبه می‌شود.

$$MRS_{xy} = -\frac{dy}{dx} = \frac{MU_x}{MU_y}$$

مثال۵: اگر $TU = ۲xy^۲$ باشد و x و y هر دو برابر یک باشند، MRS_{xy} کدام گزینه می‌باشد؟

۱) $\frac{۲}{۴}$ ۲) $-\frac{۲}{۴}$ ۳) ۴ ۴) ۲

☑ **پاسخ:** گزینه «۲»

$$MRS_{xy} = \frac{MU_x}{MU_y} = \frac{۲y^۲}{۴xy} = \frac{۲(۱)^۲}{۴(۱)(۱)} = \frac{۲}{۴}$$

$$MU_x = \frac{dTU}{dx} = ۲y^۲ \quad ; \quad MU_y = \frac{dTU}{dy} = ۴xy$$

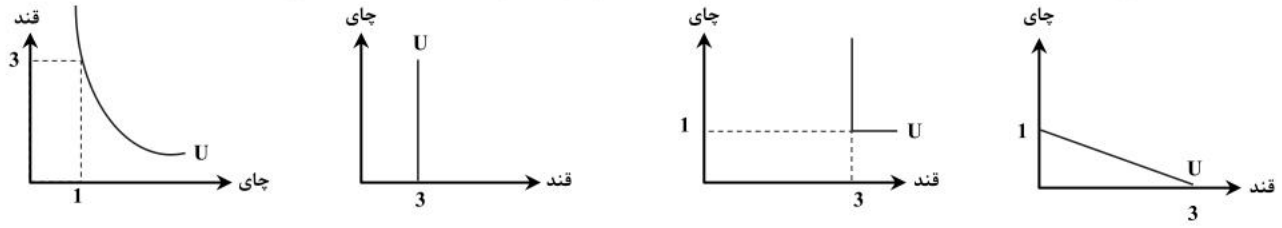
باید توجه داشت که MRS همواره عددی منفی است و علت آن هم منفی بودن شیب منحنی بی‌تفاوتی است.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

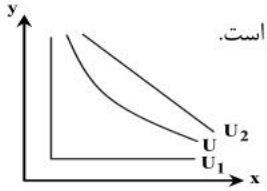
www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۶: شخصی همواره با یک لیوان چای ۳ عدد قند مصرف می‌کند، منحنی بی‌تفاوتی وی کدام یک از منحنی‌های زیر است؟

(۴) (۳) (۲) (۱)

پاسخ : گزینه «۲» قند و چای مکمل یکدیگر هستند و منحنی بی‌تفاوتی دو کالای مکمل به‌صورت زاویه ۹۰° درجه است.

شکل ۱ ← نشانگر دو کالایی است که کاملاً جانشین یکدیگرند.

شکل ۳ ← غلط است زیرا فرد ۳ عدد قند را با مقادیر متفاوتی از چای مصرف کرده (نه یک لیوان)

شکل ۴ ← دو کالایی که جانشین هم هستند اما نه به‌طور کامل

مثال۷: برای دو کالا که جانشین کامل هستند، نرخ نهایی جانشینی برابر است با:

۱) صفر ۲) منهای یک ۳) بی‌نهایت ۴) یک

پاسخ : گزینه «۴» دو کالای جانشین کالاهایی هستند که می‌توانند به جای یکدیگر استفاده گردند و اگر دو کالا کاملاً جانشین هم باشند به این معنی است که هیچ فرقی بین مصرف X و یا Y وجود ندارد. در این صورت منحنی بی‌تفاوتی مصرف X و Y یک خط مستقیم با شیب منفی خواهد بود، بنابراین نرخ نهایی جانشینی آن برابر یک عدد ثابت و مثبت خواهد بود، زیرا نرخ نهایی جانشینی برابر با قدر مطلق شیب منحنی بی‌تفاوتی است. اما اگر دو کالا مکمل باشند نرخ نهایی جانشینی صفر خواهد بود چون به هیچ وجه X به جای Y مصرف نخواهد شد.

شیب منحنی بی‌تفاوتی از فردی نسبت به فرد دیگر ممکن است تغییر نماید و این موضوع بستگی به سلیقه‌ها و انتظارات افراد دارد. به‌طور مثال اگرچه دو لنگه راست و چپ کفش برای تمام انسان‌ها مکمل کامل است، قند و چای (در کنار چای و خرما و ...) مکمل کاملی محسوب نشده و ممکن است برای برخی از افراد حتی قند و چای بی‌ارتباط باشند.

مثال۸: شیب منحنی‌های بی‌تفاوتی مصرف‌کننده به کدام عامل بستگی دارد؟

۱) درآمد مصرف‌کننده ۲) قیمت‌های نسبی کالا

۳) بودجه فرد برای مصرف هم‌زمان دو کالای x و y ۴) سلیقه مصرف‌کننده

پاسخ : گزینه «۴» منحنی‌های بی‌تفاوتی نشانگر ترجیحات و سلیقه‌ی مصرف‌کنندگان در مصرف دو کالای x و y می‌باشند.

مثال۹: اگر مطلوبیت نهایی X سه برابر مطلوبیت نهایی Y باشد:

۱) مصرف کالای X باید سه برابر مصرف کالای Y باشد. ۲) قیمت کالای Y باید سه برابر مصرف کالای X باشد.

۳) مصرف کالای Y باید سه برابر مصرف کالای X باشد. ۴) قیمت کالای X باید سه برابر قیمت کالای Y باشد.

پاسخ: گزینه «۴» در حالت تعادل بایستی رابطه زیر برقرار باشد.

$$\frac{MU_x}{MU_y}=\frac{P_x}{P_y} \quad \text{و اگر} \Rightarrow \frac{MU_x}{MU_y}=3 \Rightarrow \frac{P_x}{P_y}=3 \Rightarrow P_x=3P_y$$

مثال۱۰: مصرف‌کننده‌ای که تنها دو کالا را مصرف می‌کند، هنگامی (در نقطه‌ای) درحالت تعادل قرار دارد که :

۱) شیب منحنی بی‌تفاوتی‌اش کوچک‌تر از شیب خط بودجه‌اش باشد. ۲) شیب منحنی بی‌تفاوتی‌اش بزرگ‌تر از شیب خط بودجه‌اش باشد.

۳) شیب منحنی بی‌تفاوتی‌اش با شیب خط بودجه‌اش برابر گردد. ۴) شیب منحنی بی‌تفاوتی‌اش کمتر یا برابر با شیب خط بودجه‌اش باشد.

پاسخ: گزینه «۳» شیب خط بودجه عبارتست از $\frac{-P_x}{P_y}$ و شیب منحنی بی‌تفاوتی عبارتست از $\frac{-d_y}{d_x}=\frac{MU_x}{MU_y}$ برابری این دو (مطابق گزینه ۳)

$$\frac{MU_x}{MU_y}=\frac{P_x}{P_y}$$

همان تعادل مصرف‌کننده خواهد بود.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۱۱: تابع مطلوبیت مصرف‌کننده‌ای $U = x^۲y^۲$ می‌باشد، اگر خط بودجه‌ی آن $۲x + ۴y = ۸۰$ باشد مطلوبیت کل مصرف‌کننده در نقطه‌ی تعادل چقدر خواهد بود؟

۱) ۴۰۰۰ ۲) ۳۰۰۰۰ ۳) ۴۰۰۰۰ ۴) ۲۰۰۰۰

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» با استفاده از رابطه تعادل و جایگذاری حاصل این رابطه در معادله خط بودجه خواهیم داشت:

$$\frac{MU_x}{MU_y} = \frac{P_x}{P_y} \Rightarrow \frac{۲xy^۲}{۲yx^۲} = \frac{۲}{۴} \Rightarrow x = ۲y \quad ; \quad ۸۰ = ۴y + ۴y \Rightarrow ۸۰ = ۸y \Rightarrow y = ۱۰ \quad , \quad x = ۲(y) = ۲(۱۰) = ۲۰$$

$$U = (۲۰)^۲(۱۰)^۲ = ۴۰۰۰۰$$

مثال۱۲: فرض کنید تابع مطلوبیت مصرف‌کننده‌ای $U = XY$ و معادله‌ی خط بودجه‌ی وی $۱۰X + ۱۰Y = ۱۰۰۰$ می‌باشد، مصرف چه مقدار از دو کالا مطلوبیت مصرف‌کننده را حداکثر می‌کند؟

۱) $X = Y = ۱۰۰$ ۲) $X = Y = ۵۰$ ۳) $X = ۱۰۰$ و $Y = ۵۰$ ۴) $X = ۵۰$ و $Y = ۱۰۰$

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» شرط حداکثر شدن مطلوبیت به‌صورت مقابل است: $\frac{MU_x}{MU_y} = \frac{P_x}{P_y}$, $I = P_x \cdot X + P_y \cdot Y$

با حل رابطه فوق با اطلاعات مسئله خواهیم داشت: $\frac{Y}{X} = \frac{۱۰}{۱۰} \Rightarrow X = Y$

$$۱۰۰۰ = ۱۰X + ۱۰(Y) \Rightarrow ۱۰۰۰ = ۱۰X + ۱۰X \Rightarrow ۲۰X = ۱۰۰۰ \Rightarrow X = ۵۰ \quad Y = ۵۰$$

مثال۱۳: تابع مطلوبیت فرد مصرف‌کننده‌ای $U = xy$ و معادله‌ی خط بودجه‌ی وی $۵X + ۱۰Y = ۵۰۰$ می‌باشد، مصرف چه مقدار از دو کالا مطلوبیت وی را حداکثر می‌کند؟

۱) $X = ۳۰$ و $Y = ۳۰$ ۲) $X = ۲۵$ و $Y = ۵۰$ ۳) $X = ۲۵$ و $Y = ۲۵$ ۴) $X = ۵۰$ و $Y = ۲۵$

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» با استفاده از رابطه تعادل مصرف‌کننده خواهیم داشت: $U = xy \qquad ۵۰۰ = ۵x + ۱۰y$

$$\frac{MU_x}{MU_y} = \frac{P_x}{P_y} \Rightarrow \frac{y}{x} = \frac{۵}{۱۰} \Rightarrow ۱۰y = ۵x \Rightarrow ۲y = x$$

$$۵۰۰ = ۵(۲y) + ۱۰y \Rightarrow ۵۰۰ = ۲۰y \Rightarrow y = ۲۵ \Rightarrow x = ۲(y) = ۲(۲۵) = ۵۰$$

مثال۱۴: اگر مطلوبیت نهایی هر واحد پول پرداختی برای کالای x برابر ۴ و $MU_y = ۱۲$ و $P_y = ۴$ باشد چه پیشنهادی به مصرف‌کننده می‌دهید؟

۱) عدم تغییر مصرف دو کالا
۲) افزایش مصرف x یا کاهش مصرف y
۳) افزایش مصرف y یا کاهش مصرف x
۴) کاهش مصرف دو کالا

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» با توجه به تعادل زیر چون $\frac{MU_x}{P_x}$ بزرگ‌تر از $\frac{MU_y}{P_y}$ می‌باشد، مصرف‌کننده جهت برقراری تعادل باید مصرف x را افزایش دهد و یا مصرف y را کاهش دهد. نقطه‌ی تعادل $\frac{MU_x}{P_x} = \frac{MU_y}{P_y} \Rightarrow ۴ > \frac{۱۲}{۴}$

مثال۱۵: فرض کنید تابع مطلوبیت مصرف‌کننده‌ای $U = q_۱q_۲$ و معادله خط بودجه وی $۵q_۱ + ۵q_۲ = ۲۰۰۰$ می‌باشد، مصرف چه مقدار از دو کالا مطلوبیت وی را حداکثر می‌کند؟

۱) $q_۱ = q_۲ = ۱۰۰$ ۲) $q_۱ = ۱۰۰$ و $q_۲ = ۲۰۰$ ۳) $q_۱ = ۲۰۰$ و $q_۲ = ۱۰۰$ ۴) $q_۱ = q_۲ = ۲۰۰$

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» با حل رابطه‌ی مقابل خواهیم داشت: $\frac{MU_x}{P_x} = \frac{MU_y}{P_y} \Rightarrow \frac{q_۲}{۵} = \frac{q_۱}{۵} \Rightarrow q_۱ = q_۲$

$$۲۰۰۰ = ۵q_۱ + ۵q_۲ \Rightarrow ۲۰۰۰ = ۵q_۱ + ۵q_۱ \Rightarrow ۲۰۰۰ = ۱۰q_۱ \Rightarrow q_۱ = ۲۰۰ \quad q_۲ = ۲۰۰$$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۱۶: اگر تابع مطلوبیت فردی به‌صورت $u = ۵\ln x + ۳\ln y$ باشد و معادله خط بودجه به‌صورت $۱۶۰ = x + ۳y$ باشد، در نقطه تعادل مطلوبیت نهایی حاصل از هر واحد پول خرج شده روی کالاهای x و y به‌ترتیب چقدر است؟

۱) ۲۰ ، ۱۰۰ ۲) ۰/۰۵ ، ۰/۰۵ ۳) $\frac{۵}{۱۰۰}$ ، $\frac{۳}{۲۰}$ ۴) ۲۰ ، ۶/۶۶

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» ابتدا به کمک شرط تعادل مقادیر تعادلی x و y را محاسبه می‌کنیم: $MU_x = \frac{dTU}{dx} = \frac{۵}{x}$, $MUy = \frac{dTU}{dy} = \frac{۳}{y}$

شرط تعادل : $\frac{MU_x}{P_x} = \frac{MU_y}{P_y} \Rightarrow \frac{\frac{۵}{x}}{۱} = \frac{\frac{۳}{y}}{۳} \Rightarrow \frac{۱۵}{x} = \frac{۳}{y} \Rightarrow x = ۵y$

با جایگذاری عبارت به‌دست آمده در خط بودجه داریم: $۱۶۰ = x + ۳y \Rightarrow ۱۶۰ = ۵y + ۳y = ۸y \Rightarrow \boxed{y = ۲۰} \Rightarrow x = ۵ \times ۲۰ \Rightarrow \boxed{x = ۱۰۰}$

در این صورت مطلوبیت نهایی حاصل از هر واحد پول خرج شده روی کالاهای x و y به‌صورت زیر قابل محاسبه است:

مطلوبیت نهایی هر واحد پول خرج شده روی $X = \frac{MU_x}{P_x} = \frac{\frac{۵}{x}}{۱} = \frac{۵}{۱۰۰} = ۰/۰۵$

مطلوبیت نهایی هر واحد پول خرج شده روی $Y = \frac{MU_y}{P_y} = \frac{\frac{۳}{y}}{۳} = \frac{۱}{y} = \frac{۱}{۲۰} = ۰/۰۵$

مثال۱۷: فرض کنید Y کالایی وارداتی با قیمت ۱۰۰ واحد است و X کالایی است که در داخل تولید می‌شود و جانشین کامل کالای Y است. دولت قصد دارد با تعیین قیمتی برای کالای X به‌صورت غیرمستقیم از واردات کالای Y جلوگیری کند. اگر تابع مطلوبیت مصرف‌کنندگان به‌صورت $u = ۱۰X + ۲۰Y$ باشد، کدام قیمت زیر می‌تواند هدف دولت را محقق سازد؟

۱) ۸۰ ۲) ۴۰ ۳) ۱۲۰ ۴) ۵۰

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» با توجه به اینکه X و Y جانشین کامل یکدیگرند، زمانی می‌توان مصرف کالای Y و واردات آن را به صفر رساند که قدرمطلق شیب خط بودجه $(\frac{P_X}{P_Y})$ کمتر از قدرمطلق شیب منحنی بی‌تفاوتی باشد. قدرمطلق شیب منحنی بی‌تفاوتی برابر است با: $\frac{MU_X}{MU_Y} = \frac{۱۰}{۲۰} = \frac{۱}{۲}$

بنابراین باید داشته باشیم: $\frac{P_X}{P_Y} < \frac{۱}{۲} \Rightarrow \frac{P_X}{۱۰۰} < \frac{۱}{۲} \Rightarrow P_X < ۵۰$

از بین گزینه‌ها تنها گزینه (۲) قیمتی کمتر از ۵۰ را تعیین می‌کند.

مثال۱۸: مطلوبیت حاصل از مصرف دو کالای X و Y برای مصرف‌کننده‌ای خاص از معادله $U = \min(\frac{X}{۲}, ۳Y)$ به‌دست می‌آید. با فرض اینکه $P_X = ۲$ ، $P_Y = ۳$ و $I = ۱۳۵$ باشد، مقدار مصرف بهینه هر کالا چقدر است؟

۱) $Y = ۹$ ، $X = ۱۸$ ۲) $Y = ۵۴$ ، $X = ۹$ ۳) $Y = ۳$ ، $X = ۱۸$ ۴) $Y = ۹$ ، $X = ۵۴$

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» تابع مطلوبیت داده شده از نوع لئونتیف است که نشان می‌دهد دو کالا مکمل مطلق یکدیگرند. در توابع لئونتیف برای یافتن نقطه تعادل کافی است دو عبارت داخل پرانتز را برابر هم قرار دهیم و به ساده‌سازی بپردازیم. در این صورت خواهیم داشت: $\frac{X}{۲} = ۳Y \Rightarrow X = ۶Y$

$I = P_X.X + P_Y.Y \Rightarrow ۱۳۵ = ۲X + ۳Y = ۲(۶Y) + ۳Y \Rightarrow ۱۳۵ = ۱۵Y \Rightarrow \boxed{Y = ۹}$

$X = ۶Y \Rightarrow X = ۶ \times ۹ \Rightarrow \boxed{X = ۵۴}$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۱۹: مصرف‌کننده‌ای از دو کالای X و Y استفاده می‌کند و طبق رابطه زیر از مصرف این دو کالا مطلوبیت کسب می‌کند. اگر قید بودجه فرد به‌صورت $۱۲X+۸Y=۴۲۰$ باشد، این فرد چند درصد از درآمدش را صرف خرید کالای X می‌کند؟ $U=\min\left(\frac{X}{۲},\frac{Y}{۴}\right)$

۱) ۳۳ درصد ۲) ۴۳ درصد ۳) ۵۰ درصد ۴) ۶۶ درصد

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» تابع مطلوبیت از نوع لئونتیف است. بنابراین مقادیر تعادلی X و Y به‌صورت مقابل قابل محاسبه می‌باشند: $\frac{X}{۲}=\frac{Y}{۴}\Rightarrow Y=۲X$

$$۴۲۰=۱۲X+۸Y=۱۲X+۸(۲X)\Rightarrow ۴۲۰=۲۸X\Rightarrow X=\frac{۴۲۰}{۲۸}\Rightarrow \boxed{X=۱۵}$$

$$Y=۲X=۲(۱۵)\Rightarrow Y=۳۰$$

برای یافتن سهم کالای X از کل درآمد باید هزینه انجام شده روی کالای X را بر درآمد تقسیم کنیم:

$$\frac{\text{کل هزینه‌ی کالای X}}{\text{کل درآمد}}=\frac{P_X.X}{I}=\frac{۱۲\times ۱۵}{۴۲۰}=\frac{۱۸۰}{۴۲۰}=۰/۴۲۸۵\xrightarrow{\times ۱۰۰}=\%۴۲/۸۵\simeq\%۴۳$$

مثال۲۰: اگر تابع مطلوبیت مصرف‌کننده‌ای به‌صورت $u=\min(\frac{X}{۲},Y)$ باشد، کشش درآمدی کالای X چقدر خواهد بود؟

۱) صفر ۲) ۱ ۳) $\frac{۱}{۲}$ ۴) اطلاعات مسأله کافی نیست.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» تابع مطلوبیت از نوع لئونتیف است و این یعنی دو کالا کاملاً مکمل هستند. دو کالای مکمل همواره با نسبت ثابتی در کنار هم مصرف می‌شوند و با فرض ثبات قیمت‌ها اگر درآمد مصرف‌کننده یک درصد افزایش یابد، میزان مصرف از هر کالا نیز یک درصد افزایش می‌یابد و به این ترتیب نسبت مصرف کالاها ثابت می‌ماند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که اگر تابع مطلوبیت از نوع لئونتیف باشد، کشش درآمدی هر دو کالا برابر واحد است. $E_{X,I}=\frac{\%\Delta X}{\%\Delta I}=\frac{\%۱}{\%۱}=۱$

مثال۲۱: اگر مطلوبیت نهایی هر واحد پول پرداختی برای کالای A برابر با ۲۰ و $MU_B=۱۰۰$ و $P_B=۱۰$ باشد، چه پیشنهادی به مصرف‌کننده می‌کنید؟

۱) کاهش مصرف دو کالا ۲) عدم تغییر مصرف دو کالا ۳) افزایش مصرف A ۴) افزایش مصرف B

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» با توجه به رابطه‌ی زیر چون مطلوبیت نهایی هر واحد پول پرداختی برای کالای A $(\frac{MU_A}{P_A})$ بیشتر از این نسبت برای کالای دوم است در نتیجه مصرف‌کننده باید مصرف کالای A را افزایش یا مصرف B را کاهش دهد: $\frac{MU_A}{P_A}=\frac{MU_B}{P_B}\Rightarrow ۲۰>\frac{۱۰۰}{۱۰}$

مثال۲۲: تابع مطلوبیت فردی به‌صورت $U=۲۰X^۲Y^۳$ است. اگر قیمت کالاهای X و Y به‌ترتیب برابر ۲۰ و ۲۵ و درآمد مصرف‌کننده برابر ۲۰۰۰ واحد باشد، سبد مصرفی بهینه برای این فرد کدام است؟

۱) $Y=۴۰\ ،\ X=۴۸$ ۲) $Y=۴۸\ ،\ X=۴۰$ ۳) $Y=۵۲\ ،\ X=۳۶$ ۴) $Y=۴۲\ ،\ X=۴۲$

☑ **پاسخ:** گزینه «۲»

روش اول: از شرط تعادل مصرف‌کننده استفاده می‌کنیم: $\frac{MU_X}{MU_Y}=\frac{P_X}{P_Y}\Rightarrow\frac{۴۰XY^۳}{۶۰X^۲Y^۲}=\frac{۲۰}{۲۵}\Rightarrow\frac{۲Y}{۳X}=\frac{۴}{۵}\Rightarrow Y=\frac{۶}{۵}X$

$$I=P_X.X+P_Y.Y\Rightarrow ۲۰۰۰=۲۰X+۲۵Y=۲۰X+۲۵(\frac{۶}{۵}X)\Rightarrow ۲۰۰۰=۲۰X+۳۰X=۵۰X\Rightarrow\boxed{X=۴۰}$$

$$Y=\frac{۶}{۵}\times ۴۰\Rightarrow\boxed{Y=۴۸}$$

روش دوم: برای توابع مطلوبیت کاب داگلاس $(U=AX^{\alpha}Y^{\beta})$، مقادیر تعادلی X و Y به‌صورت زیر قابل محاسبه‌اند:

$$X=\frac{\alpha}{\alpha+\beta}.\frac{I}{P_X}=\frac{۲}{۲+۳}\times\frac{۲۰۰۰}{۲۰}\Rightarrow\boxed{X=۴۰}\quad\text{و}\quad Y=\frac{\beta}{\alpha+\beta}.\frac{I}{P_Y}=\frac{۳}{۲+۳}\times\frac{۲۰۰۰}{۲۵}\Rightarrow\boxed{Y=۴۸}$$

مثال۲۳: در تابع مطلوبیت $U=۲X^{\frac{۱}{۲}}Y$، مجموع کشش قیمتی کالای X و کشش قیمتی کالای Y برابر است با:

۱) $\frac{۳}{۲}$ ۲) -۱ ۳) -۲ ۴) صفر

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» تابع مطلوبیت داده شده از نوع کاب داگلاس است. در این توابع مطلوبیت کشش قیمتی هر کالا برابر ۱- است. بنابراین جمع کشش قیمتی دو کالا برابر با ۲- خواهد بود.

مثال۲۴: تابع مطلوبیت مصرف‌کننده‌ای به‌صورت $U = ۱۰X^{۱}Y^{۲}$ است. اگر $I = ۱۰۰$، $P_X = ۲$ و $P_Y = ۵$ باشد، مجموع کشش قیمتی کالای X و کشش درآمدی کالای Y کدام خواهد بود؟

۱) ۱ ۲) ۰ ۳) ۱- ۴) ۲

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» تابع مطلوبیت داده شده از نوع کاب داگلاس است. در این توابع مطلوبیت برای هر کالا کشش قیمتی برابر ۱- و کشش درآمدی برابر ۱ است. در این صورت: کشش درآمدی کالای Y + کشش قیمتی کالای X $= (-۱) + ۱ = ۰$

مثال۲۵: اگر قیمت دو کالای x و y برابر با هم باشد، تعادل مصرف‌کننده از چه رابطه‌ای به دست می‌آید؟

۱) $MU_x = MU_y$ ۲) $\frac{MU_x}{MU_y} = \frac{P_x}{P_y}$ ۳) $\frac{MU_y}{P_y} = \frac{MU_x}{P_x}$ ۴) هر سه مورد

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» اگر P_x و P_y با هم برابر باشد می‌توان گفت $MU_y = MU_x$ بیان‌گر تعادل مصرف‌کننده است و گزینه‌های ۲ و ۳ با یکدیگر برابرند.

مثال۲۶: اگر مطلوبیت نهایی هر واحد پول خرج شده برای x برابر با MU_y باشد در چه قیمتی برای کالای y، مصرف کننده در تعادل است؟

۱) $\frac{MU_x}{P_x}$ ۲) صفر ۳) یک ۴) نمی‌توان تعیین کرد.

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» اگر مطلوبیت نهایی هر واحد پول خرج شده برای کالای x $(\frac{MU_x}{P_x})$ برابر با MU_y باشد خواهیم داشت: $\frac{MU_x}{P_x} = MU_y$

و برای برقراری تعادل $(\frac{MU_x}{P_x} = \frac{MU_y}{P_y})$ بایستی $P_y = ۱$ باشد.

مثال۲۷: آقای الف از مصرف کالای X، ۶۰ واحد مطلوبیت نهایی و از مصرف کالای Y، ۳۰ واحد مطلوبیت نهایی به‌دست می‌آورد. اگر قیمت کالای X برابر ۳۰ و قیمت کالای Y برابر ۲۰ باشد، برای حداکثر شدن مطلوبیت، الف باید:

۱) مقدار بیشتری از X و Y خریداری کند.
۲) مقدار بیشتری از Y خریداری کند.
۳) مقدار بیشتری از X خریداری کند.
۴) مقدار کمتری از X خریداری کند.

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» شرط تعادل مصرف‌کننده برای حداکثرسازی مطلوبیت حاصل از مصرف دو کالای X و Y به‌صورت $\frac{MU_x}{P_x} = \frac{MU_y}{P_y}$ است. با توجه به اطلاعات مسئله داریم: $\frac{MU_y}{P_y} = \frac{۳۰}{۲۰}$ و $\frac{MU_x}{P_x} = \frac{۶۰}{۳۰}$ و $\frac{۶۰}{۳۰} > \frac{۳۰}{۲۰}$. یعنی برای مصرف‌کننده، مطلوبیت نهایی هر واحد پولی که صرف خرید X می‌کند برابر با ۲ و همین مطلوبیت برای Y برابر با ۱/۵ می‌باشد. پس مصرف‌کننده مصرف x را ادامه می‌دهد تا مطلوبیتش حداکثر شود (و دو عدد برابر هم گردند).

مثال۲۸: فرض کنید فردی با درآمد ثابت، درآمد خود را صرف خرید دو کالای Y و X می‌کند، مطلوبیت وی حداکثر می‌شود اگر درآمد او چنان توزیع شود که:

۱) مطلوبیت نهایی X تقسیم بر قیمت X برابر مطلوبیت نهایی Y تقسیم بر قیمت Y گردد.
۲) مطلوبیت متوسط X با مطلوبیت متوسط Y برابر گردد.
۳) مطلوبیت نهایی X با مطلوبیت نهایی Y برابر گردد.
۴) مطلوبیت کل X با مطلوبیت کل Y برابر گردد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» تعادل مصرف‌کننده در مصرف دو کالا از رابطه زیر به‌دست می‌آید و اگر این رابطه برقرار باشد مطلوبیت مصرف‌کننده حداکثر خواهد شد.

$$\frac{MU_x}{P_x} = \frac{MU_y}{P_y}$$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۲۹: مصرف‌کننده‌ای به خدا و جهان پس از مرگ ایمان دارد و تنها دو نوع هزینه برای انتخاب دارد، یکی هزینه زندگی شخصی این جهان و دیگری هزینه در راه خدا. برای این فرد، مطلوبیت حاصل از این هزینه‌ها با توجه به تابع مطلوبیت $U = ۴X^{\frac{۱}{۳}} + ۲BY^{\frac{۲}{۳}}$ محاسبه می‌شود که در آن X هزینه زندگی شخصی این جهان، Y هزینه در راه خدا و B درجه ایمان فرد است. در این‌صورت با افزایش درجه ایمان فرد:

۱) قدرمطلق شیب منحنی بی‌تفاوتی افزایش می‌یابد.
۲) قدرمطلق شیب منحنی بی‌تفاوتی کاهش می‌یابد.
۳) میزان هزینه روی Y کاهش می‌یابد.
۴) تأثیری بر هزینه‌های فرد ندارد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» قدرمطلق شیب منحنی بی‌تفاوتی مصرف‌کننده برابر است با نرخ نهایی جانشینی X به جای Y. در این‌صورت داریم:

$$MRS_{XY} = \frac{MU_X}{MU_Y} = \frac{\frac{۱}{۳}X^{-\frac{۲}{۳}}}{\frac{۴}{۳}BY^{-\frac{۱}{۳}}} = \frac{Y^{\frac{۱}{۳}}}{۴BX^{\frac{۲}{۳}}}$$

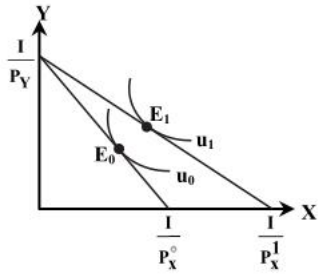
مشاهده می‌شود که درجه ایمان فرد (B) با نرخ نهایی جانشینی رابطه معکوس دارد و با افزایش B، نرخ نهایی جانشینی X به جای Y کاهش می‌یابد. بنابراین با افزایش درجه ایمان فرد، قدرمطلق شیب منحنی بی‌تفاوتی کاهش می‌یابد (توجه کنید منحنی بی‌تفاوتی در فضایی رسم می‌شود که محور افقی آن X و محور عمودی آن Y است). با کاهش شیب منحنی بی‌تفاوتی و ثابت بودن خط بودجه، مقدار X کاهش و مقدار Y افزایش می‌یابد.

مثال۳۰: اگر منحنی قیمت ـ مصرف برای کالایی به‌صورت عمودی باشد در آن صورت:

۱) کشش قیمتی تقاضا برای این کالا مساوی با یک است.
۲) کشش قیمتی تقاضا برای این کالا مساوی با صفر است.
۳) کشش قیمتی تقاضا برای این کالا بی‌نهایت است.
۴) کشش درآمدی تقاضا برای این کالا مساوی با بی‌نهایت است.

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» در صورت عمودی بودن منحنی قیمت ـ مصرف با توجه به عدم تغییرات مصرف کالا با وجود تغییر قیمت آن، کشش قیمتی تقاضا برابر با صفر خواهد بود.

مثال۳۱: اگر با کاهش قیمت کالای X نمودار زیر حاصل شده باشد، کدام گزینه صحیح است؟

۱) کشش قیمتی کالای X بزرگ‌تر از واحد و Y جانشین آن است.
۲) کشش قیمتی کالای X کوچک‌تر از واحد و Y جانشین آن است.
۳) کشش قیمتی کالای X بزرگ‌تر از واحد و Y مکمل آن است.
۴) کشش قیمتی کالای X کوچک‌تر از واحد و Y مکمل آن است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» با توجه به شکل، با کاهش قیمت کالای X، مقدار مصرف از هر دو کالا زیاد شده است. در این صورت اگر نقاط تعادلی E_0 و E_1 را به هم وصل کنیم مشاهده خواهد شد که منحنی قیمت ـ مصرف (PCC) صعودی است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که کالای X دارای کشش قیمتی کوچکتر از واحد است و کالای Y مکمل کالای X است. (دلیل مکمل بودن X و Y: با کاهش قیمت X، مقدار تقاضای X افزایش می‌یابد. با زیاد شدن تقاضای X، مقدار تقاضای Y نیز افزایش می‌یابد و این نشان می‌دهد که X و Y در کنار هم مصرف می‌شوند و مکمل یکدیگرند.)

مثال۳۲: فرض کنید تابع مطلوبیت مصرف‌کننده‌ای به‌صورت $U = ۵X^۲Y$ و درآمدش برابر ۲۰۰ و قیمت کالاهای X و Y به‌ترتیب برابر با ۲ و ۴ است. تابع تقاضای کالای X کدام است؟

۱) $X = \frac{۲۰۰}{۳P_X}$
۲) $X = \frac{۴۰۰}{۳P_X}$
۳) $X = \frac{۲۰۰}{P_X}$
۴) $X = \frac{I}{۳}$

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» تابع تقاضای کالای X بیانگر رابطه مقدار تقاضای کالای X و قیمت آن است. با توجه به همین تعریف گزینه (۴) رد می‌شود. حال برای یافتن تابع تقاضای کالای X به‌صورت زیر عمل می‌کنیم:

روش اول: شرط تعادل را تشکیل می‌دهیم:

$$\frac{MU_X}{MU_Y} = \frac{P_X}{P_Y} \Rightarrow \frac{۱۰XY}{۵X^۲} = \frac{P_X}{۴} \Rightarrow \frac{۲Y}{X} = \frac{P_X}{۴} \Rightarrow \boxed{Y = \frac{۱}{۸}P_X \cdot X}$$

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

رابطه به‌دست آمده در بالا و مقادیر مربوط به P_Y و I را در قید بودجه قرار می‌دهیم و X را برحسب P_X می‌نویسیم: $I = P_X \cdot X + P_Y \cdot Y$

$$۲۰۰ = P_X \cdot X + ۴(\frac{۱}{۸} P_X \cdot X) = P_X \cdot X + \frac{۱}{۲} P_X \cdot X = \frac{۳}{۲} P_X \cdot X \Rightarrow X = \frac{۲۰۰}{\frac{۳}{۲} P_X} \Rightarrow X = \frac{۴۰۰}{۳P_X}$$

روش دوم: از آنجا که تابع مطلوبیت از نوع کاب داگلاس است، داریم: $X = \frac{\alpha}{\alpha+\beta} \cdot \frac{I}{P_X} \Rightarrow X = \frac{۲}{۲+۱} \cdot \frac{۲۰۰}{P_X} \Rightarrow X = \frac{۴۰۰}{۳P_X}$

مثال ۳۳: منحنی درآمد مصرف (I.C.C) نشان‌دهنده رابطه بین:

۱) قیمت و مقدار خریداری شده از یک کالاست.　　۲) درآمد و مقدار خریداری شده از کالاها است.

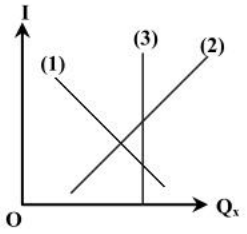
۳) مقدار خریداری شده از دو کالای مکمل است.　　۴) مقدار خریداری شده از دو کالای جانشین است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» اگر با تغییر درآمد مصرف‌کننده (که باعث انتقال خط بودجه می‌شود) نقاط تعادلی جدید و اولیه را به هم وصل نماییم منحنی I.C.C (درآمد ـ مصرف) به‌دست می‌آید که با توجه به آن تغییر در مقدار تقاضای مربوط به هر کالا مشخص می‌شود.

مثال ۳۴: منحنی انگل برای یک کالای پست:

۱) شیب منفی دارد.　　۲) شیب مثبت دارد.　　۳) عمودی است.　　۴) افقی است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» منحنی انگل رابطه بین درآمد و مصرف یک کالا را نشان می‌دهد و چون رابطه بین درآمد و مصرف کالای پست، منفی است پس شیب منحنی انگل هم منفی و نزولی خواهد بود. به نمودار زیر توجه کنید:

منحنی انگل یک: برای کالای پست

منحنی انگل دو: برای کالای عادی

منحنی انگل سه: برای کالای مستقل از درآمد.

مثال ۳۵: منحنی انگل رابطه:

۱) درآمد و مقدار تقاضا را نشان می‌دهد.　　۲) درآمد و مقدار عرضه را نشان می‌دهد.

۳) قیمت و مقدار تقاضا را نشان می‌دهد.　　۴) درآمد و مقدار تقاضا را با فرض ثابت بودن سایر عوامل نشان می‌دهد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» منحنی انگل رابطه‌ی بین درآمد و مقدار تقاضا (مصرف) را با فرض ثبات سایر شرایط نشان می‌دهد.

مثال ۳۶: اگر با افزایش و کاهش درآمد، مصرف کالای y ثابت بماند:

۱) منحنی ICC موازی محور x هاست.　　۲) منحنی ICC موازی محور y هاست.

۳) منحنی ICC شیب مثبت دارد.　　۴) منحنی ICC شیب منفی دارد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» در این حالت کشش درآمدی x برابر واحد و کشش درآمدی y برابر صفر است و منحنی I.C.C به‌صورت خطی افقی و موازی محور کالای x خواهد بود.

مثال ۳۷: اگر تابع مطلوبیت مصرف‌کننده‌ای به‌صورت $U = XY$, $P_x = ۵$ و $P_y = ۱$ باشد، آنگاه منحنی درآمد ـ مصرف وی عبارت خواهد بود از:

۱) $Y = ۲/۵X$　　۲) $Y = ۱/۵X$　　۳) $Y = ۵X$　　۴) $Y = \frac{X}{۴}$

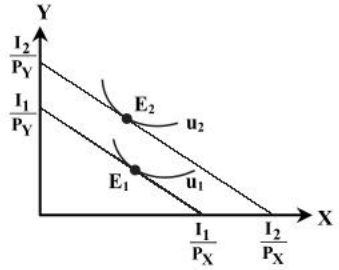
☑ **پاسخ:** گزینه «۳» اگر شرط تعادل اولیه را به‌دست بیاوریم به دلیل صادق بودن این تعادل بر تمام نقاط و تمامی خط بودجه‌های فرد، بدون در نظر گرفتن قید درآمد همین رابطه منحنی درآمد ـ مصرف خواهد بود: $\frac{MU_x}{MU_y} = \frac{P_x}{P_y} \Rightarrow \frac{Y}{X} = \frac{۵}{۱} \Rightarrow Y = ۵X$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۳۸: در شکل زیر با افزایش درآمد مصرف‌کننده، نقطه تعادل از E_1 به E_2 منتقل شده است. در این صورت منحنی انگل کالای X ..... و منحنی انگل کالای Y ..... .

۱) صعودی است و محور مقدار را قطع می‌کند ــ صعودی است و محور مقدار را قطع می‌کند.

۲) صعودی است و محور مقدار را قطع می‌کند ــ صعودی است و محور درآمد را قطع می‌کند.

۳) نزولی است ــ صعودی است و محور درآمد را قطع می‌کند.

۴) نزولی است ــ صعودی است و محور مقدار را قطع می‌کند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» مطابق شکل مشاهده می‌شود که با افزایش درآمد تقاضای کالای X کاهش و تقاضای کالای Y افزایش یافته است. بنابراین کالای X پست و کالای Y نرمال (از نوع لوکس) است. همچنین اگر نقاط E_1 و E_2 را به هم وصل کنیم، منحنی ICC به شکل نزولی به‌دست می‌آید که بیانگر پست بودن کالای X و لوکس بودن کالای Y است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت، منحنی انگل کالای X نزولی است (چون X پست است) و منحنی انگل کالای Y خطی صعودی است که محور عمودی یعنی محور درآمد را قطع می‌کند (چون Y لوکس است).

مثال۳۹: اثر درآمدی تغییر در قیمت یک کالا، .....

۱) همیشه مثبت است. ۲) می‌تواند منفی یا مثبت باشد.

۳) همیشه منفی است. ۴) همیشه بزرگ‌تر از اثر جانشینی است.

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» اگر کالا عادی باشد، اثر درآمدی مثبت است، اگر کالا پست باشد، اثر درآمدی منفی است ولی اثر جانشینی همواره منفی (معکوس) خواهد بود.

مثال۴۰: اگر قیمت کالای الف افزایش یابد:

۱) اثر جانشینی برای آن مثبت خواهد بود. ۲) اثر جانشینی برای آن برابر صفر خواهد بود.

۳) اثر جانشینی برای آن منفی خواهد بود. ۴) هیچ‌کدام

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» با افزایش قیمت کالا، رفتار مصرف‌کننده تحت‌تأثیر دو اثر خواهد بود. اول، افزایش نسبی قیمت کالا نسبت به کالاهای دیگر که این اثر باعث جایگزینی کالاهایی که نسبتاً ارزان‌تر می‌باشند خواهد شد (اثر جانشینی). اثر جانشینی برای همه کالاها منفی است یعنی افزایش قیمت باعث کاهش مصرف کالا خواهد شد و برعکس. اثر دیگر اثر درآمدی است، چون با افزایش قیمت کالا، درآمد حقیقی $(\frac{I}{P_X})$ کاهش می‌یابد، با افزایش قیمت کالا، اگر کالا پست باشد مصرف کالا افزایش می‌یابد و اگر کالا عادی باشد مصرف آن کاهش می‌یابد و اگر کالا مستقل از درآمد باشد تأثیری در مصرف کالا نخواهد داشت. در نتیجه، اثر درآمدی منفی برای کالای پست رخ می‌دهد و برای کالای عادی اثر درآمدی مثبت خواهد بود و اثر درآمدی صفر زمانی رخ می‌دهد که کالا مستقل از درآمد باشد.

مثال۴۱: با فرض خرید دو کالای ۱ و ۲ به وسیله‌ی مصرف‌کننده، اگر قیمت کالای ۱ افزایش یابد:

۱) اثر درآمدی برای کالای ۲ منفی و اثر جانشینی مثبت می‌باشد. ۲) اثر درآمدی و جانشینی برای کالای ۲ منفی می‌باشد.

۳) اثر درآمدی و جانشینی برای کالای ۲ مثبت می‌باشد. ۴) اثر جانشینی کالای ۱ منفی و اثر درآمدی بستگی به نوع کالا دارد.

☑ **پاسخ: گزینه «۴»** اثر جانشینی همه کالاها همواره منفی است و اثر درآمدی بستگی به نوع کالا دارد.

مثال۴۲: اگر با افزایش قیمت یک کالا مصرف آن به دلیل اثر درآمدی افزایش یابد کالا از نظر درآمدی:

۱) پست است ۲) عادی است ۳) لوکس است ۴) مستقل از درآمد است

☑ **پاسخ :** گزینه «۱» با افزایش قیمت، درآمد حقیقی فرد کاهش پیدا می‌کند و چون مصرف کالا افزایش یافته در نتیجه کالا پست است.

مثال۴۳: اگر اثر جانشینی و اثر درآمدی هر دو باعث افزایش مصرف کالای x شوند می‌توان نتیجه گرفت:

۱) x کالای عادی است و قیمت آن کاهش یافته است. ۲) x کالای پست است و قیمت آن کاهش یافته است.

۳) x کالای پست است و قیمت آن افزایش یافته است. ۴) x کالای عادی است و قیمت آن افزایش یافته است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» اگر اثر جانشینی و اثر درآمدی هم جهت با یکدیگر باشند کالا عادی است و چون اثر جانشینی همواره معکوس است، حتماً قیمت کالا کاهش داشته است.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۴۴: اگر کالای X یک کالای گیفن باشد، برای آن:

۱) منحنی تقاضای جبرانی و منحنی تقاضای معمولی هر دو نزولی خواهند بود و منحنی تقاضای معمولی از منحنی تقاضای جبرانی کم‌شیب‌تر است.

۲) منحنی تقاضای جبرانی و منحنی تقاضای معمولی هر دو صعودی خواهند بود و منحنی تقاضای معمولی از منحنی تقاضای جبرانی کم‌شیب‌تر است.

۳) منحنی تقاضای جبرانی و منحنی تقاضای معمولی هر دو نزولی خواهند بود و منحنی تقاضای معمولی از منحنی تقاضای جبرانی پرشیب‌تر است.

۴) منحنی تقاضای جبرانی نزولی و منحنی تقاضای معمولی صعودی خواهند بود.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» منحنی تقاضای جبرانی، اثر جانشینی را نشان می‌دهد و می‌دانیم اثر جانشینی همواره منفی است، یعنی با افزایش قیمت، به‌دلیل اثر جانشینی مقدار تقاضا کاهش می‌یابد. پس می‌توان نتیجه گرفت منحنی تقاضای جبرانی همواره نزولی است. منحنی تقاضای معمولی یا عادی همان منحنی تقاضایی است که تاکنون استفاده می‌کردیم و می‌دانیم منحنی تقاضا برای کالای گیفن صعودی است، یعنی با افزایش قیمت، در نهایت (با جمع اثر جانشینی و اثر درآمدی) مقدار تقاضا برای کالای گیفن افزایش می‌یابد.

آزمون فصل سوم

۱ـ اگر منحنی بی‌تفاوتی شیب صعودی داشته باشد چه اصلی نقض می‌گردد؟

۱) صعودی بودن مطلوبیت نهایی
۲) ترجیح بیشتر به کمتر
۳) نزولی بودن مطلوبیت نهایی
۴) صعودی بودن نرخ نهایی جانشینی

۲ـ وقتی که قیمت یک کالای پست کاهش یابد (درصورت ثبات سایر شرایط):

۱) اثر جانشینی و اثر درآمدی هردو باعث افزایش مقدار تقاضا برای آن کالا می‌شوند.

۲) اثر جانشینی و اثر درآمدی هردو باعث کاهش مقدار تقاضا می‌شوند.

۳) اثر جانشینی منجر به افزایش مقدار تقاضا شده و اثر درآمدی منجر به کاهش مقدار تقاضا می‌شود.

۴) اثر جانشینی منجر به کاهش مقدار تقاضا شده و اثر درآمدی منجر به افزایش مقدار تقاضا می‌شود.

۳ـ کدام جمله صحیح نیست؟

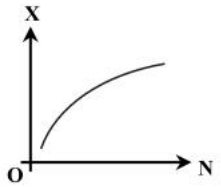
۱) هرگاه کشش جانشینی بین دوکالای x , y مساوی یک باشد، دو کالا جانشین کامل هستند.

۲) هرگاه منحنی درآمد ـ مصرف، خطی باشد که از مبدأ مختصات می‌گذرد، دو کالا حتماً مکمل هستند.

۳) هرگاه منحنی درآمد ـ مصرف نزولی باشد، کالای x لوکس است.

۴) کشش قیمتی تقاضا در تابع مطلوبیت کاب داگلاس همواره ثابت است.

۴ـ منحنی انگل مقعر نسبت به مبدأ مختصات (شکل مقابل) بیانگر این است که کالا ..... است.

۱) پست
۲) لوکس
۳) ضروری
۴) گیفن

۵ـ در صورتی که خط درآمد ـ مصرف (I.C.C) برمحور xها منطبق شود، شیب منحنی انگل در صفحه XON برابر است با:

۱) صفر ۲) واحد ۳) قیمت کالای x ۴) هیچ‌کدام

۶ـ نرخ نهایی جانشینی کالای x برای y زمانی که مصرف‌کننده همواره با یک نسبت ثابت از دو کالا مصرف می‌کند برابر است با:

۱) صفر ۲) بزرگ‌تر از صفر ۳) کوچک‌تر از صفر ۴) بی‌نهایت

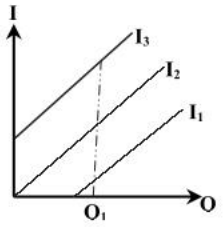
۷ـ حمید هفته‌ای ۴۰,۰۰۰ ریال از پدرش پول می‌گیرد و ۳۰,۰۰۰ ریال آن را صرف خرید کتاب (b) و رفتن به سینما (c) می‌کند. تابع مطلوبیت او به صورت $U = b^2c$ است. قیمت هر کتاب ۱۰,۰۰۰ ریال و قیمت هر بلیط سینما ۲۰۰۰ ریال است. مقدار مصرف حمید از کتاب و سینما چقدر است؟

۱) $C=10 , b=1$ ۲) $C=5 , b=2$ ۳) $C=0 , b=3$ ۴) $C=15 , b=3$

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۸ـ با توجه به نمودارهای انگل زیر، در مقدار Q_1 کشش درآمدی:

۱) $I_1 = I_2 = I_3$

۲) $I_2 > I_1 > I_3$

۳) $I_1 > I_2 > I_3$

۴) $I_3 > I_2 > I_1$

۹ـ در الگوی تار عنکبوتی سیستم به سمت تعادل پیش می‌رود هرگاه:

۱) کشش منحنی عرضه بیشتر از کشش منحنی تقاضا باشد.

۲) قدر مطلق شیب منحنی عرضه بیشتر از قدرمطلق شیب منحنی تقاضا باشد.

۳) شیب منحنی عرضه به طور جبری بزرگ‌تر از شیب منحنی تقاضا باشد.

۴) هیچ‌کدام

۱۰ـ کالایی خنثی است که:

۱) TU آن خط صعودی باشد.

۲) MU آن کاهنده باشد.

۳) MU آن منطبق با محور xها باشد.

۴) MU آن خط افقی موازی محور x ها باشد.

۱۱ـ کدام یک از عبارات زیر اشتباه است؟

۱) اگر دو کالا کاملاً جانشین هم باشند، نرخ نهایی جانشینی آن‌ها برابر با یک است و منحنی‌های بی‌تفاوتی آن خط مستقیم با شیب ۱ـ است.

۲) اگر دو کالا کاملاً مکمل هم باشند، به نسبت‌های ثابت و با هم مصرف می‌شوند و دارای منحنی‌های بی‌تفاوتی خط مستقیم هستند.

۳) اگرمنحنی‌های بی‌تفاوتی دو کالا نسبت به مبدأ مختصات اکیداً مقعر باشند و محور مختصات را قطع نمایند، انتخاب بهینه‌ی مصرف‌کننده در نقطه‌ی مرزی قرار خواهد گرفت.

۴) اگر منحنی‌های بی‌تفاوتی دو کالا نسبت به مبدأ مختصات اکیداً محدب باشند، انتخاب بهینه‌ی مصرف‌کننده در نقطه‌ی مرزی قرار نمی‌گیرد.

۱۲ـ عبارت صحیح را انتخاب کنید.

۱) برای کالای لوکس اثر درآمدی همواره مثبت بوده و بزرگ‌تر از اثر جانشینی است.

۲) برای کالای پست اثر درآمدی همواره مثبت بوده و بزرگ‌تر از اثر جانشینی است.

۳) برای کالای نرمال اثر درآمدی همواره مثبت بوده و بزرگ‌تر از اثر جانشینی است.

۴) برای کالای گیفن اثر درآمدی همواره مثبت بوده و بزرگ‌تر از اثر جانشینی است.

۱۳ـ اگر برای مصرف‌کننده‌ای نسبت $\frac{MU_B}{MU_A}$ بیشتر از نسبت $\frac{P_B}{P_A}$ باشد در این صورت مصرف‌کننده به منظور افزایش مطلوبیت بایستی:

۱) از کالای B بیشتر خریداری کرده و در مقابل از کالای A کمتر خریداری کند.

۲) از کالای A بیشتر خریداری کرده و در مقابل از کالای B کمتر خریداری کند.

۳) از کالای B تنها هنگامی بیشتر خریداری نماید که قیمت آن کاهش یابد.

۴) از کالای A تنها هنگامی بیشتر خریداری نماید که قیمت آن کاهش یابد.

۱۴ـ در یک دنیای دو کالایی اگر منحنی درآمد ـ مصرف، با افزایش درآمد به محور x ها نزدیک شود، مطمئن خواهیم بود که:

۱) x یک کالای پست است.

۲) y یک کالای نرمال است.

۳) x یک کالای نرمال است.

۴) y یک کالای پست و x یک کالای ضروری است.

۱۵ـ در نموداری که محور عمودی مقدار کالای y و محور افقی مقدار کالای x است، چنانچه شیب منحنی بی‌تفاوتی ثابت و دو برابر نسبت قیمت‌ها $(\frac{P_x}{P_y})$ باشد، مصرف کننده همواره از کالای ..... می‌خرد.

۱) x ۲) y ۳) x دو برابر y ۴) y دو برابر x

۱۶ـ برای فردی فرق نمی‌کند که کالایی را با قیمت مشخص و ثابت با ۲ اسکناس ۵۰ تومانی بخرد یا با یک اسکناس ۱۰۰ تومانی. در این صورت منحنی بی‌تفاوتی برای وی به شکل ..... است.

۱) هذلولی قائم ۲) خطی ۳) حرف L ۴) نزولی و محدب

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۱۷ـ در شرایط تعادلی کدام‌یک از گزینه‌های زیر نرخی را که بر مبنای آن، فرد می‌تواند دو کالا را جانشین کند، نشان نمی‌دهد؟

۱) $\frac{P_x}{P_y}$ ۲) $-\frac{P_x}{P_y}$ ۳) MRS_{xy} ۴) $\frac{MU_y}{MU_x}$

۱۸ـ اگر کالای x دارای قیمت مساوی صفر باشد، آن‌گاه فرد تا جایی مصرف می‌کند که .....

۱) MU_x به حداکثر برسد. ۲) MU_x به حداقل برسد. ۳) TU_x به صفر برسد. ۴) MU_x به صفر برسد.

۱۹ـ برای مصرف‌کننده‌ای MU_x سه برابر MU_y است، MRS_{yx} چقدر است؟

۱) $\frac{۱}{۳}$ ۲) ۳ ۳) $\frac{P_x}{P_y}$ ۴) ۶

۲۰ـ هر گاه مطلوبیت نهایی کالایی به صفر برسد، می‌توان چنین نتیجه گرفت که:

۱) این کالا فاقد مطلوبیت است. ۲) تقاضای این کالا بی‌کشش است.

۳) مصرف‌کننده نسبت به این کالا در حالت تعادل قرار دارد. ۴) مطلوبیت کل این کالا به حداکثر رسیده است.

۲۱ـ در صورتی اثرات جانشینی و درآمدی در یک جهت حرکت می‌کنند که کالا:

۱) پست باشد. ۲) گیفن باشد. ۳) فقط لوکس باشد. ۴) نرمال یا عادی باشد.

۲۲ـ اگر فردی در کلیه سطوح درآمدی، تمامی درآمد خود را صرف خرید کالای x کند، شیب منحنی انگل او برابر است با: (در محور افقی مقدار مخارج و در محور عمودی مقدار کالا درج گردد).

۱) $\frac{۱}{p_x}$ ۲) P_x ۳) $\frac{m}{P_x}$ ۴) $P_x^۲$

۲۳ـ هرگاه C,B,A و D بیانگر چهار سبد کالایی بوده و مصرف‌کننده‌ای آنان را به گونه‌ای رتبه‌بندی کند که D مرجح به C باشد، A مرجح به B نباشد و B مرجح به C نباشد، آن‌گاه:

۱) A مرجح به C است. ۲) A مرجح به D است. ۳) B مرجح به D است. ۴) D مرجح به A است.

۲۴ـ اگر خط بودجه به صورت $y = ۱۰۰ - \frac{۱}{۴}x$ باشد و قیمت کالای y دو برابر شود، خط بودجه به صورت کدام یک از توابع زیر درمی‌آید؟

۱) $y = ۲۰۰ - \frac{۱}{۸}x$ ۲) $y = ۱۰۰ - \frac{۱}{۲}x$ ۳) $y = ۱۰۰ - ۲x$ ۴) $y = ۵۰ - \frac{۱}{۸}x$

۲۵ـ تابع مطلوبیت مصرف‌کننده‌ای به صورت $U = ۴xy$ می‌باشد. اگر این مصرف‌کننده دارای صد واحد درآمد بوده و داشته باشیم $P_y = ۴$ و $P_x = ۲$ در وضعیت بهینه، مقدار مصرف از هر کالا عبارت است از:

۱) $x = ۲۵$ و $y = ۱۲/۵$ ۲) $x = ۱۲/۵$ و $y = ۲۵$ ۳) $x = ۵۰$ و $y = ۲۵$ ۴) $x = ۲۵$ و $y = ۵۰$

۲۶ـ مصرف کننده‌ای درآمد خود را صرف خرید دو کالای x و y می‌نماید. اگر قیمت x و y برابر ۲۰% و درآمد مصرف‌کننده نیز ۲۰% افزایش یابد، آنگاه خط بودجه‌ی وی:

۱) به‌صورت غیرموازی منتقل می‌شود. ۲) به‌صورت موازی به پایین منتقل می‌شود.

۳) به‌صورت موازی به بالا منتقل می‌شود. ۴) تغییری نمی‌کند.

۲۷ـ برای این که منحنی‌های بی‌تفاوتی نسبت به مبدأ مختصات محدب باشد، باید تابع مطلوبیت:

۱) اکیداً شبه مقعر باشد. ۲) محدب باشد. ۳) مقعر باشد. ۴) غیر خطی باشد.

۲۸ـ برای آن که دو کالای x و y مکمل یکدیگر باشند لازم است، MRS_{xy} و MRS_{yx}:

۱) هر دو مساوی صفر باشند. ۲) هردو مساوی یک باشند. ۳) هر دو مساوی ۱- باشند. ۴) هر دو برابر باشند.

۲۹ـ اگر $Px = ۳$ و $Py = ۲$ باشد و در آمد مساوی ۹ ریال باشد، چقدر از دو کالا مصرف شود تا مطلوبیت نهایی حداکثر شود؟

۱) ۳ واحد Y و ۲ واحد X ۲) ۱ واحد X و ۲ واحد Y ۳) نمی‌توان گفت ۴) ۴ واحد X و ۱ واحد Y

۳۰ـ فردی برای از دست دادن ۴ عدد مداد حاضر است ۲ عدد خودکار بگیرد. نرخ نهایی جانشینی خودکار به جای مداد برای این فرد کدام است؟

۱) ۲ ۲) -۲ ۳) ۰/۵ ۴) -۰/۵

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

فصل چهارم

«تولید و رفتار تولیدکننده»

تست‌های تألیفی فصل چهارم

مثال۱: اگر تابع تولید به صورت $TP_L = ۴۰L - ۲L^۲$ باشد، تابع تولید نهایی نیروی کار عبارت است از:

۱) $MP_L = ۴۰ - ۲L^۲$ ۲) $MP_L = ۴۰L^۲ - ۴L$ ۳) $MP_L = ۴۰ - ۴L$ ۴) $MP_L = L - ۲L^۲$

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» اگر از تولید کل مشتق بگیریم به تولید نهایی خواهیم رسید: $MP_L = \frac{\partial TP_L}{\partial L} = ۴۰ - ۴L$ $TP_L = ۴۰L - ۲L^۲$

مثال۲: قانون بازدهی نزولی هنگامی شروع می‌شود که:

۱) تولید نهایی شروع به کاهش نماید. ۲) تولید کل شروع به کاهش نماید. ۳) تولید نهایی منفی شود. ۴) تولید متوسط شروع به کاهش نماید.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» قانون بازدهی نزولی پس از حداکثر تولید نهایی (نزولی شدن MP) رخ می‌دهد و در این حالت افزایش تولید از رشد فزاینده به رشد کاهنده تبدیل می‌شود ولی باز هم تولید کل صعودی است.

مثال۳: در محدوده‌ای که MP_L مثبت است:

۱) تولید کل افزایش می‌یابد ـ تولید متوسط نزولی است. ۲) تولید کل افزایش می‌یابد ـ تولید متوسط می‌تواند نزولی یا صعودی باشد.

۳) تولید کل حداکثر است ـ تولید کل صعودی است. ۴) تولید کل حداکثر است ـ تولید کل حتماً صعودی است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» تا زمانی که MP_L مثبت است، TP_L در حال افزایش است و AP_L می‌تواند صعودی یا نزولی باشد.

مثال۴: با توجه به تابع $AP_L = ۲۰L - ۲L^۲$ با استخدام چند نفر کارگر AP با MP برابر می‌شوند؟

۱) $L = ۵$ ۲) $L = ۴$ ۳) $L = ۱۰$ ۴) $L = ۲۰$

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» تولید متوسط در نقطه حداکثر خود با تولید نهایی برابر است و برای به‌دست آوردن حداکثر AP کافی است مشتق این تابع را برابر صفر قرار دهیم:

$AP = ۲۰L - ۲L^۲$ مشتق تولید متوسط $= \frac{dAP}{dL} = ۲۰ - ۴L = ۰ \Rightarrow ۲۰ = ۴L \Rightarrow L = ۵$

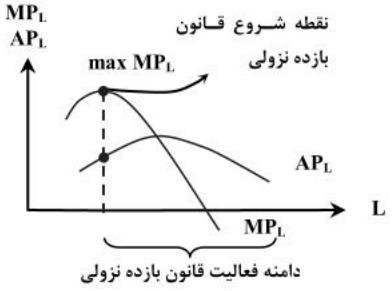
مثال۵: در نقطه‌ای که قانون بازدهی نزولی شروع به فعالیت می‌کند:

۱) تولید متوسط نیروی کار حداکثر است و با تولید نهایی نیروی کار برابر می‌باشد.

۲) تولید متوسط نیروی کار نزولی است و از تولید نهایی نیروی کار بزرگ‌تر است.

۳) تولید متوسط نیروی کار صعودی است و از تولید نهایی نیروی کار کوچک‌تر است.

۴) تولید متوسط نیروی کار می‌تواند صعودی یا نزولی باشد.

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» قانون بازدهی نزولی زمانی شروع به فعالیت می‌کند که تولید نهایی نیروی کار حداکثر می‌شود و مطابق شکل در این نقطه تولید متوسط نیروی کار (AP_L) صعودی و کمتر از تولید نهایی نیروی کار (MP_L) است. توجه کنید که در دامنه فعالیت قانون بازدهی نزولی (از حداکثر MP_L به بعد)، تولید متوسط نیروی کار ابتدا صعودی است، سپس به حداکثر خود می‌رسد و بعد از آن نزولی می‌شود.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۶: اگر تابع تولید کوتاه‌مدت به‌صورت $Q = -L^3 + 12L^2 + 3L$ باشد و بنگاه ۴ کارگر استخدام نماید، آن‌گاه تولید در ..... در حال انجام است.

۱) مرحله اول تولید ۲) مرحله دوم تولید ۳) مرحله سوم تولید ۴) مرز مرحله اول و دوم تولید

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» ابتدا باید نواحی سه‌گانه تولید را مشخص کنیم. مرحله اول تولید از ابتدای تولید آغاز می‌شود و تا جایی ادامه دارد که تولید متوسط نیروی کار حداکثر شود. مرحله دوم تولید از حداکثر AP_L شروع می‌شود و تا جایی که تولید نهایی نیروی کار برابر صفر شود ادامه می‌یابد. مرحله سوم تولید نیز مربوط به نواحی است که MP_L منفی باشد. بنابراین:

$$AP_L = \frac{TP_L}{L} = \frac{Q}{L} = \frac{-L^3 + 12L^2 + 3L}{L} = -L^2 + 12L + 3$$

$$\max AP_L : \frac{dAP_L}{dL} = 0 \Rightarrow -2L + 12 = 0 \Rightarrow \boxed{L = 6}$$ مرز مرحله اول و دوم تولید

$$MP_L = \frac{dTP_L}{dL} = \frac{dQ}{dL} = \frac{d(-L^3 + 12L^2 + 3L)}{dL} = -3L^2 + 24L + 3$$

$$MP_L = 0 \Rightarrow -3L^2 + 24L + 3 = 0 \Rightarrow L \simeq 0 \ , \ \boxed{L \simeq 8}$$ مرز مرحله دوم و سوم تولید

همان‌طور که مشخص است $6 < 4$ است و تولید در مرحله اول در حال انجام است.

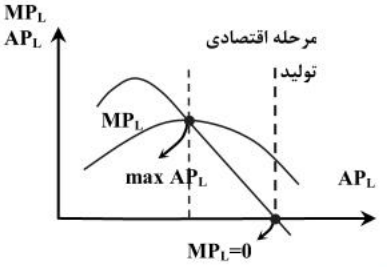
مثال۷: در مرحله اقتصادی تولید:

۱) تولید متوسط و تولید نهایی هر دو نزولی‌اند و تولید نهایی از تولید متوسط بیشتر است.

۲) تولید متوسط و تولید نهایی هر دو نزولی‌اند ولی تولید کل صعودی و با شیب فزاینده است.

۳) تولید متوسط و تولید نهایی هر دو صعودی‌اند و تولید نهایی از تولید متوسط بیشتر است.

۴) تولید متوسط و تولید نهایی هر دو نزولی‌اند ولی تولید کل صعودی و با شیب کاهنده است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» در مرحله اقتصادی تولید مطابق شکل روبه‌رو، تولید متوسط و تولید نهایی نیروی کار هر دو نزولی‌اند و تولید نهایی از تولید متوسط کمتر است. همچنین می‌دانیم MP_L برابر با شیب منحنی تولید کل است. در مرحله دوم یا اقتصادی تولید MP_L مثبت و کاهنده است و این یعنی شیب تابع تولید کل مثبت و کاهنده است. پس می‌توان نتیجه گرفت که منحنی تولید کل صعودی و با شیب کاهنده است.

مثال۸: اگر کشش تولیدی نیروی کار برابر یک باشد:

۱) $AP_L = MP_L$ است. ۲) در شروع مرحله‌ی دوم تولید نیروی کار هستیم.

۳) تولید نهایی صعودی است. ۴) ۱ و ۲

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» کشش تولیدی نیروی کار عبارت است از: $\frac{MP_L}{AP_L}$ و اگر برابر یک باشد یعنی، $MP_L = AP_L$ و این اتفاق در حداکثر AP_L یا شروع مرحله‌ی دوم تولید نیروی کار رخ می‌دهد.

مثال۹: اگر مراحل تولید نیروی کار و سرمایه متقارن باشند، کدام‌یک از گزینه‌های زیر صحیح نیست؟

۱) در مرحله اول نیروی کار، کشش تولیدی کار مثبت و کشش تولیدی سرمایه منفی است.

۲) در مرحله اول سرمایه، کشش تولیدی کار مثبت و کشش تولیدی سرمایه منفی است.

۳) در مرحله دوم سرمایه، کشش تولیدی کار و سرمایه هر دو مثبت است.

۴) در مرحله سوم نیروی کار کشش تولیدی کار منفی و کشش تولیدی سرمایه بزرگتر از واحد است.

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» وقتی مراحل تولید نیروی کار و سرمایه متقارن باشند، مرحله اول تولید نیروی کار بر مرحله سوم تولید سرمایه منطبق خواهد بود. در این مرحله $MP_L > 0$ ، $AP_L > 0$ ، $MP_K < 0$ ، $AP_K > 0$ و $AP_L < MP_L$ است. پس در این قسمت داریم:

$$E_L = \frac{MP_L}{AP_L} > 1 \ , \ E_K = \frac{MP_K}{AP_K} < 0$$

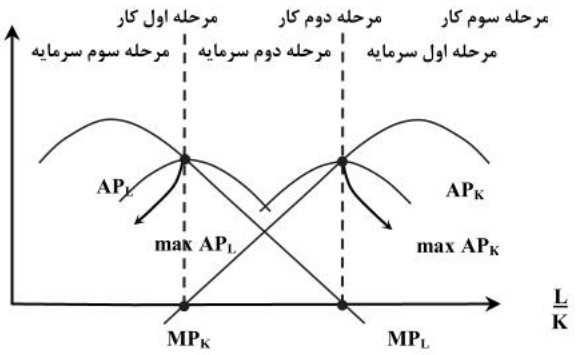
www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مرحله دوم تولید نیروی کار و مرحله دوم تولید سرمایه بر هم منطبق می‌باشند. در این قسمت:

$$MP_L > ۰ \text{ ، } MP_K > ۰ \text{ ، } AP_L > ۰ \text{ ، } AP_K > ۰ \text{ ، } MP_L < AP_L \text{ ، } MP_K < AP_K \Rightarrow ۰ < E_L = \frac{MP_L}{AP_L} < ۱ \text{ ، } ۰ < E_K = \frac{MP_K}{AP_K} < ۱$$

همچنین مرحله سوم تولید نیروی کار بر مرحله اول تولید سرمایه منطبق است و در این مرحله داریم:

$$AP_L > ۰ \text{ ، } MP_L < ۰ \text{ ، } MP_K > ۰ \text{ ، } AP_K > ۰ \text{ ، } MP_K > AP_K$$

$$E_L = \frac{MP_L}{AP_L} < ۰ \quad , \quad E_K = \frac{MP_K}{AP_K} > ۱$$

مثال۱۰: کدام‌یک از موارد زیر درباره‌ی ویژگی‌های منحنی‌های بی‌تفاوتی تولید صحیح نیست؟

۱) نسبت به مبدأ مختصات محدب هستند.
۲) شیب آن‌ها منفی است.
۳) یکدیگر را قطع نمی‌کنند.
۴) در منحنی‌های بالاتر، تولید برابر است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» تمام گزینه‌ها از خصوصیات منحنی‌های بی‌تفاوتی هستند به جز گزینه (۴) که همانند منحنی‌های مطلوبیت منحنی‌های بالاتر، سطوح بیشتر تولید (مطلوبیت) را نشان می‌دهند.

مثال۱۱: در تابع تولید $Q = \frac{۱}{۲}L^۲ + ۳k^{\frac{۱}{۲}}$، قدرمطلق شیب منحنی تولید یکسان وقتی ۵ کارگر و ۹ واحد سرمایه استخدام می‌شوند چقدر است؟

۱) ۲۱/۵
۲) ۵
۳) ۰/۱
۴) ۱۰

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» قدرمطلق شیب منحنی تولید یکسان برابر با $MRTS_{LK}$ است و داریم:

$$MRTS_{LK} = \frac{MP_L}{MP_K} = \frac{L}{\frac{۳}{۲}K^{-\frac{۱}{۲}}} = \frac{۲}{۳}L\sqrt{K} \xrightarrow{L=۵\,,\,K=۹} MRTS_{LK} = \frac{۲}{۳} \times ۵ \times \sqrt{۹} = ۱۰$$

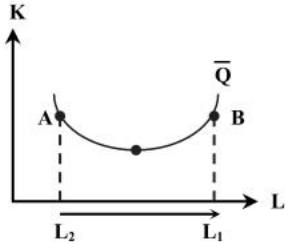
مثال۱۲: در تمام نقاط روی منحنی تولید یکسان:

۱) استخدام کارگر و سرمایه برابر است.
۲) مطلوبیت یکسان است.
۳) هزینه برابر است.
۴) تولید مساوی است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» در تمام نقاط روی منحنی تولید یکسان مقدار تولید ثابت است.

مثال۱۳: در نقاطی از منحنی‌های هم‌مقداری تولید که دارای شیب مثبت باشند، تولید کالا .....

۱) با حداقل هزینه صورت می‌گیرد.
۲) کاملاً اقتصادی می‌باشد.
۳) پر هزینه‌تر است.
۴) کم‌هزینه‌تر است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» اگر در قسمت صعودی (شیب مثبت) منحنی‌های هم مقداری تولید (تولید همسان)، تولید نماییم یکی از دو عامل در مرحله‌ی سوم تولید قرار دارد و تولید نهایی آن منفی است. در نتیجه دارای اضافه کارگر یا سرمایه در تولید هستیم. اگر به شکل مقابل توجه نمایید، در نقطه‌ی A و B تولید یکسان است ولی در نقطه‌ی B از L بیشتری استفاده کرده‌ایم پس در تعادل و نقطه‌ی اقتصادی نخواهیم بود و تولید پرهزینه‌تر خواهد بود.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۱۴: مقدار تعادلی استفاده از L و K و تولید بهینه‌ی بنگاهی با خط هزینه و تابع تولید زیر چه مقدار است؟ $(P_L=۱۰, P_K=۵)$

$Q=۲LK \quad ۱۰۰=۱۰L+۵K$

۱) $Q=۱۰۰, K=۱۰, L=۵$ ۲) $Q=۱۰۰, K=۵, L=۱۰$ ۳) $L, K, Q=۱۰$ ۴) هیچ‌کدام

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» با حل نمودن رابطه‌ی تعادل و قرار دادن نتیجه‌ی به دست آمده در خط هزینه‌ی یکسان خواهیم داشت:

$$\frac{MP_L}{MP_K}=\frac{w}{r}\Rightarrow\frac{۲K}{۲L}=\frac{۱۰}{۵}\Rightarrow K=۲L$$

$$۱۰۰=۱۰L+۵(۲L)\Rightarrow ۱۰۰=۲۰L\Rightarrow L=۵\Rightarrow K=۱۰ \quad ; \quad Q=۲(۵)(۱۰)=۱۰۰$$

مثال۱۵: اگر $MP_L=۲$ و $MP_K=۴$ و $P_L=۱$ و $P_K=۳$ باشد برای به تعادل رسیدن بنگاه باید:

۱) سرمایه‌ی بیشتری به کار گیرد. ۲) سرمایه به میزان دو برابر نیروی کار به کار گیرد.

۳) نیروی کار بیشتری استخدام نماید. ۴) نیروی کار کمتری استخدام نماید.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» شرط تعادل یا حداکثر شدن تولید عبارت است از $\frac{MP_L}{MP_K}=\frac{P_L}{P_K}$ که برابر است با $\frac{MP_L}{P_L}=\frac{MP_K}{P_K}$. در این مسئله، $\frac{MP_L}{P_L}=\frac{۲}{۱}>\frac{MP_K}{P_K}=\frac{۴}{۳}$ است، پس چون نسبت تولید نهایی هر واحد پول پرداخت شده به کارگر بیشتر از این نسبت برای سرمایه است، بنگاه باید کارگر بیشتر و سرمایه‌ی کمتری استفاده نماید تا تساوی فوق برقرار گردد.

مثال۱۶: اگر برای بنگاهی بازده (نهایی) نیروی کار برابر ۱۰ و بازده نهایی سرمایه برابر ۱۵، قیمت نیروی کار برابر یک و قیمت سرمایه برابر ۳ باشد، بنگاه باید:

۱) سرمایه را جانشین کار کند. ۲) کار را جانشین سرمایه کند.

۳) کار نکند. ۴) فرقی نمی‌کند کار را جانشین سرمایه کند یا سرمایه را جانشین کار کند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» در حالت تعادل اگر w دستمزد (قیمت نیروی کار)، r نرخ بهره (قیمت سرمایه)، MP_L تولید نهایی (بازده نهایی کار) و MP_K بازده نهایی سرمایه (تولید نهایی سرمایه) باشد، تعادل $\frac{MP_L}{MP_K}=\frac{P_L}{P_K}\Rightarrow\frac{MP_L}{MP_K}=\frac{w}{r}$ خواهد بود که این شرط را می‌توان به‌صورت $\frac{MP_L}{w}=\frac{MP_K}{r}$ نوشت. $\frac{MP_L}{w}$ بازده نهایی هر واحد پولی است که صرف استخدام نیروی کار می‌نماییم و $\frac{MP_K}{r}$ بازده نهایی هر واحد پولی است که جهت تأمین سرمایه خرج می‌نماییم. اگر $\frac{MP_L}{w}<\frac{MP_k}{r}$ باشد باید استخدام کارگر را اضافه کنیم و از سرمایه‌ی موجود بکاهیم. با توجه به اطلاعات مسئله $\frac{MP_L}{w}>\frac{MP_K}{r}$ است، زیرا $\frac{۱۵}{۳}<\frac{۱۰}{۱}$ خواهد بود، پس بایستی این بنگاه، کار را جانشین سرمایه نماید.

مثال۱۷: اگر تابع تولید $Q=۲۰L+۴۰K$ باشد $MRTS_{LK}$ برابر است با:

۱) $\frac{۱}{۲}$ ۲) ۲ ۳) ۲۰ ۴) ۴۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» نرخ نهایی فنی جانشینی نیروی کار (L) به جای سرمایه (K) برابر است با تولید نهایی L تقسیم بر تولید نهایی سرمایه‌ی K و نشان می‌دهد که با چه نرخی L و K را می‌توان جانشین هم نمود (البته با این شرط که سطح تولید ثابت بماند). در این سؤال اگر یک واحد سرمایه را از دست بدهیم و دو واحد نیروی کار را استخدام کنیم سطح تولید ثابت خواهد ماند:

$$MRTS_{LK}=\frac{\frac{\partial Q}{\partial L}}{\frac{\partial Q}{\partial K}}=\frac{۲۰}{۴۰}=\frac{۱}{۲} \qquad MRTS_{LK}=-\frac{\Delta K}{\Delta L}=-\frac{dK}{dL}=\frac{MP_L}{MP_K}$$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۱۸: اگر تابع تولید به‌صورت $Q = ۱۰L^{\frac{۱}{۲}}K^{۲}$ ، $I = ۱۰۰۰$ ، $w = ۱۰$ و $K = ۲$ باشد، میزان استخدام هر عامل تولید در نقطه تعادل برابر خواهد بود با:

۱) $K = ۲۰۰$ ، $L = ۱۰$ ۲) $K = ۴۰۰$ ، $L = ۲۰$ ۳) $K = ۳۷۵$ ، $L = ۲۵$ ۴) $K = ۴۲۵$ ، $L = ۱۵$

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» **روش اول:** با توجه به شرط تعادل تولیدکننده داریم: $\frac{MP_L}{MP_K} = \frac{w}{r} \Rightarrow \frac{۵L^{-\frac{۱}{۲}}K^{۲}}{۲۰L^{\frac{۱}{۲}}K} = \frac{۱۰}{۲} \Rightarrow \frac{K}{۴L} = ۵ \Rightarrow K = ۲۰L$

$TC = w.L + r.K \Rightarrow ۱۰۰۰ = ۱۰L + ۲K = ۱۰L + ۲(۲۰L) \Rightarrow ۱۰۰۰ = ۵۰L \Rightarrow \boxed{L = ۲۰} \Rightarrow K = ۲۰(۲۰) = ۴۰۰ \Rightarrow \boxed{K = ۴۰۰}$

روش دوم: تابع تولید از نوع کاب داگلاس است. بنابراین برای آن داریم:

$$L = \frac{\alpha}{\alpha+\beta}\cdot\frac{TC}{W} = \frac{\frac{۱}{۲}}{\frac{۱}{۲}+۲}\times\frac{۱۰۰۰}{۱۰} = \frac{۱}{\frac{۵}{۲}}\times۱۰۰ = \frac{۱۰۰}{۵} \Rightarrow \boxed{L = ۲۰}$$

$$K = \frac{\beta}{\alpha+\beta}\cdot\frac{TC}{r} = \frac{۲}{\frac{۱}{۲}+۲}\times\frac{۱۰۰۰}{۲} = \frac{۲}{\frac{۵}{۲}}\times۵۰۰ = \frac{۴}{۵}\times۵۰۰ \Rightarrow \boxed{K = ۴۰۰}$$

مثال۱۹: اگر تابع تولید به‌صورت $Q = ۲L^{۲}K^{۳}$ و خط هزینه یکسان به‌صورت $۱۰۰ = ۸L + ۶K$ باشد، در نقطه تعادل تولید متوسط نیروی کار برابر است با:

۱) ۵۰۰۰۰ ۲) ۵۰۰۰ ۳) ۱۰۰۰۰ ۴) ۲۰۰۰۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» ابتدا مقادیر تعادلی L و K در نقطه تعادل را محاسبه می‌کنیم:

$$L = \frac{\alpha}{\alpha+\beta}\cdot\frac{TC}{W} = \frac{۲}{۲+۳}\times\frac{۱۰۰}{۸} \Rightarrow L = ۵ \;,\; K = \frac{\beta}{\alpha+\beta}\cdot\frac{TC}{r} = \frac{۳}{۲+۳}\times\frac{۱۰۰}{۶} \Rightarrow K = ۱۰$$

در این صورت کل تولید در نقطه تعادل برابر است با: $Q = ۲L^{۲}K^{۳} = ۲\times۵^{۲}\times۱۰^{۳} = ۲\times۲۵\times۱۰۰۰ = ۵۰۰۰۰$

و تولید متوسط نیروی کار برابر است با: $AP_L = \frac{Q}{L} = \frac{۵۰۰۰۰}{۵} = ۱۰۰۰۰$

مثال۲۰: اگر نهاده تولید یک نهاده عادی باشد، با کاهش قیمت آن:

۱) اثر جانشینی و اثر تولیدی، باعث افزایش استفاده از نهاده‌ی تولید می‌گردد.
۲) اثر جانشینی باعث استفاده‌ی بیشتر و اثر تولیدی باعث استفاده‌ی کمتر از نهاده‌ی تولید می‌گردد.
۳) اثر جانشینی باعث استفاده‌ی کمتر و اثر تولیدی باعث استفاده‌ی بیشتر از نهاده‌ی تولید می‌گردد.
۴) هر دو اثر باعث استفاده‌ی کمتر از نهاده‌ی تولید می‌گردند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» اثر جانشینی همواره عکس تغییر قیمت است، پس اثر جانشینی باعث استفاده بیشتر از نهاده تولید می‌شود و چون قیمت کم شده است قدرت مالی تولیدکننده بیشتر شده و از نهاده عادی بیشتر استخدام می‌نماید، پس اثر تولیدی نیز باعث استفاده بیشتر از نهاده تولید خواهد شد.

مثال۲۱: اگر تولید نهایی نیروی کار برابر $۲L$ و تولید کل سرمایه $۴K^{۲}$ باشد، در قیمت‌های عوامل تولید به شرح زیر، مسیر توسعه عبارت است از:

$P_L = w = ۲۰$ $P_k = r = ۱۰$

۱) $K = ۲L$ ۲) $L = ۴K^{۲}$ ۳) $L = ۸K$ ۴) $۲L = ۴K^{۲}$

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» برای به دست آوردن مسیر توسعه کافی است تعادل تولیدکننده را به‌صورت زیر حل کنیم:

$$\frac{MP_L}{P_L} = \frac{MP_k}{P_K}$$

$$MP_k = \frac{\partial TP_k}{\partial k} = ۸k \Rightarrow \frac{۲L}{۲۰} = \frac{۸k}{۱۰} \Rightarrow ۲۰L = ۱۶۰K \Rightarrow L = ۸K$$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۲۲: اگر دو عامل تولید مکمل یکدیگر باشند، مسیر توسعه:

۱) خطی است با شیب مثبت که از مبدأ مختصات می‌گذرد.
۲) هذلولی قائم است.
۳) غیر خطی است.
۴) خطی است که از مبدأ مختصات نمی‌گذرد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» اگر دو عامل تولید مکمل هم باشند، همواره استخدام با نسبت ثابتی از دو عامل باعث ایجاد محصول می‌گردد و در نتیجه مسیر توسعه با افزایش هر دو نهاده توأم بوده و مسیر توسعه‌ی خطی، گذرنده از مبدأ خواهد بود.

مثال۲۴: اگر K و L مکمل هم باشند کشش جانشین عوامل تولید کدام است؟

۱) $\delta_{LK}=\infty$ ۲) $\delta_{LK}=1$ ۳) $\delta_{LK}=0$ ۴) $\delta_{LK}=-1$

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» اگر دو نهاده مکمل هم باشند، به هیچ وجه نسبت استفاده‌ی K و L تغییر نمی‌کند، در نتیجه $\%\Delta(\frac{K}{L})=0$ خواهد بود و کشش جانشینی عوامل تولید نیز برابر با صفر خواهد بود.

مثال۲۵: تابع تولید همگن از درجه‌ی ۲ نشان می‌دهد که .....

۱) تابع سود، صعودی است.
۲) تابع هزینه‌ی کل صعودی است.
۳) تابع هزینه‌ی کل نزولی است.
۴) بازدهی نسبت به مقیاس صعودی است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» درجه همگنی، برابر توان λ در محاسبه بازده نسبت به مقیاس و همچنین مجموع توان $(\alpha+\beta)$ در توابع کاب داگلاس است و اگر بزرگ‌تر از یک باشد، بازدهی نسبت به مقیاس فزاینده خواهد بود. همچنین اگر درجه‌ی همگنی یک باشد بازدهی نسبت به مقیاس ثابت است.

مثال۲۶: تابع تولید $Q=20LK$ همگن از درجه‌ی ..... می‌باشد و بازدهی نسبت به مقیاس در این تابع تولید ..... است.

۱) یک ـ فزاینده
۲) دو ـ ثابت
۳) دو ـ فزاینده
۴) یک ـ ثابت

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» جمع توان L و K در تابع کاب ـ داگلاس بیانگر درجه همگنی این توابع می‌باشد که این درجه در مقایسه با عدد یک (۱)، وضعیت بازدهی نسبت به مقیاس را مشخص می‌کند.

$Q=20LK$ ، $\alpha+\beta=1+1=2$ درجه‌ی همگنی

$2>1 \Leftarrow$ بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس

مثال۲۷: با افزایش ۲۰% همه عوامل تولید، تولید یک مؤسسه از ۳۱۰ به ۳۷۳ رسیده است، بازدهی نسبت به مقیاس این مؤسسه:

۱) کاهنده است.
۲) فزاینده است.
۳) ثابت است.
۴) نزولی است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» عوامل تولید همگی ۲۰ درصد افزایش یافته است و چون تولید بیش از ۲۰ درصد افزایش یافته است، بازدهی نسبت به مقیاس فزاینده یا صعودی است.

$310\times\%20=62$

$310+62=372 \Rightarrow 372<373$

مثال۲۸: در کدام یک از توابع تولید زیر بازدهی نسبت به مقیاس فزاینده است؟

۱) $Q=\sqrt{L^2+K^2}$ ۲) $Q=10L^{\frac{1}{2}}K^{\frac{1}{2}}$ ۳) $Q=\sqrt{L^2K}$ ۴) $Q=\frac{L^3+K^3}{LK}$

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» زمانی بازدهی نسبت به مقیاس را فزاینده گویند که با λ برابر شدن همه عوامل تولید، مقدار تولید بیش از λ برابر شود. برای گزینه‌های فوق داریم: گزینه ۱: $Q=\sqrt{L^2+K^2} \xrightarrow{L_1=\lambda L\,,\,K_1=\lambda K} Q_1=\sqrt{L_1^2+K_1^2}=\sqrt{(\lambda L)^2+(\lambda K)^2}$

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

بازدهی ثابت نسبت به مقیاس $\Rightarrow Q_1=\sqrt{\lambda^2L^2+\lambda^2K^2}=\sqrt{\lambda^2(L^2+K^2)}=\lambda\sqrt{L^2+K^2}\Rightarrow Q_1=\lambda Q$

بازدهی کاهنده نسبت به مقیاس گزینه ۲: $Q=10L^{\frac{1}{2}}K^{\frac{1}{3}}\xrightarrow{\text{تابع کاب داگلاس}}\frac{1}{2}+\frac{1}{3}=\frac{5}{6}<1$

بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس گزینه ۳: $Q=\sqrt{L^2K}\Rightarrow$

روش اول: $Q=(L^2K)^{\frac{1}{2}}=LK^{\frac{1}{2}}\xrightarrow{\text{تابع تولید کاب داگلاس}}1+\frac{1}{2}=\frac{3}{2}>1$

روش دوم: $L_1=\lambda L\,,\,K_1=\lambda K\Rightarrow Q_1=\sqrt{L_1^2K_1}$

بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس $\Rightarrow Q_1=\sqrt{(\lambda L)^2(\lambda K)}=\sqrt{\lambda^3(L^2K)}=\lambda^{\frac{3}{2}}\sqrt{L^2K}\Rightarrow Q_1=\lambda^{\frac{3}{2}}Q$

بازدهی ثابت نسبت به مقیاس گزینه ۴: $Q=\frac{L^3+K^3}{LK}\xrightarrow{L_1=\lambda L,K_1=\lambda K}Q_1=\frac{L_1^3+K_1^3}{L_1K_1}=\frac{(\lambda L)^3+(\lambda K)^3}{(\lambda L)(\lambda K)}=\frac{\lambda^3(L^3+K^3)}{\lambda^2(LK)}\Rightarrow Q_1=\lambda Q$

مثال۲۹: توابع عرضه و تقاضای نیروی کار عبارتند از: $D=240-2W$ و $S=-60+80W$ (w نرخ دستمزد است). دستمزد تعادلی چه مقدار است؟

۱) ۳/۱ ۲) ۳/۶۶ ۳) ۳/۲ ۴) ۳/۲۲

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» دستمزد تعادلی از برابر شدن عرضه و تقاضای نیروی کار به دست می‌آید: $D=240-2W \qquad S=-60+80W$

$$240-2W=-60+80W\Rightarrow 300=82W\Rightarrow W=\frac{300}{82}\approx 3/66$$

آزمون فصل چهارم

۱ـ در یک کارخانه، تولید متوسط یک کارگر برابر ۲۰ واحد، تولید متوسط ۲ کارگر برابر ۲۵ واحد است. در این صورت تولید نهایی کارگر دوم چقدر است؟

۱) ۲۰ ۲) ۳۰ ۳) ۳۵ ۴) ۵۰

۲ـ در تولید با یک نهاده‌ی متغیر، کشش تولیدی آن نهاده در کدام‌یک از نقاط زیر برابر یک است؟

۱) در مرز منطقه‌ی ۲ و ۳ تولید
۲) در حداکثر تولید کل
۳) در نقطه‌ی عطف تابع تولید کل
۴) در نقطه‌ی حداکثر تولید متوسط عامل متغیر

۳ـ کشش جانشینی بین عوامل تولید عبارت است از: نسبت درصد تغییرات .....

۱) تولید به درصد تغییرات نرخ نهایی جانشینی فنی
۲) نرخ نهایی جانشینی فنی به درصد تغییرات تولید
۳) نسبت نهاده‌ها به درصد تغییرات نرخ نهایی جانشینی فنی
۴) نسبت نهاده‌ها به درصد تغییرات تولید

۴ـ اگر تابع تولید به شکل $Q=5+2L$ باشد که در آن L نیروی کار است، نقطه‌ی شروع بازدهی نهایی نزولی عبارت است از:

۱) ۱۰ ۲) ۵ ۳) ۲ ۴) چنین نقطه‌ای وجود ندارد.

۵ـ در تابع تولید: $Q=4L^2-2L^3$ تولید متوسط با چه مقدار از عامل متغیر تولید (L) به حداکثر خود می‌رسد؟

۱) ۱ ۲) ۱۵ ۳) ۲ ۴) ۳

۶ـ هنگامی که کشش جانشینی عوامل تولید $\sigma=0$ است،کدام‌یک از موارد زیر صادق است؟

۱) بازده نسبت به مقیاس تولید ثابت است.
۲) عوامل تولید کاملاً جانشین یکدیگرند.
۳) با تغییر عوامل تولید، نسبت نهاده‌ها در روند تولید تغییر نمی‌کند.
۴) منحنی‌های تولید یکسان به صورت خط راست است.

۷ـ شکل مسیر توسعه (مسیر بسط) به کدام عامل زیر بستگی دارد؟

۱) نوع تابع تولید و قیمت نسبی کار و سرمایه
۲) نوع تکنولوژی
۳) قیمت نسبی سرمایه و کار
۴) نوع تابع تولید

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۸ـ وقتی که قانون بازده نزولی آغاز می‌شود:

۱) تولید نهایی و تولید کل کاهش می‌یابد.
۲) تولید نهایی کاهش می‌یابد اما تولید کل در حال افزایش است.
۳) تولید نهایی افزایش اما تولید کل کاهش می‌یابد.
۴) تولید نهایی منفی است اما تولید متوسط نزولی است.

۹ـ در نموداری که محور افقی میزان نیروی کار و محور عمودی سرمایه را نشان می‌دهد، مسیر توسعه برای یک تابع تولید همگن از درجه‌ی ۱ در این نمودار:

۱) خط مستقیم است که از مبدأ مختصات می‌گذرد.
۲) منحنی است که نسبت به محور افقی تقعر دارد.
۳) منحنی است که نسبت به محور عمودی تقعر دارد.
۴) منحنی است که در آغاز تقعر و بعد از آن تحدب دارد.

۱۰ـ درکوتاه مدت، کشش تولیدی نیروی کار در منطقه‌ی یک تولید چقدر است؟

۱) بین صفر و یک
۲) بزرگ‌تر از یک
۳) کوچک‌تر از یک
۴) کوچک‌تر از صفر

۱۱ـ اگر محصول متوسط در حال ..... باشد محصول نهایی جنسی (تولید نهایی) ..... از آن خواهد بود.

۱) افزایش ـ کمتر
۲) افزایش ـ بیشتر
۳) کاهش ـ بیشتر
۴) کاهش ـ بدون تفاوت

۱۲ـ کشش تولیدی نیروی کار برابر است با:

۱) درصد تغییر در نیروی کار تقسیم بر درصد تغییر در تولید
۲) درصد تغییر در تولید کار تقسیم بر درصد تغییر در نیروی کار
۳) تغییر در نیروی کار تقسیم بر تغییر در تولید
۴) تغییر در تولید تقسیم بر تغییر در نیروی کار

۱۳ـ اگر تولید نهایی یک عامل تولید منفی باشد، برای افزایش تولید کل باید:

۱) از آن عامل بیشتر به‌کار گرفت.
۲) تغییری در مقدار به‌کار گرفته شده از عامل ایجاد نکرد.
۳) از آن عامل کمتر به‌کار گرفت.
۴) هیچ‌کدام

۱۴ـ بازدهی نزولی نتیجه:

۱) تنبلی است.
۲) روند افزایش نهاده‌ی متغیر نسبت به نهاده‌ی ثابت است.
۳) عدم کارایی در فرایند تولید است.
۴) استفاده از عامل پست در تولید است.

۱۵ـ اگر تابع تولید کل $TP_L = 5L$ باشد، تولید نهایی برابر است با:

۱) ۵
۲) ۳
۳) قابل تعیین نیست.
۴) با تغییر L تغییر می‌کند.

۱۶ـ تابع تولید بنگاهی به‌صورت $Q = 4X^{0/2}Y^{0/6}$ است. بازدهی نسبت به مقیاس در این تابع چگونه است؟

۱) صعودی
۲) نزولی
۳) ثابت
۴) نمی‌توان تعیین کرد.

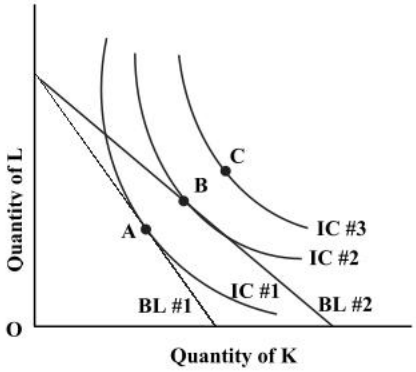
۱۷ـ پیشرفت تکنولوژی، باعث:

۱) انتقال تابع تولید به سمت پایین می‌شود.
۲) حرکت روی تابع تولید به سمت بالا می‌شود.
۳) انتقال تابع تولید به سمت بالا می‌شود.
۴) حرکت روی تابع تولید به سمت پایین می‌شود.

۱۸ـ اگر تابع تولید Q به‌صورت $Q = L + L^2 - L^3$ باشد مرحله دوم تولید، در کدام‌یک از فاصله‌های به‌کارگیری نیروی کار می‌باشد؟

۱) $\frac{1}{2} < L < 2$
۲) $1 < L < 3$
۳) $\frac{1}{2} < L < 1$
۴) $1 < L < 4$

۱۹ـ با توجه به شکل داده شده اگر خط بودجه از BL#۲ به BL#۱ حرکت کند، به خاطر این است که قیمت:

۱) K کاهش یافته
۲) L افزایش یافته
۳) K افزایش یافته
۴) L کاهش یافته

۲۰ـ وقتی تولید کل در حداکثر قرار دارد، کدام گزینه صحیح است؟

۱) AP حداکثر است.
۲) AP صفر است.
۳) MP صفر است.
۴) MP حداکثر است.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

فصل پنجم

«هزینه‌های تولید»

تست‌های تألیفی فصل پنجم

مثال۱: کدام‌یک از گزینه‌های زیر هزینه‌ی فرصت ساختمان یک مدرسه‌ی جدید را توضیح می‌دهد؟

۱) افزایش مالیات

۲) پول صرف شده برای ساختمان مدرسه

۳) هزینه‌ی جاری مدرسه پس از اتمام ساختمان

۴) کالاهای دیگری که با منابع مورد استفاده برای ساختمان مدرسه می‌توانست تولید شود.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» هزینه‌ی فرصت هر کالا یا خدمتی، همه‌ی امکانات یا فرصت‌هایی است که برای تولید کالا یا خدمات باید از دست بدهیم. بنـابراین همه‌ی کالاها یا خدماتی که به دلیل ایجاد مدرسه تولید نشده‌اند هزینه‌ی فرصت ایجاد مدرسه هستند.

مثال۲: هزینه‌های کوتاه مدت مربوط به دوره‌ای از تولید است که:

۱) همه عوامل تولید ثابت باشد. ۲) حداقل دو عامل تولید متغیر باشد.

۳) حداقل یکی از عوامل تولید ثابت باشد. ۴) همه عوامل تولید متغیر فرض گردند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» در کوتاه‌مدت حداقل یک عامل تولید ثابت بوده و امکان تغییر برای آن عامل به دلیل محدودیت‌های مختلف وجود ندارد.

مثال۳: چه هزینه‌هایی در کوتاه‌مدت با مقدار تولید رابطه‌ی مستقیم ندارند؟

۱) هزینه‌های ثابت ۲) هزینه‌های سربار و تأسیسات ۳) هزینه‌های سربار ۴) هزینه‌های تأسیسات

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» هزینه‌های ثابت هزینه‌هایی هستند که به‌صورت ثابت در فرایند تولید پرداخت می‌شوند و ارتباطی به سطح تولید ندارند. مثل هزینه نگهبانی یا اجاره، پس این هزینه‌ها رابطه مستقیم با سطح تولید نخواهند داشت.

مثال۴: علت نزولی بودن AFC با افزایش تولید کدام گزینه است؟

۱) صعودی بودن AVC ۲) نزولی بودن AVC

۳) ثابت بودن هزینه ثابت با افزایش تولید ۴) تکنولوژی و نوآوری

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» با افزایش تولید چون TFC همواره ثابت است AFC که از تقسیم TFC به مقدار تولید به‌دست می‌آید، همواره نزولی خواهد بود.

$$AFC = \frac{TFC}{Q}$$

مثال۵: کدام‌یک از منحنی‌های هزینه زیر به شکل U نیست؟

۱) AFC، هزینه ثابت متوسط ۲) AVC، هزینه متغیر تولید ۳) AC، هزینه متوسط ۴) MC، هزینه نهایی

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» منحنی هزینه متوسط ثابت (AFC) منحنی‌ای است که از رابطه‌ی $AFC = \frac{TFC}{Q}$ به دست می‌آید و چون TFC عدد ثابتی است، بـا افزایش Q، مقدار AFC دائماً در حال کاهش خواهد بود. (شکل AFC هذلولی قائم می‌باشد) منحنی‌های AC، AVC و MC همگی U شکل هستند.

مثال۶: اگر هزینه متوسط بنگاه تولیدی در حال کاهش باشد:

۱) هزینه نهایی، از هزینه متوسط کمتر است. ۲) هزینه نهایی، با هزینه متوسط برابر است.

۳) هزینه نهایی، در حال افزایش است. ۴) هزینه کل، در حال کاهش است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» با روابط زیر می‌توان تغییرات MC و AC را توضیح داد:

الف ـ اگر $AC < MC$ و AVC باشد AVC و AC صعودی هستند. ـ اگر $AC > MC$ و AVC باشد AVC و AC نزولی هستند.

ب ـ اگر $AC = MC$ و AVC باشد AVC و AC در نقطه حداقل خود قرار دارند.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۷: اگر هزینه نهایی از هزینه متوسط کل کمتر باشد، با افزایش عامل تولید متغیر، هزینه متوسط:

۱) تغییر نمی‌کند.
۲) افزایش می‌یابد.
۳) کاهش می‌یابد.
۴) ارتباطی بین هزینه نهایی و متوسط وجود ندارد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» مادامی که $MC < AC$ می‌باشد با افزایش عامل تولید متغیر و در پی آن افزایش تولید، AC کاهش خواهد یافت ولی اگر $MC > AC$ باشد با افزایش تولید AC افزایش می‌یابد.

مثال۸: اگر قیمت عامل تولید ثابت، افزایش یابد:

۱) منحنی هزینه متوسط کل، به سمت بالا تغییر مکان می‌یابد.
۲) منحنی هزینه نهایی، به سمت بالا تغییر مکان می‌یابد.
۳) کلیه منحنی‌های هزینه، به سمت بالا تغییر مکان می‌یابند.
۴) منحنی هزینه متوسط متغیر، به سمت بالا تغییر مکان می‌یابد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» افزایش قیمت عامل تولید ثابت، باعث افزایش هزینه‌های ثابت می‌شود و افزایش هزینه‌های ثابت باعث انتقال TFC، AFC، AC و TC به سمت بالا می‌شود.

مثال۹: هنگامی‌که یک بنگاه، تولید خود را افزایش می‌دهد،

۱) هزینه کل افزایش می‌یابد.
۲) هزینه نهایی افزایش می‌یابد.
۳) هزینه متوسط متغیر افزایش می‌یابد.
۴) هزینه ثابت افزایش می‌یابد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» هزینه کل با افزایش تولید رابطه‌ی مستقیم دارد، هزینه ثابت رابطه‌ای با سطح تولید ندارد و هزینه متوسط و هزینه نهایی می‌توانند رابطه‌ی مستقیم یا معکوس با افزایش یا کاهش تولید داشته باشند.

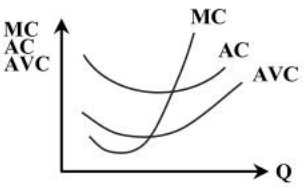
مثال۱۰: در چه نقطه‌ای قانون بازدهی نزولی رخ می‌دهد؟

۱) حداقل MP_L
۲) حداکثر AP_L
۳) حداکثر MC
۴) حداقل MC

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» قانون بازدهی نزولی پس از حداکثر MP_L رخ می‌دهد و چون در این نقطه هزینه نهایی حداقل می‌شود می‌توان از این نقطه نیز شروع قانون بازدهی نزولی را تعیین نمود.

مثال۱۱: اگر MC بالاتر از AC و AVC باشد این دو منحنی:

۱) صعودی هستند.
۲) نزولی هستند.
۳) AC صعودی و AVC نزولی است.
۴) AC نزولی و AVC صعودی است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» چون MC در قسمت صعودی خود از حداقل AC و حداقل AVC می‌گذرد، پس وقتی از هر دو بالاتر است، هر دوی AC و AVC باید صعودی باشند.

مثال۱۲: در بلندمدت، .....

۱) هزینه‌های ثابت، از هزینه‌های متغیر بیشتر است.
۲) هزینه‌های متغیر، از هزینه‌های ثابت بیشتر است.
۳) همه هزینه‌ها، هزینه‌های ثابت هستند.
۴) همه هزینه‌ها، هزینه‌های متغیر هستند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» بلندمدت به دوره‌ای اطلاق می‌گردد که همه عوامل تولید متغیر باشند. در کوتاه‌مدت حداقل یکی از عوامل متغیر است.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۱۳: منحنی هزینه کل بلندمدت:

۱) پوش منحنی‌های کوتاه‌مدت است.
۲) از مبدأ مختصات رد می‌شود.
۳) ابتدا نزولی و سپس صعودی است.
۴) ۱ و ۲

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» منحنی LTC منحنی پوش منحنی‌های STC است و از مبدأ می‌گذرد. این منحنی همواره صعودی است.

مثال۱۴: در محدوده صعودی LAC، بازدهی نسبت به مقیاس:

۱) صفر است.
۲) ثابت است.
۳) کاهنده است.
۴) افزاینده است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» در قسمت صعودی منحنی LAC بازدهی نسبت به مقیاس کاهنده است.

مثال۱۵: اگر هزینه نهایی کوتاه‌مدت SMC و هزینه نهایی بلندمدت LMC باشد و برای یک میزان از تولید تشکیلات مناسبی ساخته باشیم، به ازای آن مقدار تولید همیشه کدام رابطه برقرار است؟

۱) $SMC = LMC$
۲) $SMC = LMC = ۱$
۳) $LMC < SMC$
۴) $LMC > SMC$

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» در تشکیلات بهینه بایستی $SAC = LAC$، $SMC = LMC$ و $STC = LTC$ باشد.

مثال۱۶: اگر LMC برابر ۵۰ و LAC برابر ۲۵ باشد بنگاه در چه وضعیتی قرار دارد؟

۱) بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس
۲) بهترین تشکیلات تولیدی
۳) $E_C < ۱$ و $E_L > ۱$
۴) زیان اقتصادی افزایش مقیاس داخلی

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» چون LMC بیشتر از LAC است در نتیجه LAC صعودی بوده و در این حالت بازدهی کاهنده نسبت به مقیاس وجود دارد و مقیاس بزرگ‌تری نسبت به بهترین تشکیلات تولیدی (Min LAC) داریم. در این منطقه کشش هزینه $E_C > ۱$ و کشش عامل تولید $E_L > ۱$ است و البته شرکت مواجه با زیان اقتصادی در مقیاس داخلی است.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

آزمون فصل پنجم

۱ـ در روند تولید و در کوتاه‌مدت، هنگامی که AP در حداکثر است:

۱) ATC در حداقل و MC درحال افزایش است.
۲) ATC در حال کاهش و MC در حال افزایش است.
۳) ATC در حال افزایش و MC در حال کاهش است.
۴) AVC در حال افزایش و MC در حال افزایش است.

۲ـ اگر تابع هزینه کل بنگاهی در کوتاه مدت به صورت خطی باشد، در آن صورت هزینه متوسط:

۱) ابتدا کاهش، سپس افزایش می‌یابد.
۲) به طور پیوسته کاهش می‌یابد.
۳) نیز خطی خواهد بود.
۴) نیز خطی و موازی محور افقی خواهد بود.

۳ـ در نقطه‌ای که خط راستی از مبدأ مختصات بر منحنی هزینـه‌ی کل مماس می‌شود، هزینه متوسط کل:

۱) حداقل مقدار خود را داراست.
۲) برابر با هزینه نهایی است.
۳) برابر با مجموع هزینه‌های متوسط متغیر و ثابت است.
۴) همه موارد فوق

۴ـ کدام‌یک از موارد زیر، هنگام ترسیم منحنی هزینه کوتاه مدت، ثابت نیستند؟

۱) تکنولوژی
۲) قیمت عوامل تولید
۳) عوامل تولید
۴) میزان تولید

۵ـ با توجه به تابع هزینه روبه‌رو، به ترتیب AC , MC و تولید حداقل‌کننده AC عبارتند از: $TC = 2q^2 + 6$

۱) $4, 4q, 2q + \frac{6}{q}$
۲) $3, 8q, 4q + \frac{6}{q}$
۳) $\sqrt{3}, 6, 2q + 6$
۴) $\sqrt{3}, 4q, 2q + \frac{6}{q}$

۶ـ کدام جمله نادرست است؟

۱) صرفه‌های مقیاس همان صرفه‌های خارجی هستند.
۲) اگر با دو برابر شدن میزان نهاده تولیدی، میزان تولید ۳ برابر شود، صرفه اقتصادی خارجی وجود دارد.
۳) اگر با دو برابر شدن میزان نهاده تولیدی، میزان تولید یک برابر شود، زیان اقتصادی خارجی وجود دارد.
۴) هر سه گزینه غلط است.

۷ـ تابع تولید به صورت $q = K^{\frac{1}{2}} L^{\frac{1}{3}}$ نشان‌دهنده:

۱) بازدهی ثابت نسبت به مقیاس است.
۲) بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس است.
۳) بازدهی کاهنده نسبت به مقیاس است.
۴) نمی‌توان تعیین کرد.

۸ـ بر اساس تابع هزینه بلندمدت $LTC = 0/4Q^{0/8}$ می‌توان نتیجه گرفت بازدهی نسبت به مقیاس تولید ..... است.

۱) نزولی
۲) ثابت
۳) صعودی
۴) ابتدا صعودی و سپس نزولی

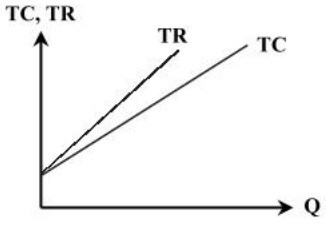
۹ ـ با توجه به تابع هزینه کل که به شکل $TC = 3q^2 + 6$ می‌باشد. به ترتیب هزینه متغیر کل، هزینه ثابت کل، هزینه متغیر متوسط و هزینه ثابت متوسط کدام است؟

۱) $6q$ و صفر و $6q$ و ۶
۲) $3q^2$ و ۶ و $3q$ و $\frac{6}{q}$
۳) q^2 و ۶ و $3q$ و $\frac{6}{q^2}$
۴) q^2 و ۳ و ۳ و $\frac{6}{q}$

۱۰ـ کدام عامل جزو عوامل مؤثر بر تابع هزینه بنگاه نیست؟

۱) افق برنامه‌ریزی
۲) تابع تولید
۳) قیمت محصول تولید شده
۴) قیمت عوامل تولید

۱۱ـ تابع هزینه کل بنگاهی به صورت خط مستقیم مطابق شکل زیر است؟

۱) قیمت بزرگ‌تر از هزینه نهایی است.
۲) قیمت برابر هزینه نهایی است.
۳) قیمت کوچک‌تر از هزینه نهایی است.
۴) هزینه نهایی بزرگ‌تر از متوسط هزینه متغیر است.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۱۲ـ در نقطه‌ای که خط راستی از مبدأ بر TC مماس می‌شود:

۱) MC برابر AC است.
۲) AC برابر AVC است.
۳) MC در حداقل است.
۴) MC برابر با AFC است.

۱۳ـ اگر بازده نسبت به مقیاس تولید ثابت باشد، منحنی هزینه متوسط بلندمدت چگونه است؟

۱) خط راستی است که از مبدأ مختصات می‌گذرد.
۲) بر منحنی هزینه نهایی بلندمدت منطبق است.
۳) منحنی هزینه نهایی بلندمدت را در مینیمم خود قطع می‌کند.
۴) همواره در بالای منحنی هزینه نهایی بلندمدت قرار می‌گیرد.

۱۴ـ اگر تابع هزینه کل بنگاهی در رقابت کامل به‌صورت $TC = ۳q^۲ + ۶$ باشد، هزینه متوسط و هزینه نهایی به ترتیب عبارت خواهند بود از:

۱) $۶q, ۳q + \frac{۶}{q}$
۲) $۳q^۲, ۶q + ۶$
۳) $۶q, q + \frac{۶}{q}$
۴) $۳q + \frac{۶}{q}, ۳q + \frac{۶}{q}$

۱۵ـ تابع هزینه بنگاهی عبارت است از: $TC = ۲q^۲ + ۶$. برای این بنگاه، در سطح تولید ..... هزینه متوسط در حداقل است و در سطح ..... هزینه متوسط متغیر با هزینه نهایی برابراست.

۱) ۳ و ۱
۲) ۲ و ۲
۳) ۴ و ۰
۴) هیچ‌کدام

۱۶ـ تابع هزینه نهایی، تابع هزینه متوسط و تابع هزینه متوسط متغیر را در کجا قطع می‌کند؟

۱) در حداقل هزینه متوسط
۲) در حداقل هزینه متغیر متوسط
۳) در حداقل هزینه متوسط و هزینه متغیر متوسط
۴) در حداقل هزینه نهایی

۱۷ـ هنگامی که تولید نهایی کاهش می‌یابد؟

۱) هزینه متوسط متغیر، کاهش می‌یابد.
۲) هزینه متوسط، افزایش می‌یابد.
۳) هزینه نهایی، افزایش می‌یابد.
۴) هزینه نهایی، کاهش می‌یابد.

۱۸ـ منحنی هزینه نهایی تولید دارای چه ویژگی‌هایی است؟

۱) همواره صعودی است و از نقطه حداقل هزینه متوسط می‌گذرد.
۲) از نقاط حداقل هزینه متوسط کل و هزینه متوسط متغیر می‌گذرد.
۳) از نقطه حداکثر تولید متوسط می‌گذرد.
۴) هذلولی قائم است.

۱۹ـ برای وضعیتی که در آن تکنولوژی با سرعت پیشرفت می‌کند:

۱) منحنی تولید کل و هزینه کل به سمت بالا انتقال می‌یابند.
۲) منحنی تولید کل و هزینه کل به سمت پایین انتقال می‌یابند.
۳) منحنی تولید کل به سمت بالا و منحنی هزینه کل به سمت پایین انتقال می‌یابد.
۴) منحنی تولید کل به سمت پایین و منحنی هزینه کل به سمت بالا انتقال می‌یابد.

۲۰ـ چه هزینه‌هایی در کوتاه‌مدت با مقدار تولید رابطه‌ی مستقیم ندارند؟

۱) هزینه‌های سربار
۲) هزینه‌های تأسیسات
۳) هزینه‌های سربار و تأسیسات
۴) هزینه‌های ثابت

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

فصل ششم

«بازار»

تست‌های تألیفی فصل ششم

مثال۱: در انحصار چند قطبی خرید کدام شرایط وجود ندارد:

۱) تقاضاکنندگان چند نفر هستند.
۲) این بازار بین رقابت کامل و انحصار کامل خرید است.
۳) فروشندگان نسبتاً زیادند.
۴) تقاضاکنندگان بی‌نهایت هستند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» در انحصار چند قطبی خرید، تقاضاکنندگان چند نفر هستند که در مقابل تعداد زیادی از فروشندگان به مبادله می‌پردازند.

مثال۲: کدام‌یک از گزینه‌های زیر شرط لازم برای بازار رقابت کامل نیست؟

۱) تعداد بسیار زیاد خریداران و فروشندگان
۲) متغیر بودن قیمت
۳) همگن بودن کالا
۴) آزادی ورود و خروج به بازار

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» بازار رقابت کامل، بازاری است که در آن تعداد عرضه‌کننده و تقاضاکننده زیاد است و کالای همگن تولید می‌گردد، آزادی ورود و خروج وجود دارد و اطلاعات شفاف در دست است، ولی قیمت برای بنگاه ثابت است و قیمت برای بازار ممکن است متغیر باشد اما همواره در حال تغییر نیست.

مثال۳: سود اقتصادی برابر صفر به این مفهوم است که:

۱) بنگاه باید تولید را متوقف کند.
۲) همه عوامل تولید پاداش عادی خود را دریافت می‌کنند.
۳) بنگاه‌های جدید وارد بازار خواهند شد.
۴) سود حسابداری برابر صفر است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» سود اقتصادی صفر به این مفهوم است که تمام عوامل تولید، درآمد منطقی و عرف معمول خود (مثل بهره سرمایه) را دریافت نموده‌اند و هیچ سود اضافی نصیب مؤسسه نشده است. در سود اقتصادی صفر، بنگاه‌های جدید وارد صنعت نمی‌شوند، تولید ادامه دارد و سود حسابداری بیشتر از سود اقتصادی است.

مثال۴: در یک بازار رقابت کامل، همه بنگاه‌ها قیمت مشابهی را طلب می‌کنند، زیرا:

۱) همه بنگاه‌ها حداکثرکننده سود هستند.
۲) کالاها همگن می‌باشند.
۳) همه بنگاه‌ها کوچک می‌باشند.
۴) همه بنگاه‌ها هزینه مشابهی دارند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» همگن بودن کالاها در بازار باعث می‌گردد که تولیدکنندگان نتوانند محصول خود را به شکلی بهتر از دیگر تولیدکنندگان معرفی کنند، در نتیجه مصرف‌کننده قیمت بالاتری به محصولی که دقیقاً همانند محصول بقیه بنگاه‌هاست، پرداخت نخواهد کرد.

مثال۵: درآمد نهایی یک بنگاه که در بازار رقابت کامل فعالیت می‌کند و ۲۰۰ واحد محصول تولید می‌کند و آن را به قیمت هر واحد ۵ تومان می‌فروشد برابر است با:

۱) ۱۰۰۰ تومان
۲) ۵ تومان
۳) ۴۰ تومان
۴) ۲۰۰ تومان

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» قیمت در بازار رقابتی برابر درآمد نهایی و درآمد متوسط است؛ $P = MR = AR$

$$TR = P.Q = 5Q \qquad MR = \frac{\partial TR}{\partial q} = 5$$

مثال۶: برای بنگاهی که در بازار رقابت کامل عمل می‌کند لزوماً باید .....

۱) منحنی عرضه کاملاً کشش‌پذیر باشد.
۲) منحنی تقاضا کاملاً کشش‌ناپذیر باشد.
۳) منحنی تقاضا کاملاً کشش‌پذیر باشد.
۴) منحنی عرضه کاملاً کشش‌ناپذیر باشد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» منحنی تقاضای بازار رقابتی نیز مثل تمام بازارهای دیگر با شیب منفی است ولی منحنی تقاضای هر بنگاه به صورت یک خط افقی خواهد بود. چون بنگاه‌ها در بازار رقابتی قیمت‌پذیر هستند، نمی‌توانند در قیمت بازار اثری داشته باشند.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۷: تابع تقاضا برای محصول بنگاهی که در بازار رقابت کامل فعالیت می‌کند، .....

۱) افقی است. ۲) شیب منفی دارد. ۳) شیب مثبت دارد. ۴) افقی و گاهی شیب منفی دارد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» در بازار رقابتی، بنگاه‌ها قیمت‌پذیر هستند و بر قیمت بازار تأثیر نمی‌گذارند و هرچه یک بنگاه تولید نماید در P ثابت (P بازار) به فروش می‌رساند، پس تابع تقاضای محصول بنگاه در بازار رقابتی افقی است.

مثال۸: شرط لازم برای حداکثر شدن سود یک بنگاه اقتصادی عبارت است از:

۱) برابری درآمد نهایی با هزینه متوسط ۲) بزرگ‌تر بودن درآمد نهایی از هزینه نهایی

۳) بزرگ‌تر بودن درآمد نهایی از هزینه متوسط ۴) برابری درآمد نهایی با هزینه نهایی

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» شرط لازم برای حداکثر شدن هر تابعی (از جمله سود) صفر شدن مشتق اول است و شرط کافی آن منفی بودن مشتق دوم:

$$\pi = TR - TC \qquad \frac{\partial \pi}{\partial Q} = \frac{dTR}{dQ} - \frac{dTC}{dQ} = 0 \quad ; \quad MR - MC = 0 \quad MR = MC$$

مثال۹: اگر تابع هزینه کل بنگاه در بازار رقابت کامل در کوتاه‌مدت $TC = 10 + 4Q^2$ باشد، با فرض قیمت محصول برابر ۸۰ واحد مقدار تولید حداکثرکننده سود بنگاه برابر است با:

۱) ۱۰ ۲) ۲۰ ۳) ۳۰ ۴) ۵۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» شرط تعادل تولیدکننده در بازار رقابتی $P = MC$ است:

$$TC = 10 + 4q^2 \qquad MC = \frac{dTC}{dq} = 8q$$

$$P = 80 \qquad 80 = 8q \Rightarrow q = 10$$

مثال۱۰: اگر تابع هزینه کل بنگاه در بازار رقابتی در کوتاه‌مدت به‌صورت $TC = Q^2 - 3Q + 35$ و متوسط درآمد حاصل از فروش کالا برابر ۳۳ باشد، به‌ترتیب مقدار تولید حداکثرکنندهٔ سود و مقدار تولید در نقطه سربه‌سر کدام است؟

۱) ۱۵/۵ ، ۱ ۲) ۱۸ ، ۲۲ ۳) ۱۸ ، ۳۵ ۴) ۱۵/۵ ، ۳۵

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» در بازار رقابت کامل درآمد متوسط همواره ثابت و برابر با قیمت محصول است. بنابراین داریم: $AR = P = 33$

شرط تعادل کوتاه‌مدت بنگاه رقابتی به‌صورت مقابل است: $MR = P = MC$

$$MC = \frac{dTC}{dQ} = 2Q - 3 \Rightarrow MC = P \Rightarrow 2Q - 3 = 33 \Rightarrow Q = \frac{36}{2} \Rightarrow \boxed{Q = 18}$$

پس در سطح تولید ۱۸ واحد، سود بنگاه حداکثر می‌شود و تعادل شکل می‌گیرد.

در نقطه سربه‌سر سود صفر است. یعنی داریم: $\pi = 0 \Rightarrow TR - TC = 0$

$$\Rightarrow P.Q - (Q^2 - 3Q + 35) = 0 \Rightarrow 33Q - Q^2 + 3Q - 35 = 0 \Rightarrow -Q^2 + 36Q - 35 = 0 \Rightarrow Q_1 = 1, Q_2 = 35$$

بنابراین در سطح تولید یک واحد و ۳۵ واحد سود بنگاه صفر می‌شود و بنگاه در نقطه سربه‌سر قرار می‌گیرد.

مثال۱۱: اگر بنگاهی با تابع هزینه کل $TC = 2Q^2 - 20Q + 11$ در بازاری رقابتی که قیمت ۲۰ واحد در آن برقرار است، فعالیت کند و در حال حاضر ۸ واحد تولید نماید، برای رسیدن به تعادل باید:

۱) سطح تولید ۸ واحد را حفظ کند. ۲) میزان تولیدات خود را افزایش دهد.

۳) میزان تولیدات خود را کاهش دهد. ۴) تولید را متوقف کند.

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» شرط تعادل بنگاه رقابتی $P = MC$ است. در سطح تولید ۸ واحد برای این بنگاه داریم:

$$MC = \frac{dTC}{dQ} = 4Q - 20 \xrightarrow{Q=8} MC = 4 \times 8 - 20 = 12 < 20 \Rightarrow MC < P = MR$$

بنابراین بنگاه باید میزان تولید خود را افزایش دهد، زیرا هر واحد تولید بیشتر، درآمد کل را بیشتر از هزینه کل افزایش می‌دهد و موجب زیاد شدن سود می‌شود.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال ۱۲: شرط کافی برای حداکثر شدن سود در بازار رقابت کامل عبارت است از:

۱) سیر صعودی هزینه نهایی
۲) سیر نزولی هزینه نهایی
۳) سیر نزولی منحنی هزینه متوسط
۴) سیر صعودی منحنی هزینه متوسط

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» شرط لازم برای حداکثر سود بنگاه رقابتی، برابری قیمت با هزینه نهایی $(P = MC)$ است و شرط کافی این است که مشتق دوم تابع سود منفی باشد و چون P عدد ثابت است، خواهیم داشت:

$$\frac{d\pi}{dQ} = \frac{dTR}{dQ} - \frac{dTC}{dQ} \Rightarrow \frac{d\pi}{dQ} = 0 \Rightarrow P = MC \qquad \frac{d^2\pi}{dQ^2} = \frac{d\bar{p}}{dQ} - \frac{dMC}{dQ} < 0 \Rightarrow 0 - \frac{dMC}{dQ} < 0 \Rightarrow \frac{dMC}{dQ} > 0$$

یعنی MC دارای شیب مثبت باشد و این یعنی منحنی هزینه نهایی صعودی باشد.

مثال ۱۳: درصورتی‌که در بازار رقابت کامل برای تولیدکننده‌ای قیمت با هزینه متوسط تولید برابر گردد .....

۱) سود تولیدکننده حداکثر می‌شود.
۲) سود تولیدکننده حداقل می‌شود.
۳) سود تولیدکننده برابر صفر می‌شود.
۴) هیچ‌کدام

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» با استفاده از تابع سود به شکل زیر می‌توان رابطه بین ATC و P را به‌دست آورد.

$$\pi = TR - TC \leftrightarrow P.Q - Q.ATC \Rightarrow \pi = Q(P - ATC) \qquad \pi = Q(0) \qquad \pi = 0$$

$$P > ATC \leftrightarrow TR > TC \leftrightarrow \pi > 0$$

$$P < ATC \leftrightarrow TR < TC \leftrightarrow \pi < 0$$

$$P = ATC \leftrightarrow TR = TC \leftrightarrow \pi = 0$$

مثال ۱۴: هزینه نهایی و هزینه متوسط بنگاهی رقابتی که در نقطه تعادلی خود ۱۲ واحد کالا تولید می‌کند، به‌ترتیب برابر با ۸ و ۱۱ است. حداکثر سود این بنگاه چقدر است؟

۱) ۰
۲) ۳۶
۳) ۹۶
۴) −۳۶

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» سود بنگاه در نقطه تعادل حداکثر می‌شود و برای آن داریم: $\pi = TR - TC$

می‌دانیم: $AC = \frac{TC}{Q} \Rightarrow TC = AC \times Q = ۱۱ \times ۱۲ = ۱۳۲$

همچنین می‌دانیم در نقطه تعادل $P = MC$ است. بنابراین $P = ۸$ خواهد بود و داریم: $TR = P.Q = ۸ \times ۱۲ = ۹۶$

پس می‌توان نتیجه گرفت که این بنگاه در بهترین وضعیت خود ۳۶ واحد زیان می‌کند. $\pi = TR - TC = ۹۶ - ۱۳۲ = -۳۶$

مثال ۱۵: هنگامی که MR برای بنگاهی که در بازار رقابت کامل فعالیت می‌کند، بیش از MC باشد، بنگاه باید .....

۱) تولید را کاهش دهد.
۲) تولید را متوقف کند.
۳) تولید را افزایش دهد.
۴) بسته به مقدار MC ممکن است تولید را کاهش یا افزایش دهد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» اگر $MR > MC$ باشد به این معنی است که افزایش تولید به میزان یک واحد، درآمد را بیشتر از هزینه افزایش می‌دهد در نتیجه، باید تولید را افزایش دهیم و بدین ترتیب درآمد، بیشتر از هزینه افزوده می‌گردد و سود بنگاه افزایش می‌یابد.

مثال ۱۶: در کدام‌یک از شرایط زیر بنگاه در کوتاه‌مدت در صنعت باقی‌مانده و به تولید ادامه می‌دهد؟

۱) $P < AVC$
۲) $P > AVC$
۳) $P > AFC$
۴) $P < MC$

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» اگر $AVC < P$ باشد، $TVC < TR$ خواهد بود، یعنی بنگاه تمام هزینه‌های متغیر خود را پوشش داده است و ضرر بنگاه از ضرر در هنگام تعطیلی (هزینه‌های ثابت) کم‌تر است، در نتیجه بنگاه در کوتاه‌مدت به تولید خود ادامه می‌دهد.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال ۱۷: اگر قیمت کم‌تر از حداقل هزینه متوسط متغیر باشد، در کوتاه‌مدت بنگاهی که در بازار رقابت کامل فعالیت می‌کند، .....

۱) سود می‌کند و تولید را ادامه می‌دهد.
۲) زیان می‌کند و تولید را متوقف می‌نماید.
۳) زیان می‌کند اما تولید را متوقف نمی‌نماید.
۴) سود می‌کند ولی تولید را متوقف می‌کند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» اگر $P < AVC$ باشد به این معنی است که $TR < TVC$ است و درآمد بنگاه، پوشش هزینه‌های متغیر بنگاه را نمی‌دهد و بنگاه ضرر می‌کند، در صورتی که میزان ضرر از هزینه‌های ثابت نیز بیشتر است $(Min\,AVC)$. با تعطیل شدن بنگاه ضرر کم‌تر خواهد شد.($TFC <$ ضرر) و نقطه تعطیلی بنگاه $TR = TVC$ است.

مثال ۱۸: اگر قیمت کالا در بازار رقابتی برابر با حداقل AVC باشد:

۱) بنگاه در کوتاه مدت به تولید ادامه می‌دهد.
۲) بنگاه در کوتاه مدت تولید را متوقف می‌کند.
۳) امکان وقوع ۱ و ۲ وجود دارد.
۴) سود بازار به اندازه‌ی AFC می‌باشد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» اگر قیمت برابر حداقل هزینه متوسط متغیر باشد، زیان بنگاه در صورت تولید، با زیان بنگاه در صورت توقف تولید (AFC) برابر است و به این نقطه $(Min\,AVC)$ نقطه تعطیلی بنگاه می‌گویند (چون ضرر بنگاه در تولید و عدم تولید برابر است). بنابراین در این نقطه بنگاه بین توقف یا عدم توقف تولید بی‌تفاوت است.

مثال ۱۹: در یک بنگاه در بازار رقابت کامل، اگر قیمت بیشتر از حداقل هزینه متوسط متغیر باشد، .....

۱) درآمد کل کم‌تر از هزینه متغیر تولید است.
۲) سود بنگاه بیشتر از سود عادی است.
۳) درآمد کل، بیشتر از هزینه متغیر تولید است.
۴)زیان بنگاه، در صورت توقف تولید، کم‌تر از هزینه ثابت است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» اگر $AVC < P$ باشد می‌توان TVC و TR را از ضرب طرفین در Q به دست آورد. در نتیجه در این حالت $TVC < TR$ خواهد بود.

مثال ۲۰: برای بنگاهی که در بازار رقابت کامل فعالیت می‌کند، اگر قیمت بزرگ‌تر از حداقل AVC باشد، افزایش کدام‌یک از هزینه‌های زیر تأثیری بر مقدار تولید بنگاه ندارد؟

۱) MC ۲) AVC ۳) AFC, TFC ۴) همه موارد

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» در قیمت بالاتر از حداقل AVC، بنگاه در کوتاه‌مدت تولید خواهد نمود به شرطی که هزینه‌های متغیر بالاتر نرفته و قیمت نیز کاهش نیابد. در گزینه (۱) و (۲)، با افزایش AVC، احتمال پایین آمدن P از $Min\,AVC$ می‌رود، اما افزایش یا کاهش TFC و AFC نقشی در محل حداقل AVC ندارد، چون AFC در AVC و TFC در TVC بی‌تأثیرند.

مثال ۲۱: در یک بازار رقابت کامل و در کوتاه‌مدت، بنگاهی با تابع هزینه کل $TC = ۱۳Q^۳ - ۷Q^۲ + Q + ۱۷$، در شرایط تعادلی ۱۵ واحد زیان می‌کند. این بنگاه باید:

۱) با اخراج تعدادی از کارگران و خرید دستگاه‌های پیشرفته هزینه جاری خود را کاهش دهد.
۲) میزان تولیدش را افزایش دهد تا به سودآوری برسد.
۳) میزان تولید خود را ثابت نگه داشته و به تولید ادامه دهد.
۴) تولید را متوقف کند.

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» وقتی گفته می‌شود بنگاه در شرایط تعادلی است، یعنی بهترین ترکیب عوامل تولید را انتخاب کرده و در بهینه‌ترین سطح تولید قرار دارد. ضمناً در کوتاه‌مدت امکان تغییر تکنولوژی وجود ندارد. بنابراین گزینه‌های (۱) و (۲) رد می‌شوند. بنگاه زمانی تولید را متوقف می‌کند که حداقل به اندازه هزینه ثابت کل بنگاه (TFC) زیان ببیند. مقدار ثابت در تابع هزینه کل نشان‌دهنده TFC است. بنابراین برای این بنگاه $TFC = ۱۷$ است که از زیان بنگاه بیشتر است. در این حالت اگر بنگاه تولید را متوقف کند به اندازه هزینه ثابت کل یعنی ۱۷ واحد ضرر می‌کند، درحالی‌که با ادامه تولید ۱۵ واحد ضرر می‌کند. بنابراین بهترین تصمیم برای بنگاه این است که میزان تولیدش را ثابت نگه دارد و به تولید ادامه دهد.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال ۲۲: اگر حداقل AVC برابر ۴۰ باشد عرضه کوتاه مدت بنگاه رقابتی کدام است؟

۱) قسمت نزولی MC بالاتر از ۴۰
۲) قسمت صعودی MC بیشتر از ۴۰
۳) قسمت صعودی MC پایین‌تر از ۴۰
۴) قسمت نزولی MC پایین‌تر از ۴۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» عرضه کوتاه مدت بنگاه رقابتی قسمت صعودی هزینه نهایی است به شرطی که از حداقل AVC $(\text{MinAVC} = ۴۰)$ بالاتر باشد.

مثال ۲۳: منحنی عرضه برای هر بنگاه رقابتی بخشی از منحنی هزینه نهایی بنگاه است که .....

۱) در بالای حداقل منحنی هزینه متوسط متغیر قرار دارد.
۲) در زیر حداقل منحنی هزینه متوسط قرار دارد.
۳) در زیر حداقل منحنی هزینه متوسط متغیر قرار دارد.
۴) در بالای حداقل منحنی هزینه متوسط قرار دارد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» منحنی عرضه بنگاه رقابتی، همان منحنی هزینه نهایی است که بالاتر از هزینه‌ی متوسط متغیر قرار دارد. در قیمت‌های پایین‌تر از حداقل AVC ، بنگاه تولید نمی‌کند.

مثال ۲۴: اگر تابع هزینه متوسط بنگاهی رقابتی به صورت $AC = ۲Q^۲ - Q + ۳ + \frac{۶}{Q}$ باشد، منحنی عرضه کوتاه‌مدت بنگاه کدام است؟

۱) $P = ۶Q^۲ - ۲Q + ۳$
۲) $۴Q - ۱ - \frac{۶}{Q^۲}$
۳) $\begin{cases} P = ۶Q^۲ - ۲Q + ۳ \\ P \geq \frac{۲۳}{۸} \end{cases}$
۴) $\begin{cases} P = ۴Q - ۱ - \frac{۶}{Q^۲} \\ P \geq \frac{۲۳}{۸} \end{cases}$

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» تابع عرضه کوتاه‌مدت بنگاه رقابتی، آن قسمت از منحنی MC بنگاه است که بالاتر از min AVC قرار می‌گیرد.

یعنی داریم:

$$S = \begin{cases} P = MC \\ P \geq \min AVC \end{cases}$$

$$MC = \frac{dTC}{dQ} = ۶Q^۲ - ۲Q + ۳ \quad , \quad AC = \frac{TC}{Q} \Rightarrow TC = AC.Q = ۲Q^۳ - Q^۲ + ۳Q + ۶$$

$$TVC = ۲Q^۳ - Q^۲ + ۳Q \Rightarrow AVC = \frac{TVC}{Q} = ۲Q^۲ - Q + ۳$$

$$\min AVC : \frac{dAVC}{dQ} = ۰ \Rightarrow ۴Q - ۱ = ۰ \Rightarrow Q = \frac{۱}{۴} \quad , \quad \min AVC = ۲(\frac{۱}{۴})^۲ - \frac{۱}{۴} + ۳ = \frac{۱}{۸} - \frac{۱}{۴} + ۳ = \frac{۲۳}{۸}$$

بنابراین تابع عرضه بنگاه به‌صورت مقابل خواهد بود:

$$\begin{cases} P = ۶Q^۲ - ۲Q + ۳ \\ P \geq \frac{۲۳}{۸} \end{cases}$$

مثال ۲۵: در نقطه تعادل بلندمدت بنگاه و بازار در یک صنعت رقابتی:

۱) سود اقتصادی برابر صفر است و منحنی SAC در شاخه نزولی خود بر LAC مماس می‌شود.
۲) منحنی‌های هزینه نهایی کوتاه‌مدت و بلندمدت در min LAC به هم برخورد می‌کنند و سود حسابداری صفر است.
۳) منحنی TR از منحنی LTC می‌گذرد و آن را قطع می‌کند و بنابراین سود اقتصادی صفر است.
۴) منحنی SAC در نقطهٔ حداقل خود بر min LAC مماس می‌شود و سود اقتصادی صفر است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» تعادل بلندمدت بنگاه و بازار یک صنعت رقابتی زمانی برقرار می‌شود که: $P = LMC = SMC = \min LAC = \min SAC$
بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که منحنی SAC در نقطه حداقل خود بر min LAC مماس می‌شود (چون $\min LAC = \min SMC$) و منحنی‌های SMC و LMC هر دو از min LAC می‌گذرند و در این نقطه به هم برخورد می‌کنند (چون $LMC = SMC = \min LAC$). همچنین از آنجاکه $P = MR$ شیب منحنی TR و LMC شیب منحنی LTC می‌باشند و در نقطه تعادل بلندمدت $P = LMC$ است، می‌توان نتیجه گرفت که شیب TR با شیب LTC برابر می‌شود و این یعنی TR و LTC یکدیگر را قطع نمی‌کنند بلکه برهم مماس می‌شوند. ضمناً در تعادل بلندمدت بنگاه و بازار در یک صنعت رقابتی سود اقتصادی صفر است و سود حسابداری می‌تواند مثبت باشد.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۲۶: اگر در یک صنعت رقابتی همه بنگاه‌ها مشابه باشند و تابع هزینه کل هر بنگاه به‌صورت $LTC = q^۳ - ۶q^۲ + ۱۲q$ و تابع تقاضای کل صنعت به‌صورت $Q = ۵۱۰ - ۴۰P$ باشد، قیمت تعادلی و تعداد بنگاه‌های فعال صنعت در نقطه تعادل کدام است؟

۱) $n = ۱۳۰ \ ، \ P = ۳$ ۲) $n = ۱۴۰ \ ، \ P = ۴$ ۳) $n = ۷۲ \ ، \ P = ۲$ ۴) $n = ۱۲۰ \ ، \ P = ۳$

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» در شرایط رقابتی تعادل بلندمدت بنگاه و بازار در $\min LAC$ برقرار می‌شود و $P = \min LAC$ است. در این صورت داریم:

$$LAC = \frac{LTC}{q} = q^۲ - ۶q + ۱۲$$

$$\min LAC : \frac{dLAC}{dq} = ۰ \Rightarrow ۲q - ۶ = ۰ \Rightarrow q = ۳$$ مقدار تولید تعادلی هر بنگاه

$$P = \min LAC = (۳)^۲ - ۶(۳) + ۱۲ = ۳ \Rightarrow P = ۳$$ قیمت تعادلی بلندمدت

$$Q = ۵۱۰ - ۴۰P = ۵۱۰ - ۴۰(۳) = ۳۹۰ \Rightarrow Q = ۳۹۰$$ کل تولید صنعت

$$n = \frac{Q}{q} = \frac{۳۹۰}{۳} = ۱۳۰ \Rightarrow n = ۱۳۰$$ تعداد بنگاه‌های فعال در صنعت

مثال۲۷: در بازار رقابت کامل:

۱) منحنی عرضه بلندمدت صنعت نزولی است، زیرا منحنی عرضه بنگاه نزولی است.

۲) منحنی عرضه بلندمدت صنعت نزولی است، زیرا با افزایش تولید صنعت قیمت نهاده‌های تولید افزایش می‌یابد.

۳) منحنی عرضه بلندمدت صنعت نزولی است، زیرا زیان اقتصادی خارجی وجود دارد.

۴) منحنی عرضه بلندمدت صنعت می‌تواند صعودی، نزولی و یا افقی باشد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» منحنی عرضه بلندمدت صنعت می‌تواند صعودی، نزولی و یا دارای شیب صفر باشد.

مثال۲۸: اگر با افزایش تقاضا مکانیزم بازار باعث افزایش عرضه درست به اندازه تقاضا گردد کدام گزینه صحیح نیست؟

۱) LS افقی خواهد بود. ۲) صنعت با هزینه ثابت است.

۳) کشش عرضه بلندمدت بی‌نهایت است. ۴) افزایش تولید دارای محدودیت است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» اگر با افزایش تقاضا در یک صنعت عرضه نیز به همان مقدار رشد یابد، صنعت با هزینه‌های ثابت بوده و LS افقی خواهد بود در این حالت، کشش عرضه بلندمدت نیز بی نهایت خواهد شد.

مثال۲۹: بنگاهی در بازار رقابت کامل به تولید می‌پردازد. اگر تقاضا برای مواد اولیه مورد نیاز این بنگاه زیاد شود، قیمت مواد اولیه افزایش می‌یابد. در این صورت می‌توان نتیجه گرفت این بنگاه:

۱) دارای بازدهی نسبت به مقیاس نزولی است. ۲) در یک صنعت با هزینه‌های فزاینده فعالیت می‌کند.

۳) در یک صنعت با هزینه‌های کاهنده فعالیت می‌کند. ۴) دارای بازدهی نسبت به مقیاس صعودی است.

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» بازدهی نسبت به مقیاس، به خصوصیات داخلی بنگاه (مثل تابع تولید) بستگی دارد و برای بنگاه صرفه یا زیان داخلی ایجاد می‌کند. صعودی یا نزولی بودن هزینه‌های صنعت یک ویژگی خارجی است و به شرایط داخل بنگاه بستگی ندارد و در این صورت برای بنگاه صرفه یا زیان خارجی ایجاد می‌شود. قیمت مواد اولیه در خارج بنگاه تعیین می‌شود. اگر با افزایش تقاضای محصول و در پی آن افزایش تقاضا برای مواد اولیه، قیمت مواد اولیه نیز افزایش یابد، هزینه‌های بنگاه زیاد می‌شود. بنابراین صنعت با هزینه‌های فزاینده خواهد بود و منحنی عرضه بلندمدت صعودی است.

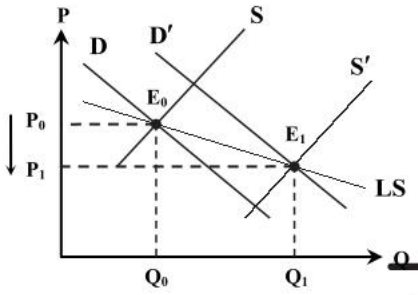
---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۳۰: اگر بنگاهی در صنعت با هزینه‌های کاهنده فعالیت کند، با افزایش تقاضای محصول در بازار، قیمت تعادلی ..... .

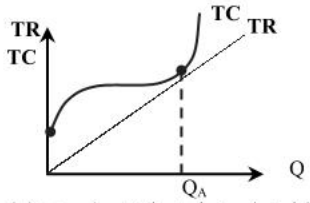
۱) افزایش می‌یابد ۲) ثابت می‌ماند ۳) کاهش می‌یابد ۴) به توابع هزینه بنگاه بستگی دارد

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» در صنعت با هزینه‌های کاهنده وقتی تقاضای محصول و در پی آن تقاضا برای عوامل تولید زیاد می‌شود، قیمت مواد اولیه کم می‌شود. در نتیجه هزینه‌های تولید برای بنگاه کاهش می‌یابد. در این صورت منحنی عرضه بیشتر از منحنی تقاضا به سمت راست منتقل می‌شود و مطابق شکل مقابل قیمت محصول کاهش می‌یابد.

در این حالت LS نزولی خواهد بود.

مثال۳۱: توابع زیر مربوط به چه بازاری است و در Q_A بازار (در نقطه A شیب TC با TR برابر است):

۱) رقابت کامل ـ حداقل ضرر را خواهد داشت.

۲) رقابت کامل ـ سربه‌سر است.

۳) انحصار کامل ـ سود اقتصادی ندارد.

۴ـ انحصار کامل ـ ضرر دارد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» با توجه به شیب ثابت TR بازار رقابتی است $(TR = P.Q)$ و چون TC بالاتر از TR است بازار زیان خواهد داشت ولی به دلیل تعیین نقطه بهینه $MC = MR$ یا شیب برابر TR و TC این زیان حداقل است.

مثال۳۲: اگر هزینه تولید یک بنگاه که در بازار رقابت کامل فعالیت می‌کند $C = q^2 + 2$ و قیمت کالایی که تولید می‌کند ۲۰ واحد پولی باشد، تولید چه مقدار کالا (q) سود وی را حداکثر می‌سازد؟

۱) ۱۰ ۲) ۱۵ ۳) ۱۷ ۴) ۲۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» شرط تعادل بنگاه در بازار رقابت کامل به‌صورت $MC = P$ است:

در نتیجه:

$$C = q^2 + 2 \Rightarrow MC = \frac{dC}{dq} = 2q \ , \ P = 20$$

$$MC = P \Rightarrow 2q = 20 \Rightarrow q = 10$$

مثال۳۳: شیب منحنی درآمد نهایی انحصارگر .....

۱) دو برابر شیب منحنی تقاضایی است که با آن روبرو است. ۲) برابر شیب منحنی تقاضایی است که با آن روبرو است.

۳) ۱/۵ برابر شیب منحنی تقاضایی است که با آن روبرو است. ۴) کم‌تر از شیب منحنی تقاضایی است که با آن روبرو است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» درآمد نهایی انحصارگر از مشتق تابع درآمد وی به دست می‌آید و چون تابع تقاضای انحصارگر همان تابع تقاضای بازار است، خواهیم داشت:

$$TR = P.Q = (a - bQ)Q = aQ - bQ^2 \qquad MR = \frac{\partial TR}{\partial Q} = a - 2bQ$$

باتوجه به روابط بالا می‌بینیم که شیب MR دو برابر شیب تابع تقاضا $(P = a - bQ)$ می‌باشد و $P > MR$ (برای بنگاه رقابتی $P = MR$) می‌باشد.

مثال۳۴: اگر منحنی تقاضا برای بنگاهی خطی مستقیم با شیب منفی باشد.

۱) منحنی درآمد نهایی شیبی دو برابر منحنی تقاضا دارد. ۲) قیمت نصف درآمد نهایی است.

۳) $P = MR$ است. ۴) منحنی تقاضا شیبی دو برابر منحنی درآمد نهایی دارد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» فرض می‌کنیم تابع تقاضا $P = a - bQ$ باشد در این حالت، درآمد نهایی عبارت است از:

$$TR = P.Q = (a - bQ)(Q) = aQ - bQ^2 \qquad MR = \frac{\partial TR}{\partial q} = a - 2bQ$$

از مقایسه دو تابع تقاضا و درآمد نهایی، شیب دو برابر تابع درآمد نهایی نسبت به تابع تقاضا مشخص است.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۳۵: برای یک انحصارگر .....

۱) قیمت با هزینه نهایی برابر است.
۲) منحنی درآمد نهایی شیبی دو برابر منحنی تقاضا دارد.
۳) قیمت با درآمد نهایی برابر است.
۴) منحنی تقاضا شیبی دو برابر منحنی درآمد نهایی دارد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» درآمد نهایی انحصارگر عبارت است از:

$$TR = P.Q \Rightarrow (a - bQ)Q \Rightarrow aQ - bQ^{۲} \quad \rightarrow MR = \frac{dTR}{dQ} = a - ۲bQ$$

بنابراین شیب $MR(-۲b)$ دو برابر شیب تابع تقاضا $(-b)$ است.

مثال۳۶: هنگامی که در تعادل $P = ATC$ (ATC = هزینه متوسط کل) است، بنگاه انحصاری .....

۱) زیان متحمل می‌شود. ۲) باید تولید را متوقف کند. ۳) سود اقتصادی به دست می‌آورد. ۴) سود اقتصادی به دست نمی‌آورد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» با ضرب $P = ATC$ در Q خواهیم داشت $TR = TC$ و در این حالت سود بنگاه صفر خواهد بود و بنگاه انحصاری نیز همانند بنگاه رقابتی عمل می‌نماید.

مثال۳۷: درآمد متوسط برای بنگاهی که در بازار رقابت کامل فعالیت می‌کند و محصول خود را به قیمت ۱۵ واحد می‌فروشد، برابر است با:

۱) ۱۸ ۲) ۱۰ ۳) ۱۵ ۴) ۲۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» متغیرهای متوسط (مثل درآمد متوسط) از تقسیم تابع اصلی (درآمد کل) بر متغیر موردنظر (Q) به دست می‌آید.

و در بازار رقابت کامل رابطه‌ی مقابل برقرار است. $MR = AR = P$

$$AR = \frac{TR}{Q} = \frac{P.Q}{Q} = P = ۱۵$$

مثال۳۸: هنگامی که برای انحصارگر، قیمت فروش کالا ۱۰ واحد پولی و کشش قیمتی تقاضا ۲ـ باشد، درآمد نهایی وی برابر خواهد بود با:

۱) ۴ ۲) ۵ ۳) ۱۰ ۴) ۸

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» از رابطه‌ی بین درآمد نهایی، کشش و قیمت خواهیم داشت:

$$MR = P(۱ + \frac{۱}{E}) = ۱۰(۱ + \frac{۱}{-۲}) = ۵$$

مثال۳۹: اگر برای انحصارگر در تعادل بلندمدت، هزینه نهایی برابر ۲۰ و کشش قیمتی تقاضا ۳- باشد، قیمت برابر است با:

۱) ۳۰ ۲) ۲ ۳) ۲۵ ۴) ۱۵

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» شرط تعادل (حداکثر شدن سود) بنگاه انحصاری این است که $MR = MC$ باشد و از همین رابطه می‌توان به‌دست آورد که:

$$MC = ۲۰ = MR \ , \ E = -۳$$

$$MR = P(۱ + \frac{۱}{E}) \Rightarrow ۲۰ = P(۱ - \frac{۱}{۳}) \Rightarrow P = ۳۰$$

مثال۴۰: تابع تقاضای پیش روی بنگاهی به‌صورت $Q = ۹ - ۲P$ می‌باشد. اگر کشش قیمتی تقاضا برای محصول تولیدی این بنگاه برابر ۲- باشد، درآمد نهایی بنگاه چند است؟

۱) ۱ ۲) ۱/۵ ۳) ۲ ۴) ۲/۵

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» کشش قیمتی تقاضا به‌صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$e_d = \frac{\Delta Q}{\Delta P}.\frac{P}{Q} = \frac{dQ}{dP}.\frac{P}{۹-۲P} \Rightarrow -۲ = -۲ \times \frac{P}{۹-۲P} \Rightarrow \frac{P}{۹-۲P} = ۱ \Rightarrow P = ۹ - ۲P \Rightarrow ۳P = ۹ \Rightarrow P = ۳$$

همچنین با توجه به رابطه بین کشش قیمتی تقاضا، درآمد نهایی و قیمت داریم:

$$MR = P(۱ - \frac{۱}{|e_d|}) = ۳(۱ - \frac{۱}{|-۲|}) \Rightarrow MR = \frac{۳}{۲} = ۱/۵$$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۴۱: اگر تابع هزینه کل بنگاه $C = ۲۰+۲q^۲$ و قیمت محصول ۴۰ واحد باشد، بنگاه در چه سطح تولیدی سود خود را حداکثر می‌کند؟

۱) ۱۵ ۲) ۱۰ ۳) ۲۰ ۴) ۲۵

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» باتوجه به قیمت ثابت و برابر ۴۰، بازار رقابتی می‌باشد و سود در بازار رقابتی، از برابر قرار دادن P و MC حداکثر می‌گردد.

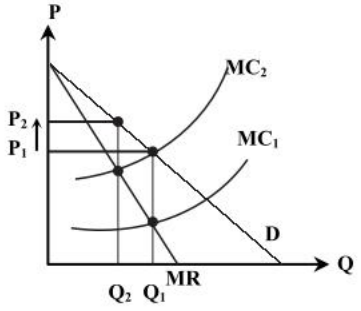
$$MC = ۴q \Rightarrow ۴۰ = ۴q \Rightarrow q = ۱۰$$

مثال۴۲: با فرض ثابت بودن بقیه عوامل، افزایش در هزینه متغیر باعث می‌شود که انحصارگر .....

۱) سطح تولید خود را کاهش و قیمت محصول را افزایش دهد.
۲) سطح تولید خود را افزایش و قیمت محصول را کاهش دهد.
۳) برای افزایش فروش تبلیغات خود را افزایش دهد.
۴) در بازارهای متفاوت به تبعیض قیمت دست زند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱»

افزایش هزینه متغیر، باعث انتقال منحنی $MC_۱$ به $MC_۲$ خواهد شد و بدین ترتیب سطح تولید و قیمت $P_۱Q_۱$ به $P_۲Q_۲$ انتقال می‌یابد یعنی، P افزایش و Q کاهش می‌یابد.

مثال۴۳: اگر تابع هزینه انحصارگر $C = q^۲ + ۵$ و کشش تقاضا برای محصولی که تولید می‌کند ۲- باشد، برای میزان تولید $q = ۱۰۰$، فروش کالا با چه قیمتی سود انحصارگر را حداکثر می‌کند؟

۱) ۲۰۰ ۲) ۳۰۰ ۳) ۴۰۰ ۴) ۵۰۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» باتوجه به روابط زیر قیمت و مقدار حداکثرکننده سود این انحصارگر قابل محاسبه است:

$$MC = \frac{dC}{dq} = ۲q \quad q = ۱۰۰ \qquad MC = ۲(۱۰۰) = ۲۰۰$$

$$MC = MR \Rightarrow MC = P(۱ + \frac{۱}{E}) \Rightarrow ۲۰۰ = P(۱ + \frac{۱}{-۲}) \Rightarrow P = ۴۰۰$$

مثال۴۴: شرط لازم برای حداکثر شدن سود انحصارگر عبارت است از:

۱) برابری درآمد نهایی با هزینه نهایی تولید
۲) برابری قیمت با هزینه نهایی تولید
۳) برابری قیمت با هزینه متوسط تولید
۴) برابری درآمد نهایی با هزینه متوسط تولید

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» شرط لازم برای حداکثر شدن سود انحصارگر، با مشتق گرفتن از تابع سود به صورت زیر رخ می‌دهد:

$$\pi = TR - TC \qquad \frac{d\pi}{dQ} = \frac{dTR}{dQ} - \frac{dTC}{dQ} = ۰ \Rightarrow MR - MC = ۰ \Rightarrow MR = MC$$

اما شرط کافی برای حداکثر شدن سود انحصارگر این است که مشتق دوم تابع سود منفی باشد. $\frac{d^۲\pi}{dq^۲} = \frac{dMR}{dQ} - \frac{dMC}{dQ} < ۰ \Rightarrow \frac{dMC}{dQ} > \frac{dMR}{dQ}$

مثال۴۵: اگر تابع تقاضای پیش روی انحصارگری به‌صورت $Q = ۹۰ - ۲P$ و تابع هزینه کل آن $TC = Q^۳ - ۳Q^۲ + ۳Q + ۹$ باشد، حداکثر سودی که این انحصارگر می‌تواند کسب کند چقدر است؟

۱) ۱۲۹ ۲) ۱۶۸ ۳) ۱۵۹ ۴) ۱۳۸

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» شرط حداکثر شدن سود انحصارگر به‌صورت $MR = MC$ است. بنابراین داریم:

$$MC = \frac{dTC}{dQ} = ۳Q^۲ - ۶Q + ۳$$

$$Q = ۹۰ - ۲P \Rightarrow P = ۴۵ - \frac{۱}{۲}Q$$

$$TR = P.Q = (۴۵ - \frac{۱}{۲}Q).Q = ۴۵Q - \frac{۱}{۲}Q^۲ \quad , \quad MR = \frac{dTR}{dQ} = ۴۵ - Q$$

$$MR = MC \Rightarrow ۴۵ - Q = ۳Q^۲ - ۶Q + ۳ \Rightarrow ۳Q^۲ - ۵Q - ۴۲ = ۰$$

$$\Rightarrow Q_۱ = -۳ < ۰ \quad \text{غیرقابل قبول} \quad , \quad Q_۲ = \frac{۲۸}{۶} = ۴/۶۶ \quad \text{قابل قبول}$$

حال با تشکیل تابع سود انحصارگر و قرار دادن $Q = \frac{۱۴}{۳}$ در آن، حداکثر سودی که این انحصارگر می‌تواند به‌دست آورد را محاسبه می‌کنیم.

$$\pi = TR - TC = ۴۵Q - \frac{۱}{۲}Q^۲ - (۳Q^۲ - ۶Q + ۳) \Rightarrow \pi = -\frac{۷}{۲}Q^۲ + ۵۱Q - ۳$$

$$\pi = -\frac{۷}{۲}(۴/۶۶)^۲ + ۵۱(۴/۶۶) - ۳ = ۱۵۸/۶۶ \simeq ۱۵۹$$

مثال ۴۶: انحصارگر در کوتاه‌مدت:

۱) سود اقتصادی دارد. ۲) زیان خواهد داشت.

۳) در نقطه سربه‌سر است. ۴) هر سه گزینه امکان وقوع خواهند داشت.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» انحصارگر در کوتاه مدت ممکن است سود یا زیان داشته باشد و یا در نقطه سربه‌سر باشد ولی در بلندمدت معمولاً سود خواهد داشت. در واقع انحصارگر در بلندمدت هرگز سود منفی ندارد، چون اگر در بلندمدت سود منفی داشته باشد، حتماً تعطیل می‌کند.

مثال ۴۷: اگر تابع تقاضا برای محصول یک انحصارگر $P = ۴۰ - Q$ باشد که در آن P قیمت و Q مقدار تقاضا است، هنگامی که هزینه نهایی تولید برابر ۱۰ است، مقدار تولید و قیمتی که سود انحصارگر را حداکثر می‌کند، به ترتیب عبارتند از:

۱) ۱۲,۱۰ ۲) ۲۴,۱۴ ۳) ۲۵,۱۳ ۴) ۲۵,۱۵

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» با حل رابطه $MC = MR$ خواهیم داشت: $TR = P.Q = ۴۰Q - Q^۲ \Rightarrow MR = ۴۰ - ۲Q$ $\quad P = ۴۰ - Q$

$$MR = MC \Rightarrow ۴۰ - ۲Q = ۱۰ \Rightarrow ۳۰ = ۲Q \Rightarrow Q = ۱۵ \Rightarrow P = ۴۰ - Q = ۴۰ - ۱۵ = ۲۵$$

مثال ۴۸: انحصارگری با تابع تقاضای $P = ۲۰۰ - ۵q$ روبرو است. اگر تابع هزینه کل وی $TC = q^۲ + ۲۰q + ۵$ باشد، تولید چه مقدار کالا سود وی را حداکثر می‌کند؟

۱) $q = ۱۰$ ۲) $q = ۱۵$ ۳) $q = ۲۰$ ۴) $q = ۲۵$

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» شرط حداکثر شدن سود انحصارگر $MC = MR$ است:

$$TR = (۲۰۰ - ۵q)q = ۲۰۰q - ۵q^۲ \quad ; \quad MR = ۲۰۰ - ۱۰q$$

$$MC = \frac{\partial TC}{\partial q} = ۲q + ۲۰ \Rightarrow ۲q + ۲۰ = ۲۰۰ - ۱۰q \Rightarrow ۱۲q = ۱۸۰ \Rightarrow q = ۱۵$$

مثال ۴۹: بنگاهی در فروش کالایی خاص انحصار دارد. تابع هزینه کل کوتاه‌مدت این بنگاه به‌صورت $TC = ۳Q^۲ - Q + ۴$ و تابع تقاضای پیش روی آن به‌صورت $P = ۳۵ - ۶Q$ است. این بنگاه:

۱) تولید را متوقف می‌کند. ۲) زیان می‌کند ولی به تولید ادامه می‌دهد.

۳) بین توقف یا ادامه تولید بی‌تفاوت است. ۴) سود می‌کند و به تولید ادامه می‌دهد.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» حداکثر سود این بنگاه با توجه به شرط $MR = MC$ تعیین می‌شود:

$$TR = P.Q = (۳۵ - ۶Q).Q = ۳۵Q - ۶Q^۲$$

$$MR = \frac{dTR}{dQ} = ۳۵ - ۱۲Q \quad ، \quad MC = \frac{dTC}{dQ} = ۶Q - ۱$$

$$MR = MC \Rightarrow ۳۵ - ۱۲Q = ۶Q - ۱ \Rightarrow ۱۸Q = ۳۶ \Rightarrow Q = ۲$$

بنابراین با تولید ۲ واحد کالا سود بنگاه حداکثر می‌شود. در این نقطه سود بنگاه برابر است با:

$$\pi = TR - TC = ۳۵Q - ۶Q^۲ - (۳Q^۲ - Q + ۴) = -۹Q^۲ + ۳۶Q - ۴ \xrightarrow{Q=۲} \pi = -۹(۲)^۲ + ۳۶(۲) - ۴ \Rightarrow \pi = ۳۲$$

به این ترتیب بنگاه سود به‌دست می‌آورد و به تولید ادامه می‌دهد.

مثال۵۰: اگر دولت مالیات ثابت از انحصارگر دریافت کند، این مالیات کدام‌یک از متغیرهای زیر را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد؟

۱) تولید ۲) قیمت ۳) سود ۴) درآمد نهایی

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» با مالیات ثابت به دلیل اینکه تغییری در هزینه نهایی (MC) صورت نمی‌پذیرد تولید، قیمت و درآمد نهایی انحصارگر ثابت خواهد بود و تنها سود تغییر می‌یابد.

مثال۵۱: تعادل انحصاری در شرایط سیاست کنترل انحصارگر کدام است؟

۱) $MR = MC$ ۲) $MR = AC$ ۳) $P = MC$ ۴) $TR = MC$

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» برای کنترل انحصارگر راه‌حل رقابتی $P = MC$ توسط دولت اعمال می‌گردد.

مثال۵۲: فرض کنید انحصارگری سود خود را حداکثر می‌کند. اگر مالیات بر سود انحصارگر افزایش یابد، برای باقی ماندن در وضعیت سود حداکثرکننده چه باید بکند؟

۱) قیمت را افزایش دهد. ۲) قیمت را افزایش و سطح تولید را کاهش دهد.

۳) قیمت و سطح تولید خود را تغییر ندهد. ۴) سطح تولید را کاهش دهد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» مالیات بر سود تنها سود انحصارگر را کاهش می‌دهد و اثری بر تولید و فروش و قیمت نخواهد داشت زیرا انحصارگر در بهترین شرایط بازار تولید نموده است و هر سطح دیگری را انتخاب کند بایستی به اندازه‌ی $t \times \pi$ به عنوان مالیات به دولت پرداخت نماید و چون قبلاً بهترین نقطه حداکثرکننده سود را انتخاب نموده است، این نقطه را تغییر نخواهد داد.

مثال۵۳: اگر دولت از انحصارگر مالیاتی به میزان دو درصد سود دریافت کند این مالیات کدام‌یک از متغیرهای زیر را تحت تأثیر قرار می‌دهد؟

۱) سود ۲) تولید ۳) قیمت ۴) سود و تولید

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» مالیات بر سود فقط سود را کاهش می‌دهد و سود پس از مالیات برابر خواهد بود با: $\pi_h = (۱ - t)\pi$

مثال۵۴: اگر بر سود انحصارگر مالیات بسته شود، این مالیات .....

۱) میزان تولید بهینه وی را کاهش می‌دهد. ۲) میزان تولید بهینه وی را کاهش نمی‌دهد.

۳) قیمت محصول وی را افزایش می‌دهد. ۴) قیمت محصول وی را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» مالیات بر سود (مثل هزینه‌ی ثابت) سطح تولید را تغییر نمی‌دهد و بر این اساس قیمت نیز تغییر نخواهد یافت ولی مالیات بر واحد، سطح تولید و قیمت را تغییر می‌دهد.

مثال۵۵: هدف انحصارگر از تبعیض قیمت، .....

۱) افزایش تولید است. ۲) کمک به مصرف‌کنندگان است. ۳) کاهش قیمت است. ۴) حداکثر کردن سود است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» تبعیض قیمت، با توجه به دو شرط امکان تقسیم بازار و تفاوت در کشش قیمتی دو بازار، مختص بنگاه انحصاری است و به این شکل این بنگاه سعی در افزایش سود خود خواهد داشت و در صورت تحقق شرایط، همه بنگاه‌ها به دنبال اعمال چنین سیاستی هستند.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۵۶: در بازار رقابت انحصاری اگر در کوتاه‌مدت سود وجود داشته باشد .....

۱) آن‌گاه در بلندمدت هم می‌تواند وجود داشته باشد.
۲) در بلندمدت با ورود بنگاه‌های جدید، سود صفر می‌شود.
۳) در بلندمدت با افزایش تولید بنگاه‌های موجود، سود صفر می‌شود.
۴) ربطی به سود در بلندمدت ندارد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» آزادی ورود و خروج در بازار رقابت انحصاری باعث می‌شود که در صورت وجود سود اقتصادی، در بلندمدت بنگاه‌های جدید وارد صنعت شوند و سود در معرض رقابت قرار می‌گیرد و نهایتاً برابر صفر می‌شود.

مثال۵۷: کدام‌یک از گزینه‌های زیر ویژگی بازار رقابت انحصاری نمی‌باشد؟

۱) تعداد زیاد بنگاه‌ها در صنعت
۲) عدم وجود محدودیت برای ورود و خروج
۳) تمایز محصول
۴) محصول همگن

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» در بازار رقابت انحصاری همه ویژگی‌های بازار رقابت کامل به جز همگن بودن کالا وجود دارد، یعنی در بازار رقابت کامل، محصول همگن است ولی در بازار رقابت انحصاری، کالاها غیرهمگن می‌باشند.

مثال۵۸: در بازار رقابتی در بلندمدت سود نهایی بنگاه صفر است اما سود بنگاه‌های دیگر .....

۱) بزرگ‌تر از صفر است. ۲) می‌تواند مساوی صفر باشد. ۳) کوچک‌تر از صفر است. ۴) حتماً مساوی صفر است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» اگر همه بنگاه‌های موجود در بازار، توابع هزینه یکسان و یک شکلی داشته باشند، می‌توانند با توجه به قیمت ثابت، سود مشابهی به دست آورند و اگر سود اقتصادی مثبت در بازار باشد، ورود بنگاه‌های جدید باعث از بین رفتن این سود خواهد شد.

مثال۵۹: بازار کدام محصول به شرایط رقابتی نزدیک‌تر است؟

۱) خودرو ۲) یخچال ۳) نان ۴) دوربین حرفه‌ای

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» محصول نان دارای بی‌شمار خریدار و فروشنده بوده و بازارهای شبیه به بازار رقابت کامل دارد. بقیه گزینه‌ها دارای بازار رقابت انحصاری هستند.

مثال۶۰: در بازار رقابت انحصاری، .....

۱) مثل بازار رقابت کامل سود بلندمدت صفر است و تعادل در $\min LAC$ برقرار است.
۲) به‌دلیل ناهمگن بودن کالاها، بنگاه می‌تواند در بلندمدت مثل بنگاه انحصار کامل سود به‌دست آورد.
۳) در نقطه تعادلی $P = MR = LMC = SMC$ می‌باشد.
۴) سود بلندمدت صفر است و در نقطه تعادل LAC بر منحنی تقاضا مماس می‌شود.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» در بازار رقابت انحصاری و در کوتاه‌مدت به‌دلیل ناهمگن بودن کالاها و عدم ورود و خروج بنگاه‌ها، هر یک از بنگاه‌های فعال می‌تواند سود به‌دست آورد، اما در بلندمدت با ورود و خروج بنگاه‌های جدید سود به صفر می‌رسد. در این بازار، مثل بازار رقابت کامل تعادل بلندمدت در نقطه‌ای شکل می‌گیرد که LAC و منحنی تقاضا برهم مماس هستند. اما از آن‌جاکه در بازار رقابت انحصاری منحنی تقاضا نزولی است، نقطه تماس LAC و منحنی تقاضا در شاخه نزولی LAC شکل می‌گیرد نه در $\min\ LAC$. همچنین در تعادل بلندمدت $MR = LMC = SMC$ می‌باشد اما $MR < P$ است؛ زیرا منحنی تقاضا نزولی است و شیب منحنی MR دو برابر شیب منحنی تقاضا است و بنابراین MR پایین‌تر از منحنی تقاضا خواهد بود.

مثال۶۱: اگر $P = ۱۰۰ - ۳Q$ و $TC = ۴۰Q - Q^۲$ باشد در تعادل سود هر واحد را محاسبه کنید.

۱) $\pi = ۱۵$ ۲) $\pi = ۳۷۵$ ۳) $\pi = ۵۰$ ۴) $\pi = ۳۰$

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» از رابطه تعادل، بهینه تولید را به‌دست آورده و در تابع سود واحد قرار می‌دهیم:

$$MC = MR$$

$$MC = \frac{dTC}{dQ} = ۴۰ - ۲Q \quad \text{و} \quad AC = \frac{TC}{Q} = ۴۰ - Q$$

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

$$MR=\frac{dTR}{dQ}\ ,\quad TR=P\times Q=۱۰۰Q-۳Q^{۲}\ \Rightarrow\ MR=۱۰۰-۶Q$$

$$MC=MR\ \Rightarrow ۱۰۰-۶Q=۴۰-۲Q\ \Rightarrow ۶۰=۴Q\ \Rightarrow Q=\frac{۶۰}{۴}=۱۵$$

$$P=۱۰۰-۳Q=۱۰۰-۳(۱۵)=۵۵$$
$$AC=۴۰-Q=۴۰-۱۵=۲۵$$
$$\text{سود هر واحد}=P-AC=۵۵-۲۵=۳۰$$

مثال ۶۲: کدام‌یک از گزینه‌های زیر وضعیت تعادل یک بنگاه اقتصادی را مشخص می‌کند؟

۱) حداکثر شدن سطح تولید ۲) حداکثر شدن سطح درآمد ۳) حداکثر شدن سود ۴) حداقل شدن هزینه

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» حداکثر شدن سود، هدف و انگیزه‌ی هر بنگاهی جهت تغییرات سطح تولید و هزینه و محصول است ولی با کسب حداکثر سود، دیگر تمایلی به تغییر وجود ندارد یا بنگاه در تعادل قرار می‌گیرد.

مثال ۶۳: در یک اقتصاد بازاری تخصیص منابع بین فعالیت‌های مختلف تولیدی عمدتاً به وسیله کدام‌یک از گزینه‌های زیر تعیین می‌شود؟

۱) تصمیم دولت ۲) ثروت کارفرمایان ۳) الگوی مخارج مصرف‌کننده ۴) عرضه عوامل تولید

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» در اقتصاد بازاری، عرضه و تقاضا در بازار، مشخص‌کننده سطح قیمت و سطح تولید است و مکانیسم عرضه و تقاضا بر بازار حاکم است و بر این اساس اگر سلیقه مصرف‌کنندگان و الگوی مصرف مصرف‌کنندگان در قالب تقاضا، به سمت کالای خاصی حرکت نماید، تخصیص منابع نیز به سمت آن و تولید آن حرکت خواهد کرد.

مثال ۶۴: فرض کنید تابع هزینه کل کوتاه‌مدت بنگاهی که در بازار رقابت انحصاری فعالیت می‌کند به‌صورت $TC=۲Q^{۲}+۵Q+۲$ و تابع تقاضای پیش روی بنگاه به صورت $P=۱۲-۵Q$ باشد. سود اقتصادی این بنگاه در کوتاه‌مدت و بلندمدت به ترتیب برابر است با:

۱) $\frac{۱}{۴}\ ،\ ۰$ ۲) $-\frac{۱}{۴}\ ،\ ۰$ ۳) $\frac{۱}{۲}\ ،\ \frac{۱}{۴}$ ۴) $\frac{۱}{۲}\ ،\ -\frac{۱}{۴}$

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» سود بلندمدت بنگاه در بازار رقابت انحصاری همواره برابر صفر است و سود کوتاه‌مدت آن با توجه به شرط $MR=MC$ حداکثر می‌شود.

$$MC=\frac{dTC}{dQ}=۴Q+۵$$

$$TR=P.Q=(۱۲-۵Q).Q=۱۲Q-۵Q^{۲}\Rightarrow MR=\frac{dTR}{dQ}=۱۲-۱۰Q$$

$$MR=MC\Rightarrow ۱۲-۱۰Q=۴Q+۵\Rightarrow ۱۴Q=۷\Rightarrow Q=\frac{۱}{۲}$$

$$\text{سود کوتاه‌مدت}\ \pi=TR-TC=۱۲Q-۵Q^{۲}-(۲Q^{۲}+۵Q+۲)=-۷Q^{۲}+۷Q-۲\xrightarrow{Q=\frac{۱}{۲}}\pi=-۷(\frac{۱}{۲})^{۲}+۷(\frac{۱}{۲})-۲\ \Rightarrow \text{سود کوتاه‌مدت}\ \pi=-\frac{۱}{۴}$$

مثال ۶۵: اگر $P=۱۰۰-۳Q$ و $TC=۴۰Q-Q^{۲}$ باشد در تعادل سود هر واحد را محاسبه کنید.

۱) $\pi=۱۵$ ۲) $\pi=۳۷۵$ ۳) $\pi=۵۰$ ۴) $\pi=۳۰$

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» از رابطه تعادل، بهینه تولید را به‌دست آورده و در تابع سود واحد قرار می‌دهیم:

$$MC=MR$$

$$MC=\frac{dTC}{dQ}=۴۰-۲Q\quad \text{و}\quad AC=\frac{TC}{Q}=۴۰-Q$$

$$MR=\frac{dTR}{dQ}\ ,\quad TR=P\times Q=۱۰۰Q-۳Q^{۲}\ \Rightarrow\ MR=۱۰۰-۶Q$$

$$MC=MR\ \Rightarrow ۱۰۰-۶Q=۴۰-۲Q\ \Rightarrow ۶۰=۴Q\ \Rightarrow Q=\frac{۶۰}{۴}=۱۵$$

$$P=۱۰۰-۳Q=۱۰۰-۳(۱۵)=۵۵$$
$$AC=۴۰-Q=۴۰-۱۵=۲۵$$
$$\text{سود هر واحد}=P-AC=۵۵-۲۵=۳۰$$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال ۶۶: کدام‌یک از گزینه‌های زیر وضعیت تعادل یک بنگاه اقتصادی را مشخص می‌کند؟

۱) حداکثر شدن سطح تولید ۲) حداکثر شدن سطح درآمد ۳) حداکثر شدن سود ۴) حداقل شدن هزینه

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» حداکثر شدن سود، هدف و انگیزه‌ی هر بنگاهی جهت تغییرات سطح تولید و هزینه و محصول است ولی با کسب حداکثر سود، دیگر تمایلی به تغییر وجود ندارد یا بنگاه در تعادل قرار می‌گیرد.

مثال ۶۷: در یک اقتصاد بازاری تخصیص منابع بین فعالیت‌های مختلف تولیدی عمدتاً به وسیله کدام‌یک از گزینه‌های زیر تعیین می‌شود؟

۱) تصمیم دولت ۲) ثروت کارفرمایان ۳) الگوی مخارج مصرف‌کننده ۴) عرضه عوامل تولید

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» در اقتصاد بازاری، عرضه و تقاضا در بازار، مشخص‌کننده سطح قیمت و سطح تولید است و مکانیسم عرضه و تقاضا بر بازار حاکم است و بر این اساس اگر سلیقه مصرف‌کنندگان و الگوی مصرف مصرف‌کنندگان در قالب تقاضا، به سمت کالای خاصی حرکت نماید، تخصیص منابع نیز به سمت آن و تولید آن حرکت خواهد کرد.

مثال ۶۸: در بازاری سه بنگاه با توابع عرضه $S_1 = P$، $S_2 = 2P$ و $S_3 = 3P$ وجود دارد، تابع عرضه صنعت عبارت است از:

۱) $S = 3P$ ۲) $S = 6P$ ۳) $S = 4P$ ۴) $S = 2P$

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» تابع عرضه صنعت، از جمع توابع عرضه بنگاه‌ها که براساس متغیر مشابه (P) منظم شده باشند به‌دست می‌آید:

$$S_M = S_1 + S_2 + S_3 = P + 2P + 3P = 6P$$

مثال ۶۹: فرض کنید تابع هزینه کل کوتاه‌مدت بنگاهی که در بازار رقابت انحصاری فعالیت می‌کند به‌صورت $TC = 2Q^2 + 5Q + 2$ و تابع تقاضای پیش روی بنگاه به صورت $P = 12 - 5Q$ باشد. سود اقتصادی این بنگاه در کوتاه‌مدت و بلندمدت به ترتیب برابر است با:

۱) $\frac{1}{4}$ ، ۰ ۲) $-\frac{1}{4}$ ، ۰ ۳) $\frac{1}{2}$ ، $\frac{1}{4}$ ۴) $\frac{1}{2}$ ، $-\frac{1}{4}$

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» سود بلندمدت بنگاه در بازار رقابت انحصاری همواره برابر صفر است و سود کوتاه‌مدت آن با توجه به شرط $MR = MC$ حداکثر می‌شود.

$$MC = \frac{dTC}{dQ} = 4Q + 5$$

$$TR = P.Q = (12 - 5Q).Q = 12Q - 5Q^2 \Rightarrow MR = \frac{dTR}{dQ} = 12 - 10Q$$

$$MR = MC \Rightarrow 12 - 10Q = 4Q + 5 \Rightarrow 14Q = 7 \Rightarrow Q = \frac{1}{2}$$

$$\pi \text{ کوتاه‌مدت} = TR - TC = 12Q - 5Q^2 - (2Q^2 + 5Q + 2) = -7Q^2 + 7Q - 2 \xrightarrow{Q=\frac{1}{2}} \pi = -7(\frac{1}{2})^2 + 7(\frac{1}{2}) - 2 \Rightarrow \pi \text{ کوتاه‌مدت} = -\frac{1}{4}$$

آزمون فصل ششم

۱ـ اگر در وضعیت بهینه تولید $AVC < P < ATC$ باشد، تولیدکننده:

۱) به اندازه بیشتر از TFC ضرر می‌کند. ۲) به اندازه کمتر از TFC ضرر می‌کند.

۳) به اندازه TFC ضرر می‌کند. ۴) سود خود را به حداقل می‌رساند.

۲ـ اگر تولید متوسط نیروی کار (به عنوان تنها عامل متغیر) در مراحل مختلف تولید ثابت باشد، هزینه متغیر متوسط کدام است؟

۱) نزولی ۲) صفر ۳) ثابت ۴) صعودی

۳ـ تابع هزینه کل مؤسسه‌ای به صورت $TC = 36 + 8q + q^2$ است. به ازای چه مقدار تولید q ، هزینه نهایی برابر متوسط هزینه کل است؟

۱) ۱ ۲) ۶ ۳) ۸ ۴) ۱۰

۴ـ اگر $TC = 200$ و $TFC = 100$ و $AVC = 20$ باشد، ATC برابر کدام است؟

۱) ۴۰ ۲) ۵۰ ۳) ۶۰ ۴) ۷۰

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۵ـ اگر کشش قیمتی تقاضای بازارها یکسان باشد:

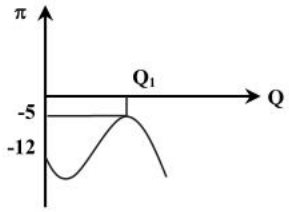
۱) تبعیض قیمت منجر به افزایش سود می‌شود.
۲) تبعیض قیمت منجر به کاهش هزینه می‌شود.
۳) تبعیض قیمت منجر به افزایش درآمد کل می‌شود.
۴) اجرای تبعیض قیمت امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۶ـ تابع درآمد و هزینه متوسط کل به‌صورت زیر است. بنگاه برای حداکثر کردن سود، چه مقدار باید تولید کند و بنگاه در چه زمانی به تعادل می‌رسد؟

$$TR = ۴۰Q - ۰/۵Q^۲ \quad ; \quad ATC = \frac{۱}{۳}Q^۲ - ۸Q + ۹۰ + \frac{۳۰}{Q}$$

۱) ۲ و بلندمدت ۲) ۲ و کوتاه‌مدت ۳) ۱۰ و بلندمدت ۴) ۱۰ و کوتاه‌مدت

۷ـ اگر تابع سود یک بنگاه انحصاری به شکل زیر باشد، بنگاه باید:

۱) تولید کند تا سود به دست بیاورد.
۲) تولید کند تا حداقل ضرر را به‌دست آورد.
۳) تعطیل کند.
۴) تولید در کوتاه‌مدت ضرر دارد ولی در بلندمدت حتماً سود به‌دست می‌آورد.

۸ـ یک بنگاه انحصاری را با کدام‌یک از توابع زیر می‌توان تشخیص داد؟

۱) TR ۲) MC ۳) AVC ۴) TC

۹ـ اگر بنگاهی در صورت تولید در نقطه‌ی تعادل، ۱۵۰ واحد زیان کند ولی TFC بنگاه برابر با ۱۲۰ واحد باشد به نفع بنگاه است که:

۱) تولید را اضافه کند. ۲) تولید را با روند ثابت ادامه دهد. ۳) تولید را کمتر کند. ۴) تولید را قطع کند.

۱۰ـ درآمد نهایی انحصارگر، کمتر از قیمت است، به این دلیل که:

۱) کشش قیمتی تقاضا کمتر از یک است.
۲) کشش قیمتی تقاضا برابر با یک است.
۳) کشش قیمتی تقاضا بزرگ‌تر از یک است.
۴) برای فروش محصول بیشتر، باید قیمت کاهش یابد.

۱۱ـ در بازار رقابت کامل و در بلندمدت سود اقتصادی:

۱) وجود دارد.
۲) مساوی صفر است.
۳) بستگی به مقدار تولید دارد.
۴) قیمت کوچک‌تر از حداقل AVC باشد.

۱۲ـ برقراری مالیات یک‌جا (ثابت یا مقطوع) در انحصار کامل به کدام مورد منجر می‌شود؟

۱) افزایش هزینه نهایی انحصارگر ۲) افزایش تولید ۳) کاهش سود انحصارگر ۴) کاهش قیمت

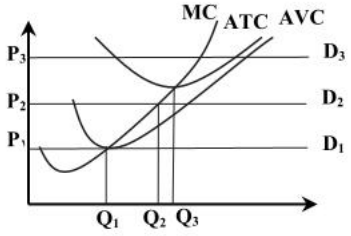
۱۳ـ در بازار انحصار کامل:

۱) درآمد نهایی همیشه از قیمت کوچک‌تر می‌باشد.
۲) درآمد نهایی با قیمت برابر می‌شود.
۳) درآمد نهایی از قیمت بزرگ‌تر می‌شود.
۴) در مورد ارتباط این دو، احتیاج به اطلاعات توابع تقاضا و عرضه است.

۱۴ـ بنگاهی در بازار رقابت کامل برای تولید کالای x، از دو نهاده L و K استفاده می‌کند. در شرایط تعادل کوتاه مدت (K ثابت است) کدام‌یک از موارد زیر الزاماً صحیح نیست؟

۱) $\frac{MP_L}{P_L} = \frac{MP_K}{P_K}$ ۲) $MC_X = P_X$ ۳) $MP_L = \frac{P_L}{P_X}$ ۴) $P_X \geq AVC_X$

۱۵ـ با توجه به شکل مقابل بنگاه محصولات خود را در شرایط ...

۱) انحصار کامل به فروش می‌رساند.
۲) رقابت کامل به فروش می‌رساند.
۳) انحصار دو فروشنده‌ای به فروش می‌رساند.
۴) رقابت انحصاری به فروش می‌رساند.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۱۶ـ با توجه به نمودار سؤال قبل اگر قیمت برابر P_2 باشد بنگاه در کوتاه‌مدت:

۱) به تولید ادامه می‌دهد. ۲) تعطیل می‌کند. ۳) سود کمتر از TFC دارد. ۴) ممکن است تعطیل کند.

۱۷ـ کدام‌یک از عبارات زیر درست است؟

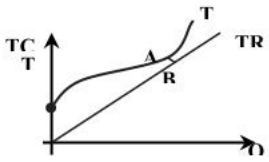
۱) فقط در بازار رقابت کامل برای یک بنگاه $P=AR$ است.

۲) فقط در بازار رقابت کامل برای یک بنگاه $P=MR$ است.

۳) اگر یک عامل تولید متغیر باشد، هزینه نهایی با تولید نهایی آن عامل، رابطه‌ی عکس دارد.

۴) ۲ و ۳

۱۸ـ در شکل روبرو، بنگاه:

۱) در بلندمدت تولید می‌کند.

۲) در کوتاه‌مدت تولید می‌کند.

۳) معلوم نیست.

۴) هیچ وقت تولید نمی‌کند.

۱۹ـ در یک صنعت رقابت کامل، $MC = 3Q + 12$ است و قیمت در بازار برابر ۳۰ می‌باشد. تولید بهینه چقدر است؟

۱) $\frac{1}{2}$ ۲) $\frac{2}{3}$ ۳) ۶ ۴) $\frac{3}{2}$

۲۰ـ اگر تابع هزینه بنگاه رقابتی $TC = 24 + 14Q + 0/3Q^2$ باشد و قیمت نیز برابر با ۱۷ باشد در کوتاه‌مدت بنگاه رقابتی:

۱) تعطیل می‌کند. ۲) ضرر نمی‌کند.

۳) ضرر می‌کند ولی تعطیل نمی‌کند. ۴) هر کدام از موارد بالا امکان‌پذیر است.

۲۱ـ کدام‌یک از جملات زیر صحیح است؟

۱) منحنی عرضه بلندمدت صنعت، برای صنعت رقابتی با هزینه‌های کاهشی، شیب مثبت دارد.

۲) منحنی عرضه بلندمدت صنعت، برای صنعت رقابتی با هزینه‌های افزایشی کم کشش‌تر از منحنی عرضه کوتاه‌مدت صنعت است.

۳) منحنی عرضه بلندمدت صنعت، برای صنعت رقابتی با هزینه‌های افزایشی شیب مثبت دارد.

۴) منحنی عرضه بلندمدت صنعت، برای صنعت رقابتی با هزینه‌های افزایشی کاملاً با کشش است.

۲۲ـ اگر صنعت هواپیمایی سود اقتصادی منفی در بلندمدت به‌دست آورد، آنگاه:

۱) تعداد مسافران افزایش می‌یابد.

۲) سود منفی ادامه پیدا می‌کند.

۳) ورشکستگی در صنعت هواپیمایی ایجاد می‌شود و در نتیجه کرایه هواپیما افزایش می‌یابد.

۴) رقابت بیشتر می‌شود و قیمت کاهش می‌یابد.

۲۳ـ اگر یک بنگاه بتواند همه تولیدات خود را در قیمت ۲۵ تومان بفروشد، در آن صورت:

۱) درآمد کل برابر ۲۵ تومان است. ۲) در آمد کل کمتر از ۲۵ تومان است.

۳) درآمد نهایی برابر ۲۵ تومان است. ۴) درآمد نهایی کمتر از ۲۵ تومان است.

۲۴ـ اگر بنگاهی قادر باشد تولیدش را سه برابر کند و به همان قیمت بفروشد، این بنگاه:

۱) با هزینه‌های متوسط افزایشی روبرو است. ۲) با هزینه‌های متوسط کاهشی روبرو است.

۳) انحصارگر است. ۴) قیمت‌پذیر است.

۲۵ـ اگر انتقال تابع عرضه به سمت چپ بیشتر از انتقال تابع تقاضا به سمت چپ باشد صنعت با هزینه‌های:

۱) ثابت است. ۲) نزولی است. ۳) صعودی است. ۴) هرکدام امکان‌پذیر است.

۲۶ـ درست‌ترین عبارت را انتخاب کنید:

۱) انحصارگر همیشه دارای سود اقتصادی است، در حالی که مؤسسه رقابتی گاهی دارای سود و گاهی دارای زیان است.

۲) تولیدکننده در شرایط رقابت کامل، در تعیین قیمت محصول و مقدار بهینه تولید نقشی ندارد و هر دو توسط بازار به او دیکته می‌شوند.

۳) مقدار بهینه تولید در شرایط رقابت کامل و انحصار کامل از برابری هزینه نهایی و درآمد نهایی به دست می‌آید.

۴) منحنی هزینه متوسط انحصارگر همواره در حال کاهش است.

۲۷ـ تعادل بنگاه رقابت انحصاری در بلندمدت در چه شرایطی تعیین می‌شود؟

۱) $\pi > 0 \;,\; P = LMC$ ۲) $\pi = 0 \;,\; MR = LMC \;,\; P = LAC$

۳) $\pi > 0 \;,\; P = \min(LAC)$ ۴) $\pi > 0 \;,\; MR = LMC$

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۲۸ـ در پروسه حداکثر نمودن سود در شرایط انحصار دوجانبه در کدام‌یک از راه حل‌های زیر، بیشترین مقدار تولید، کمترین قیمت وکمتـرین سـود برای تولیدکننده حاصل خواهد شد؟

۱) راه‌حل کورنو ۲) راه‌حل تبانی ۳) راه‌حل شبه رقابتی ۴) راه‌حل اشتاکلبرگ

۲۹ـ در تعادل بلند مدت در بازار رقابت انحصاری در مقایسه با بازار رقابت کامل:

۱) تولید بیشتر و قیمت کمتر است. ۲) تولید و قیمت هر دو بیشتر هستند. ۳) تولید و قیمت هر دو کمتر هستند. ۴) تولید کمتر و قیمت بیشتر است.

۳۰ـ منحنی عرضه یک تولیدکننده که تنها تولیدکننده بازار است عبارت است از:

۱) منحنی هزینه نهایی او برای مقادیر کمتر از حداقل هزینه متوسط کل.

۲) منحنی هزینه نهایی او برای مقادیر بیشتر از حداقل هزینه متوسط کل.

۳) منحنی هزینه نهایی او برای مقادیر بیشتر از حداقل هزینه متوسط متغیر.

۴) منحنی عرضه را نمی‌توان تعریف نمود.

۳۱ـ در شرایط انحصار چند جانبه، منحنی تقاضای شکسته یک بنگاه اقتصادی به این نکته اشاره دارد که:

۱) یک بنگاه در تعیین قیمت و میزان محصول عکس‌العمل رقبای خود را ملاحظه نخواهد کرد.

۲) قیمت‌ها نسبتاً انعطاف‌پذیرند.

۳) بنگاه‌های رقیب از یک کاهش قیمت تبعیت می‌کنند لیکن از یک افزایش قیمت تبعیت نمی‌کنند.

۴) بنگاه‌ها جهت تعیین قیمت و مقدار محصول تبانی خواهند کرد.

۳۲ـ در بازار رقابت انحصاری در بلندمدت کدام‌یک از عبارات زیر صحیح است؟

۱) سود حسابداری صفر است. ۲) سود اقتصادی مثبت است.

۳) سود حسابداری و سود اقتصادی صفر است. ۴) سود حسابداری مثبت و سود اقتصادی صفر است.

۳۳ـ در رقابت انحصاری، گوناگونی محصول موجب آن است که:

۱) با افزایش واحدهای تولید هم MC و هم MR افزایش یابند. ۲) بنگاه‌ها بتوانند حتی در بلندمدت سود اقتصادی مثبت داشته باشند.

۳) بنگاه‌ها با منحنی‌های تقاضای دارای شیب منفی مواجه باشند. ۴) در بلندمدت، بنگاه‌ها بتوانند در مینیمم هزینه متوسط تولید کنند.

۳۴ـ سطح تعادلی محصول در کوتاه‌مدت برای یک تولیدکننده رقابت انحصاری زمانی به دست می‌آید که:

۱) $P=SMC$ ۲) $P=SAC$

۳) منحنی MR منحنی SMC را قطع کند. ۴) منحنی MR منحنی SMC را از زیر قطع کند و $P \geq AVC$ باشد.

۳۵ـ سود متوسط (سود واحد) عبارت است از:

۱) $\frac{TR-TC}{Q}$ ۲) $AR-AVC$ ۳) $MR-MC$ ۴) $TR-TC$

۳۶ـ اگر در بهترین سطح تولید قیمت کمتر از هزینه متوسط کل و بیشتر از هزینه‌های متغیر متوسط باشد، شرکت رقابتی:

۱) متحمل زیانی بزرگ‌تر از هزینه ثابت خود می‌شود. ۲) متحمل زیانی برابر با TFC می‌شود.

۳) متحمل زیانی کوچک‌تر از TFC می‌شود. ۴) شرکت سود می‌برد.

۳۷ـ اگر ضریب کشش قیمتی تقاضای یک کالا در بازار انحصاری، وقتی که قیمت آن کالا ۳۰ تومـان اسـت برابـر (۱/۵−) باشـد، درآمـد نهـایی انحصارگر در این قیمت چند تومان است؟

۱) ۱۰ ۲) ۳۰ ۳) ۵۰ ۴) ۲۰

۳۸ـ در بازار رقابت کامل، در تعادل بلندمدت،

۱) سود نرمال یا حسابداری برابر با صفر است. ۲) درآمد کل در حداکثر است و کمتر از هزینه کل است.

۳) هزینه‌ها در حداقل است و بیشتر از درآمد کل می‌باشد. ۴) سود ویژه اقتصادی صفر است.

۳۹ـ قانون تقسیم تولید (تعادل بنگاه) بین دو کارخانه A و B در بازار انحصار کامل عبارت است از:

۱) $MC_A=MC_B=AR$ ۲) $MC_A=MC_B=MR$ ۳) $MC_A=MC_B=P$ ۴) $MC_A=MC_B=MC$

۴۰ـ در کدام‌یک از بازارهای زیر تبلیغات به‌عنوان عامل مهم در تقاضای پیش روی بنگاه نقش دارد؟

۱) رقابت کامل ۲) انحصار کامل ۳) رقابت انحصاری ۴) کارتل

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

پاسخنامه آزمون‌ها

فصل اول: «عرضه و تقاضا»				
۱ـ گزینه «۱»	۲ـ گزینه «۱»	۳ـ گزینه «۳»	۴ـ گزینه «۴»	۵ـ گزینه «۳»
۶ـ گزینه «۱»	۷ـ گزینه «۲»	۸ـ گزینه «۲»	۹ـ گزینه «۴»	۱۰ـ گزینه «۳»
۱۱ـ گزینه «۴»	۱۲ـ گزینه «۱»	۱۳ـ گزینه «۴»	۱۴ـ گزینه «۴»	۱۵ـ گزینه «۲»
۱۶ـ گزینه «۲»	۱۷ـ گزینه «۳»	۱۸ـ گزینه «۴»	۱۹ـ گزینه «۱»	۲۰ـ گزینه «۳»
۲۱ـ گزینه «۳»	۲۲ـ گزینه «۱»	۲۳ـ گزینه «۴»	۲۴ـ گزینه «۴»	۲۵ـ گزینه «۱»
فصل دوم: «کشش»				
۱ـ گزینه «۴»	۲ـ گزینه «۱»	۳ـ گزینه «۱»	۴ـ گزینه «۴»	۵ـ گزینه «۲»
۶ـ گزینه «۴»	۷ـ گزینه «۱»	۸ـ گزینه «۱»	۹ـ گزینه «۱»	۱۰ـ گزینه «۳»
۱۱ـ گزینه «۳»	۱۲ـ گزینه «۲»	۱۳ـ گزینه «۳»	۱۴ـ گزینه «۳»	۱۵ـ گزینه «۴»
۱۶ـ گزینه «۴»	۱۷ـ گزینه «۴»	۱۸ـ گزینه «۴»	۱۹ـ گزینه «۲»	۲۰ـ گزینه «۱»
۲۱ـ گزینه «۱»	۲۲ـ گزینه «۴»	۲۳ـ گزینه «۴»	۲۴ـ گزینه «۴»	۲۵ـ گزینه «۱»
فصل سوم: «مباحثی از تئوری‌های رفتار مصرف‌کننده»				
۱ـ گزینه «۲»	۲ـ گزینه «۳»	۳ـ گزینه «۳»	۴ـ گزینه «۳»	۵ـ گزینه «۲»
۶ـ گزینه «۱»	۷ـ گزینه «۲»	۸ـ گزینه «۴»	۹ـ گزینه «۲»	۱۰ـ گزینه «۳»
۱۱ـ گزینه «۲»	۱۲ـ گزینه «۴»	۱۳ـ گزینه «۱»	۱۴ـ گزینه «۳»	۱۵ـ گزینه «۱»
۱۶ـ گزینه «۲»	۱۷ـ گزینه «۱»	۱۸ـ گزینه «۴»	۱۹ـ گزینه «۱»	۲۰ـ گزینه «۴»
۲۱ـ گزینه «۴»	۲۲ـ گزینه «۱»	۲۳ـ گزینه «۴»	۲۴ـ گزینه «۴»	۲۵ـ گزینه «۱»
۲۶ـ گزینه «۴»	۲۷ـ گزینه «۱»	۲۸ـ گزینه «۱»	۲۹ـ گزینه «۳»	۳۰ـ گزینه «۱»
فصل چهارم: «تولید و رفتار تولیدکننده»				
۱ـ گزینه «۲»	۲ـ گزینه «۴»	۳ـ گزینه «۳»	۴ـ گزینه «۴»	۵ـ گزینه «۱»
۶ـ گزینه «۱»	۷ـ گزینه «۱»	۸ـ گزینه «۲»	۹ـ گزینه «۱»	۱۰ـ گزینه «۲»
۱۱ـ گزینه «۲»	۱۲ـ گزینه «۲»	۱۳ـ گزینه «۳»	۱۴ـ گزینه «۲»	۱۵ـ گزینه «۱»
۱۶ـ گزینه «۲»	۱۷ـ گزینه «۳»	۱۸ـ گزینه «۳»	۱۹ـ گزینه «۳»	۲۰ـ گزینه «۳»
فصل پنجم: «هزینه‌های تولید»				
۱ـ گزینه «۲»	۲ـ گزینه «۲»	۳ـ گزینه «۴»	۴ـ گزینه «۴»	۵ـ گزینه «۴»
۶ـ گزینه «۴»	۷ـ گزینه «۳»	۸ـ گزینه «۳»	۹ـ گزینه «۲»	۱۰ـ گزینه «۳»
۱۱ـ گزینه «۱»	۱۲ـ گزینه «۱»	۱۳ـ گزینه «۲»	۱۴ـ گزینه «۱»	۱۵ـ گزینه «۴»
۱۶ـ گزینه «۳»	۱۷ـ گزینه «۳»	۱۸ـ گزینه «۲»	۱۹ـ گزینه «۳»	۲۰ـ گزینه «۴»
فصل ششم: «بازار»				
۱ـ گزینه «۲»	۲ـ گزینه «۳»	۳ـ گزینه «۲»	۴ـ گزینه «۱»	۵ـ گزینه «۴»
۶ـ گزینه «۴»	۷ـ گزینه «۲»	۸ـ گزینه «۱»	۹ـ گزینه «۴»	۱۰ـ گزینه «۴»
۱۱ـ گزینه «۲»	۱۲ـ گزینه «۳»	۱۳ـ گزینه «۱»	۱۴ـ گزینه «۳»	۱۵ـ گزینه «۲»
۱۶ـ گزینه «۱»	۱۷ـ گزینه «۴»	۱۸ـ گزینه «۲»	۱۹ـ گزینه «۳»	۲۰ـ گزینه «۳»
۲۱ـ گزینه «۳»	۲۲ـ گزینه «۳»	۲۳ـ گزینه «۳»	۲۴ـ گزینه «۳»	۲۵ـ گزینه «۲»
۲۶ـ گزینه «۳»	۲۷ـ گزینه «۲»	۲۸ـ گزینه «۳»	۲۹ـ گزینه «۳»	۳۰ـ گزینه «۴»
۳۱ـ گزینه «۳»	۳۲ـ گزینه «۴»	۳۳ـ گزینه «۳»	۳۴ـ گزینه «۳»	۳۵ـ گزینه «۱»
۳۶ـ گزینه «۳»	۳۷ـ گزینه «۱»	۳۸ـ گزینه «۴»	۳۹ـ گزینه «۲»	۴۰ـ گزینه «۳»

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

بخش دوم: اقتصاد کلان

فصل اول

« کلیات»

تست‌های تألیفی فصل اول

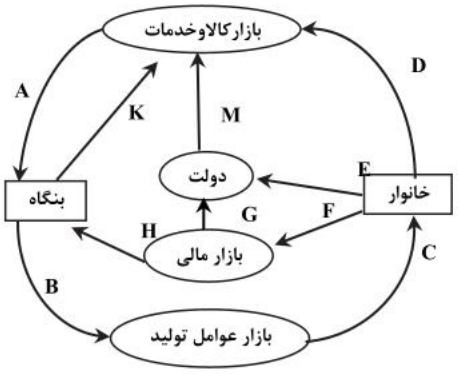
مثال۱: در یک مدل دوبخشی مخارج کل برابر است با:

۱) مصرف + پس‌انداز
۲) مصرف + سرمایه‌گذاری
۳) پس‌انداز + سرمایه‌گذاری
۴) مصرف + سرمایه‌گذاری + پس انداز

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» در مدل دو بخشی مخارج کل برابر است با:

مخارج کل = مخارج مصرفی (C) + مخارج سرمایه‌گذاری (I)

مثال۲: نمودار زیر جریان پولی گردش فعالیت‌های اقتصادی یک جامعه را نشان می‌دهد. با توجه به نمودار ارزش موجود در جریان C چه نامیده می‌شود؟

۱) درآمد ملی
۲) تولید ملی
۳) مخارج کل
۴) مصرف کل

☑ **پاسخ :** گزینه «۱» زیرا از بازار عوامل تولید، درآمد است که به سمت خانوار می‌رود. (حقوق)

مثال۳: با توجه به نمودار مربوط به سوال قبل، برای اینکه اقتصاد فوق در تعادل باشد، کدام یک از روابط زیر باید برقرار باشد؟

۱) $E=F$ ۲) $D+F+E=C$ ۳) $K+M=F+E$ ۴) $A=B$

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» زیرا یکی از شرایط تعادل برابری تزریقات و تراوشات است و در نمودار مذکور، K سرمایه‌گذاری و M مخارج دولت است و از طرف دیگر E مالیات پرداختی خانوارها به دولت و F پس‌انداز خانوارها در بازار مالی است در نتیجه: $F+E=K+M$

مثال۴: در چه صورتی رابطه $Y=C+I+G$ یک رابطه‌ی اتحادی است؟ در صورتی‌که .....

۱) تغییر غیرمنتظره در موجودی انبار صفر باشد.
۲) تغییر غیرمنتظره در موجودی انبار صفر نباشد.
۳) منظور از $C+I+G$ مخارج تحقق یافته باشد نه مخارج برنامه‌ریزی شده
۴) منظور از $C+I+G$ مخارج برنامه‌ریزی شده باشد نه تحقق یافته

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» زیرا با درنظر گرفتن رابطه‌ی اتحادی $Y\equiv C+I_p+I_{up}+G$ که نشان‌دهنده‌ی مخارج تحقق یافته است چه I_{up} صفر باشد و چه نباشد رابطه‌ی اتحادی برقرار است.

مثال۵: کدام‌یک از روابط زیر همواره برقرار نیست؟

۱) $S=I+\Delta Inv$ ۲) $Y=C+I_p+I_{up}$ ۳) $y=C+S$ ۴) $y=C+I$

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» زیرا بقیه گزینه‌ها روابط اتحادی هستند و همواره برقرار هستند ولی گزینه «۴» یک رابطه‌ی تعادلی است و فقط در تعادل برقرار است.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۶: در یک اقتصاد سه‌بخشی با فرض اینکه تعادل وجود داشته باشد کدام‌یک از روابط زیر برقرار است؟

۱) $S = I + \Delta Inv$ ۲) $G = NT$ ۳) $y^d = C + S + NT$ ۴) $I_{up} \neq 0$

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» سایر موارد برای صحیح‌بودن نیازی به شرط تعادل ندارند.

مثال۷: تعادل بین عرضه و تقاضای کل در یک مدل دوبخشی بدان معنی‌است که:

۱) مخارج کل و تقاضای کل برابرند.

۲) جمع مصرف و سرمایه‌گذاری با تقاضای کل برابرند.

۳) درآمد ناخالص ملی و تقاضای کل برابرند.

۴) همه موارد

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» توجه کنید که گزینه اول و دوم همواره برقرار است، یعنی در واقع مخارج کل همان تقاضای کل است و در مدل دوبخشی تقاضای کل همواره جمع مصرف و سرمایه‌گذاری است و این ربطی به در تعادل بودن یا نبودن ندارد، اما گزینه سوم فقط در تعادل برقرار است و الزامی در برابری خارج از تعادل ندارد.

مثال۸: کدام گزینه صحیح است؟

۱) در مدل سه‌بخشی اگر بودجه دولت متوازن باشد، اقتصاد در تعادل است.

۲) در مدل سه‌بخشی اگر اقتصاد در تعادل باشد، بودجه متوازن است.

۳) در مدل چهاربخشی اگر تراز تجاری متوازن باشد، اقتصاد در تعادل است.

۴) اگر تراز تجاری و بودجه دولت متوازن باشد، اقتصاد در تعادل است، هرگاه $I = S$ باشد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» اگر تراز تجاری داشته باشیم آنگاه خالص صادرات صفر است و $X = M$ است و از طرفی، اگر به طور همزمان بودجه دولت متوازن باشد آنگاه $T = G$ است که در این صورت اگر پس‌انداز و سرمایه‌گذاری برابر باشند $S = I$، اقتصاد حتماً در تعادل است.

مثال۹: اگر در اقتصادی با کسری بودجه دولت و مازاد تراز تجاری مواجه باشیم، در این صورت سرمایه‌گذاری .....

۱) کمتر از وجوه پس‌انداز است.

۲) با وجوه پس‌انداز برابر است.

۳) بیش از وجوه پس‌انداز است.

۴) منفی است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» کسری بودجه دولت یعنی، $BS < 0$ $(T - G < 0)$ است و مازاد تجاری یعنی، $NX = EX - IM > 0$ است، در رابطه‌ی زیر

$$\underset{(-)}{(S - I)} + \underset{(+)}{(T - G)} = (X - M)$$

پس باید $S - I > 0$ باشد تا تعادل برقرار گردد (همچنین باید $|S - I| > |T - G|$ باشد) $\Leftarrow S - I > 0 \rightarrow S > I$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

آزمون فصل اول

۱ـ در مدل ۳ بخشی و در حالت تعادل، اگر پس‌انداز بیشتر از سرمایه‌گذاری باشد، بودجه دولت .....

۱) کسری دارد
۲) مازاد دارد
۳) در توازن است
۴) بدون داشتن مقادیر پس‌انداز و سرمایه‌گذاری قابل تعیین نخواهد بود.

۲ـ اگر عرضه‌ی کل از تقاضای کل بیشتر باشد، .....

۱) نشت از تزریق بیشتر است.
۲) سرمایه‌گذاری برنامه‌ریزی نشده منفی است.
۳) تغییرات ناخواسته در موجودی انبار وجود ندارد.
۴) تعادل در اقتصاد وجود دارد.

۳ـ در اقتصاد ۳بخشی در حالت تعادل، اگر مازاد بودجه وجود داشته باشد، .....

۱) $S > I$ است
۲) $S < I$ است
۳) $S = I$ است
۴) $I_{up} = ۰$ است

۴ـ در یک مدل ۳بخشی و در حالت تعادل، رابطه‌ی پس‌انداز و سرمایه‌گذاری چگونه است؟

۱) همیشه با هم برابر هستند.
۲) سرمایه‌گذاری بیشتر از پس‌انداز است.
۳) پس‌انداز از سرمایه‌گذاری بیشتر است.
۴) هر کدام از موارد فوق امکان‌پذیر است.

۵ـ در یک اقتصاد ۳بخشی اگر پس‌انداز از سرمایه‌گذاری ۱۰ واحد بیشتر باشد .....

۱) کسر بودجه برابر ۱۰ است.
۲) مازاد بودجه برابر ۱۰ است.
۳) بودجه دولت در توازن است.
۴) مازاد بودجه بیشتر از ۱۰ واحد است.

۶ـ در یک مدل ۳ بخشی کدام‌یک از موارد زیر همواره صحیح است؟

۱) $Y = C + I + G$
۲) $S + T = I + G$
۳) $Y^S = C + I + G$
۴) $Y = C + S + T$

۷ـ اگر خالص صادرات صفر باشد، .....

۱) تقاضای کل در مدل ۳ بخشی و ۴ بخشی برابر است
۲) تراز تجاری منفی است.
۳) عرضه‌ی کل برابر تقاضای کل است.
۴) تراز تجاری مثبت است.

۸ـ در کدام‌یک از موارد زیر درآمد ملی افزایش می‌یابد؟

۱) تغییرات ناخواسته در موجودی انبار مثبت باشد.
۲) نشت‌ها بیشتر از تزریقات باشند.
۳) سرمایه‌گذاری برنامه‌ریزی نشده مثبت باشد.
۴) نشت‌ها کمتر از تزریقات باشد.

۹ـ کدام‌یک از مباحث زیر در حوزه‌ی اقتصاد کلان است؟

۱) تولید در کارخانه‌های بزرگ
۲) تعیین قیمت ماشین‌آلات راه‌سازی
۳) بررسی بیکاری در کشور
۴) تعیین حداکثرسازکننده‌ی مطلوبیت خانوارها

۱۰ـ کدام‌یک از جملات زیر صحیح است؟

۱) موجودی انبار سرمایه‌گذاری است.
۲) تغییر موجودی انبار سرمایه‌گذاری است.
۳) تغییر موجودی انبار سرمایه است.
۴) اگر عرضه بیش از تقاضا باشد، تغییرات در موجودی انبار منفی است.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

فصل دوم

«حسابداری ملی و شاخص قیمت‌ها»

تست‌های تألیفی فصل دوم

مثال۱: ارزش افزوده برای هر واحد تولید برابر است با:

۱) درآمد حاصل از فروش منهای مالیات
۲) درآمد حاصل از فروش منهای استهلاک
۳) درآمد حاصل از فروش منهای هزینه‌ها
۴) درآمد حاصل از فروش منهای مصارف واسطه

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» مفهوم ارزش افزوده عبارت است از: درآمد حاصل از فروش منهای مصارف واسطه و بهای مواد اولیه. باید توجه داشت که هزینه‌هایی مثل حقوق و دستمزد، بهره، اجاره و سود در ارزش افزوده وجود دارند و از درآمد کم نمی‌شوند.

مثال۲: کدام یک از موارد زیر بخشی از تولید ناخالص داخلی یک کشور نیست؟

۱) بهره‌ی پرداختی به سرمایه‌های خارجی
۲) حقوق و دستمزد پرداختی به متخصصان خارجی
۳) سود سهام پرداختی به خارجیان
۴) درآمد کارکنان شاغل در خارج

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» این درآمد در تولید ناخالص ملی محسوب می‌گردد اما در تولید ناخالص داخلی محسوب نمی‌گردد.

مثال۳: کدام یک از عبارات زیر درباره‌ی رابطه بین GNP و NNP صحیح می‌باشد؟

۱) NNP بیش‌تر از GNP است اگر قیمت‌ها در حال کاهش باشد.
۲) NNP نمی‌تواند بیش از GNP باشد.
۳) NNP بیش‌تر از GNP است اگر قیمت‌ها در حال افزایش باشد.
۴) NNP همیشه کوچک‌تر از GNP می‌باشد.

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» زیرا NNP همیشه به میزان استهلاک از GNP کوچک‌تر است و اگر استهلاک برابر صفر باشد $NNP = GNP$ خواهد شد.

مثال۴: NNP (تولید خالص ملی) برابر است با:

۱) GNP به اضافه‌ی مالیات‌های غیرمستقیم
۲) GNP به اضافه‌ی استهلاک سرمایه‌ها
۳) GNP منهای مالیات‌های غیرمستقیم
۴) GNP منهای استهلاک سرمایه‌ها

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» به‌طور کلی هر حساب ملی ناخالص پس از کسر استهلاک به خالص تبدیل می‌شود.

مثال۵: اگر هزینه حقوق و دستمزد ۵ میلیون ریال، سود تولید کننده ۴ میلیون ریال، بهره‌ی پرداخت شده بابت وام و اعتبارات ۳ میلیون ریال، اجاره پرداخت شده ۴ میلیون ریال ، هزینه مواد اولیه لازم برای محصول ۶ میلیون ریال باشد و تولید هیچ گونه هزینه دیگری نداشته باشد در آن صورت ارزش محصول و ارزش افزوده آن به ترتیب برابر است با .....

۱) ۲۴ میلیون ریال و ۱۶ میلیون ریال
۲) ۲۰ میلیون ریال و ۱۴ میلیون ریال
۳) ۲۲ میلیون ریال و ۱۶ میلیون ریال
۴) ۲۲ میلیون ریال و ۲۲ میلیون ریال

☑ **پاسخ :** گزینه «۳»

سود + بهره + اجاره + حقوق و دستمزد = ارزش افزوده $\Rightarrow ۵+۴+۳+۴=۱۶$

ارزش مواد اولیه + ارزش افزوده = ارزش تولید کالا $\Rightarrow ۱۶+۶=۲۲$

مثال۶: کدام‌یک از عبارات زیر صحیح است؟

۱) اگر از جمع ارزش افزوده‌ی کلیه‌ی بخش‌ها کارمزد احتسابی را کم کنیم و خالص مالیات‌های غیرمستقیم را اضافه نماییم، تولید ناخالص ملی به قیمت بازار به‌دست می‌آید.
۲) مخارج کل برنامه‌ریزی شده همواره برابر است با جمع پس‌انداز، مصرف و خالص مالیات‌ها.
۳) جمع پرداختی به عوامل تولید همواره برابر است با جمع پس‌انداز، مصرف و خالص مالیات‌ها.
۴) جمع پرداختی به عوامل تولید همواره برابر است با جمع پس‌انداز و خالص مالیات‌ها.

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» در واقع باید تراز ورودی‌ها و خروجی‌های هر فعالیت اقتصادی با هم برابر باشد، گزینه ۳ این مطلب را تضمین می‌کند. یعنی عوامل تولید همه دریافتی خود را صرف پس‌انداز، مصرف و مالیات می‌کنند.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۷: کدام یک از موارد زیر در درآمد ملی کشور محاسبه می‌شود؟

۱) درآمد متکدیان
۲) درآمد افراد از محل شرط‌بندی
۳) نذورات آستان قدس رضوی
۴) درآمد واسطه‌ها از محل واسطه‌گری

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» درآمد متکدیان و درآمد افراد از محل شرط‌بندی، پرداخت بابت خدمات عوامل تولیدی نیست و در درآمد ملی محاسبه نمی‌شوند. نذورات آستان قدس رضوی جزء پرداخت‌های انتقالی است و در درآمد ملی محاسبه نمی‌شود، ولی درآمد واسطه‌ها از محل واسطه‌گری، پرداختی بابت خدمات نیروی کار است و در درآمد ملی محاسبه می‌شود.

مثال۸: کدام یک از موارد زیر در درآمد ملی وجود ندارد؟

۱) درآمد اجاره‌ای اشخاص
۲) درآمد اجاره‌ای بنگاه‌ها
۳) کل درآمد بهره‌ای
۴) مالیات به سود شرکت‌ها

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» زیرا فقط بهره‌ای که توسط نیروی کار بابت وام‌های تجاری و تولیدی پرداخت می‌شود در درآمد ملی محاسبه می‌شود.

مثال۹: اگر در یک اقتصاد مخارج مصرفی کل معادل ۱۰۰۰ واحد، تقاضای سرمایه‌گذاری معادل ۵۰۰ واحد و مخارج دولت معادل ۳۰۰ واحد و خالص صادرات کالاها و خدمات معادل ۲۰ واحد و خالص دریافت عوامل تولید از خارج معادل ۱۰۰ واحد باشد، تولید خالص ملی برابر است با:

۱) ۱۸۲۰
۲) ۱۸۸۰
۳) ۱۹۰۰
۴) ۱۹۲۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» تولید خالص ملی از رابطه مقابل محاسبه می‌شود: $y = C + I + G + (X - M) + Fr$: تولید خالص ملی

$y = ۱۰۰۰ + ۵۰۰ + ۳۰۰ + ۲۰ + ۱۰۰ = ۱۹۲۰$

($Fr \leftarrow$ خالص دریافت عوامل تولید از خارج)

(از آنجا که هزینه استهلاک در سؤال داده نشده است، مقدار آن صفر در نظر گرفته شد.)

مثال۱۰: اگر از جمع ارزش افزوده‌ی تمامی بخش‌ها کارمزد احتسابی را کسر و خالص مالیات‌های غیرمستقیم و خالص درآمد عوامل از خارج را اضافه کنیم ..... به‌دست می‌آید.

۱) درآمد ملی
۲) تولید ناخالص ملی به قیمت بازار
۳) تولید ناخالص ملی به قیمت عوامل
۴) تولید ناخالص داخلی به قیمت عوامل

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» جمع ارزش افزوده‌ی تمامی بخش‌های اقتصادی منهای کارمزد احتسابی تولید ناخالص داخلی به قیمت عوامل را نتیجه می‌دهد. با اضافه کردن خالص مالیات‌های غیرمستقیم، تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار به‌دست می‌آید و اگر خالص درآمد عوامل از خارج را به آن اضافه کنیم تولید ناخالص ملی به قیمت بازار به‌دست می‌آید.

مثال۱۱: چنانچه نرخ تورم ۸ درصد و نرخ رشد تولید حقیقی ۴ درصد باشد بعد از چند سال تولید اسمی دو برابر می‌شود؟

۱) ۱۲ سال
۲) ۱۰ سال
۳) ۱۸ سال
۴) ۶ سال

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» نرخ رشد تولید اسمی برابر با جمع نرخ تورم و نرخ رشد تولید حقیقی است. یعنی:

$\hat{y}_n = \hat{y}_r + \hat{p} \Rightarrow \hat{y}_n = ۸ + ۴ = ۱۲ \Rightarrow$ تعداد سال‌های لازم برای دو برابر شدن تولید اسمی $= \frac{۷۲}{\hat{y}_n} = \frac{۷۲}{۱۲} = ۶$ سال

تعداد سال‌های لازم برای دو برابر شدن سطح قیمت‌ها $= \frac{۷۲}{\text{نرخ تورم}}$

با توجه به اینکه رشد حاصل شده در هر سال خودش هم شامل رشد می‌شود لذا، نمی‌توان برای به‌دست آوردن تعداد سال‌های لازم برای دو برابر شدن تولید اسمی از روش $\frac{۱۰۰}{۱۲۰}$ استفاده نمود، بلکه باید از فرمول عدد نپر (e) استفاده نمود که به‌صورت خلاصه می‌توان عدد ۷۲ را بر رشد اسمی تقسیم نمود.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۱۲: اگر نرخ تورم ۱۸ درصد در سال باشد سطح عمومی قیمت‌ها بعد از چند سال دو برابر خواهد شد؟

۱) ۱۰ ۲) ۵ ۳) ۴ ۴) ۳

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» اگر نرخ تورم ۱۸ درصد باشد تعداد سال‌های لازم برای دو برابر شدن سطح قیمت‌ها به‌صورت زیر محاسبه می‌شود.

$$\text{تعداد سال‌های لازم برای دو برابر شدن سطح قیمت‌ها} = \frac{۷۲}{\text{نرخ تورم}} \Rightarrow \frac{۷۲}{۱۸} = ۴$$

مثال۱۳: کدام یک از موارد زیر در GDP ایران منظور نمی‌شود؟

۱) بهره حاصل از سپرده ایرانیان در بانک‌های خارجی
۲) بهره‌ی پرداختی به سرمایه‌های خارجی در ایران
۳) دریافتی از توریست‌های خارجی در ایران
۴) دریافتی مهندسان خارجی شاغل در صنایع پتروشیمی ایران

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» GDP مربوط به دریافتی‌هایی است که در ایران صورت گرفته، چون داخل مرزهای ایران بوده دیگر ملیت فرد پرداخت‌کننده اهمیت ندارد.

مثال۱۴: بنگاهی ۱۰۰ ریال بابت حقوق و دستمزد، ۵۰ ریال بابت اجاره و بهره و ۱۶۰ ریال بابت مواد اولیه و محصولات واسط می‌پردازد. اگر این بنگاه محصولی به ارزش ۴۰۰ ریال تولید کند، آنگاه ارزش افزوده بنگاه مساوی است با:

۱) ۳۰۰ ۲) ۲۴۰ ۳) ۹۰ ۴) ۲۵۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» با توجه به این که بابت مواد اولیه ۱۶۰ ریال پرداخت شده است، پس اگر از کل ارزش محصول کم شود ارزش افزوده بنگاه به‌دست می‌آید:

$$۴۰۰ - ۱۶۰ = ۲۴۰$$

مثال۱۵: کدام یک از جملات زیر صحیح است؟

۱) کالاهای خود مصرفی کشاورزان مانند فعالیت زنان خانه‌دار در محاسبه GNP لحاظ نمی‌شود.
۲) اگر مردی مجرد با منشی خانم شرکت خود ازدواج کند GNP کاهش خواهد یافت.
۳) آلودگی هوا سبب می‌شود که ارزش فولاد از ارزش خاص آن کمتر شده و هزینه‌های جبران آن در محاسبه GNP لحاظ می‌شود.
۴) همه گزینه‌ها صحیح است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» گزینه یک صحیح نیست چون جزء موارد استثنا بوده و در GNP لحاظ می‌شود. در مورد گزینه دوم چون شغل جای خود باقی است و حقوقی هم برای آن منظور می‌شود لذا غلط است. در مورد گزینه سوم هم می‌دانیم که هزینه‌های جبران آلودگی هوا در GNP لحاظ می‌شود.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

آزمون فصل دوم

۱ـ کدام‌یک از موارد زیر خدمت نهایی محسوب می‌گردد؟

۱) خدمات یک حسابدار در یک شرکت صنعتی
۲) خدمات یک تعمیرکار لوازم منزل
۳) خدمات یک معلم در مؤسسه آموزشی
۴) خدمات کارگران روزمزد در بخش کشاورزی

۲ـ ارقام حساب‌های ملی ایران در یک سال معین به‌صورت زیر است: (ارقام به میلیارد ریال)

۱۲۳− = خالص صادرات
۵۵۱ = خریدهای دولت
۳۰۰− = خالص درآمد عوامل تولید از خارج
۲۵۰− = خالص مالیات‌های غیر مستقیم
۲۲۷ = مخارج سرمایه گذاری روی ساختمان‌های مسکونی
۴۴۷ = سرمایه گذاری ثابت تجاری
۳۹ = تغییر در موجودی انبار
۳۰۱۲ = مخارج مصرفی خصوصی

تولید ناخالص ملی ایران به قیمت بازار برابر است با:

۱) ۴۵۷۶ ۲) ۳۸۵۳ ۳) ۴۳۲۶ ۴) ۳۸۲۹

۳ـ بهره‌ی پرداخت شده توسط مصرف کنندگان .....

۱) جزئی از درآمد ملی است که برای محاسبه درآمد شخصی باید از آن کسر گردد.
۲) جزئی از درآمد شخصی است ولی در درآمد ملی وجود ندارد.
۳) در محاسبه درآمد ملی به تولید ناخالص ملی اضافه می‌شود.
۴) جزئی از درآمد شخصی نیست و در درآمد ملی هم وجود ندارد.

۴ـ کدام یک از جملات زیر صحیح تر است؟

۱) همواره تولید ناخالص ملی از تولید خالص ملی بیشتر است.
۲) همواره درآمد ملی از درآمد شخصی بیشتر است.
۳) همواره تولید اسمی از تولید حقیقی بیشتر است.
۴) همواره تولید ملی از تولید داخلی بیشتر است.

۵ـ چرا بهره‌ی پرداخت شده‌ی شرکت های خصوصی بابت وام‌های خارجی آن‌ها در درآمد ملی یا NI منظور نمی شود؟

۱) زیرا بابت وامی پرداخت شده است که مولد نبوده است.
۲) زیرا بابت وامی پرداخت شده است که در تولید داخلی به کار نرفته است.
۳) زیرا بابت عوامل تولیدی پرداخت شده است که مالکیت داخلی نداشته است.
۴) زیرا بابت عوامل تولیدی پرداخت نشده است.

۶ـ چنانچه شاخص قیمت‌ها از ۲۰۰ به ۲۵۰ و GNP اسمی از ۶۰۰۰ به ۱۰۰۰۰ افزایش یافته باشند نرخ رشد GNP حقیقی برابر است با:

۱) ۴۲ درصد ۲) ۲۵ درصد ۳) ۳۳ درصد ۴) ۶۷ درصد

۷ـ کدام یک از موارد زیر تعریف شاخص قیمت مصرف کننده (CPI) است؟

۱) ارزش سبد کالاهای سال پایه به قیمت جاری تقسیم بر ارزش سبد کالاهای سال پایه به قیمت ثابت
۲) ارزش سبد کالاهای سال پایه به قیمت ثابت تقسیم بر ارزش سبد کالاهای سال پایه به قیمت جاری
۳) ارزش سبد کالاهای سال جاری به قیمت ثابت تقسیم بر ارزش سبد کالاهای سال جاری به قیمت جاری
۴) ارزش سبد کالاهای سال جاری به قیمت جاری تقسیم بر ارزش سبد کالاهای سال جاری به قیمت ثابت

۸ـ شاخص پاشه نسبت به شاخص لاسپیرز:

۱) افزایش هزینه زندگی را کم‌تر از حد برآورد می‌کند.
۲) افزایش هزینه زندگی را بیشتر از حد برآورد می‌کند.
۳) با افزایش قیمت‌ها رفاه را کمتر از حد برآورد می‌کند.
۴) بهتر است و کاربرد آن هم بیشتر است.

۹ـ کدام یک از جملات زیر صحیح است؟

۱) شاخص لاسپیرز بیان می‌کند که قیمت سبد مصرفی سال مورد نظر چندبرابر سال پایه است.
۲) شاخص لاسپیرز بیان می‌کند که هزینه سبد مصرفی سال پایه در سال مورد نظر چند برابر سال پایه شده است.
۳) شاخص پاشه بیان می‌کند که هزینه مصرفی سال پایه در سال مورد نظر چند برابر سال پایه است.
۴) شاخص پاشه بیان می‌کند که قیمت سبد مصرفی سال مورد نظر چند برابر قیمت سبد مصرفی سال پایه است.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۱۰ـ برای اندازه گیری قدرت خرید کارگران در یک دوره تورمی:

۱) شاخص ضمنی (GNP) معیار خوبی است.
۲) شاخص قیمت تولید کنندگان (PPI) معیار خوبی است.
۳) ترکیبی از شاخص دستمزد و شاخص ضمنی معیار خوبی است.
۴) شاخص قیمت مصرف کنندگان(CPI) شاخص مناسبی است.

۱۱ـ در محاسبه تولید ناخالص ملی کدام‌یک از اقلام زیر نباید منظور شود؟

۱) درآمد سالیانه‌ی استفاده از یک ماشین دست دوم
۲) حقوق دریافتی بازنشستگان
۳) تولید کالاهای مصرفی
۴) تولید کالاهای سرمایه‌ای

۱۲ـ تفاوت بین تولید ناخالص داخلی و تولید ناخالص ملی .....

۱) استهلاک است.
۲) پرداخت‌های انتقالی است.
۳) خالص درآمد عوامل تولید از خارج است.
۴) همه‌ی موارد بالا

۱۳ـ فرمول شاخص پاشه برای محاسبه شاخص قیمت‌ها کدام‌یک است؟

۱) $P_t = \frac{\sum P_i^t Q_i^t}{\sum P_i^\circ Q_i^t} \times ۱۰۰$
۲) $P_t = \frac{\sum P_i^\circ Q_i^t}{\sum P_i^t Q_i^t} \times ۱۰۰$
۳) $P_t = \frac{\sum P_i^t Q_i^\circ}{\sum P_i^\circ Q_i^\circ} \times ۱۰۰$
۴) $P_t = \frac{\sum P_i^t Q_i^t}{\sum P_i^\circ Q_i^\circ} \times ۱۰۰$

۱۴ـ فرض کنید درآمد ملی سال ۱۳۷۰ به قیمت جاری ۳۰۰ است اگر شاخص قیمت‌ها در سال جاری ۱۵۰ باشد درآمد ملی سال ۱۳۷۰ به قیمت سال پایه (درآمد ملی حقیقی) عبارت است از:

۱) ۲۰۰ ۲) ۱۵۰ ۳) ۱۷۵ ۴) ۲۲۰

۱۵ـ در کدام یک از روش‌های زیر از محاسبه‌ی مضاعف پرهیز می‌شود؟

۱) در نظر نگرفتن پرداخت‌های انتقالی
۲) با استفاده از روش ارزش افزوده در اندازه‌گیری GNP
۳) با عدم محاسبه ارزش کالاهای ساخته شده در دوره‌ی قبل
۴) با حذف کالاهایی که در بازار مبادله نمی‌شوند

۱۶ـ GNP به قیمت ثابت و GNP به قیمت جاری در سال پایه کدام یک از روابط زیر را با هم دارند؟

۱) GNP به قیمت ثابت از GNP به قیمت جاری بیشتر است.
۲) GNP به قیمت ثابت با GNP به قیمت جاری برابر است.
۳) GNP به قیمت ثابت از GNP به قیمت جاری کم‌تر است.
۴) GNP به قیمت ثابت ارتباطی با GNP به قیمت جاری ندارد.

۱۷ـ محصول ناخالص ملی ارزش بازاری .....

۱) کلیه کالاها و خدماتی است که در یک اقتصاد، در طول یک دوره‌ی یک ساله مبادله می‌شود.
۲) کلیه معاملاتی است که در یک اقتصاد، در طول یک دوره‌ی یک ساله انجام می‌شود.
۳) کلیه کالاها و خدمات نهایی است که در یک اقتصاد، در طول یک دوره‌ی یک ساله مبادله می‌شود.
۴) کلیه کالاها و خدمات نهایی است که در یک اقتصاد، در طول یک دوره‌ی یک ساله تولید می‌شود.

۱۸ـ فرض کنید درآمد ملی به قیمت جاری در یک سال برابر ۵۰۰۰ و شاخص قیمت‌ها، افزایشی برابر ۲۵% را نسبت به سال پایه نشان دهد. درآمد ملی به قیمت ثابت برابر خواهد بود با:

۱) ۳۷۵۰ ۲) ۴۰۰۰ ۳) ۶۰۰۰ ۴) ۴۷۵۰

۱۹ـ تفاوت تولید ناخالص ملی و درآمد ملی کدام است؟

۱) استهلاک و مالیات‌های غیرمستقیم بازرگانی
۲) ارزش افزوده و استهلاک
۳) روش هزینه‌ای و روش درآمدی
۴) مالیات‌های غیرمستقیم بازرگانی و مالیات مستقیم بر درآمد

۲۰ـ GNP عبارت است از ارزش بازاری همه‌ی کالاها و خدمات نهایی که طی یک سال .....

۱) تقویمی مبادله می‌شود. ۲) در یک اقتصاد تولید می‌شود. ۳) در یک منطقه مبادله می‌شود. ۴) مالی صورت می‌گیرد.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

فصل سوم

«مدل‌های تعیین درآمد ملی تعادلی و سیاست‌های مالی»

تست‌های تألیفی فصل سوم

مثال۱: با افزایش درآمد،

۱) MPC افزایش می‌یابد. ۲) MPS افزایش می‌یابد. ۳) MPS کاهش می‌یابد. ۴) MPC ثابت می‌ماند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» MPC و MPS همواره ثابت‌اند که این قاعده به قاعده روانشناسی کینز معروف است.

مثال۲: در اقتصاد دو بخشی اگر تابع مصرف $C = ۱۰۰ + ۰/۸Y$ باشد، تابع پس‌انداز عبارت است از:

۱) $S = -۱۰۰ + ۰/۲Y$ ۲) $S = ۱۰۰ + ۰/۲Y$ ۳) $S = ۱۰۰ - ۰/۲Y$ ۴) $S = -۱۰۰ - ۰/۲Y$

☑ **پاسخ:** گزینه «۱»

$$C = a + bY \Rightarrow S = -a + (۱-b)Y$$
$$C = ۱۰۰ + ۰/۸Y \Rightarrow S = -۱۰۰ + ۰/۲Y$$

$$\Rightarrow \begin{cases} S = Y - C \\ S = Y - ۱۰۰ - ۰/۸Y \\ S = -۱۰۰ + ۰/۲Y \end{cases}$$

پس‌انداز همان درآمدی است که مصرف نشده است، پس باید درآمد Y را منهای مصرف C کنیم.

مثال۳: اگر تابع مصرف به سمت بالا تغییر مکان یابد، تابع پس‌انداز:

۱) به سمت بالا تغییر مکان می‌یابد. ۲) تغییر مکان نمی‌یابد. ۳) به سمت پایین تغییر مکان می‌یابد. ۴) شیب بیشتری پیدا می‌کند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» بالا رفتن منحنی مصرف ناشی از افزایش مصرف مستقل است که عرض از مبدأ منحنی را بالا می‌برد و با افزایش مصرف مستقل منحنی پس‌انداز به سمت پایین تغییر مکان می‌یابد، زیرا عرض از مبدأ تابع پس‌انداز برابر است با $-a$ (منفی مصرف مستقل).

مثال۴: در صورتی که تابع پس‌انداز کلی برابر $S = -۸ + ۰/۲Y$ باشد، مصرف مستقل برابر است با:

۱) -۸ ۲) ۸ ۳) ۰/۲ ۴) ۰/۸-

☑ **پاسخ:** گزینه «۲»

$$S = Y - C \qquad C = C_۰ + bY$$
$$MPC + MPS = b + (۱-b) = ۱$$
$$S = Y - a - bY \Rightarrow S = -a + (۱-b)Y$$

در تابع پس‌انداز داده شده، جزء ثابت ۸- است ($-a = -۸$) که در نتیجه جزء ثابت تابع مصرف ۸ است ($a = ۸$).

مثال۵: اگر گرایش نهایی به مصرف ۰/۸ باشد، شیب تابع پس‌انداز برابر خواهد بود با:

۱) ۰/۴+ ۲) ۰/۲+ ۳) ۰/۲- ۴) ۰/۴-

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» شیب تابع پس‌انداز برابر است با $MPS = ۱ - MPC \Leftarrow MPS = ۱ - ۰/۸ = ۰/۲$

مثال۶: شرط تعادل در اقتصاد کلان چیست؟

۱) برابری مصرف و سرمایه‌گذاری
۲) برابری درآمدها و مخارج دولت
۳) برابری دریافتی‌ها و پرداخت‌های ارزی
۴) برابری عرضه و تقاضای کل

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» در شرایط تعادل در اقتصاد کلان عرضه کل با تقاضای کل برابر می‌شود.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۷: کدام گزینه صحیح است؟

۱) شیب تابع پس‌انداز، عکس ضریب افزایش سرمایه‌گذاری است.
۲) ضریب افزایش سرمایه‌گذاری عکس گرایش نهایی به مصرف است.
۳) شیب تابع مصرف عکس ضریب افزایش سرمایه‌گذاری و مخارج دولت است.
۴) ضریب افزایش سرمایه‌گذاری با گرایش نهایی به مصرف برابر است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» ضریب افزایش سرمایه‌گذاری برابر است با:

$$K_I = \frac{۱}{۱-b} = \frac{۱}{MPS}$$

مثال۸: اگر $I = ۴۰۰$ بوده و درآمد ملی تعادلی برابر با ۴۰۰۰ باشد، در یک مدل دو بخشی تابع مصرف صحیح کدام است؟

۱) $c = ۶۰۰ + ۰/۷۵y$
۲) $c = ۴۰۰ + ۰/۷۵y$
۳) $c = ۵۰۰ + ۰/۷۵y$
۴) $c = ۲۰۰ + ۰/۷۵y$

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» چون $y = c + I$ (در مدل دو بخشی) پس:

$$۴۰۰۰ = c + ۴۰۰ \Rightarrow c = ۳۶۰۰$$

بنابراین باید در تابع مصرف $(c = ۳۶۰۰, y = ۴۰۰۰)$ صدق کند که در گزینه ۱ این مقدار c و y صدق می‌کند.

مثال۹: تابع مخارج $y^d = ۱۰۰۰ + ۰/۷۵y$، چه سطح درآمد ملی تعادلی را نتیجه می‌دهد؟

۱) ۲۵۰۰
۲) ۳۰۰۰
۳) ۳۵۰۰
۴) ۴۰۰۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» از آنجایی‌که در تعادل $y^d = y$ است پس:

$$y^d = ۱۰۰۰ + ۰/۷۵y = y \Rightarrow ۱۰۰۰ = ۰/۲۵y \Rightarrow y = ۴۰۰۰$$

مثال۱۰: در یک اقتصاد بسته که در آن $Y = C + I$ و $C = ۲۰ + ۰/۵Y$ و $I = I_۰$ است، اگر سطح تعادلی درآمد ۳۰۰ واحد پولی باشد، $I_۰$ چه مقدار است؟

۱) ۱۳۰
۲) ۱۰۰
۳) ۲۰۰
۴) ۱۵۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۱»

$$Y = C + I \;\; ; \;\; C = ۲۰ + ۰/۵Y \;\; ; \;\; I = I_۰ \;\; : \;\; Y = ۳۰۰$$

$$۳۰۰ = ۲۰ + ۰/۵(۳۰۰) + I_۰ \Rightarrow I_۰ = ۱۳۰$$

مثال۱۱: درصورتی‌که گرایش نهایی به مصرف ۰/۷۵ و مالیات‌ها برون‌زا باشند، ضریب افزایش مخارج دولت برابر خواهد بود با:

۱) ۴
۲) ۳
۳) ۵
۴) ۶

☑ **پاسخ:** گزینه «۱»

$$K_G = \frac{۱}{۱-MPC} = \frac{۱}{۱-۰/۷۵} = ۴$$

مثال۱۲: اگر گرایش نهایی به مصرف (MPC) برابر صفر باشد و سرمایه‌گذاری ۲۵ واحد افزایش پیدا کند، درآمد ملی چه مقدار افزایش خواهد یافت؟

۱) ۵۰
۲) ۲۵
۳) ۷۵
۴) ۱۰۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۲»

$$\Delta y = \frac{\Delta I}{۱-b} = \frac{۲۵}{۱} = ۲۵ \quad \text{یا} \quad \begin{cases} K_I = \frac{۱}{۱-b} = \frac{۱}{۱-۰} = ۱ \\ \frac{\Delta Y}{\Delta I} = K_I \Rightarrow \Delta Y = K_I \Delta I \Rightarrow \Delta Y = ۱ \times ۲۵ = ۲۵ \end{cases}$$

مثال۱۳: چنانچه در یک مدل سه‌بخشی میل نهایی به مصرف ۰/۷ و میل نهایی به پس‌انداز ۰/۱۵ باشد نرخ مالیات برابر است با:

۱) ۰/۱۵
۲) ۰/۰۵
۳) ۰/۲
۴) ۰/۳

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» در مدل سه‌بخشی با ورود مالیات به مدل می‌توان گفت که: $MPS + MPC + MPT = ۱$ که MPT همان نرخ مالیات است

$$t$$

پس:

$$۰/۷ + ۰/۱۵ = ۱ - t \Rightarrow ۰/۸۵ = ۱ - t \Rightarrow t = ۰/۱۵$$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۱۴: با فرض $C = ۴۰ + ۰/۸Y_d$ و $T = ۱۰ + ۰/۱Y$ و $I = ۱۰۰$ و $G = ۵۰$، درآمد ملی تعادلی برابر است با:

۱) ۵۰۰ ۲) ۶۵۰ ۳) ۱۹۰ ۴) ۷۰۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۲»

$$\left.\begin{array}{l} Y = C + I + G \\ C = ۴۰ + ۰/۸Y_d \\ Y_d = Y - T \\ T = ۱۰ + ۰/۱Y \end{array}\right\} \Rightarrow Y = ۴۰ + ۰/۸(Y - ۱۰ - ۰/۱Y) + ۱۰۰ + ۵۰ \Rightarrow ۰/۲۸Y = ۱۸۲ \Rightarrow Y = ۶۵۰$$

مثال۱۵: اگر دولت نرخ مالیات را افزایش دهد، منحنی تقاضای کل:

۱) به سمت بالا تغییر مکان می‌یابد. ۲) تغییر نمی‌کند.

۳) به سمت پایین حرکت می‌کند. ۴) با همان شیب قبلی جابه‌جا می‌شود.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» با افزایش نرخ مالیات، درآمد قابل تصرف کاهش و همین موجب کاهش مصرف ملی می‌شود و از آنجا که مصرف، جزئی از تقاضای کل است منحنی تقاضای کل به سمت پایین حرکت می‌کند.

مثال۱۶: ضریب تکاثر بودجه متوازن معادل کدام گزینه است؟

۱) ۱ ۲) $\frac{۱}{۱-b}$ ۳) $\frac{۱-b}{۱-b(۱-t)}$ ۴) $\frac{۱}{۱-b(۱-t)}$

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» ضریب فزاینده بودجه متوازن در شرایط عدم وجود مالیات القایی برابر ۱ و در غیر این صورت $\frac{۱-b}{۱-b(۱+t)}$ خواهد بود.

مثال۱۷: کسری بودجه ارادی دولت چه نوع سیاستی است؟

۱) مالی انقباضی ۲) مالی انبساطی ۳) پولی انقباضی ۴) پولی انبساطی

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» کسری بودجه فزونی G (مخارج دولت) به T (مقدار مالیات) است، یعنی یک سیاست مالی انبساطی است.

مثال۱۸: اگر b گرایش نهایی به مصرف و t نرخ نهایی مالیات باشد، ضریب افزایش بودجه متعادل عبارت خواهد بود از:

۱) $\frac{۱-b}{۱-b+bt}$ ۲) $\frac{۱}{۱-b}$ ۳) $\frac{۱}{۱-b+bt}$ ۴) $\frac{-b}{۱-b+bt}$

☑ **پاسخ :** گزینه «۱» ضریب فزاینده (افزایش) بودجه متوازن (K_B) برابر جمع ضریب فزاینده مالیات و ضریب فزاینده مخارج دولت است. لذا داریم:

$$K_G = \frac{۱}{۱-b+bt} \qquad K_T = \frac{-b}{۱-b+bt} \qquad K_{BB} = K_G + K_T = \frac{۱-b}{۱-b+bt}$$

مثال۱۹: اگر ضریب تکاثر مخارج دولت برابر با ۵ باشد،

۱) ضریب تکاثر سرمایه‌گذاری ۵ است. ۲) ضریب تکاثر پرداخت‌های انتقالی کمتر از ۵ واحد است.

۳) ضریب تکاثر واردات ۵- است. ۴) هر سه گزینه صحیح است.

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» در یک مدل ۴ بخشی:

$k_G = \frac{۱}{۱-b+bt-e+m}$ ضریب فزاینده مخارج دولت

$k_{M_۰} = \frac{-۱}{۱-b+bt-e+m}$ ضریب فزاینده واردات مستقل

$k_{Tr} = \frac{b}{۱-b+bt-e+m}$, $۰ < b < ۱$ ضریب فزاینده پرداخت‌های انتقالی

بنابراین $k_G = -k_{M_۰}$ و $k_G > k_{Tr}$ می‌باشد.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۲۰: ضریب افزایش بودجه متعادل هنگامی که مالیات‌ها برون‌زا هستند عبارت است از:

۱) ۱ ۲) ۱۵ ۳) ۰/۵ ۴) ۰/۷۵

☑ **پاسخ :** گزینه «۱» ضریب فزاینده (افزایش) بودجه متوازن (K_{BB}) برابر جمع ضریب فزاینده مالیات و ضریب فزاینده مخارج دولت است. لذا داریم:

$$K_{BB} = K_G + K_T = \frac{۱}{۱-b} + \frac{-b}{۱-b} = ۱$$

مثال۲۱: افزایش مالیات‌ها، یک سیاست:

۱) مالی انبساطی است. ۲) مالی انقباضی است. ۳) پولی انبساطی است. ۴) پول انقباضی است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» افزایش مالیات‌ها تقاضای کل را کاهش می‌دهد و به عنوان یک سیاست مالی انقباضی شناخته می‌شود.

آزمون فصل سوم

۱ـ فرض کنید I سرمایه‌گذاری برنامه‌ریزی شده باشد و T,S,G به ترتیب خریدهای دولت، پس انداز و خالص مالیات باشند، در آن صورت با فرض توازن بودجه کدام یک از حالات زیر بیان‌گر مازاد عرضه در اقتصاد است؟

۱) $S > I$ ۲) $I > S$ ۳) $C + I < Y$ ۴) $C + I > I$

۲ـ مهم‌ترین نکته برای فهم مکانیسم ضریب تکاثر بودجه متوازن، این است که :

۱) هرگونه مالیات، به برنامه‌های مخارج ارتباط دارد.

۲) افراد و بنگاه‌ها، مخارج خود را کمتر از افزایش مالیات کاهش می‌دهند.

۳) کاهش در مخارج دولت، بستگی به افزایش در مخارج سرمایه‌گذاری بخش خصوصی دارد.

۴) افزایش مالیات با توجه به ضریب تکاثر بزرگ‌تر، اثر بیشتری از افزایش مخارج دولت دارد.

۳ـ با توجه به اطلاعات موجود در جدول و با فرض ثابت بودن مالیات‌ها، ضریب تکاثری و درآمد ملی تعادلی به ترتیب عبارتند از:

Y	۱۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۴۰۰
I	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
G	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰
C	۱۵۰	۲۰۰	۲۵۰	۳۰۰

۱) ۵ـ ۳۰۰

۲) ۴ـ ۴۰۰

۳) ۳ـ ۲۰۰

۴) ۲ـ ۳۰۰

۴ـ اگر به ازای یک تومان افزایش درآمد ملی، تراوشات ۶ ریال و تزریقات ۲ ریال افزایش یابد درآن صورت، افزایش ۵۰ واحد مخارج مستقل درآمد ملی تعادلی را :

۱) ۱۰۰واحد افزایش می‌دهد ۲) ۱۲۵ واحد افزایش می‌دهد ۳) ۷۵ واحد افزایش می‌دهد ۴) ۱۵۰واحد افزایش می‌دهد

۵ـ اگر در وضعیت فعلی مازاد بودجه اشتغال کامل و توازن بودجه واقعی وجود داشته باشد، کدام‌یک از سیاست‌های زیر مازاد بودجه اشتغال کامل را کاهش می‌دهد؟

۱) افزایش $\bar{G}$ ۲) کاهش $\bar{T}$ ۳) افزایش $\overline{TR}$ ۴) کاهش $\bar{G}$

۶ـ اگر در مدل سه بخشی با مالیات ثابت میل نهایی به مصرف ۰/۷۵ ، درآمد ملی اشتغال کامل ۲۵۰۰ و درآمد ملی تعادلی ۲۲۰۰ باشد، برای برگشتن به اشتغال کامل باید مالیات مقطوع معادل ... و مستقیماً مصرف ... یابد و مقدار شکاف رکودی ... واحد است.

۱) ۱۰۰واحد کاهش ـ ۷۵ واحد افزایش ـ ۷۵ واحد ۲) ۱۰۰ واحد کاهش ـ ۷۵ واحد کاهش ـ ۷۵ واحد

۳) ۷۵ واحد کاهش ـ ۷۵ واحد کاهش ـ ۱۰۰ واحد ۴) ۷۵ واحد کاهش ـ ۷۵ واحد افزایش ـ ۱۰۰ واحد

۷ـ چنانچه میل نهایی به پس‌انداز و میل نهایی به سرمایه‌گذاری در نزدیکی نقطه‌ی تعادل درآمد ملی به ترتیب برابر ۰/۳ و ۰/۵ باشد، در سطح درآمد ملی بالاتر از درآمد ملی تعادلی سرمایه‌گذاری از پس‌انداز ..... بوده و تعادل ..... است؟

۱) کمتر ـ پایدار ۲) بیشتر ـ پایدار ۳) بیشتر ـ ناپایدار ۴) کمتر ـ ناپایدار

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۸ـ باتوجه به اینکه تابع مصرف به شکل $C = ۴۰۰ + ۰/۶y$ است و شکاف تورمی معادل ۱۰۰ واحد وجود دارد، درآمد ملی تعادلی از درآمد اشتغال کامل:

۱) ۱۰۰واحد کمتراست ۲) ۲۵۰ واحد کمتراست ۳) ۱۰۰ واحد بیشتر است ۴) ۲۵۰ واحد بیشتر است

۹ـ اگر در بلند مدت میل نهایی به مصرف در یک مدل دو بخشی مساوی یک باشد، در آن صورت با وجود سرمایه گذاری :

۱) تعادل اقتصادی هیچگاه وجود ندارد.

۲) همواره تعادل اقتصادی وجود دارد.

۳) تعادل برقرار است اما ناپایدار خواهد بود.

۴) بسته به شکل تابع سرمایه‌گذاری تعادل ممکن است برقرار باشد و یا نباشد.

۱۰ـ اگر میل نهایی به مصرف ۰/۸ و نرخ مالیات ۰/۱ باشد و دولت پرداخت‌های انتقالی را ۲۰ واحد افزایش دهد، بلافاصله مقدار پس‌انداز چقدر تغییر می‌کند؟

۱) ۲ واحد افزایش ۲) ۲ واحد کاهش ۳) ۳/۶ واحد افزایش ۴) ۳/۶ واحد کاهش

۱۱ـ اگر نرخ مالیات ۰/۱ و میل نهایی به مصرف ۰/۷۵ باشد و دولت مخارج و مالیات‌های مقطوع را هر دو به اندازه ۵۰ واحد افزایش دهد، کسری بودجه دولت:

۱) ۶/۲۵ واحد افزایش می‌یابد. ۲) ۶/۲۵ واحد کاهش می‌یابد. ۳) هیچ تغییری نمی‌کند. ۴) ۳/۲۵ واحد کاهش می‌یابد.

۱۲ـ هنگامی که سرمایه گذاری تابع درآمد ملی باشد، کاهش مالیات ثابت در مجموع سبب:

۱) کاهش مجموع پس انداز و مالیات می‌شود. ۲) تغییر در مجموع پس‌انداز و مالیات نمی‌شود.

۳) افزایش مجموع پس انداز و مالیات می‌شود. ۴) کاهش مجموع پس‌انداز، مخارج دولتی و سرمایه‌گذاری می‌شود.

۱۳ـ چنانچه دولت مالیات‌های ثابت خود را ۲۰۰ واحد کاهش دهد و در ضمن میل نهایی به مصرف ۰/۸ و نرخ مالیات ۰/۲۵ باشد، در آن صورت مقدار کل مصرف معادل ..... واحد و مقدار درآمد ملی معادل ..... واحد افزایش یافته و کسری بودجه دولت ..... واحد افزایش می‌یابد.

۱) ۱۲۰،۴۰۰،۲۰۰ ۲) ۱۰۰،۴۰۰،۴۰۰ ۳) ۲۰۰،۲۰۰،۲۰۰ ۴) ۲۰۰،۲۰۰،۴۰۰

۱۴ـ زمانی‌که در یک مدل سه بخشی شامل خانوارها، بنگاه‌ها و دولت، واردات و صادرات وجود نداشته باشد، مجموع میل نهایی به مصرف و پس‌انداز از درآمد ملی:

۱) برابر یک است. ۲) معمولاً بیش از یک است.

۳) معمولاً کمتر از یک است. ۴) ممکن است بیش از یک یا کمتر از یک باشد.

۱۵ـ اگر در یک مدل سه بخشی جمع میل نهایی به پس انداز از درآمد و نرخ مالیات مساوی ۰/۵ باشد و مقدار تقاضای کل مستقل، ۱۵۰۰ باشد در آن صورت، درآمد ملی تعادلی برابر است با.....

۱) ۷۵۰ ۲) ۱۵۰۰ ۳) ۳۰۰۰ ۴) ۲۵۰۰

۱۶ـ معادله $C = ۵۰ + ۰/۸Y_d$ پیش‌بینی می‌کند که میزان مصرف، برابر باشد با:

۱) ۳۵۰ وقتی درآمد قابل تصرف برابر ۲۵۰ باشد. ۲) ۲۵۰، وقتی درآمد قابل تصرف ۳۰۰ است.

۳) ۲۰۰، وقتی درآمد قابل تصرف برابر ۱۵۰ است. ۴) ۲۵۰، وقتی درآمد قابل تصرف ۲۵۰ است.

۱۷ـ در صورتی که سرمایه‌گذاری تابعی از نرخ بهره باشد:

۱) کاهش نرخ بهره، منجر به افزایش سرمایه‌گذاری و کاهش سطح درآمد ملی می‌شود.

۲) افزایش نرخ بهره، منجر به کاهش سرمایه‌گذاری و افزایش پس‌انداز می‌شود.

۳) کاهش نرخ بهره، منجر به افزایش سرمایه‌گذاری و افزایش درآمد ملی می‌شود.

۴) هیچ‌کدام

۱۸ـ درصورتی‌که MPC برابر b فرض شود، ضریب افزایش (ضریب تکاثری)، برابر خواهد بود با:

۱) $k = \frac{۱}{b-۱}$ ۲) $k = \frac{۱}{۱+b}$ ۳) $k = \frac{۱}{۱-b}$ ۴) $k = \frac{۱}{b}$

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۱۹ـ برای از بین بردن شکاف انقباضی، دولت باید به اندازه تأثیر (میزان) شکاف:

۱) بر میزان مالیات دریافتی بیفزاید.
۲) از سیاست ضد تورمی استفاده نماید.
۳) از میزان سرمایه‌گذاری بکاهد.
۴) بر حجم مخارج دولت بیفزاید.

۲۰ـ کدام یک از جملات زیر صحیح است؟

۱) اگر $S > I$، درآمد ملی افزایش می‌یابد.
۲) اگر درآمد ملی کاهش یابد، میزان پس‌انداز کم شده و میل متوسط به مصرف، نسبت به میزان درآمد افزایش پیدا می‌کند.
۳) تأثیر نهایی افزایش میل به مصرف، موجب کاهش سرمایه‌گذاری خواهد شد.
۴) افزایش میل به نقدینگی، موجب افزایش سرمایه‌گذاری می‌شود.

۲۱ـ تعادل در اشتغال کامل، یعنی:

۱) تساوی عرضه و تقاضای کل
۲) تساوی عرضه کل نیروی انسانی و تقاضای کل نیروی انسانی
۳) تساوی عرضه کل و تقاضای کل در وضع اشتغال کل
۴) هر سه مورد

۲۲ـ در اقتصاد سه بخشی، شامل خانوارها، دولت و بنگاه‌ها که مالیات تابعی از درآمد ملی است، ضریب تکاثر سرمایه‌گذاری عبارت است از:

۱) $\frac{۱}{۱-b}$
۲) $\frac{۱}{۱+b}$
۳) $\frac{۱}{۱-b+bt}$
۴) $\frac{۱}{۱+b-bt}$

۲۳ـ فرض کنید دولت می‌خواهد مصرف، ۴۰ واحد افزایش یابد، اگر میل نهایی به مصرف ۰/۵ باشد و ضریب تکاثر مخارج دولت ۴ باشد، افزایش در مخارج دولت به منظور تغییر مصرف به میزان ۴۰ واحد، می‌باید به اندازه:

۱) ۲۰ واحد باشد.
۲) ۳۰ واحد باشد.
۳) ۴۰ واحد باشد.
۴) ۸۰ واحد باشد.

۲۴ـ در صورتی که دولت با حفظ تعادل بودجه، هزینه‌های خود را افزایش دهد:

۱) درآمد ملی آن دوره، ثابت خواهد ماند.
۲) درآمد ملی آن دوره، افزایش خواهد یافت.
۳) فقط منجر به افزایش سطح اشتغال خواهد شد.
۴) فقط منجر به افزایش سطح عمومی قیمت‌ها خواهد شد.

۲۵ـ در شرایط کمتر از اشتغال کامل، افزایش هزینه‌های عمومی، در بخش کالا و خدمات به شرط کاهش هزینه‌های انتقالی به همان میزان:

۱) منجر به افزایش درآمد ملی خواهد شد.
۲) منجر به افزایش سطح عمومی قیمت‌ها خواهد شد.
۳) منجر به توزیع عادلانه‌تر درآمد و ثروت خواهد شد.
۴) در درآمد ملی، بی‌اثر خواهد بود.

۲۶ـ در یک نظام مالیاتی، متشکل از مالیات‌های تناسبی:

۱) نرخ مالیات‌ها با افزایش مأخذ مالیات‌ها افزایش می‌یابد.
۲) نرخ (متوسط) مالیات‌ها، با افزایش مأخذ مالیات‌ها تغییر نمی‌کند.
۳) مبلغ مالیات‌ها با افزایش نرخ‌ها تغییر می‌کند.
۴) نرخ مالیات‌ها، با افزایش مأخذ مالیات‌ها، کاهش می‌یابد.

۲۷ـ ضریب فزاینده هزینه‌های عمومی:

۱) بزرگتر از ضریب فزاینده مالیات‌ها است.
۲) کوچکتر از ضرایب فزاینده مالیات‌ها است.
۳) برابر ضریب فزاینده مالیات‌ها است.
۴) برابر ضریب فزاینده هزینه‌های انتقالی است.

۲۸ـ در صورتی که در جامعه‌ای تمایل نهایی به پس‌انداز (MPS) برابر تمایل نهایی به مصرف (MPC) باشد، ضریب فزاینده مالی در آن جامعه برابر خواهد بود با:

۱) ∞
۲) ۰
۳) ۲
۴) ۳

۲۹ـ در یک مدل چهار بخشی، افزایش صادرات منجر به:

۱) کاهش درآمد ملی کشور صادر کننده، خواهد شد.
۲) افزایش درآمد ملی کشور صادرکننده، خواهد شد.
۳) افزایش درآمد ملی کشور واردکننده خواهد شد.
۴) تأثیری در درآمد ملی کشور نخواهد داشت.

۳۰ـ درصورتی‌که افزایش هزینه‌ها در بودجه کشور، منحصراً از محل افزایش مالیات‌ها تأمین شود صرف‌نظر از میزان ضریب فزاینده مالی:

۱) سطح درآمد ملی، معادل افزایش مالیات‌ها کاهش خواهد یافت.
۲) سطح درآمد ملی، معادل افزایش مالیات‌ها، افزایش خواهد یافت.
۳) سطح در آمد ملی، معادل مجموع مالیات‌ها و هزینه‌ها افزایش خواهد یافت.
۴) در سطح درآمد ملی، تغییری حاصل نخواهد شد.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۳۱ـ درصورتی‌که افزایش هزینه‌های خرید کالاها و خدمات به وسیله کاهش هزینه‌های انتقالی، جبران شود،

۱) درآمد ملی، افزایش خواهد یافت.
۲) درآمد ملی کاهش خواهد یافت.
۳) درآمد ملی، تغییری نخواهد کرد.
۴) درآمد قابل تصرف افراد، کاهش خواهد یافت.

۳۲ـ منظور از سرمایه‌گذاری مستقل:

۱) سرمایه‌گذاری‌هایی است که با تغییر درآمد ملی، ثابت است.
۲) سرمایه‌گذاری‌هایی است که با تغییر درآمد ملی تغییر نماید.
۳) سرمایه‌گذاری‌هایی است که در اثر تغییر سیاست‌های اقتصادی، تغییر می‌نماید.
۴) سرمایه‌گذاری‌هایی است که در اثر تغییر سیاست‌های اقتصادی، ثابت است.

۳۳ـ در یک اقتصاد دو بخشی، در صورتی که متوسط مصرف (APC) برابر $\frac{۳}{۴}$ و تمایل نهایی به مصرف (MPC) برابر $\frac{۹}{۱۰}$ و متوسط پس‌انداز (APS) برابر $\frac{۱}{۴}$ و تمایل نهایی به پس‌انداز برابر $\frac{۱}{۱۰}$ باشد،

۱) ضریب فزاینده مالی (ضریب تکاثری) برابر ۴ خواهد شد.
۲) ضریب فزاینده مالی (ضریب تکاثری) برابر ۶ خواهد شد.
۳) ضریب فزاینده مالی (ضریب تکاثری) برابر ۸ خواهد شد.
۴) ضریب فزاینده مالی (ضریب تکاثری) برابر ۱۰خواهد شد.

۳۴ـ در یک اقتصاد دو بخشی، اگر میزان مصرف برنامه‌ریزی شده برابر $۰/۸Y+۵۰$ و سرمایه‌گذاری برابر ۲۵۰ واحد باشد،

۱) در آمد ملی برابر ۴۰۰۰ خواهد بود.
۲) درآمد ملی برابر ۳۰۰۰ خواهد بود.
۳) درآمد ملی برابر ۲۰۰ خواهد بود.
۴) درآمد ملی برابر ۱۵۰۰ خواهد بود.

۳۵ـ اگر میل نهایی به پس‌انداز برابر ۰/۲ باشد و سطح تعادل درآمد ملی، برابر ۱۲۰، افزایش ۲۰ واحد سرمایه‌گذاری موجب .....

۱) افزایش ۱۰۰ واحد درآمد ملی خواهد شد.
۲) افزایش ۲۰۰ واحد درآمد ملی خواهد شد.
۳) کاهش ۱۰۰ واحد درآمد ملی خواهد شد.
۴) افزایش ۵۰۰ واحد درآمد ملی خواهد شد.

۳۶ـ در یک مدل اقتصاد چهار بخشی، افزایش واردات،

۱) منجر به کاهش درآمد ملی کشور صادرکننده خواهد شد.
۲) منجر به کاهش درآمد ملی کشور واردکننده خواهد شد.
۳) منجر به افزایش درآمد ملی کشور واردکننده خواهد شد.
۴) در درآمد ملی کشور صادرکننده، بی‌تأثیر خواهد بود.

۳۷ـ شیب کوچکتر از یک در تابع مصرف، به این مفهوم است که:

۱) میل نهایی به مصرف، کوچکتر از یک است.
۲) تمامی افزایش درآمد قابل تصرف به مصرف نمی‌رسد.
۳) درآمد وقتی افزایش می‌یابد، مصرف نیز افزایش می‌یابد ولی نه به اندازه افزایش درآمد
۴) همه موارد فوق

۳۸ـ صعودی بودن [مثبت بودن] شیب تابع مصرف در نظریه کینز به کدام مفهوم است؟

۱) کوچک‌تر از یک بودن میل نهایی مصرف
۲) بزرگ‌تر از صفر بودن میل نهایی به مصرف
۳) برابر بودن میل نهایی به مصرف و میل متوسط به مصرف
۴) افزایشی بودن میزان مصرف

۳۹ـ در تابع مصرف $C=a+bY$، شیب کوچک‌تر از یک [و بیشتر از صفر] به کدام مفهوم است؟

۱) افزایش مصرف بیش از افزایش درآمد
۲) افزایش درآمد به اندازه افزایش مصرف
۳) افزایش درآمد و کاهش مصرف
۴) افزایش مصرف کمتر از افزایش درآمد

۴۰ـ زمانی تعادل بی‌ثبات در اقتصاد واقع می‌شود که میل نهایی به پس‌انداز ..... میل نهایی به ..... باشد.

۱) بزرگ‌تر از، واردات
۲) کوچک‌تر از، مصرف
۳) کوچک‌تر از، سرمایه‌گذاری
۴) متناسب با، مصرف

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

فصل چهارم

«بازار پول و سیاست‌های پولی»

تست‌های تألیفی فصل چهارم

مثال۱: کدام‌یک از موارد زیر شامل تعریف حجم پول در گردش نمی‌گردد؟

۱) موجودی حساب‌های سپرده دیداری ۲) اسکناس

۳) موجودی حساب‌های سپرده پس‌انداز کوتاه مدت ۴) مسکوکات

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» این نوح حساب‌ها جزء حجم پول در گردش نیستند زیرا قابلیت نقد شوندگی کم‌تری دارند.

مثال۲: نظریه تقاضای پول کمبریج

۱) بر نقش پول به عنوان وسیله مبادله تأکید دارد. ۲) بر نقش پول به عنوان وسیله ذخیره ثروت تأکید دارد.

۳) بر سرعت گردش و نه مقدار آن تأکید دارد. ۴) همان نظریه تقاضای پول فیشر است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» نظریه تقاضای پول کمبریج یا کلاسیک‌ها معتقد به توانایی پول در ذخیره ثروت نیستند و پول را صرفاً وسیله‌ای برای مبادله می‌دانند.

مثال۳: به عقیده اقتصاددانان کلاسیک، نرخ تورم برابر است با نرخ افزایش:

۱) حجم پول در جریان ۲) درآمد ۳) هزینه ۴) پس‌انداز

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» اقتصاددانان کلاسیک با مطرح کردن نظریه مقداری پول به‌صورت $MV = P.Y$ و اعتقاد به اینکه V و Y معمولاً در هر جامعه‌ای تا مدت زیادی ثابت است، با افزایش حجم پول (M) به همان میزان سطح عمومی قیمت‌ها (P) افزایش می‌یابد. (دقت کنید در این معادله گاهی به جای Y از T استفاده می‌شود.)

مثال۴: براساس نظریه پول گرایان، تورم به احتمال زیاد نتیجه:

۱) افزایش تولید کالای سرمایه‌ای است. ۲) افزایش بهره‌وری نیروی کار است.

۳) افزایش بیش از حد حجم پول است. ۴) تغییر مکان صعودی تابع پس‌انداز است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» این گروه از اقتصاددانان افزایش بیش از حد حجم پول را از عوامل مهم و تأثیرگذار بر افزایش تورم می‌دانند و به این نکته توجه می‌کنند. گزینه‌های «۱» و «۲» به افزایش عرضه کل و گزینه «۴» به کاهش تقاضای کلی اشاره دارد که این عوامل به کاهش نرخ تورم می‌انجامد.

مثال۵: فرمول نظریه مقداری پول از دیدگاه ایروینگ فیشر:

۱) $P = \frac{M}{T}$ ۲) $MV + M'V' = PT$ ۳) $MV = \sum_{i=1}^{n} P_i Q_i$ ۴) $R = PQ$

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» در این نظریه، M و V حجم پول و سرعت گردش پول و همچنین M' و V' نمایشگر میزان سپرده‌های بانکی و سرعت گردش سپرده‌های بانکی می‌باشند.

مثال۶: تعداد دفعاتی که یک واحد پول در یک دوره معین واسطه مبادله می‌گردد چه خوانده می‌شود؟

۱) سرعت معاملات ۲) سرعت درآمد ۳) سرعت گردش پول ۴) نرخ رشد پول

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» تعداد دفعاتی که یک واحد پول در یک دوره معین واسطه مبادله می‌گردد، سرعت گردش پول خوانده می‌شود.

مثال۷: براساس نظریه مقداری پول کلاسیک‌ها در کوتاه مدت ۱۰ درصد افزایش در عرضه پول:

۱) سطح قیمت‌ها را به میزان ۱۰ درصد افزایش می‌دهد. ۲) سطح قیمت‌ها را به میزان ۱۰ درصد کاهش می‌دهد.

۳) تولید ناخالص ملی را به میزان ۱۰ درصد افزایش می‌دهد. ۴) تولید ناخالص ملی را به میزان ۱۰ درصد کاهش می‌دهد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» کلاسیک‌ها معتقد بودند که در کوتاه مدت میزان افزایش عرضه پول خود را بر روی افزایش سطح عمومی قیمت‌ها نشان می‌دهد و این میزان تغییر را برابر هم می‌دانستند. $MV = PY \Rightarrow \dot{M} + \dot{V} = \dot{P} + \dot{Y} \Rightarrow ۰/۱ + ۰ = \dot{P} + ۰ \Rightarrow \dot{P} = ۰/۱ = \%۱۰$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۸: منحنی رجحان نقدینگی نشان‌دهنده رابطه‌ی بین:

۱) تقاضای معامله پول و سطح قیمت‌هاست. ۲) تقاضای سفته‌بازی پول و سطح قیمت‌ها است.

۳) تقاضای سفته‌بازی پول و نرخ بهره است. ۴) تقاضای سفته‌بازی و تقاضای معامله پول است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» منحنی رجحان نقدینگی رابطه‌ی بین تقاضای سفته‌بازی پول و نرخ بهره را نشان می‌دهد.

مثال۹: کاهش نرخ بهره با فرض $M_t = F(Y,i)$ (i نرخ بهره، Y درآمد ملی و M_t تقاضای معامله پول است):

۱) باعث افزایش تقاضای معامله پول می‌شود. ۲) باعث کاهش تقاضای معامله پول می‌شود.

۳) باعث تغییر در تقاضای معامله پول نمی‌شود. ۴) هیچ‌کدام

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» تقاضا برای پول با درآمد ملی رابطه‌ی مستقیم و با نرخ بهره رابطه عکس دارد، کاهش نرخ بهره موجب افزایش تقاضای پول می‌شود.

مثال۱۰: اگر فرض کنیم تقاضای معامله پول به نرخ بهره بستگی دارد، کاهش نرخ بهره:

۱) باعث کاهش تقاضای معامله پول می‌گردد. ۲) باعث افزایش تقاضای معامله پول می‌گردد.

۳) در تقاضای معامله پول، تغییر ایجاد نمی‌کند. ۴) در تقاضای کل پول تغییر ایجاد نمی‌کند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» تقاضای پول با نرخ بهره رابطه‌ی عکس دارد و کاهش نرخ بهره موجب افزایش تقاضای معامله پول می‌گردد.

مثال۱۱: تقاضای پول کینزی:

۱) با نرخ بهره رابطه‌ی معکوس و با درآمد ملی رابطه‌ی مستقیم دارد. ۲) با نرخ بهره رابطه‌ی مستقیم و با درآمد ملی رابطه‌ی معکوس دارد.

۳) با نرخ بهره و درآمد، هر دو رابطه‌ی معکوس دارد. ۴) با نرخ بهره و درآمد، هر دو رابطه‌ی مستقیم دارد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» کینز برای تقاضای پول دو نکته مطرح کرد: ۱ـ تقاضای پول برای امور معاملاتی و احتیاطی که با درآمد مصرف‌کننده رابطه‌ی مستقیم دارد و ۲ـ تقاضای پول برای امور سفته‌بازی که با نرخ بهره رابطه‌ی عکس دارد.

مثال۱۲: فرض کنید تابع تقاضای پول یک کشور عبارت است از $M^d = ۰/۲Y - ۴۰۰r$، اگر عرضه پول M^s برابر ۵۰۰ و درآمد ملی $Y = ۳۰۰۰$ باشد، نرخ بهره تعادلی عبارت خواهد بود از:

۱) ۲۰ درصد ۲) ۲۵ درصد ۳) ۴۰ درصد ۴) ۵ درصد

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» برای به‌دست آوردن نرخ بهره تعادلی و یا درآمد تعادلی، باید بازار پول در تعادل باشد، لذا عرضه پول را برابر تقاضای پول در نظر می‌گیریم:

$$\left.\begin{array}{l} Y = ۳۰۰۰ \qquad M^S = ۵۰۰ \\ M^d = M^s \\ M^d = ۰/۲Y - ۴۰۰r \end{array}\right\} \Rightarrow ۵۰۰ = ۰/۲(۳۰۰۰) - ۴۰۰(r) \Rightarrow r = \frac{۱}{۴} = \%۲۵$$

مثال۱۳: درصورتی‌که دولت به استقراض از بانک مرکزی مبادرت نماید:

۱) پایه پولی کاهش می‌یابد. ۲) پایه پولی افزایش می‌یابد. ۳) در پایه پولی بی‌اثر است. ۴) منجر به کاهش حجم پول می‌شود.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» استقراض دولت از بانک مرکزی موجب بدهی دولت به بانک مرکزی می‌شود و از آنجا که این مسأله یکی از منابع پایه پولی است با استقراض دولت از بانک مرکزی پایه پولی افزایش می‌یابد. در دوران جنگ تحمیلی به‌دلیل افزایش استقراض دولت از بانک مرکزی، پایه‌ی پولی افزایش یافت.

مثال۱۴: چنانچه ذخایر اضافی نگهداری شود و نرخ ذخیره قانونی ۲۰ درصد و نسبت اسکناس به حجم پول ۵۰ درصد و حجم پول برابر با ۱۰۰۰ باشد، مقدار سپرده‌های قانونی برابر است با:

۱) ۱۰۰ ۲) ۲۰۰ ۳) ۴۰۰ ۴) ۵۰۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» مقدار سپرده‌های قانونی = حجم پول × نسبت اسکناس به حجم پول × نرخ ذخیره قانونی $= ۱۰۰۰ \times ۰/۵ \times ۰/۲ = ۱۰۰$

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۱۵: هرگاه سپرده اولیه پول برابر با ۸ میلیون ریال و ذخیره اضافی در بانک‌ها ۰٫۸ درصد باشد، حجم عرضه پول برابر با چند میلیون ریال است؟

۱) ۱۰ ۲) ۱۶۰ ۳) ۴۰ ۴) ۸۰

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» برای سپرده‌های اولیه نرخ ذخیره قانونی برابر است با یک منهای ذخیره اضافی نزد بانک‌ها و ضریب تکاثر بالقوه پول را با تقسیم یک بر این نرخ می‌توان محاسبه نمود و با ضرب ضریب تکاثر پول در سپرده اولیه، می‌توان عرضه پول را به‌دست آورد:

ضریب افزایش سپرده = ضریب تکاثر پول، $\frac{۱}{\text{نرخ ذخیره قانونی}} = \frac{۱}{۱-۰/۸} = ۵$ $M^s = ۸ \times ۵ = ۴۰$ میلیون

مثال۱۶: نسبت مازاد ذخیره بانک‌های تجاری تابعی است از:

۱) نرخ بهره و نسبت پول رایج ۲) نرخ تنزیل مجدد و نسبت پول رایج

۳) نرخ بهره و نرخ تنزیل مجدد ۴) نسبت پول رایج

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» نسبت ذخیره مازاد بانک‌های تجاری تابعی معکوس از نرخ بهره و نرخ تنزیل مجدد است.

مثال۱۷: افزایش نرخ تنزیل مجدد:

۱) سیاست پولی انقباضی است. ۲) سیاست پولی انبساطی است. ۳) سیاست مالی انبساطی است. ۴) سیاست مالی انقباضی است.

☑ **پاسخ :** گزینه «۱» افزایش نرخ تنزیل مجدد توسط بانک مرکزی موجب کاهش حجم پول می‌گردد و به عنوان یک سیاست پولی انقباضی به شمار می‌آید.

مثال۱۸: افزایش نسبت ذخیره قانونی:

۱) سیاست مالی انبساطی است. ۲) سیاست پولی انبساطی است. ۳) سیاست پولی انقباضی است. ۴) سیاست مالی انقباضی است.

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» افزایش نسبت ذخیره قانونی باعث کاهش قدرت وام‌دهی بانک‌ها و نتیجتاً کاهش حجم پول می‌شود و به عنوان یک سیاست پولی انقباضی مطرح است.

مثال۱۹: در تئوری تقاضای پول فریدمن، اگر قیمت‌ها افزایش یابد، ولی نرخ تورم ثابت باشد:

۱) تقاضای اسمی و حقیقی پول افزایش می‌یابد. ۲) تقاضای اسمی و حقیقی پول کاهش می‌یابد.

۳) تقاضای اسمی پول افزایش و تقاضای حقیقی پول ثابت می‌ماند. ۴) تقاضای اسمی پول کاهش و تقاضای حقیقی پول ثابت می‌ماند.

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» در تئوری تقاضای پول فریدمن، اگر قیمت‌ها افزایش یابد، ولی نرخ تورم ثابت باشد تقاضای اسمی پول افزایش و تقاضای حقیقی پول ثابت می‌ماند.

مثال۲۰: در نظریه تقاضای پول فریدمن، کدام یک از عوامل زیر تقاضای پول را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد؟

۱) ثروت ۲) نرخ بازده نسبی پول ۳) سرمایه‌گذاری ۴) نسبت ثروت مادی به غیر مادی

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» فریدمن تقاضای پول را تنها ناشی از ثروت و درآمد و یا هرگونه از دارایی‌های جانشین پول می‌داند و به تأثیر سرمایه‌گذاری اعتقادی ندارد.

مثال۲۱: طبق نظریه تقاضای معاملاتی بامول، افزایش درآمد از ۲۰۰۰ به ۲۵۰۰ سبب می‌شود تقاضای پول از ۴۰۰۰ به..... .

۱) ۳۵۰۰ کاهش می‌یابد. ۲) ۳۰۰۰ کاهش می‌یابد. ۳) ۴۵۰۰ افزایش یابد. ۴) ۵۰۰۰ افزایش یابد.

☑ **پاسخ :** گزینه «۳» طبق نظریه تقاضای معاملاتی بامول داریم: $M_T^d = ۲^{\frac{-۱}{۲}} r^{\frac{-۱}{۲}} c^{\frac{۱}{۲}} y^{\frac{۱}{۲}}$

که کشش تقاضای پول نسبت به درآمد $\frac{۱}{۲}$ است. از آنجایی که درآمد ۲۵ درصد افزایش یافته (از ۲۰۰۰ به ۲۵۰۰) تقاضای معاملاتی پول نیز ۱۲/۵ درصد افزایش می‌یابد یعنی، از ۴۰۰۰ به ۴۵۰۰ افزایش خواهد یافت.

$$n = \sqrt{\frac{ryT}{۲c}}$$

در رابطه بالا r، نرخ بهره؛ y، درآمد؛ T، دوره پرداخت حقوق (معمولاً ۱ در نظر گرفته می‌شود)؛ c، هزینه تبدیل اوراق قرضه به وجه نقد یا هزینه رفت‌وآمد به بانک و n تعداد مراجعات به بانک است.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال ۲۲: تفاوت تقاضای سفته بازی توبین و کینز در این است که در تئوری توبین:

۱) در نظریه تقاضای پول توبین، تقاضای پول افراد تابعی از نرخ بهره نیست.

۲) در نظریه تقاضای پول توبین افراد ترکیبی از اوراق قرضه و پول نگهداری می‌کنند.

۳) گزینه (۱) و (۲) هر دو صحیح است.

۴) این دو نظریه هیچ تفاوتی با یکدیگر ندارند، فقط در نظریه توبین بازدهی اوراق قرضه یک متغیر تصادفی است.

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» در نظریه‌ی تقاضای پول توبین، افراد ترکیبی از اوراق قرضه و پول نگهداری می‌کنند.

مثال ۲۳: اگر نسبت ذخیره قانونی ده درصد باشد و ۲۰۰ واحد پایه پولی افزایش یابد، حجم پول در اقتصاد کشور چند واحد افزایش می‌یابد؟

۱) ۲۰۰ ۲) ۲۰ ۳) ۲۰۰۰ ۴) ۱۰

☑ **پاسخ :** گزینه «۳»

$$\text{ضریب فزاینده} = \frac{۱}{\text{ذخیره قانونی}} = \frac{۱}{۰/۱} = ۱۰$$

$$\text{حجم پول} = \text{پایه پولی} \times \text{ضریب فزاینده} = ۲۰۰ \times ۱۰ = ۲۰۰۰$$

آزمون فصل چهارم

۱ـ طبق نظریه تقاضای معاملاتی بامول افزایش درآمد از ۲۰۰۰ به ۲۵۰۰ سبب می‌شود تقاضای پول از ۴۰۰۰ به :

۱) ۳۵۰۰ کاهش یابد. ۲) ۴۵۰۰ افزایش یابد. ۳) ۳۰۰۰ کاهش یابد. ۴) ۵۰۰۰ افزایش یابد.

۲ـ در تحلیل فریدمن هنگامی که نرخ تورم ثابت اما مثبت است، سبب ..... تقاضای اسمی پول و..... تقاضای حقیقی پول می‌شود.

۱) افزایش ـ افزایش ۲) افزایش ـ کاهش ۳) افزایش ـ عدم تغییر ۴) عدم تغییر ـ افزایش

۳ـ اگر سرعت گردش پول برابر ۱۰ باشد کدام‌یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

۱) به‌طور متوسط مردم برای هر ریال مخارج روی کالاها و خدمات ۱۰ریال پول نگهداری می‌کنند.

۲) به‌طور متوسط حجم پول ۱۰مرتبه در مبادله‌های مربوط به اقتصاد، دست به‌دست می‌شود.

۳) به‌طور متوسط هر ریال از حجم پول کشور به میزان ۱۰ریال از مخارج روی کالاها و خدمات نهایی و واسطه‌ها را تأمین مالی می‌کند.

۴) به‌طور متوسط هر ریال از حجم پول کشور ۱۰ مرتبه تبدیل به درآمد شده است.

۴ـ اگر در حال حاضر نرخ بهره ۱۰درصد باشد، یک برگ اوراق قرضه با سررسید ۱۰ساله که ۸ سال از انتشار آن سپری شده و قیمت اسمی آن ۱۰۰۰۰ریال و درآمد بهره سالیانه آن ۱۵۰۰ریال است، در بازار تقریباً با چه قیمتی مبادله می‌شود؟

۱) ۱۰۹۳۵ ۲) ۱۰۰۰۰ ۳) ۹۹۳۵ ۴) ۹۴۳۵

۵ـ در کدام‌یک از نظریات تقاضای پول زیر نرخ بهره مستقیماً وارد نمی‌شود؟

۱) تقاضای پول کینز ۲) تقاضای پول فریدمن ۳) تقاضای معاملاتی بامول ۴) تقاضای پول مکتب کمبریج

۶ـ کدام‌یک از عبارات زیر درباره نظریه تقاضای سفته‌بازی پول توبین درست نیست؟

۱) طبق این نظریه فرد با ریسک روبه‌رو است و این ریسک مربوط به تغییرات درآمد دائمی فرد است.

۲) طبق این نظریه فرد با ریسک روبه‌رو است و این ریسک مربوط به انتظارات فرد از نرخ بهره است.

۳) در تعیین تقاضای سفته‌بازی پول به حداکثرسازی مطلوبیت افراد پرداخته می‌شود.

۴) در این نظریه ثروت افراد شامل پول و اوراق قرضه است.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۷ـ در تحلیل تقاضای پول کینز هنگامی‌که نرخ بهره جاری ۲/۰ و نرخ بهره انتظاری ۲۴/۰ است و اگر کل ثروت مالی فرد ۱۰۰۰ باشد، مقدار تقاضای پول (سفته بازی) فرد ..... و مقدار تقاضای اوراق قرضه فرد ..... است.

۱) ۵۰۰ـ۵۰۰ ۲) ۱۰۰۰ ـ صفر ۳) صفر ـ ۱۰۰۰ ۴) ۸۰۰ـ۲۰۰

۸ـ ابداع حساب‌های پس‌انداز که برداشت از آن هزینه اندکی برای سپرده گذار داشته باشد، تقاضای پول را .....

۱) افزایش می‌دهد.

۲) کاهش می‌دهد.

۳) تغییر نمی‌دهد.

۴) تأثیری روی تقاضای پول ندارد چون سپرده‌های پس‌انداز در پول محسوب نمی‌شوند.

۹ـ اگر نرخ بهره بیش از نرخ بهره لازم برای تعادل بازار پول باشد، مردم تمایل خواهند داشت:

۱) اوراق قرضه خریداری کنند تا نرخ بهره برای برگرداندن تعادل کاهش یابد.

۲) اوراق قرضه بفروشند تا نرخ بهره برای برگرداندن تعادل کاهش یابد.

۳) اوراق قرضه خریداری کنند تا عرضه پول برای برگرداندن تعادل کاهش یابد.

۴) اوراق قرضه بفروشند تا عرضه پول برای برگرداندن تعادل کاهش یابد.

۱۰ـ در مدل تقاضای پول توبین، افزایش ریسک مواجه شدن با زیان کاهش قیمت اوراق قرضه سبب:

۱) کاهش تقاضای پول معاملاتی می‌شود. ۲) کاهش تقاضای پول سفته‌بازی می‌شود.

۳) افزایش تقاضای پول سفته‌بازی می‌شود. ۴) تغییری در تقاضای پول سفته‌بازی نمی‌شود.

۱۱ـ در معادله $MV = Y$:

۱) M، نماینده نقدینگی جامعه و V، تعداد متوسط دفعاتی است که این نقدینگی به‌کار می‌رود.

۲) M، نمایندگی حجم پول جامعه و V، تعداد متوسط دفعاتی است که حجم پول برای خرید کالاها و خدمات به‌کار می‌رود.

۳) M، نماینده مجموع اسکناس منتشرشده از طرف دولت در دست مردم است.

۴) V، نماینده سرعت گردش کالاهای مصرفی است.

۱۲ـ کاهش ذخیره قانونی سپرده‌های بانک‌ها، منجر به:

۱) کاهش ذخایر نقدی بانک‌ها و نهایتاً موجب افزایش حجم سپرده‌ها می‌شود.

۲) افزایش ذخایر نقدی بانک‌ها و نهایتاً موجب افزایش حجم سپرده‌ها می‌شود.

۳) کاهش ذخایر نقدی بانک‌ها و نهایتاً موجب کاهش سپرده‌ها می‌شود.

۴) افزایش ذخایر نقدی بانک‌ها و نهایتاً موجب کاهش حجم سپرده‌ها می‌شود.

۱۳ـ درصورتی‌که نسبت ذخایر اضافی بانک‌ها، به سپرده‌های مردم نزد بانک‌ها، افزایش یابد:

۱) ضریب تکاثری پول (M_1) افزایش می‌یابد.

۲) ضریب تکاثری پول (M_1) کاهش می‌یابد.

۳) ضریب تکاثری پول (M_1) کاهش و ضریب تکاثری نقدینگی (M_2) افزایش می‌یابد.

۴) ضریب تکاثری پول (M_1) افزایش و ضریب تکاثری نقدینگی (M_2) کاهش می‌یابد.

۱۴ـ اگر عرضه پول برابر ۱۰۰ میلیارد ریال و سطح قیمت‌ها برابر ۲ و مقدار تولید برابر ۵۰۰ میلیارد واحد باشد، در آن صورت سرعت گردش پول برابر است با:

۱) ۲/۵ ۲) ۵ ۳) ۴ ۴) ۱۰

۱۵ـ کدام‌یک از موارد زیر، جزء ابزارهای سیاست پولی در ایران نیست؟

۱) نسبت سپرده قانونی ۲) نرخ بازده سهام ۳) سقف‌های اعتباری ۴) نرخ کنترل مجدد

۱۶ـ اگر حجم پایه پولی، نصف و ضریب تکاثری پول، دو برابر گردد، در آن صورت:

۱) حجم پول نصف می‌شود. ۲) حجم پول دو برابر می‌شود. ۳) حجم پول، بدون تغییر باقی می‌ماند. ۴) حجم پول چهار برابر می‌شود.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۱۷ـ مهم‌ترین منبع پایه پولی در دوره بعد از پایان پیروزی انقلاب اسلامی چه بوده است؟

۱) خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی
۲) خالص بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی
۳) بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی
۴) بدهی دولت به بانک‌ها

۱۸ـ برای سیاست‌های پولی و مالی، ابزارهای اجرایی مجزایی مورد استفاده است. کدام یک از ابزارهای زیر، مربوط به سیاست‌های پولی نیست؟

۱) تغییرات ذخایر قانونی سپرده‌ها
۲) انتشار و توزیع اوراق قرضه دولتی (توسط بانک مرکزی)
۳) جیره‌بندی اعتبارات بانکی
۴) مقررات مربوط به فروش‌های اقساطی

۱۹ـ درصورتی‌که نرخ ذخایر قانونی سپرده‌های بانکی، افزایش یابد:

۱) مستقیماً منجر به افزایش ذخایر نقدی بانک‌ها و نهایتاً افزایش قدرت وام‌دهی بانک‌ها می‌شود.
۲) مستقیماً منجر به کاهش ذخایر نقدی بانک‌ها و نهایتاً افزایش قدرت وام‌دهی بانک‌ها می‌شود.
۳) مستقیماً منجر به کاهش ذخایر نقدی بانک‌ها و نهایتاً کاهش قدرت وام‌دهی بانک‌ها می‌شود.
۴) نهایتاً منجر به افزایش حجم نقدینگی جامعه خواهد شد.

۲۰ـ در معادله‌ی $MV = GNP$:

۱) M، مبین تغییرات در حجم پول است.
۲) M، مبین مجموع حجم پول و شبه پول است.
۳) V، نمایشگر تعداد دفعاتی است که حجم پول برای خرید کالاها و خدمات (GNP) به کار رفته است.
۴) V، نمایشگر کلیه وسایل پرداخت در مبادلات GNP است.

۲۱ـ بانک مرکزی از کدام‌یک از طرق زیر می‌تواند امکان افزایش سپرده‌های دیداری را به‌وجود آورد؟

۱) کاهش حجم ذخایر نقدی بانک‌ها و یا افزایش ذخایر قانونی سپرده‌ها.
۲) افزایش حجم ذخایر نقدی بانک‌ها و کاهش ذخایر قانونی سپرده‌ها.
۳) افزایش حجم ذخایر نقدی بانک‌ها و یا افزایش ذخایر قانونی سپرده‌ها.
۴) کاهش حجم ذخایر نقدی بانک‌ها و یا کاهش ذخایر قانونی سپرده‌ها.

۲۲ـ کدام یک از مفاهیم زیر، برای تعریف (M_1) (حجم پول) مصداق دارد؟

۱) اسکناس و مسکوک منتشره و سپرده‌های دیداری نزد بانک‌ها.
۲) اسکناس و مسکوک در جریان (نزد مردم) و سپرده‌های دیداری نزد بانک‌ها.
۳) اسکناس و مسکوک در جریان (نزد مردم) و سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها.
۴) اسکناس و مسکوک در جریان (نزد مردم) و سپرده‌های دیداری و غیر دیداری نزد بانک‌ها.

۲۳ـ افزایش نرخ تنزیل به وسیله بانک مرکزی، مبین کدام‌یک از حالات زیر است؟

۱) پیروی بانک مرکزی از یک سیاست پولی انقباضی (سخت).
۲) پیروی بانک مرکزی از یک سیاست پولی انبساطی (آسان).
۳) عدم پرداخت وام از سوی بانک مرکزی به بانک‌های تجاری.
۴) کاهش نرخ تنزیل در بازار.

۲۴ـ سیاست افزایش نرخ تنزیل مجدد توسط بانک مرکزی را سیاست ..... گویند.

۱) پولی انبساطی
۲) پولی انقباضی
۳) پولی و مالی
۴) مالی انبساطی

۲۵ـ ضریب افزایش سپرده‌ها نزد بانک‌های تجاری چگونه است؟

۱) نسبت ذخایر مازاد به سایر ذخایر.
۲) نسبت پول رایج به سپرده‌ها نزد بانک‌های تجاری.
۳) عکس سرعت گردش پول در جامعه.
۴) عکس نرخ ذخیره قانونی بانک‌های تجاری نزد بانک مرکزی

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

فصل پنجم

«تعادل همزمان بازار کالا و بازار پول»

تست‌های تألیفی فصل پنجم

مثال۱: اگر $C = ۶۰۰ + ۰/۶y$ و $I = ۲۵۰ + ۰/۱۵Y - ۲۰۰r$ باشد. آنگاه کاهش سرمایه‌گذاری برون‌زا به اندازه ۲۰۰ واحد، سبب چقدر جابه‌جایی افقی IS به سمت چپ خواهد شد؟

۱) ۴۰۰ ۲) ۳۰۰ ۳) ۲۵۰ ۴) ۸۰۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» در این حالت I تابع y بوده، $d\bar{I} = -۲۰۰$ پس انتقال افقی IS به‌صورت:

$$\text{انتقال افقی IS} = \frac{۱}{۱-b-e} d\bar{I} = \frac{۱}{۱-۰/۶-۰/۱۵}(-۲۰۰) = -۸۰۰$$

مثال ۲: کاهش مخارج دولت در اقتصاد باعث:

۱) انتقال IS به راست می‌شود. ۲) انتقال IS به چپ می‌شود. ۳) انتقال LM به چپ می‌شود. ۴) انتقال LM به راست می‌شود.

☑ **پاسخ :** گزینه «۲» با کاهش G تقاضای کل و درآمد ملی کاهش می‌یابد و IS به چپ منتقل می‌شود.

مثال۳: وقتی منحنی IS در اثر سیاست مالی انبساطی به سمت راست حرکت کند بدین معنی است که:

۱) در هر سطح درآمدی، نرخ بهره کاهش می‌یابد. ۲) در هر سطح درآمدی، نرخ بهره افزایش می‌یابد.
۳) در هر سطح نرخ بهره‌ای، درآمد کاهش می‌یابد. ۴) در هر سطح نرخ بهره‌ای، درآمد ثابت می‌ماند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» اعمال سیاست مالی انبساطی منحنی IS را به طرف راست حرکت داده و این نشان‌دهنده این است که در نرخ بهره ثابت درآمد افزایش یافته و یا در هر سطح از درآمد نرخ بهره افزایش یافته است.

مثال۴: سیاست مالی انبساطی باعث می‌شود که:

۱) نرخ بهره کاهش و درآمد ملی افزایش یابد. ۲) نرخ بهره افزایش و درآمد ملی کاهش یابد.
۳) نرخ بهره و درآمد ملی هر دو کاهش یابند. ۴) نرخ بهره و درآمد ملی هر دو افزایش یابند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» همان‌طور که اشاره شد اعمال سیاست مالی انبساطی موجب انتقال منحنی IS به سمت راست می‌شود و نرخ بهره و درآمد ملی را افزایش می‌دهد. به طور کلی سیاست‌های مالی انبساطی به دو صورت افزایش مخارج دولتی و یا کاهش مالیات‌ها صورت می‌گیرد.

مثال۵: هنگامی منحنی IS به موازات خود به طرف راست تغییر مکان می‌یابد که:

۱) مالیات افزایش یابد. ۲) مخارج دولت و مالیات هر دو کاهش به میزان برابر داشته باشند.
۳) سرمایه‌گذاری مستقل بخش خصوصی کاهش یابد. ۴) مخارج دولت افزایش یابد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» افزایش مخارج دولت تقاضای کل را افزایش می‌دهد و منحنی IS را به راست منتقل می‌کند. در دیگر گزینه‌ها تمامی آن‌ها به کاهش تقاضای کل اشاره دارند که موجب حرکت IS به سمت چپ می‌شود.

مثال۶: افزایش عرضه پول، منحنی:

۱) LM را به سمت راست، تغییر مکان می‌دهد. ۲) LM را به سمت چپ، تغییر مکان می‌دهد.
۳) IS را به سمت چپ، تغییر مکان می‌دهد. ۴) IS را به سمت راست، تغییر مکان می‌دهد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» افزایش عرضه پول به عنوان یک سیاست پولی انبساطی موجب انتقال منحنی LM به سمت راست می‌شود. به‌طور کلی سیاست‌های پولی، منحنی LM و سیاست‌های مالی منحنی IS را جابه‌جا می‌کنند.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۷: افزایش سطح عمومی قیمت‌ها، عرضه حقیقی پول را:

۱) کاهش داده و منحنی LM را به سمت راست و پایین تغییر مکان می‌دهد.
۲) افزایش داده و منحنی LM را به سمت راست و پایین تغییر مکان می‌دهد.
۳) کاهش داده و منحنی LM را به سمت چپ و بالا تغییر مکان می‌دهد.
۴) افزایش داده و منحنی LM را به سمت چپ و پایین تغییر مکان می‌دهد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» افزایش سطح عمومی قیمت‌ها، عرضه حقیقی پول $(\frac{M^s}{P})$ را کاهش می‌دهد و کاهش عرضه حقیقی پول منحنی LM را به سمت چپ و بالا جابه‌جا می‌کند.

مثال۸: اگر اقتصاد در تله نقدینگی باشد، برای افزایش درآمد ملی، کدام‌یک از سیاست‌های زیر مؤثرتر است؟

۱) سیاست پولی
۲) سیاست پولی و مالی با هم
۳) سیاست مالی
۴) نمی‌توان مشخص کرد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» در حالتی که اقتصاد در دام نقدینگی باشد، منحنی LM به‌صورت افقی در می‌آید و سیاست پولی تأثیری بر درآمد ملی ندارد. اما در صورت اعمال سیاست مالی منحنی IS به راست منتقل شده و درآمد ملی را افزایش می‌دهد.

مثال۹: طبق استدلال کینز در شرایط دام نقدینگی پول نسبت به نرخ بهره:

۱) شیب بی‌نهایت دارد
۲) شیب مثبت دارد
۳) کشش بی‌نهایت دارد
۴) کشش معادل با صفر دارد

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» تعریف دام نقدینگی مطابق با گزینه «۳» است. یعنی در شرایط دام نقدینگی کشش تقاضای پول نسبت به نرخ بهره بی‌نهایت است و این یعنی تابع تقاضای پول افقی و دارای شیب برابر صفر است. در این شرایط LM نیز افقی خواهد بود.

مثال۱۰: در چه شرایطی منحنی نسبت به نرخ بهره دارای شیب کمتر و کشش بیشتری است؟

۱) اگر عرضه پول برونزا باشد.
۲) عرضه پول تابعی مستقیم از نرخ بهره باشد.
۳) عرضه پول تابع غیرمستقیم از نرخ بهره باشد.
۴) نسبت ذخایر قانونی صددرصد باشد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» چون در این‌صورت شیب LM می‌شود $\frac{k}{L+\alpha}$ که α ضریب حساسیت عرضه پول نسبت به نرخ بهره بوده و باعث کاهش شیب LM می‌شود.

مثال۱۱: اگر تابع تقاضای پول به‌صورت $\frac{M^d}{p}=۰/۲Y$ باشد و عرضه حقیقی پول $\frac{M^s}{P}=۲۰۰$ باشد، در آن صورت درآمد ملی تعادلی مساوی است با:

۱) ۱۰۰۰
۲) ۴۰۰
۳) ۵۰۰
۴) اطلاعات کم است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» چون در تعادل $\frac{M^s}{P}=\frac{M^d}{P}$ است پس داریم:

$$۲۰۰=۰/۲Y \Rightarrow Y=۱۰۰۰$$

مثال۱۲: اگر تقاضای پول به شکل $\frac{M^d}{P}=۲۰۰+۰/۲Y-۲۰۰r$ باشد، با افزایش ۱۰۰ واحد درآمد ملی بر روی LM نرخ بهره چه مقدار افزایش می‌یابد؟

۱) ۰/۰۱
۲) ۰/۱
۳) ۰/۰۲
۴) ۰/۲

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» طبق رابطه زیر داریم:

$$dr=\frac{k}{L}dY \Rightarrow dr=\frac{۰/۲}{۲۰۰}\times(۱۰۰)=۰/۱$$

مثال۱۳: با فرض معادله $LM: Y=۷۵۰+۲۰۰۰r$ تعادل بین عرضه پول و تقاضای پول در کدام‌یک از وضعیت‌های زیر برقرار می‌گردد؟

۱) نرخ بهره ۶ درصد و سطح درآمد ۷۵۰ واحد
۲) نرخ بهره ۱۰ درصد و سطح درآمد ۸۰۰ واحد
۳) نرخ بهره ۱۰ درصد و سطح درآمد ۹۰۰ واحد
۴) نرخ بهره ۱۰ درصد و سطح درآمد ۹۵۰ واحد

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» تعادل بین عرضه و تقاضای پول در تمام نقاط LM برقرار است، لذا باید نقطه‌ای انتخاب شود که بر روی منحنی LM باشد، که گزینه ۴صحیح است.

$$r=۰/۱۰ \rightarrow Y=۷۵۰+۲۰۰۰\times ۰/۱=۹۵۰$$

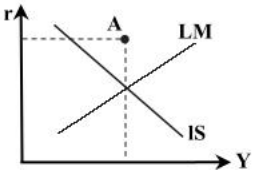
---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۱۴: نقاط بالای تقاطع منحنی‌های LM, IS بیان‌گر:

۱) مازاد عرضه در بازار کالا و مازاد عرضه در بازار پول
۲) مازاد عرضه در بازار کالا و مازاد تقاضا در بازار پول
۳) مازاد تقاضا در بازار کالا و مازاد عرضه در بازار پول
۴) مازاد تقاضا در بازار کالا و مازاد تقاضا در بازار پول

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» در نقطه‌ی A، بالای LM هستیم لذا نرخ بهره از حالت تعادل بازار پول بالاتر است و تقاضای سفته‌بازی پول از حالت تعادلی کمتر است، پس مازاد عرضه پول داریم. همچنین در نقطه‌ی A که بالای IS است، r از حالت تعادلی بیشتر است و سرمایه‌گذاری از حالت تعادلی کمتر است، پس مازاد عرضه در بازار کالا نیز داریم.

مثال۱۵: اثر برون رانی بخش خصوصی وجود دارد، به این دلیل که افزایش مخارج دولت باعث:

۱) افزایش نرخ بهره می‌شود.
۲) کاهش نرخ بهره می‌شود.
۳) ضریب افزایش مخارج دولت را زیاد می‌کند.
۴) گرایش نهایی مصرف را زیاد می‌کند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» افزایش مخارج دولت در همه حالت‌ها به جز وضعیت دام نقدینگی، موجب افزایش درآمد ملی و نرخ بهره می‌شود و از آنجا که افزایش نرخ بهره با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی رابطه عکس دارد موجب کاهش حضور بخش خصوصی در امور سرمایه‌گذاری می‌شود.

مثال۱۶: هنگامی که حساسیت سرمایه گذاری به نرخ بهره کمتر می‌شود، جابه‌جایی:

۱) LM نرخ بهره را کمتر تغییر می‌دهد.
۲) LM درآمد ملی را شدیدتر تغییر می‌دهد.
۳) IS نرخ بهره را شدیدتر تغییر می‌دهد.
۴) IS درآمد ملی را شدیدتر تغییر می‌دهد.

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» زمانی که I نسبت به r حساسیت کمتری داشته باشد IS پر شیب تر شده ولذا به طور قطع جابه‌جایی IS اثر شدیدتری روی Y می‌گذارد و اثر آن روی r بستگی به شیب LM دارد. در این حالت جابه‌جایی LM اثر شدید روی r دارد ولی اثر آن روی Y کم است.

مثال۱۷: چنانچه میل نهایی به مصرف بیشتر باشد، کارایی سیاست:

۱) مالی و پولی بیشتر می‌شود.
۲) مالی و پولی کمتر می‌شود.
۳) مالی بیشتر و پولی کمتر می‌شود.
۴) مالی کمتر و پولی بیشتر می‌شود.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» هرچه b بزرگتر باشد ضریب تکاثر G و $\frac{M^s}{P}$ هر دو بزرگتر می‌شود و لذا کارایی سیاست مالی و پولی هر دو بیشتر می‌شود.

مثال۱۸: در شرایطی که اقتصاد نزدیک اشتغال کامل است، برای افزایش تقاضای کل و تولید اسمی منحنی LM تقریباً:

۱) افقی است و فقط سیاست مالی موثر است.
۲) عمودی است و فقط سیاست مالی موثر است.
۳) عمودی است و فقط سیاست پولی موثر است.
۴) عمودی است و هیچ سیاستی موثر نیست.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» در نزدیکی اشتغال کامل پول راکد وجود نداشته و کشش تقاضای پول به نرخ بهره تقریباً صفر است. بنابراین LM عمودی شده و سیاست مالی و جابه‌جایی IS هیچ اثری روی Y ندارد و سیاست پولی به اندازه انتقال افقی LM درآمد را افزایش می‌دهد.

مثال۱۹: در شرایط دام نقدینگی و زمانی‌که سرمایه‌گذاری نسبت به نرخ بهره بی‌کشش است، منحنی تقاضای کل به ترتیب چگونه است؟

۱) نزولی ـ نزولی
۲) عمودی ـ عمودی
۳) افقی ـ افقی
۴) افقی ـ عمودی

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» در شرایط دام نقدینگی حساسیت تقاضای پول نسبت به نرخ بهره بسیار زیاد است و این یعنی $L \to \infty$. وقتی سرمایه‌گذاری نسبت به نرخ بهره بی‌کشش باشد، یعنی $h = 0$ است. در هر دو حالت عبارت $\frac{L}{h}$ در صورت فرمول شیب AD به سمت بی‌نهایت میل می‌کند که در این صورت شیب AD بی‌نهایت شده و AD عمودی می‌گردد. به این دو حالت «حد کینزی» گفته می‌شود.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۲۰: در حد کلاسیکی منحنی تقاضای کل ..... است.

۱) عمودی ۲) افقی ۳) نزولی ۴) هر سه مورد امکان‌پذیر است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» از دید کلاسیک‌ها پول فقط برای انجام معاملات تقاضا می‌شود و آن‌ها اعتقادی به تقاضای سفته بازی پول ندارند، بنابراین حساسیت تقاضای پول نسبت به نرخ بهره (L) از نظر کلاسیک‌ها برابر با صفر است که در این صورت منحنی AD افقی و شیب آن برابر صفر خواهد شد.

مثال۲۱: کدام‌یک از سیاست‌های زیر منجر به کاهش بیکاری و شکل‌گیری تورم می‌شود؟

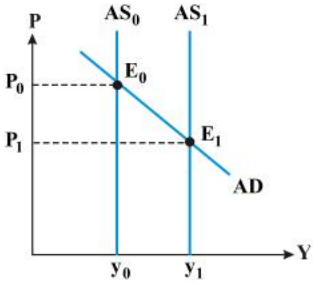
۱) کاهش مخارج دولت ۲) افزایش نرخ تنزیل ۳) کاهش نرخ ذخیره قانونی ۴) بهبود تکنولوژی

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» اعمال سیاست‌های پولی و مالی انبساطی با انتقال منحنی AD به سمت راست منجر به کاهش بیکاری و شکل‌گیری تورم می‌شوند. از بین گزینه‌ها تنها کاهش نرخ ذخیره قانونی به‌عنوان یک سیاست پولی انبساطی قادر است چنین حالتی را ایجاد نماید. کاهش مخارج دولت یک سیاست مالی انقباضی و افزایش نرخ تنزیل یک سیاست پولی انقباضی می‌باشند. بهبود تکنولوژی نیز با انتقال AS به سمت راست موجب کاهش بیکاری و سطح قیمت‌ها می‌شود.

مثال۲۲: با توجه به منحنی عرضه کل کلاسیکی کدام‌یک از موارد زیر می‌تواند منجر به افزایش تولید شود؟

۱) کاهش مخارج دولت ۲) افزایش مخارج دولت ۳) افزایش حجم پول ۴) بهبود تکنولوژی

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» از دید کلاسیک‌ها منحنی عرضه کل عمودی است و در این شرایط سیاست‌های مالی روی تولید بی‌تأثیرند و فقط سیاست‌هایی که عرضه کل را به سمت راست منتقل می‌کنند منجر به افزایش تولید می‌شوند

آزمون فصل پنجم

۱ـ حساسیت شدیدتر سرمایه گذاری نسبت به نرخ بهره سبب خواهد شد تا اعمال سیاست پولی انقباضی سبب.....در نرخ بهره و .....در درآمد ملی تعادلی شود.

۱) کاهش شدیدتری – افزایش شدیدتری ۲) افزایش شدیدتری – کاهش شدیدتری

۳) کاهش کمتری – افزایش کمتری ۴) افزایش کمتری – کاهش شدیدتری

۲ـ اگر معادله LM به‌صورت $y = ۲۰۰ + ۵۰۰r$ و معادله IS به‌صورت $y = ۵۰۰ - ۵۰۰r$ باشد و تابع سرمایه گذاری به‌صورت $I = ۱۰۰ - ۲۰۰r$ باشد ، ضریب تکاثر خریدهای دولت.....است.

۱) ۱/۲۵ ۲) ۲ ۵ ۳) ۱/۵ ۴) ۰/۵

۳ـ در صورتی که تقاضای پول به‌صورت $\frac{M^d}{p} = ۰/۲۵y$ باشد، برای تعیین ..... .

۱) درآمد ملی تعادلی احتیاجی به بازار کالا نیست ۲) نرخ بهره تعادلی احتیاجی به بازار کالا نیست

۳) نرخ بهره تعادلی احتیاجی به بازار پول نیست ۴) درآمد ملی تعادلی احتیاجی به بازار پول نیست.

۴ـ در حالت معمول LM_IS اگر بانک مرکزی عرضه پول و هزینه‌های دولت را ۱۰۰ واحد کاهش دهد، میزان تقاضای کل چقدر کاهش می‌یابد؟ (انتقال افقی AD چه مقدار است)

۱) $\frac{۱}{K}(۱۰۰)$ ۲) $\frac{۱}{۱-c(۱-t)}(۱۰۰)$

۳) $\frac{۱}{۱-c(۱-t)+\frac{bk}{h}}(۱۰۰)$ ۴) $\frac{۱}{۱-c(۱-t)+\frac{bk}{h}}[۱۰۰+\frac{b}{h}(۱۰۰)]$

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۵ـ در حالت کلاسیک عرضه کل با دو برابر شدن حجم پول نهایتاً منحنی LM ..... و منحنی AD .....

۱) جابه‌جا نشده ـ جابه‌جا نمی‌شود.
۲) جابه‌جا نشده ـ به راست منتقل می‌شود.
۳) به راست جابه‌جا می‌شود ـ جابه‌جا نمی‌شود.
۴) به راست جابه‌جا می‌شود ـ به راست جابه‌جا می‌شود.

۶ـ بنابر تحلیل کلاسیک‌ها.....

۱) نرخ بهره در بازار کالا و قیمت‌ها توسط بخش حقیقی اقتصاد (عرضه) تعیین می‌شود.
۲) نرخ بهره در بازار پول و قیمت‌ها توسط بخش حقیقی اقتصاد (عرضه) تعیین می‌شود.
۳) نرخ بهره در بازار پول و قیمت‌ها توسط بخش تقاضای اقتصاد تعیین می‌شود.
۴) نرخ بهره در بازار کالا و قیمت‌ها توسط بخش تقاضای اقتصاد تعیین می‌شود.

۷ـ کدام یک از عبارات زیر صحیح است؟

۱) ممکن است سیاستی اتخاذ شود که بر تولید اسمی و حقیقی و قیمت‌ها و نرخ بهره بی‌تأثیر باشد.
۲) امکان ندارد اگر سیاستی بر روی تولید حقیقی و اسمی و قیمت‌ها بی‌تأثیر باشد بر نرخ بهره اثر بگذارد.
۳) امکان ندارد اگر سیاستی بر روی نرخ بهره و قیمت‌ها بی‌تأثیر باشد بر روی تولید حقیقی و اسمی نیز اثر بگذارد.
۴) امکان ندارد اگر سیاستی فقط بر قیمت‌ها اثر بگذارد و نه تولید حقیقی، بر روی تولید اسمی و نرخ بهره اثر بگذارد.

۸ـ اگر معادله IS به‌صورت $r = ۲ - ۰/۰۰۲y$ و تقاضای حقیقی پول به شکل $\frac{M^d}{p} = ۰/۵y$ باشد و اگر عرضه پول برابر با ۱۰۰۰ باشد، در سطح قیمت $p = ۲$ مقدار تقاضای کل حقیقی .....است.

۱) ۲۰۰ ۲) ۱۰۰۰ ۳) ۵۰۰ ۴) ۵۰۰۰

۹ـ اگر c میل نهایی به مصرف، b ضریب نرخ بهره سرمایه گذاری، k ضریب درآمدی تقاضای پول و h ضریب نرخ بهره تقاضای پول باشد، در کدام‌یک از موارد زیر منحنی تقاضای کل پرشیب تر است؟

۱) $c = ۰,t = ۰/۱,h = ۵۰,k = ۰/۲,b = ۱۰۰$
۲) $c = ۰,t = ۰/۱,h = ۵۰,k = ۰/۲,b = ۵۰$
۳) $c = ۰/۸,t = ۰/۱,h = ۱۰۰,k = ۰/۲,b = ۵۰$
۴) $c = ۰/۶,t = ۰/۱,h = ۱۰۰,k = ۰/۲,b = ۵۰$

۱۰ـ به دنبال انتقال منحنی عرضه کل کلاسیک به سمت راست کدام یک از موارد زیر اتفاق خواهد افتاد؟

۱) افزایش دستمزد حقیقی ۲) کاهش سطح اشتغال ۳) کاهش دستمزد اسمی ۴) کاهش سطح تولید

۱۱ـ فرض کنید میل نهایی به مصرف ۰/۷۵، نرخ مالیات ۰/۲، میل نهایی به سرمایه‌گذاری ۲۵ و میل نهایی به واردات ۰/۱ باشد، در آن صورت کاهش ۲۰۰ ریال پرداخت‌های انتقالی سبب کاهش ..... ریال واردات و افزایش ..... ریال مازاد تجاری خواهد شد.

۱) ۶۰ـ۶۰ ۲) ۴۰ـ۶۰ ۳) ۶۰ـ۴۰ ۴) ۴۰ـ۴۰

۱۲ـ اگر میل نهایی به مصرف از درآمد ملی ۰/۷۵ و میل نهایی به مالیات ۰/۲ باشد و افزایش سطح قیمت‌های خارجی سبب افزایش ۲۰۰ ریال صادرات و کاهش ۱۰۰ ریال واردات شود، در یک نرخ بهره مشخص منحنی IS چقدر به‌صورت افقی جابه‌جا خواهد شد؟

۱) ۲۵۰ ۲) ۷۵۰ ۳) ۳۰۰ ۴) ۶۰۰

۱۳ـ اجرای همزمان سیاست پولی و مالی انبساطی سبب خواهد شد که:

۱) در آمد ملی تعادلی افزایش و نرخ بهره تعادلی کاهش یابد.
۲) درآمد ملی تعادلی افزایش یابد.
۳) درآمد ملی تعادلی و نرخ بهره افزایش یابد.
۴) درآمد تعادلی کاهش و نرخ بهره تعادلی نیز کاهش یابد.

۱۴ـ هنگامی که حساسیت سرمایه گذاری به نرخ بهره کمتر می‌شود، جابه‌جایی:

۱) LM نرخ بهره را کمتر تغییر می‌دهد.
۲) LM درآمد ملی را شدیدتر تغییر می‌دهد.
۳) IS نرخ بهره را شدیدتر تغییر می‌دهد.
۴) IS درآمد ملی را شدیدتر تغییر می‌دهد.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۱۵ـ اگر تابع مصرف $C = ۶۰۰ + ۰/۸Y_d$، تابع خالص مالیات $T = ۲۰۰ + ۰/۲۵Y$، تابع سرمایه‌گذاری $I = ۶۰۰ - ۱۰۰r$، و تابع تقاضای حقیقی پول $\frac{M^d}{p} = ۲۰۰ + ۰/۴y - ۴۰۰r$ باشد، افزایش ۱۰۰ واحد خریدهای دولت با توجه به افقی بودن عرضه کل چه مقدار درآمد حقیقی را افزایش می‌دهد؟

۱) ۲۰۰ ۲) ۲۵۰ ۳) ۴۰۰ ۴) صفر

۱۶ـ در شرایط دام نقدینگی، منحنی LM:

۱) شیب نزولی دارد. ۲) افقی است. ۳) عمودی است. ۴) شیب صعودی دارد.

۱۷ـ زمانی‌که معادله LM به‌صورت $Y = ۷۵۰ + ۲۰۰۰i$ باشد، تعادل بین عرضه و تقاضا برای پول، در یکی از وضعیت‌های زیر، وجود دارد:

۱) نرخ بهره ۰/۰۶ و سطح درآمد ۷۵۰ ریال باشد. ۲) نرخ بهره ۰/۱۰ و سطح درآمد ۸۰۰ ریال باشد.

۳) نرخ بهره ۰/۱۰ و سطح درآمد ۹۵۰ ریال باشد. ۴) نرخ بهره ۰/۱۰ و سطح درآمد ۹۰۰ ریال باشد.

۱۸ـ منحنی IS کدام یک از روابط زیر را نشان می‌دهد؟

۱) رابطه مثبت بین نرخ بهره و سطح درآمد ملی ۲) رابطه مثبت بین نرخ بهره و سرمایه‌گذاری

۳) رابطه منفی بین نرخ بهره و سطح درآمد ملی ۴) رابطه منفی بین نرخ بهره و سطح سرمایه‌گذاری

۱۹ـ افزایش برابر مالیات‌ها و هزینه‌های عمومی دولت:

۱) هیچ تأثیری بر منحنی IS نخواهد داشت. ۲) منحنی IS را به طرف راست، انتقال می‌دهد.

۳) منحنی IS را به طرف چپ انتقال می‌دهد. ۴) منحنی LM را به طرف چپ، انتقال می‌دهد.

۲۰ـ اگر معادله IS به‌صورت $Y = ۴۷۵ - ۱۰۰۰i$ باشد، در بازار کالا با کدام ترکیب از نرخ بهره و درآمد، تعادل برقرار می‌شود؟

۱) ۱۰، ۳۷۵ ۲) ۱۰، ۵۷۵ ۳) ۱۵، ۳۵۰ ۴) ۱۵، ۳۷۵

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

فصل ششم

«نظریه‌های مصرف و سرمایه‌گذاری»

تست‌های تألیفی فصل ششم

مثال۱: براساس فرضیه درآمد مطلق کینز، مصرف حقیقی تابعی است از:

۱) درآمد پولی ۲) سرمایه‌گذاری ۳) درآمد حقیقی ۴) پس‌انداز

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» طبق فرضیه درآمد مطلق کینز مصرف حقیقی همیشه تابعی از درآمد حقیقی است.

اگر فرد تمام درآمد خود را صرف نماید و هیچ مقداری پس‌انداز نکند، خواهیم داشت: $Y=C \Rightarrow \begin{cases} APC=\frac{C}{Y}=۱ \\ MPC=۱ \end{cases} \Rightarrow MPS=APS=۰$

مثال۲: کدام‌یک از توابع زیر تابع پس‌انداز یک اقتصاد را نشان می‌دهند؟

۱) $S=۱۰۰+۰/۷۵y$ ۲) $S=-۱۰۰+۰/۲۵y$ ۳) $S=-۱۰۰-۰/۷۵y$ ۴) $S=۱۰۰-۰/۲۵y$

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» شیب تابع پس‌انداز مثبت است و عرض از مبدأ آن هم منفی است.

مثال۳: در کدام‌یک از توابع مصرف زیر گرایش یا میل نهایی به مصرف برابر گرایش یا میل متوسط به مصرف است؟

۱) $C=۵۰$ ۲) $C=۱۰۰+۰/۵Y$ ۳) $C=۰/۵Y$ ۴) $C=۰/۸+۰/۸Y$

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» در تمامی مواردی که تابع مصرف از مبدأ مختصات بگذرد، MPC و APC برابر می‌شود.

مثال۴: اگر تابع مصرف ساده کینزی به شکل $C=۳۰۰+۰/۶Y$ باشد، در سطح درآمد $Y=۲۰۰۰$، APC:

۱) ۰/۷۵ و پس‌انداز منفی است. ۲) ۰/۷۵ و پس‌انداز مثبت است. ۳) ۰/۶ و پس‌انداز منفی است. ۴) ۰/۶ و پس‌انداز مثبت است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲»

$APC=\frac{C}{Y}=\frac{۱۵۰۰}{۲۰۰۰}=۰/۷۵ \quad C=۳۰۰+۰/۶(۲۰۰۰)=۱۵۰۰$

$Y=C+S \Rightarrow S=Y-C=۲۰۰۰-۱۵۰۰ \Rightarrow S=۵۰۰>۰$

مثال ۵: بر روی تابع ساده مصرف کینز به شکل $C=a+bY$ میل متوسط به پس‌انداز:

۱) از میل نهایی به پس‌انداز کمتر است. ۲) از میل نهایی به پس‌انداز بیشتر است.

۳) با میل نهایی به پس‌انداز برابر است. ۴) همواره مثبت است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱»

$APS=\frac{-a}{Y}+(۱-b)$

$MPS=۱-b \Rightarrow APS<MPS$

و همین‌طور اگر $C>Y$ چون $y=C+S$ می‌توان گفت $S<۰$ است. پس APS همواره مثبت نیست.

مثال۶: اگر APC گرایش متوسط به مصرف و MPC گرایش نهایی به مصرف باشد، در بلندمدت:

۱) MPC<APC ۲) MPC>APC ۳) MPC = APC ۴) $MPC=\frac{۱}{APC}$

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» با مطالعات آماری سایمون کوزنتس در طی یک دوره بلندمدت دیده شد که مصرف به‌صورت $C=bY$ است وی نتیجه گرفت در بلندمدت (APC) میل متوسط به مصرف با (MPC) میل نهایی به مصرف برابر است.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۷: کدام‌یک از نظریه‌های مصرف، اثر چشم و هم‌چشمی خانواده‌ها را بر مصرف آن‌ها در نظر می‌گیرد؟

۱) فرضیه درآمد نسبی ۲) فرضیه درآمد مطلق ۳) فرضیه درآمد دائمی ۴) نظریه چرخه زندگی

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» فرضیه درآمد نسبی مطرح شده از دوزنبری اثر چشم و هم‌چشمی خانواده‌ها بر مصرف را بیان می‌کند.

مثال۸: طبق تحلیل فریدمن، در صورتی‌که درآمد اتفاقی صفر باشد:

۱) مصرف اتفاقی صفر است.
۲) درآمد جاری با درآمد دائمی برابر است.
۳) مصرف جاری با مصرف دائمی برابر است.
۴) هر سه مورد فوق

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» اگر $Y^T = ۰$ باشد پس $Y = Y^P$ است و چون C^T و Y^T ارتباطی ندارند پس دلیلی برای اینکه $C^T = ۰$ باشد وجود ندارد، پس دلیلی هم برای اینکه $C = C^P$ باشد وجود ندارد.

مثال ۹: در تحلیل فریدمن هنگامی‌که درآمد از ۱۰۰۰۰ به ۱۵۰۰۰ افزایش یابد در کوتاه‌مدت:

۱) مصرف از ۸۰۰۰ به ۱۲۰۰۰ افزایش می‌یابد.
۲) مصرف از ۸۰۰۰ به ۱۰۰۰۰ افزایش می‌یابد.
۳) مصرف از ۸۰۰۰ به ۱۳۰۰۰ افزایش می‌یابد.
۴) پس‌انداز از ۲۰۰۰ به ۳۰۰۰ افزایش می‌یابد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» با افزایش درآمد از ۱۰۰۰۰ به ۱۵۰۰۰ یعنی، درآمد به میزان ۵۰ درصد افزایش یافته و طبق تحلیل فریدمن نوسانات مصرف کمتر از نوسانات درآمد است چون درآمد را به پس‌انداز منتقل می‌کند و خود به کندی افزایش می‌یابد. پس مصرف کمتر از ۵۰ درصد افزایش می‌یابد و پس‌انداز بیشتر از ۵۰ درصد بالاتر می‌رود.

مثال۱۰: به عقیده فریدمن، ضریب همبستگی بین کدام دو متغیر زیر مخالف صفر است؟

۱) درآمد گذرا و مصرف دائمی ۲) درآمد دائمی و مصرف گذرا ۳) درآمد گذرا و مصرف گذرا ۴) درآمد دائمی و مصرف دائمی

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» در دیدگاه فریدمن مصرف دائمی تابعی از درآمد دائمی افراد است و رابطه مستقیمی بین این دو برقرار است. افزایش درآمد دائمی موجب افزایش مصرف دائمی و کاهش درآمد دائمی موجب کاهش مصرف دائمی می‌شود.

مثال۱۱: در کدام یک از نظریه‌های زیر، مصرف فقط تابعی از درآمد جاری است؟

۱) نظریه درآمد مطلق ۲) نظریه درآمد نسبی ۳) نظریه درآمد دائمی ۴) نظریه چرخه زندگی

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» نظریه مطرح شده از طرف کینز در مورد مصرف این طور بیان شد که مصرف ملی در هر دوره تابعی خطی از درآمد ملی همان دوره است که به نظریه درآمد مطلق معروف شد.

مثال ۱۲: در نظریه سیکل زندگی چنانچه ثروت افزایش یابد و درآمد ثابت باشد:

۱) APC افزایش می‌یابد. ۲) APS افزیش می‌یابد. ۳) APC کاهش می‌یابد. ۴) MPC افزایش می‌یابد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» با ثابت بودن درآمد و افزایش ثروت، C افزایش و لذا $APC = \frac{C}{Y}$ افزایش و در نتیجه APS کاهش می‌یابد.

مثال ۱۳: اصل شتاب یعنی:

۱) با پیشرفت تکنولوژی، سرعت افزایش تولید بیشتر می‌شود.
۲) افزایش سرمایه‌گذاری‌های ثابت، موجب افزایش سریع‌تر هزینه استهلاک می‌شود.
۳) افزایش تولید موجب رشد مصرف با شتاب بیشتر می‌شود.
۴) تغییر تقاضا برای کالاهای مصرفی، موجب تغییر تقاضای کالای سرمایه‌ای لازم برای تولید آن کالا می‌شود.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» اصل شتاب، سرمایه‌گذاری را تابعی از تغییرات درآمد ملی می‌داند و رابطه مستقیم این دو را بیان می‌کند.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال ۱۴: براساس اصل شتاب ساده، در وضعیت رکود:

۱) سرمایه‌گذاری خالص مثبت خواهد بود.
۲) نرخ بهره کاهش می‌یابد.
۳) سرمایه‌گذاری خالص منفی خواهد بود.
۴) نرخ بهره افزایش می‌یابد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» با توجه به رابطه اصل شتاب که $I = \alpha \Delta Y$ را بیان می‌کند، از آنجا که در زمان رکود ΔY منفی است، میزان I نیز منفی خواهد شد.

مثال ۱۵: اگر موجودی سرمایه ۲۰۰۰ و سطح تولید ۵۰۰ باشد، نسبت سرمایه به تولید:

۱) ۴ ۲) $\frac{۱}{۴}$ ۳) ۲ ۴) ۵

☑ **پاسخ:** گزینه «۱»

$$\alpha = \frac{K}{Y} = \frac{۲۰۰۰}{۵۰۰} = ۴$$

مثال ۱۶: اصل شتاب می‌گوید، سرمایه‌گذاری با:

۱) نرخ بهره ارتباط دارد.
۲) درآمد ملی ارتباط دارد.
۳) به سود شرکت‌ها بستگی دارد.
۴) به سطح عمومی قیمت‌ها بستگی دارد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» اصل شتاب ساده مبین ارتباط مستقیم سرمایه‌گذاری با درآمد ملی است.

مثال ۱۷: اگر نسبت سرمایه به تولید ۳، سطح تقاضای کل ۱۰۰۰ و نرخ استهلاک ۱۰ درصد باشد، موجودی مطلوب سرمایه برابر است با:

۱) ۳۳۳ ۲) ۳۰۰۰ ۳) ۳۳۰۰ ۴) ۲۷۰۰

☑ **پاسخ:** گزینه «۲»

$$K_t = \alpha Y_t = ۳(۱۰۰۰) = ۳۰۰۰$$

نیازی به نرخ استهلاک نداشتیم.

مثال ۱۸: در نظریه شتاب با وقفه، هنگامی که سطح تقاضای کل کاهش می‌یابد:

۱) موقتاً سطح سرمایه جاری از مطلوب بیشتر است
۲) در بلند مدت سطح جاری سرمایه از مطلوب بیشتر است
۳) موقتاً سطح سرمایه جاری از مطلوب کمتر است
۴) در بلند مدت سطح جاری سرمایه از مطلوب کمتر است

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» چون شتاب با وقفه داریم با کاهش تقاضای کل سرمایه‌گذاری مطلوب کاهش می‌یابد ولی سرمایه‌گذاری جاری در چند مرحله کاهش پیدا می‌کند و مقدارش بیشتر از سرمایه‌گذاری مطلوب است.

مثال ۱۹: اگر کارایی نهایی سرمایه، برابر نرخ بهره بازار باشد موجودی سرمایه:

۱) برابر موجودی مطلوب سرمایه است.
۲) کمتر از موجودی مطلوب سرمایه است.
۳) بیشتر از موجودی مطلوب سرمایه است.
۴) هیچ‌کدام

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» در این شرایط دیگر سرمایه‌گذاری جدید صورت نمی‌گیرد و موجودی سرمایه برابر با موجودی مطلوب سرمایه می‌شود.

مثال ۲۰: نرخ بازده درونی یا داخلی، نرخ تنزیلی است که:

۱) ارزش فعلی طرح را بزرگتر و مساوی صفر می‌سازد.
۲) ارزش فعلی طرح را برابر صفر می‌سازد.
۳) خالص ارزش فعلی طرح را بزرگتر از صفر می‌سازد.
۴) خالص ارزش فعلی طرح را برابر صفر می‌سازد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» نرخ بازده درونی نرخ تنزیلی است که خالص ارزش فعلی طرح را برابر صفر قرار می‌دهد.

مثال ۲۱: کدام عامل باعث انتقال MEC به سمت چپ خواهد شد؟

۱) افزایش تقاضای کل ۲) بهبود تکنولوژی ۳) کاهش هزینه‌های تولید و مالیات ۴) انتظار ضرر در آینده

☑ **پاسخ :** گزینه «۴» انتظار ضرر در آینده باعث بدبینی سرمایه‌گذاران و کاهش سرمایه‌گذاری خواهد شد.

مثال ۲۲: اگر به‌طور همزمان استهلاک و سرمایه‌گذاری ناخالص افزایش یابند:

۱) سرمایه‌گذاری خالص را قطعاً کاهش می‌دهد.
۲) اثرش بر سرمایه‌گذاری خالص مبهم است.
۳) سرمایه‌گذاری خالص را قطعاً افزایش می‌دهد.
۴) سرمایه‌گذاری خالص هیچ‌گونه تغییری نمی‌کند.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» زمانی سرمایه‌گذاری خالص افزایش می‌یابد که سرمایه‌گذاری ناخالص بیشتر از استهلاک افزایش یابد.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

آزمون فصل ششم

۱ـ با توجه به تابع مصرف $C = ۸۰۰ + ۰/۷۵y$ همواره ..... .

۱) میل متوسط به مصرف از ۰/۷۵ بیشتر است.
۲) میل متوسط به مصرف از ۰/۸ کمتر است.
۳) میل متوسط به مصرف با ۰/۸ برابر است.
۴) میل متوسط به پس‌انداز از ۰/۲ بیشتر است.

۲ـ مطالعات تاریخی سایمون کوزنتس کدام نتیجه زیر را در بر نداشت؟

۱) ثابت بودن MPC در بلند مدت
۲) ثابت بودن APS در سیکل‌های تجاری
۳) افزایش APS طی دوران رونق
۴) برابر بودن MPS,APS در بلند مدت

۳ـ براساس تئوری درآمد نسبی، مصرف کل:

۱) اساساً به انتظارات مصرف‌کنندگان از روند درآمد آینده بستگی دارد.
۲) در دوره جاری، بستگی به درآمد جاری نسبت به پایین‌ترین درآمد دوره‌های گذشته دارد.
۳) در دوره رکود سهم بیشتری از درآمد را به خود اختصاص می‌دهد تا در دوره جهش اقتصادی
۴) موارد ۲ و ۳ درست است.

۴ـ کدام یک از جملات زیر صحیح‌تر است؟

۱) در نظریه مصرف دوزنبری امکان دارد APC کوتاه‌مدت کمتر از بلند مدت باشد.
۲) در نظریه مصرف دوزنبری امکان دارد APC کوتاه‌مدت کمتر از MPC کوتاه مدت باشد.
۳) در نظریه مصرف دوزنبری امکان دارد APS کوتاه‌مدت منفی باشد.
۴) در نظریه مصرف دوزنبری امکان دارد MPS کوتاه‌مدت منفی باشد.

۵ـ با توجه به نظریه درآمد دائمی می‌توان دریافت که:

۱) در دوران شکوفایی اقتصادی درآمد دائمی بزرگ‌تر از درآمد جاری است.
۲) در دوران شکوفایی اقتصادی درآمد دائمی کوچک‌تر از درآمد جاری است.
۳) در دوران شکوفایی اقتصادی درآمد دائمی برابر با درآمد جاری است.
۴) در دوران رکود اقتصادی در آمد دائمی کوچک‌تر از درآمد جاری است.

۶ـ کدام یک از موارد زیر برای نظریه مصرف سیکل زندگی امکان‌پذیرتر است؟

۱) با ثابت بودن درآمد APC کاهش یابد.
۲) با ثابت بودن درآمد APS کاهش یابد.
۳) با ثابت بودن درآمد APC افزایش یابد.
۴) تمامی موارد فوق

۷ـ با توجه به تحلیل سیکل زندگی کدام یک از موارد زیر اثر بیشتری بر مصرف جاری دارد؟

۱) ثروتی که در ابتدای سن فعالیت به فرد می‌رسد.
۲) ثروتی که در سنین میانی به فرد می‌رسد.
۳) ثروتی که در سنین بازنشستگی به فرد می‌رسد.
۴) مورد ۱ و ۲

۸ـ در تحلیل فریدمن هنگامی که درآمد دائمی از درآمد جاری بزرگتر است، میل متوسط به پس‌انداز ..... از مقدار بلند مدت آن و میل نهایی به مصرف..... از مقدار بلند مدت آن است.

۱) بیش ـ کمتر
۲) بیش ـ بیش
۳) کمتر ـ بیش
۴) کمتر ـ کمتر

۹ـ در تحلیل فریدمن کاهش مالیات‌ها:

۱) همواره صرفاً پس‌انداز را تغییر می‌دهد.
۲) اگر موقتی باشد پس‌انداز را چندان تغییر نمی‌دهد.
۳) اگر دائمی باشد مصرف را چندان تغییر نمی‌دهد.
۴) اگر موقتی باشد مصرف را چندان تغییر نمی‌دهد.

۱۰ـ فرض کنید تابع مصرف فریدمن به شکل $C^P = ۰/۸Y^P$ باشد که درآن C^P , Y^P مصرف و درآمد دائمی هستند. حال اگر $Y = ۲۰۰۰۰$ و $Y^P = ۲۵۰۰۰$ باشد و در ضمن رابطه $Y^P = ۰/۷۵ + ۰/۲۵Y^t - ۱$ برقرار باشد، میل نهایی به مصرف و میل متوسط به مصرف کوتاه مدت به ترتیب برابرند با:

۱) ۰/۸,۰/۸
۲) ۰/۸,۰/۶
۳) ۰/۱,۰/۶
۴) ۰/۹,۰/۸

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۱۱ـ هنگامی که اثر پیگو یا اثر ثروت در تابع مصرف وجود داشته باشد، با افزایش سطح قیمت‌ها:

۱) نرخ بهره قطعاً افزایش می‌یابد.
۲) سرمایه‌گذاری قطعاً افزایش می‌یابد.
۳) تقاضای حقیقی پول قطعاً کاهش می‌یابد.
۴) میل نهایی به مصرف کاهش می‌یابد.

۱۲ـ هنگامی که مصرف تابع نرخ بهره باشد، سیاست پولی انقباضی سبب ..... مصرف و ..... سرمایه‌گذاری و انتقال ..... در منحنی AD نسبت به حالت معمول می‌شود.

۱) کاهش ـ کاهش ـ شدیدتری ۲) کاهش ـ کاهش ـ ملایم‌تری ۳) افزایش ـ افزایش ـ شدیدتری ۴) افزایش ـ افزایش ـ ملایم‌تری

۱۳ـ کدام‌یک از موارد زیر سرمایه‌گذاری در اقتصاد کلان است؟

۱) ساخت یک مجتمع آموزشی خصوصی
۲) خرید لوازم‌التحریر توسط مجتمع آموزشی خصوصی
۳) خرید زمین برای تأسیس مجتمع مسکونی
۴) خرید سهام شرکت‌های تولیدی

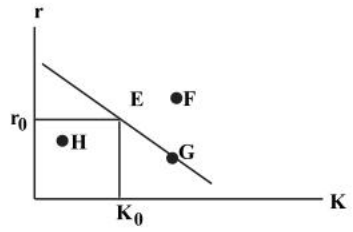
۱۴ـ چنانچه بنگاه‌ها برای افزایش ۲۰۰ واحد تولید مجبور به افزایش موجودی سرمایه خود از ۴۰۰۰ به ۴۶۰۰ باشند و نرخ استهلاک برابر ۲۰ درصد باشد مقدار سرمایه‌گذاری ناخالص برابر است با:

۱) ۱۰۰۰ ۲) ۱۲۰۰ ۳) ۸۰۰ ۴) ۱۴۰۰

۱۵ـ چنانچه درابتدا موجودی سرمایه در تعادل باشد و به دلیلی موجودی مطلوب سرمایه افزایش یابد در آن صورت کدام حالت زیر محتمل‌تر است؟

۱) MEC از MEI بزرگتر است.
۲) MEC از MEI کوچکتر است.
۳) MEC از MEI برابرند.
۴) بستگی به تغییرات تقاضا دارد که کدام‌یک بیشتر باشد.

۱۶ـ در شکل مقابل چنانچه نرخ بهره و قیمت کالاهای سرمایه‌ای هم‌زمان کاهش یابند و موجودی سرمایه ابتدا در نقطه E در تعادل بوده باشد بعد از تغییر فوق نقطه تعادل کدام خواهد بود؟

۱) F
۲) E
۳) H
۴) G

۱۷ـ چنانچه دو پروژه سرمایه‌گذاری دارای نرخ بازدهی داخلی یکسانی باشند و نرخ بازدهی داخلی آن‌ها برابر با نرخ بهره بازار باشد، در صورتی که پروژه دوم درآمدهای بیشتری اما در سالهای دورتر داشته باشد، در نرخ بهره پایین‌تر از وضعیت کنونی احتمالاً کدام‌یک از آن‌ها مرجح هستند؟

۱) پروژه اول ۲) پروژه دوم ۳) بی‌تفاوتند ۴) نمی‌توان اظهار نظر کرد.

۱۸ـ اگر نرخ بهره افزایش یابد، ارزش خالص فعلی پروژه سرمایه‌گذاری، .....

۱) افزایش و سرمایه‌گذاری کاهش می‌یابد.
۲) کاهش و سرمایه‌گذاری افزایش می‌یابد.
۳) کاهش و سرمایه‌گذاری کاهش می‌یابد.
۴) افزایش و سرمایه‌گذاری افزایش می‌یابد.

۱۹ـ چنانچه نرخ تخفیف مالیاتی برای سرمایه‌گذاری و نرخ تورم انتظاری کاهش یابند .....

۱) هزینه اجاره سرمایه و سرمایه‌گذاری کاهش می‌یابند.
۲) هزینه اجاره سرمایه کاهش و سرمایه‌گذاری افزایش می‌یابند.
۳) هزینه اجاره سرمایه و سرمایه‌گذاری افزایش می‌یابند.
۴) هزینه اجاره سرمایه و سرمایه‌گذاری افزایش می‌یابند.

۲۰ـ کارایی نهایی سرمایه یا نرخ بازدهی داخلی سرمایه (m) به چه عواملی بستگی ندارد؟

۱) هزینه‌های سرمایه‌گذاری
۲) چگونگی توزیع منافع سرمایه‌گذاری در طول عمر مفید طرح
۳) نرخ بهره بازار
۴) به تمامی موارد بستگی دارد.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

فصل هفتم

«نظریه‌های تورم و بیکاری»

تست‌های تألیفی فصل هفتم

مثال۱: تورم تقاضا هنگامی رخ می‌دهد که:

۱) منحنی تقاضای کل به سمت چپ تغییر مکان می‌دهد.
۲) منحنی تقاضای کل به سمت راست تغییر مکان می‌دهد.
۳) عرضه کوتاه‌مدت سریع‌تر از تقاضا، افزایش یابد.
۴) نرخ مزد، سریع‌تر از قیمت‌ها، افزایش یابد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» تورم ناشی از تقاضا حاکی از افزایش تقاضای کل در صورتی است که منحنی عرضه کل ثابت باشد و در گزینه «۲» به انتقال منحنی تقاضای کل به سمت راست اشاره شده که همان افزایش تقاضای کل است.

مثال۲: تورم طرف تقاضا وقتی به‌وجود می‌آید که:

۱) منحنی تقاضای کل به سمت راست انتقال می‌یابد.
۲) منحنی تقاضای کل به سمت چپ انتقال می‌یابد.
۳) عرضه کل به سمت چپ انتقال می‌یابد.
۴) عرضه کل به سمت راست انتقال می‌یابد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» تورم طرف تقاضا یعنی، میزان افزایش بیشتر تقاضای کل از عرضه کل و این افزایش تقاضای کل یعنی، انتقال منحنی تقاضای کل به سمت راست.

مثال۳: تورمی که علت بروز آن افزایش دستمزدها باشد، در حقیقت:

۱) تورم ناشی از افزایش تقاضا است.
۲) تورم ناشی از افزایش پول در گردش است.
۳) نظریه طرفداران مکتب پولی درباره تورم است.
۴) تورم ناشی از فشار هزینه است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» افزایش نرخ دستمزد به عنوان هزینه تولید موجب کاهش تولید و عرضه کل می‌شود و تورم به وجود می‌آید که به این نوع تورم، تورم ناشی از فشار هزینه می‌گویند.

مثال۴: با فرض ثابت ماندن سایر عوامل، تورم هزینه به‌وجود می‌آید، اگر:

۱) نرخ مزد در داخل افزایش یابد.
۲) قدرت اتحادیه‌های کارگری افزایش یابد.
۳) نرخ مزد در خارج افزایش یابد.
۴) مخارج مصرف‌کنندگان در داخل افزایش یابد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۱» با افزایش نرخ مزد، هزینه تولید افزایش و موجب افزایش سطح عمومی قیمت‌ها می‌شود که به تورم ناشی از هزینه معروف است.

مثال۵: برای مهار تورم از کدام‌یک از ابزارهای زیر می‌توان استفاده کرد؟

۱) کاهش هزینه‌های دولت
۲) فروش اوراق قرضه دولتی
۳) افزایش مالیات
۴) همه موارد

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» افزایش مالیات و کاهش هزینه‌های دولت به عنوان سیاست‌های انقباضی مالی موجب کاهش تقاضای کل خواهد شد و همچنین فروش اوراق قرضه موجب کاهش حجم پول در جریان و کاهش نقدینگی می‌شود. همه این عوامل در کاهش نرخ تورم مفید هستند.

مثال۶: انحصاری‌تر شدن اقتصاد سبب افزایش کدام نوع بیکاری می‌شود؟

۱) اصطکاکی
۲) غیرارادی
۳) ساختاری
۴) سیکلی

☑ **پاسخ :** گزینه «۳»

مثال۷: منحنی فیلیپس رابطه بین کدام دو متغیر زیر را نشان می‌دهد؟

۱) نرخ بهره و نرخ بیکاری
۲) نرخ تورم و نرخ بهره
۳) نرخ تورم و نرخ بیکاری
۴) نرم تورم و نرخ رشد اقتصادی

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» منحنی فیلیپس رابطه معکوس نرخ تورم و نرخ بیکاری را بیان می‌کند.

---

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

مثال۸: منحنی فیلیپس نشان‌دهنده کدام‌یک از حالات زیر است؟

۱) نرخ‌های بالای بیکاری و نرخ‌های بالای تورم. ۲) نرخ‌های بالای بیکاری و افزایش بسیار در نرخ‌های مزد پولی.
۳) نرخ‌های پایین بیکاری و نرخ‌های پایین تورم. ۴) نرخ‌های بالای بیکاری و نرخ‌های پایین تورم.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» منحنی فیلیپس نشان‌دهنده رابطه معکوس بین نرخ تورم و نرخ بیکاری است.

مثال۹: چنانچه بر روی منحنی فیلیپس به سمت بالا حرکت کنیم، کدام یک از سیاست‌های زیر اتفاق افتاده است؟

۱) افزایش مالیات‌ها ۲) افزایش هزینه‌های تولیدی ۳) افزایش مخارج دولت ۴) افزایش نرخ ذخیره قانونی

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» در این حالت تورم زیاد می‌شود ولی بیکاری کاهش می‌یابد. چنین امری زمانی اتفاق می‌افتد که تقاضای نیروی کار زیاد شده باشد. لذا گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) صحیح نیستند. افزایش تورم و کاهش بیکاری حاصل اعمال سیاست مالی یا پولی انبساطی می‌باشد.

مثال۱۰: براساس نظریه فریدمن در بلند مدت، با استفاده از سیاست‌های پولی و مالی، نرخ طبیعی بیکاری:

۱) را می‌توان کاهش داد. ۲) را نمی‌توان کاهش داد. ۳) برابر است با نرخ تورم. ۴) برابر است با صفر.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» فریدمن معتقد است که منحنی فیلیپس در کوتاه‌مدت شیب منفی دارد ولی با کامل شدن انتظارات، منحنی به‌صورت عمودی در می‌آید و سیاست‌های مالی و پولی تأثیری بر میزان اشتغال ندارد.

مثال۱۱: براساس نظریه فریدمن، منحنی فیلیپس در بلندمدت:

۱) افقی است. ۲) عمودی است. ۳) شیب مثبت دارد. ۴) شیب منفی دارد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» براساس نظریه فریدمن که در بلندمدت انتظارات نیروی کار به واقعیت نزدیک می‌شود، دستمزدها به اندازه افزایش قیمت، افزایش می‌یابند و در تولید ملی تغییری دیده نمی‌شود و منحنی به‌صورت عمودی درمی‌آید.

مثال۱۲: با فرض انعطاف‌پذیری کامل دستمزد پولی، منحنی عرضه کل:

۱) نسبت به نرخ بهره، کشش‌ناپذیر است. ۲) نسبت به قیمت کشش‌پذیر است.
۳) نسبت به نرخ بهره، کشش‌پذیر است. ۴) نسبت به سطح عمومی قیمت‌ها، کشش‌ناپذیر است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۴» به نظر اقتصاددانان کلاسیک که معتقدند انعطاف‌پذیری کامل دستمزد پولی در جامعه وجود دارد، منحنی عرضه کل به صورت عمودی در می‌آید، که نشان‌دهنده کشش‌ناپذیری منحنی عرضه به سطح عمومی قیمت‌هاست.

مثال ۱۳: مسئله اساسی مطرح شده در منحنی فیلیپس این است که:

۱) بالارفتن قیمت‌ها با افزایش بیکاری همراه است. ۲) بالا رفتن قیمت‌ها موجب کاهش بیکاری می‌شود.
۳) سطح تقاضای کلی که بتواند اشتغال کامل ایجاد کند تورم‌زا نیز باشد. ۴) فشار اتحادیه‌های کارگری بسیار زیاد است.

☑ **پاسخ:** گزینه «۲» چون منحنی فیلیپس رابطه‌ای عکس بین نرخ تورم و نرخ بیکاری است، پس با افزایش قیمت‌ها بیکاری کاهش می‌یابد.

مثال ۱۴: چنانچه انتظارات تورمی و تورم به یک اندازه تغییر کنند، منحنی فیلیپس:

۱) جابه‌جا نشده و بیکاری تغییر نمی‌کند. ۲) جابه‌جا نشده و بیکاری افزایش می‌یابد.
۳) جابه‌جا شده و بیکاری ثابت می‌ماند. ۴) جابه‌جا شده و بیکاری افزایش می‌یابد.

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» وقتی منحنی فیلیپس جابه‌جا شده و بیکاری ثابت می‌ماند که انتظارات تورمی و تورم به یک اندازه تغییر کنند.

مثال ۱۵: منحنی فیلیپس رابطه میان چه نوع عواملی را تشریح می‌کند؟

۱) بیکاری و تغییر در تورم و حجم پول ۲) بیکاری و تغییر در دستمزدها
۳) بیکاری، تورم و تغییر در دستمزدها ۴) تورم و نرخ تغییر در دستمزدها و نرخ بهره

☑ **پاسخ:** گزینه «۳» منحنی فیلیپس رابطه معکوس بین بیکاری و تورم (تغییر در دستمزدها) را تشریح می‌کند.

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

آزمون فصل هفتم

۱ـ برداشت طرفداران انتظارات تطبیقی از منحنی فیلیپس، این اصل است که:
۱) نرخ بیکاری، تنها زمانی کاهش می‌یابد که دستمزدها افزایش یابد.
۲) نرخ بیکاری، تنها زمانی به پایین‌تر از بیکاری طبیعی کاهش می‌یابد که تورم واقعی بیش از تورم انتظاری باشد.
۳) نرخ بیکاری، همراه با تورم افزایش می‌یابد.
۴) رابطه منفی بین نرخ بیکاری و نرخ تورم، فقط در بلند مدت برقرار است.

۲ـ چنانچه بر روی منحنی فیلیپس کوتاه مدت نرخ بیکاری برابر با حد طبیعی آن باشد، تورم ..... است.
۱) واقعی از تورم انتظاری بیشتر ۲) واقعی از تورم انتظاری کمتر ۳) انتظاری برابر با تورم واقعی ۴) انتظاری صفر

۳ـ در چه صورتی بر روی منحنی فیلیپس ساده به سمت چپ و بالا حرکت صورت می‌گیرد؟
۱) اگر نرخ رشد تقاضای کل اسمی از نرخ تورم بیشتر باشد.
۲) اگر نرخ رشد تقاضای کل اسمی از نرخ تورم کمتر باشد.
۳) اگر نرخ رشد تقاضای کل اسمی مثبت باشد.
۴) اگر نرخ رشد تقاضای کل و نرخ تورم یکسان باشد.

۴ـ در تورم‌های رکودی کدام متغیر زیر کاهش می‌یابد؟
۱) سطح قیمت‌ها ۲) نرخ بیکاری ۳) سرمایه‌گذاری ۴) نرخ بهره

۵ـ کدام یک از موارد زیر بیان‌گر دیدگاه اقتصاددانان بخش عرضه اقتصاد است؟
۱) کاهش مالیات‌ها نسبت به سایر سیاست‌های انبساطی برای افزایش تقاضای کل مناسب‌تر است.
۲) کاهش مالیات‌ها بیش از تأثیر بر روی افزایش تقاضای کل، عرضه را افزایش می‌دهد.
۳) افزایش مالیات‌ها برای تأمین کسری بودجه دولت روش مناسب‌تری است.
۴) افزایش مالیات‌ها فقط تقاضای کل را کاهش می‌دهد اما بر عرضه کل تأثیری ندارد.

۶ـ مارپیچ دستمزد قیمت (Wage Price spiral).....
۱) عمدتاً از واکنش سیاست‌های انبساطی دولت به فشار دستمزدها به‌وجود می‌آید.
۲) نشان‌دهنده تلاش نیروی کار برای ثابت نگه داشتن دستمزد حقیقی است.
۳) نشانه عمودی بودن منحنی فیلیپس در بلند مدت است.
۴) هر سه مورد

۷ـ اگر سیاست‌گذاران بخواهند تورم را به نرخ اولیه آن برگردانند بعد از یک شوک منفی عرضه، باید .....
۱) سیاست پولی انقباضی در پیش گیرند.
۲) مالیات‌ها را کاهش دهند.
۳) مخارج دولتی را افزایش دهند.
۴) عرضه پول یا مالیات‌ها را کاهش دهند.

۸ـ انحصاری‌تر شدن اقتصاد سبب افزایش کدام نوع بیکاری می‌شود؟
۱) اصطکاکی ۲) غیرارادی ۳) ساختاری ۴) سیکلی

۹ـ اگر بدون اینکه نرخ بیکاری تغییر کند، نرخ تورم افزایش یابد می‌تواند ناشی از:
۱) افزایش تمایل به کار نیروی کار باشد.
۲) کاهش قیمت مواد اولیه باشد.
۳) کاهش تورم انتظاری باشد.
۴) افزایش تمایل به فراغت نیروی کار باشد.

۱۰ـ کدام جمله صحیح است؟
۱) سیاست‌های مدیریت تقاضا باعث حرکت بر روی منحنی فیلیپس می‌شود.
۲) تورم رکودی به دلیل انتقال به سمت چپ منحنی عرضه کل به‌وجود می‌آید.
۳) کاهش قدرت بازاری اتحادیه‌ها و شرکت‌ها، منحنی فیلپیس را به سمت چپ منتقل خواهد کرد.
۴) همه موارد صحیح است.

۱۱ـ در شرایط بحران بیکاری عوامل، توصیه می‌شود،
۱) هزینه‌های عمومی با حفظ تعادل بودجه، افزایش یابد.
۲) هزینه‌های عمومی با استفاده از استقراض شبکه بانکی، افزایش یابد.
۳) پس‌انداز تشویق گردد.
۴) نرخ بهره افزایش یابد.

۱۲ـ درصورتی‌که مزد پولی نیروی انسانی (کار) افزایش یابد، بدون تغییر در سطح قیمت‌ها:
۱) مزد حقیقی افزایش یافته، ولی سطح اشتغال کاهش می‌یابد.
۲) مزد حقیقی و سطح اشتغال، هر دو افزایش می‌یابد.
۳) مزد حقیقی و سطح اشتغال، هر دو کاهش می‌یابد.
۴) مزد حقیقی کاهش و سطح اشتغال افزایش می‌یابد.

۱۳ـ منحنی فیلیپس، نشان‌دهنده کدام یک از حالات زیر است؟
۱) نرخ‌های بالای بیکاری، همراه با نرخ‌های پایین تورم
۲) نرخ‌های بالای بیکاری، همراه با نرخ‌های بالای تورم
۳) نرخ‌های بالای بیکاری، همراه با افزایش بسیار نرخ‌های دستمزد پولی
۴) نرخ‌های بالای تورم، همراه با افزایش کمی در نرخ‌های دستمزد پولی

www.modaresanesharif.ac.ir

www.modaresanesharif.ac.ir

۱۴ـ تورم‌زاترین نوع کسر بودجه، موقعی است که:

۱) از طریق استفاده از ذخایر مالی [دولت] تأمین مالی شود.
۲) از طریق انتشار اسکناس، تأمین مالی شود.
۳) از طریق فروش اوراق قرضه [به مردم] تأمین مالی شود.
۴) از طریق فروش سهام کارخانجات دولتی، تأمین شود.

۱۵ـ تورمی که علت بروز آن افزایش دستمزدها یا فشار مزد باشد، در حقیقت:

۱) تورم ناشی از افزایش تقاضا است.
۲) تورم ناشی از افزایش پول در گردش است.
۳) تورم ناشی از فشار هزینه است.
۴) نظریه طرفداران مکتب پولی، درباره تورم است.

پاسخنامه آزمون‌ها

فصل اول: «کلیات»

۱ـ گزینه «۱»	۲ـ گزینه «۱»	۳ـ گزینه «۲»	۴ـ گزینه «۴»	۵ـ گزینه «۱»
۶ـ گزینه «۴»	۷ـ گزینه «۱»	۸ـ گزینه «۴»	۹ـ گزینه «۳»	۱۰ـ گزینه «۲»

فصل دوم: «حسابداری ملی و شاخص قیمت‌ها»

۱ـ گزینه «۲»	۲ـ گزینه «۲»	۳ـ گزینه «۲»	۴ـ گزینه «۱»	۵ـ گزینه «۳»
۶ـ گزینه «۱»	۷ـ گزینه «۱»	۸ـ گزینه «۱»	۹ـ گزینه «۲»	۱۰ـ گزینه «۴»
۱۱ـ گزینه «۲»	۱۲ـ گزینه «۳»	۱۳ـ گزینه «۱»	۱۴ـ گزینه «۱»	۱۵ـ گزینه «۲»
۱۶ـ گزینه «۲»	۱۷ـ گزینه «۴»	۱۸ـ گزینه «۲»	۱۹ـ گزینه «۱»	۲۰ـ گزینه «۲»

فصل سوم: «مدل‌های تعیین درآمد ملی، تعادلی و سیاست‌های مالی»

۱ـ گزینه «۱»	۲ـ گزینه «۲»	۳ـ گزینه «۴»	۴ـ گزینه «۲»	۵ـ گزینه «۱»
۶ـ گزینه «۱»	۷ـ گزینه «۳»	۸ـ گزینه «۴»	۹ـ گزینه «۱»	۱۰ـ گزینه «۱»
۱۱ـ گزینه «۲»	۱۲ـ گزینه «۱»	۱۳ـ گزینه «۲»	۱۴ـ گزینه «۳»	۱۵ـ گزینه «۳»
۱۶ـ گزینه «۴»	۱۷ـ گزینه «۳»	۱۸ـ گزینه «۳»	۱۹ـ گزینه «۴»	۲۰ـ گزینه «۲»
۲۱ـ گزینه «۳»	۲۲ـ گزینه «۳»	۲۳ـ گزینه «۱»	۲۴ـ گزینه «۲»	۲۵ـ گزینه «۱»
۲۶ـ گزینه «۲»	۲۷ـ گزینه «۱»	۲۸ـ گزینه «۳»	۲۹ـ گزینه «۲»	۳۰ـ گزینه «۲»
۳۱ـ گزینه «۱»	۳۲ـ گزینه «۱»	۳۳ـ گزینه «۴»	۳۴ـ گزینه «۴»	۳۵ـ گزینه «۱»
۳۶ـ گزینه «۲»	۳۷ـ گزینه «۴»	۳۸ـ گزینه «۴»	۳۹ـ گزینه «۴»	۴۰ـ گزینه «۳»

فصل چهارم: «بازار پول و سیاست‌های پولی»

۱ـ گزینه «۲»	۲ـ گزینه «۳»	۳ـ گزینه «۱»	۴ـ گزینه «۱»	۵ـ گزینه «۴»
۶ـ گزینه «۱»	۷ـ گزینه «۲»	۸ـ گزینه «۲»	۹ـ گزینه «۱»	۱۰ـ گزینه «۳»
۱۱ـ گزینه «۲»	۱۲ـ گزینه «۲»	۱۳ـ گزینه «۲»	۱۴ـ گزینه «۴»	۱۵ـ گزینه «۲»
۱۶ـ گزینه «۳»	۱۷ـ گزینه «۲»	۱۸ـ گزینه «۴»	۱۹ـ گزینه «۳»	۲۰ـ گزینه «۳»
۲۱ـ گزینه «۲»	۲۲ـ گزینه «۳»	۲۳ـ گزینه «۱»	۲۴ـ گزینه «۲»	۲۵ـ گزینه «۴»

فصل پنجم: «تعادل همزمان بازار کالا و بازار پول»

۱ـ گزینه «۴»	۲ـ گزینه «۱»	۳ـ گزینه «۱»	۴ـ گزینه «۴»	۵ـ گزینه «۲»
۶ـ گزینه «۴»	۷ـ گزینه «۱»	۸ـ گزینه «۲»	۹ـ گزینه «۲»	۱۰ـ گزینه «۳»
۱۱ـ گزینه «۱»	۱۲ـ گزینه «۲»	۱۳ـ گزینه «۲»	۱۴ـ گزینه «۴»	۱۵ـ گزینه «۱»
۱۶ـ گزینه «۲»	۱۷ـ گزینه «۳»	۱۸ـ گزینه «۳»	۱۹ـ گزینه «۲»	۲۰ـ گزینه «۱»

فصل ششم: «نظریه‌های مصرف و سرمایه‌گذاری»

۱ـ گزینه «۱»	۲ـ گزینه «۲»	۳ـ گزینه «۳»	۴ـ گزینه «۱»	۵ـ گزینه «۲»
۶ـ گزینه «۴»	۷ـ گزینه «۳»	۸ـ گزینه «۳»	۹ـ گزینه «۲»	۱۰ـ گزینه «۳»
۱۱ـ گزینه «۲»	۱۲ـ گزینه «۲»	۱۳ـ گزینه «۲»	۱۴ـ گزینه «۴»	۱۵ـ گزینه «۱»
۱۶ـ گزینه «۴»	۱۷ـ گزینه «۲»	۱۸ـ گزینه «۳»	۱۹ـ گزینه «۳»	۲۰ـ گزینه «۳»

فصل هفتم: «نظریه‌های تورم و بیکاری»

۱ـ گزینه «۲»	۲ـ گزینه «۳»	۳ـ گزینه «۱»	۴ـ گزینه «۳»	۵ـ گزینه «۲»
۶ـ گزینه «۴»	۷ـ گزینه «۱»	۸ـ گزینه «۳»	۹ـ گزینه «۴»	۱۰ـ گزینه «۴»
۱۱ـ گزینه «۲»	۱۲ـ گزینه «۱»	۱۳ـ گزینه «۱»	۱۴ـ گزینه «۲»	۱۵ـ گزینه «۳»

www.modaresanesharif.ac.ir